

partes.

2
Folios 100
100

Sequit^r Opus
Fastor^r f. Bap-
tiste Mātuanj.

Io Cincinio Lip. Empt. & alb. 207.

F. BAPTISTAE

STAE MANTVANI
CARMELITAE THEO
LOGI, **FASTORVM**
LIBRI DVODECIM.

et dieru festoru totius ani dscriptio.

Quibus praemittitur,

Carmen ad Iulium. II. Pontificem maximum.

Carmen ad Leonem. X. Pontificem maximum.

Vita Authoris. a seipso descripta Carmine elegiaco,

Item & alia quaeprim.

LIBRI

(1522)

AD MORTALIVM OBLECTATIO
NEM. AVCTORIS EFFIGIEM
HVIC DIVINO · OPERI STE
PHANVS BASIGNANAS
GORGONIVS CAR
MELITA, THEO
LOGVS, PO
NENDAM
CVRA
VIT.

LANDES-
LIND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

MATTHIAE SCHVRERIO GEN

tili Chariff. Iacobus Vimphelingius Selet
statinus Salutem plurimam.

REpperi ex insperato in Bibliotheca nepotis
mei, Iacobi Spiegel, Impialis Secretarij, Ba-
ptistam Mantuanum, in libris Faistorū lectū
dignissimū, in quibus nostra Iuuentus, uirā,
& bonos fines Diuorum, absq; fabellis, & alia scitu uti-
lia, sine ueneno (quo Tibullus, Propertius, Catullus,
Lucretius, Marullus, & horum lasciuī similes resperfi
sunt) a teneris annis imbiberē, seq; & ceteros aliquan-
do delectare posset, ea si Calcographia propagarentur
confido Hieronymū Gebuilerū, Ioan. Sapidum, Ger-
uasium Sopherum, ceterosq; poliorum, & christias-
narum literarum professores, suis discipulis interpreta-
turos, Christiani enim sumus, & esse, & dici uolumus.
Proinde si tu, mi Mathia, salutiferę iuuenum institutio-
ni consulere, & castorum claustralium, qui ex his car-
minibus delitias per otium capient, fastidia leuare uo-
les, exemplar spe non indignaturū nepotis a me acci-
pies, cum expressa Baptistæ effigie, ut in operis tui ue-
stibulo iucundum tāti uiri, maturitatisq; & modestiæ
suæ, uti præ se fert, præbeat spectaculū. Sunt haud du-
bie uobiscū, qui eam nobilissimi uatis & theologi ima-
ginem pictura, & cælatura aptissime reddere possint.
Nam & ab annis quinquaginta, quibus Urbī uestre
Argentinenſi affectus sum, memini, in ea pictores præ-
claros, sculptoresq; excellentissimos floruisse. Vale &
incolumitatis tuę (quam cum summo gaudio intellexi
in te resumere uires) rationē habeto. Ex patria nra cōi
Calen. Maij, ANNI CHRISTI, M. D. XVIII.

AD IVLIVM SECVNDVM
FRATRIS BAPTISTAE MANTVA
NI CARMELITAE THEOLOGI.
AD IVLIVM SECVNDVM
PONTIFICEM MAXI.

Axime Querentū princeps & sumus
Qui iura, & leges, Dis (me sacerdos
uumq; hominum gubernas. rant
Ense potēs gemino, cui⁹ uestigia ado
Caesar, & aurato uestiti murice reges,
Non Italæ solum gentes, sed tota per orbem
Sparsa tibi æternas grates ecclesia soluit,
Nam postq; in Petri solium te Roma leuauit,
In decus antiquum maiestatemq; uetustam
Publica res Christi tandem reuocata tyrannis
Respirare potest, & ducere gaudia uictis,
Nunc Ariminiacas arces, quas uerberat ingens
Adria, Petrus habet, ueteris nunc Sarsina Plauti
Patria deuenit Romam, diuturna Rauennæ
Iam iuga contractis proiecit in æquora loris
Vis tua, & extincta est longæuæ iniuria fraudis,
Felsina quam limo immersam ferranâ tenebat
Factio, nunc ueluti longa serpigine tandem
Munda cutis nitet in priscum translata decorem,
Adde Faentinam tetricis cum montibus urbem,
Adde Forumliuū. Sed cur ego singula uersu
Prosequor enumerans ea quæ temerarius hostis

PONTIFICEM MAXIMUM.

Traxerat ex Petri imperio, regnisq; latinis?
 Tota latrocinij erat hausta ecclesia longis,
 Et posita in luctu lamentabatur amaro.
 Non erat assertor, medijs ut ouilia syluis
 Quæ pastore carent, incustodita iacebat.
 Præteriti quantq; labi sua regna dolerent
 Pontifices, non audebant tamen arma ciere,
 Et nimium fortes bello irritare tyrannos.
 Sed stabant similes Prognæ sua parua uidenti
 Pignora de nido tracta a serpente uocari.
 At tua crudeles nec dissimulare rapinas,
 Nec tolerare potest uirtus heroica, & ingens
 Cognita in hoc excelsi animi præstantia bello.
 Perge age, & inceptis pastor Romane memento
 Talibus esse pium laxis incumbere habenis
 ¶ O utinam Pater, omnipotens tibi proroget annos
 Ut ualeas olim post hæc certamina, Romæ
 Ad male compositos animum conuertere mores.
 Sicut enim tuæ regna rapax lacerauerat hostis
 Improbitas, Sic & sanctos Acherontigenarum
 Laruarum impietas, & perniciosæ libido
 Corruptit mores, quibus illa antiqua parentum
 Semideorum ætas totum condiuerat orbem
 More salis, sine quo nemo conuiuia q̄q̄
 Mille dapes habeant, & sint salaria, laudat.
 Hæc morum iactura magis deffenda uidetur,
 Quam regni prior illa tui, Nam dissipat omne

AD IVLIVM SECVNDVM

Imperium Christi, toto iam cognita mundo
 Mendacem facit esse Deum, qui dixit auernum
 Imperijs non posse suis inferre ruinam,
 Ecce ruunt, charitas friget, spes pallida languet,
 Aegra fides fragili uix sustentata bacillo
 Ex procerum tectis fugit, & gurgustia quærit
 His tribus incumbit tanq̃ tribus alta columnis
 Tecta domus Christi, tribus his labentibus ergo
 Est opus ut ruat hæc moles ualidissima quondam,
 Nunc senio, morboq̃ tremens, rimisq̃ dehiscens
 Nec te magne Pater latet hoc, prudentia pectus
 Tanta tuum uegetat, Sed idonea tempora quæris,
 Expectasq̃ diem, quæ det foeliciter isti
 Principium diuino operi, stat ad hostia Christus
 Cum grege Cœlituum tecum uenturus in istam
 Militiam, tua magne Pater præcordia pulsent
 Anteferenda alijs hæc sancta negotia curis
 Hæc animo res digna tue, qua sanctior esse
 Nulla potest, nulla utilior mortalibus, Esto
 Qui decus hoc habeat, quem gloria tanta coronet,
 Ad Romam conuerte oculos, luxumq̃ fluentem
 Aspice, & indignos Christi propagine mores,
 Tota in capreolos it uinea, tota comantem
 Effluit in sylvam folijs spargentibus umbram
 Pestiferam segeti, dulces neq̃ parturit uuas,
 Hos steriles ramos, nemo istud inutile trunca,
 Nam bibit humorem terræ, qui pasceret altas

PONTIFICEM MAXIMUM.

Alcinoi sylvas, Atlantiadumq; sororum
 Auriferas malos, & odori semina Costi,
 Erue mortiferas taxos, aconita, cicutas,
 Et fere vitales herbas, ut Cinnama, nardos,
 Balsama, thura, crocos. Veterum reminiscere patrum?
 Gregorium pone ante oculos, magnumq; Leonem,
 Syluestrum, & reliquos, quorum est imitabilis alto
 Vita animo, regnoq; humeros suppone labanti.
 Qui te cumq; colunt optant hæc cernere, & istud
 Expectant ardentem opus, Sed bella uidentur
 Maturanda prius, placidam censoria pacem
 Verba decent, uacuumq; odiis, & sanguine tempus.
 ¶ Si potes his alium debes adiungere toto
 Sic hominum, Diuumq; choro poscente laborem,
 Ecce suis graios ut agat fortuna per orbem
 Sedibus expulsos, Turcas genus ecce superbum
 Ut stygij manes certent extollere contra
 Fas, & iura, uides regna inter Barbara sanctum
 Christus ubi uoluit claudi sua membra, sepulchrum.
 Aspicias a Christo quantum subduxerit orbis
 Terrarum, Machometus Arabs, Asiatica regna
 Cuncta tenet, tenet in Libya nostri maris oram
 A Mauris usq; ad Nilum, tenet Hellada totam,
 Threicias urbes, longinqua binominis Istris
 Hostia in Europa, pudet ah pudet ista fateri,
 Quæ damnū, quæ ignominia, quæ opprobria uulgāt
 Publica Christigenum, quibus insipientia nostræ

AD IVLIVM SECVNDVM

Arguitur gentis, nostricq; ignauia secli,
 Tempus adest quæ regna uelit Deus ista repositi,
 Et certam promittat opem, te maxime Pastor
 Te res ista uocat, bella his agitata diebus
 Maius ad hoc fuerint quædam præludia bellum,
 Huc aures, huc uerte oculos, huc omnia transfer
 Consilia, Europæ uires cogentur in unum,
 Sarmatici reges, Cymbri, ueteresq; Britanni
 Pannonij, & quot sunt populi sub Cæsare, Galli
 Hispanicq; ruent, omnes tua signa sequentur,
 Audio iam lituos, audit iam classica pontus
 Terræq; & armorum strepitu tonat undiq; Cælum,
 Dum loquor extremis mundi mihi uenit ab oris
 Fama canens tali Christo inspirante Iacobum
 Scotorum regem se deuouisse labori,
 Ut Fabij quondam se deuouere trecenti,
 Audio & Augustum simili pietati moueri
 Et cupere in Turcos totas effundere uires.
 Audio Franciscum Romæ uexilla ferentem
 Gonzagam Franciscum inq; qui regnat in armis
 Aufonijs talem dudum sperare palæstram,
 Betica Fernandus domitis qui littora Mauris
 Afferuit, Libycas bellum transmisit ad oras
 Christigenis parcens, Getullica fulminat arma,
 Et premit infidos Numidas, nec tempora perdit,
 Cernis ut in bellum hoc sint inclinata tuorum
 Pectora: se sistent nondum a præcone uocati.

PONTIFICEM MAXIMUM.

¶ Hæc tria quæ primum scælici absolueris astro
 Absolues etenim si te collegeris, & si
 Spiritus ingenti tuus assurrexerit ausu
 Vertice frondoso Quercus tua sydera tanget,
 Et feret æternum nomen sublimior omni
 Arbore, & in totum sua brachia porriget orbem.
 Tempus erit quando propter tot fortiter acta
 Posteritas tibi sacra ferent, & habere Diuum
 Primus apud populos, uotisquæ uocaberis olim.
 Hercule maior erit, maior tua gloria Baccho,
 Maior Alexandro, Romano Cæsare maior.
 Isti etenim quæ uictoria signa per orbem
 Transulerint, tamen ad cultum mortalia corda
 Non traxere Dei, nec pro pietate tulerunt
 Arma, sed in uentos tanti fluxere labores.
 O utinam me fata dies patiantur in illos
 Viuere, & hos nostræ gentis spectare triumphos,
 Atque tuas nostro complecti carmine laudes.
 Viue igitur, nec te faciat socordia lentum
 Immemoremue tui, Præclara negotia secum
 Immortale ferunt decus, æternamque salutem.

FINIS.

EIVSDEM AD LEONEM DECI-
 MUM PONTIFICEM MAXI.

Nunc decimo Leo tyrrhena de gente futurus
 Præteritis sicut muneri prænuntiat omen
 Gradior, imperium Petri Cymbamque gubernat

a v

AD LEONEM. X. PONTI, MAXI.

Per uarios uitæ casus mortalis euntem.
Ipse quidem claris a progenitoribus ortus,
Et teneris semper mores sectatus ab annis
Ingenuos, studijs etiam, quibus illa uetustas
Optima nobilium natos ornare solebat
Præditus, excellens aliquid promittit, & altum,
Magna gerendarum superest tibi copia rerum,
Sancte Pater, rem magnã animo complectere grandi.
Sed tria præfertim restant cura, atq; labore
Digna tuo, bellum est primum, quo fessa laborat
Italia, & pleni humano iam sanguine campi.
Et aliud, Romana graui maculata ueneno
Curia, quæ spargit terras contagia in omnes,
Postremum est, oppressa fides, exposita rapinis
Vndiq; & in prædam populis proiecta cruentis.
Ista tuis animose Leo seruata diebus
A te subsidium magnis clamoribus orant.
Sancte Pater, succurre Leo, respublica Christi
Labitur, ægrotatq; fides iam proxima morti,
Si potes, ex nostris bella hæc crudelia regnis
Transfer in aduersos diuinis legibus hostes.

τέλος.

FRATRIS BAPTISTAE MANTV-
ANI CARMELITAE THEOLO-
GI VITAE SVAE EPITOME,
AD POSTERITATEM.

VITA BAP. MANT.

O Bona posteritas, quã post mea fata reliquo;
Quæ fuerit uitæ perlege summa meæ,
Istius accepi lucis primordia, quintus

[In solio Petri cum Nicolaus erat.
Nunc in puppe sedet, rector qui nouus ab illo, est
Iulius, & pacem doctus, & arma senex.

[A teneris colui musas, mihi semper ad artes
Ingenuas calcar cura paterna fuit,
Propterea manes eius reuerenter adoro,
Et precis assidue fedulitate iuuo.
Religio placuit iuueni, placuere cuculli,
Vitaq; claustrali femisepulta domo,
Cum patribus uiixi, quibus a genitrice Tonantis
Nomen, & Helixæ sub ditione fui.

Me uirtutis amor multas perduxit ad urbes,
Et sophiæ uarios fecit habere duces,

[Plurima perlegi, didici, docuiq; nec ullum,
Dum licuit, studij tempus inane fuit,
Multiuagam Christo feci seruire poesim,
Et superis uires, ingeniumq; dedi,
Et mihi cura fuit nostros extollere ritus,
Ac semper ueteres extenuare Deos,
Plurima conscripsi, quæ si uentura probabunt
Secula, durabit nomen in orbe meum.

Nolo tamen meriti pretium pro talibus istud,
Maius amant animæ, nobiliusq; bonum,
Hæc eat, æterna modo sit mihi gloria uitæ,

VITA BAP. MANT.

Humanæ titulo nil mihi laudis opus.
 Sæpe magistratus, & publica munera gessi,
 Vitaq; perpetuo facta labore fuit,
 Sed quoties adij perplexa negotia, semper
 Eximia iuuit me pietate Deus,
 Per mare, per fluuios iui per saxa, per alpes,
 Mortiferam pestem, bella, famemq; tuli,
 Sed superi casus mecum uenere per omnes,
 Et mihi se fidos exhibuere duces.
 Sic precor, ut uitam, quæ me rexere per omnem,
 Prospera sint fini Numina sancta meo,
 Ad senium ueni, stadium uitale cucurri,
 Et fero iam dudum pro pugione rudem,
 Liber ab hoc tandem mortali corpore uadam
 Ad superos, uel quo me Deus ire uolet,
 Ipse mihi pater est, quocunq; uocauerit ibo,
 Et mala non ægra singula mente feram,
 Me tamen illius, precor, ut clementia blande
 Suscipiat, sceleri nec sit acerba meo.
 O populj pacem, qui me coluistis habete,
 Et pro me accensis sacrificate focus,
 Tu quoq; Carmeli montis longæua propago,
 Spiritui fac sis officiosa meo,
 Crebra, sacerdotes, pro me libamina Christo
 Reddite, & ad ueniam sollicitate Deum.

FINIS.

SVPPLICATIO AD VIRGINEM
SVPPLICATIO AD BEATIS. VIRGI. MA.

GLoria terrarum, Cœli Regina, Tonantis
Mater, in humanis portus, & aura malis,
Cū peccata miser tristi mea mente reuoluo,
Hiscere conspectus me pudet ante tuos,
Nam tu labe cares omni, tu mundior auro,
Quod decies acri torruit igne faber,
Ast ego tabificis Erebi sum perlitus undis,
Et mea sunt stygio sordida membra luto.
Sed quoties recolo tua tam clementia corda,
Solllicitat paulo me minus iste pudor.
Spes mihi te spondet placidam, mitemq; futuram
Atq; tuam nobis pollicitatur opem.
Ergo meas sordes non auersata fauorem
Fer mihi progeniem iugiter ante tuam.
Comprime bacchantes bona per mortalia sensus
In scelus oppressa qui ratione ruunt.
Fac sapiant ori cœlestia pabula nostro,
Fac mea diuinus pectora pungat amor.
Fac habeam terras odio, fac tartara uincam,
Cum phlegethonteos concitat ira Deos,
Esto mei custos inter discrimina uitæ,
Nec manus in corpus sæuiat ulla meum.
Te duce sit mihi fas in olympica regna reuerti,
Et tibi discusso ponere uota iugo,
Te tua progenies, interueniente, gubernet
Rebus in aduersis meq; meamq; domum.

CHORVS:
EIVSDEM EX TRAGOEDIA QVAE
DICITVR ATILA
CHORVS.

P Ereditam gentem, stygiumq; uulgu
Cui Deus uenter, Venus, & libido
Aeris, & fuluæ rabies monetæ
Quis ferat unq;.

Mitius nigro Rhadamantus Orco
Imperat, nec tam truculenter umbras
Vexat infernas, minus inquieta
Fulminat ira.

Venit externis furor hic ab oris,
Et uelut grando per inane uentis
Pulsa Rhiphæis, pecus, & uirentes
Obruit agros.

Et nisi summus latio relicto
Ad Padî ripas ueniens Sacerdos
Arma frenasset, penitus ruebant
Oppida, & urbes.

Pestilens istud genus, & malignum
Aestimât quicquid facit esse sanctum,
Seq; ait niti licite, & Tonantis
Esse flagellum.

Iste tam largus fauor imputatur
Cœlites uobis, odiosa gens hæc
Barbaros omnes, Italosq; in omni
Crimine uincit.

CHORVS.

Conterí nostris potius flagellis
Debuit tanto madidus ueneno
Hunnus, & nostris uiolenter armis
Orbe fugari.

Ergo iam tandem superi precantum
Vocibus uestras adhibete mentes,
Et supernates Phlegethonte ab isto
Ducite ad auras.

Tempus est tantas prohibere clades,
Nam satis, si sic uoluistis ullum
Crimen ulcisci, scelus expiatum est
Sanguine tanto.

BERNARDI MATII VERCE LENSIS CARMEN.

IMpia sustulerat pius omnia sanguine Christus
Festa, quibus lusit secula prisca Iouis.
Vana superstitio sane cesserat, & bona toto
Religio uerum sparserat orbe Deum.
Priscorum tantum fastorum nomina ut artes
Ingenij stabant, Hic tamen usus erat,
Ac ueluti cineres tuto haud calcantur iniusti
Et saepe excerptis Sautia uirgo rosas,
Sic quoque dum praebes pictae tectoria linguae
Naso animi poterunt impietate capi,
At pater omnipotens tandem ut cumulator esset
Vera salus, nobis praebet & eloquium
Ecce fluens omni modulamine, Se quoque uincens
Naso alter factos dulcius ore sonat,
At tamen hic noster tanto praestantior extat
Quanto alios cultus uicerit alma fides.

QVINTIANI CARMEN.

A Etnica cū caderēt primos celebrata p̄ annos
Festa, ferunt menses sollicitasse Iouem
An fas nostra cedant diruptis noia fastis
Quæ posuit doctis Naso uoluminibus,
Tum Deus æternis do nomina uestra diebus
Quilibet ut proprio nomine mensis eat,
Nostra cadent pia festa, quibus meliora fugatis
Succedent, longis cognita temporibus,
Hoc Baptista dabit, quem Mantua gignet. In huius
Carmine, erunt mores in noua festa noui
Laurigeras ueluti rapuit sibi Mantua frondes
Hæc adimet nostris mystica numinibus.

D. ERASMVS ROTERODAMVS
Iacobo Vuimphelingio suo salutem dicit.

V luimus, ualemus, tui meminimus, te ama-
mus om̄es, & si tuo fiat cōmodo, aduentum
quoq; tuū expectamus. Nouū testamētum
iam ad metam properat. Hieronymus belle
procedit. Demiror iudiciū Sapidī. Iuro quisquis is fuit
qui hoc illi persuasit, nihil illo ineptius. Malim hemisti-
chium Mātuani, q̄; treis Marullicas Myriadas. Cura ut
reualescas, & podagrā una cū scabie profligas. Scripse-
ram Abbati Volfio, uerū Epistola periit, nescio cuius
culpa, Scripsi, ne quereris me nō scripsisse. Bene uas-
le, salutat te cœtus om̄is doctissim⁹, me excepto, tuiq;
amantissimus, me non excepto. BASILEAE
postridie Purificationis. ANNO. XVII.

IANVARIVS LIBER I.
F. BAPTISTAE MANTVANI CARMELI
TAE THEOLOGI PRAEFATIO IN LI-
BRVM DE SACRIS DIEBVS, AD
LEONEM DECIMVM PONTI-
FICEM MAXIMVM.

Elligiosa dies redigēs ī carnia sacros,
Lectorē moneo, Si q̄s tñ istius unq̄
Libri lector erit, ne forte uolumine in
Numina falsa, lares stygios, in/ (isto

famia sacra

Quærat, & ambages, deliramentaq; Vatum,
Iuppiter hic nullus, nulla est Saturnia Iuno,
Nulla Venus, non stupra leges immūda Deorum,
Non habet hic Europa locum, non filia Solis,
Non Helenæ mater, nec Auerni principis uxor
Hic habitant, Liber iste docet quo tramite ad astra
Peruenere illi Heroes, quibus annuit arcem
Aetheream Pater omnipotens, Quorum annua festa
Terrigenæ accensis faciunt solenniter aris,
Nec tamen hoc omneis fas est includere Diuos
Carmine, cum numero careant, insignia uulgo
Festa magis, magis illustres hæc pagina sanctos
Continet, & Regis diuum qui secula fecit
Vltima, depulsis laribus celeberrima facta.

b

DE SACRIS DIEBUS.

Ergo mihi nec uis, nec mens est omnia fandi,
 Multaq; uenturis post me dicenda relinquo.
 Adde q; ætheri Ciues augentur in horas,
 Et si forte uelis omnes celebrare, futurum est
 Totus ut in cultu Diuum pertranseat annus,
 Quo fit ut iste labor scribendi extendere sese
 Possit in excrefcens ullo sine fine uolumen.
 Hanc igitur nobis satis est absoluere partem.
 At quia consuerunt nobis illudere passim
 Ifacidæ Cœlo inuisi refecabimus isto
 Illorum figmenta loco, Solennia quando
 Nos celebrare uident, festisq; instare diebus,
 Audent subsannare, rati nos debita soli
 Sacra Deo libare homini, qui maximus esset
 Error, & impietas totum damnanda per orbem.
 Talia baubantes dictis explodimus istis.
 Omne bonum sublime iubet natura quibusdam
 Insignire modis, certoq; extollere cultu.
 Primus honor sacrum est, prima excellentia qua non
 Esse potest maior, patris excellentia summi est,
 Ergo hic eius honor quo testificamur ab ipso
 Quod sumus esse Deo, quod uiuim⁹, atq; mouemur,
 Ipse opifex, nos eius opus, pro talibus ergo,
 Offerimus meritis illi libamina soli.
 Alter honor sunt Pyramides, altaria, templa,

IANVARIVS LIBER I.

Hymnisonæ laudes. istum perfoluere Diuis
 Cogimur, illorum mirati ingentia corda,
 Magnificamq; fidem, debellatosq; Tyrannos,
 Talis honor Diuis etiam sine corpore natis,
 Qui lemures ausos regem detrudere olympto,
 More giganteo stygias egere sub umbras
 Redditur, ipsa Deo perfoluimus orgia soli.
 Missa uocant nostri, uox est Hebræa tributum
 Significans, ipsum factorum in fine Sacerdos
 Nominat, & populum sacro iubet ire peracto,
 Et quia Diuorum damnant simulachra, loquendum
 Et super hoc aliquid. Moses cum regna uideret
 Omnia sacrilego Ditis putrescere cultu,
 Ne sua plebs quæ tunc erat imbecilla rudisq;
 Declinaret ad hunc morem uanum, atq; pudendum,
 Nam nec adhuc erat improbitas patefacta Deorum
 Damnauit statuas, picturæ, & marmoris usum
 Sustulit e templis, & multicoloria signa.
 Nunc autem postq; penitus natura Satanum
 Cognita, & antiqua sine maiestate relicta est,
 Nulla ferunt nobis statuæ discrimina, nullos
 Fert pictura dolos, iam sunt innoxia signa,
 Sunt modo uirtutum testes, monumentaq; laudum
 Marmora, & æternæ decora immortalia famæ.
 Roma triumphales etiam modo suspicit arcus,

DE SACRIS DIEBVS.

In quibus apparet probitas antiqua uirorum,
Sic colitur uirtus, honor hic est debitus illi.
At quoniam genus Hebræum memorabile solis
Cladibus, & lucris damnatum infamibus omni
Laude caret, titulos odit, monumentaq; damnat.
Id nec omittendum q̄ dijs regnantibus olim
Moris erat fastis ius exercere diebus,
Quodq; dies Iuris uacuos dixere nefastos,
Nos uero ad ritus alios traduximus annum,
Priscaq; nominibus cessere uocabula nostris.
Nam dicenda dies ueniunt ad iura profesti
Sacra damus festis, fora iudicialia ponunt
Murmura, & oclusis foribus trahit ocia prætor.
Tunc nos templa uocant, tunc indulgere Tonanti
Tempus, & ingenium sacris impendere rebus.
Hoc igitur Diuis mare persuadentibus intrat
Nostra ratis, date foelices ad uestra uolanti
Littora, per scopulos & per uada cerula cursus
Coelicolæ magni, Nec nos dum quærimus astra
Ire sub infernæ stygis antra obscura finatis.

DE HEBDOMADIBVS ET DIEBVS.

Sed tamen hebdomadas breuiter tractare diesq;
Ante opus est, q̄ festa manus ad singula uertam
Cæsar ut in menses diuisit Iulius annos,

IANVARIVS LIBER L

Ordine sic alio partitus tempora Christus
 Traxit in hebdomadas menses. hēt hebdomas autem
 Vna dies septem, Tamen obseruantia uenit
 Talis ab Hebreis, quibus hoc quoq; tempore semper
 Septima lux est sacra Deo, nam dicitur olim
 Sex opus hoc tantum Deus absoluisse diebus,
 Septima lux expers operis fuit, atq; recepit
 A requie nomen, sed nos titana sequentem
 Tradidimus Christo, quia tunc rediuiuus ab orco
 Venit agens longo squallentem carcere turbam,
 Ogdoas hinc oritur, nam lux octaua recepit
 Septima quem longo cultum perceperat auo,
 Prima dies Diuini operis, qua condita lux est,
 Est ea qua Christus uicto surrexit Auerno,
 Et tulit in lucem fuerant qui in nocte sepulti
 Tænaría antiquos manes, tunc fulsit in omnes
 Lux animas, priscaæ legis, quæ solueret omne
 Credentum de mente Chaos, quæ ostenderet orbem
 Aethereum, populis ubi læta fidelibus arua,
 Sic antiqua nouis cedunt, sic prisca facessunt
 Sabbata, cuncq; nouo fiunt noua secula ritu,
 At ueluti redeunt conuerso sabbata gyro,
 Sic domino sacrata dies sine fine recurrit
 Semper, ut hebdomadis cursus compleuerit orbem
 Rursus inicit dictam Domini de nomine lucem.

DE SACRIS DIEBUS.

Nostra Deo primam lucem, Iudæa supremam
Hebdomas impartit quæ prima, & maxima nostris
Cura Dei, Hebræis, uel nulla, uel ultima semper,

DE NOMINIBVS DIERVM.

VT meus euadat labor hic foelicior, addam
Hic obiter, quæ sit nomenclatura dierum.
Et si forsan in his rudis, illepidusque uidebor,

Da ueniam quicumque legis, res ipsa leporis
Impatiens, negat ornari, contenta doceri.
Prima dies ergo geniti celeberrima mundi
A domino cognomen habet, quia morte perempta
Ipsa resurgentem uidit de funere Christum,
Constantinus enim (tam religiosa ferebat
Corda) diem tali decorauit nomine sanctam,
Quinque dies alij quæque cessare labores
Non faciant nomen tenuere quietis, & oci.
Nam quis operum sudent sub mole, uocantur
Feriae, & ipsarum numeris ostenditur ordo
Forsan, id est cunctis nomen commune diebus,
Quod nobis sit iuge sacrum uelut esse solebat
Hebræis, festique aliquid sibi uendicet una
Quæque dies, dum depositis ad templa fideles
Assidue ueniunt operis uitalia liba
Visuri, & calices iunctis ad pectora palmis.

IANVARIVS LIBER I.

Quod si nuñc mos iste manet, quid tempore prisco
 Cũ pietas noua florebat, quid credimus actum
 A patribus, qui corda fide inflammata ferebant?
 Ergo dies ueluti quãsdam quibus ibat ad aras
 Victima, signarunt tali cognomine gentes
 Sic nostri, quia quotidie libare solebant
 Omnibus hunc patres titulum fecere diebus?
 Septima ab Hebræis sabbat, a gente latina
 Appellata quies, Ideo q̄ ut ante relatũ est
 Omnipotens factõ genitor requieuerit orbe:
 Hæc quoq; Saturni possẽt cognomina ferre,
 Prima q̄ ipsius (stellis si credimus) hora
 Dicitur Erronis primi, cui nomen in oris
 Aufoniæ Saturnus erat, mandata subire,
 Altera lux nomen causa Titanis eadem
 Induit, instabilis Lunæ lux tertia, Martis
 Quarta, Dei pedibus qui fert Talaria, quinta,
 Sexta Iouis, postrema Deæ, quæ nata profundo est.
 Sic igitur primæ partis dominator in ipsam
 Nomina transfundit lucem quæ solis ab ortu
 Surgit, & it solis rursũ redeuntis ad ortum.
 Hæc uti nota magis tibi sint studiosius audi.
 Illius Erronis lucem qui nominat, horam
 Esse memor primam, da succedentibus astris
 Ordine quem retinent orbes ubi sydera fulgent,

DE SACRIS DIEBUS.

Quæ superant horas, neu decipiære caueo,
 Nec semel id fecisse fat est, quoniam uaga non sunt
 Sydera tot, quot lux horas habet una, reuertens
 Sæpius hoc facito, donec perueneris horam
 Lucis ad extremam, mox ad primordia solis
 Alterius transi, stellam migrasse sequentem
 Inuenies illuc, primoq; in limine fixam.
 Lex agit ista dies, stellis errantibus ordo
 Est alius, Saturnus enim consedit in alto
 Aethere stellati propter confinia mundi,
 Iuppiter accepit sedem sub patre secundam,
 Sub Ioue Mars, sub Marte diem qui ducit Apollo,
 Quinta Venus, Sextum retinet Cyllenius orbem.
 Vltima ueloci cursu uaga Cynthia, uultu
 Instabili semper, sine nubis imagine nunq;
 Significat quæ sit rebus natura caducis,
 Taliaq; a nostro traxit contagia mundo.
 Hinc sit ut Errones imitari musica credas
 Cum subito saluunt in quartam Carmina uocem.
 Ab Ioue nanq; Venus quarta est si sydera cernas,
 Cerne dies factio iungunt confinia saltu,
 Lux & enim Veneris Iouis est contermina luci,
 Nec graue sit ueterum nobis audire Deorum
 Nomina, quæ stellis, quæ sunt concessa diebus,
 Vt Iouis, & Martis, nam postq; facta bonarum

IANVARIVS LIBER I.

Nomina sunt rerum uim deposuere nocendi,

Vt Nepasi cupis caudæ refecetur adunca.

QVAEDAM DE NATVRA SOLENNIOR

Hic etiam memorare decet solennia quædam
 Officio laudum, quas decantare ministri
 Sacrorū assidue, tacitisue recurrere uerbis

Sunt soliti, prorsus se se contenta fateri,

Quædam aliud poscunt, operam cessare per urbes,

Et per rura uolunt studijs inimica profanis.

Sunt quædam ex istis sua quæ protendere in octo

Vsq; dies faciant laudum præconia, q̄q̄

Publica non faciant cessare negotia tantum.

Horum etiam sunt quæ solum noctemq; diemq;

Expertes operum reddant, nec tendere curent

Vterius, sunt quæ nostros cessare labores

Pluribus, & Genium iubeant regnare diebus,

Ex his prima damus nato sine patre Tonanti,

Cui Stephanus, cui coniungit sua festa Ioannes,

Funeracq; infantes plustq; crudelia passi.

Hic etiam monuisse decet primordia festum

Sumere ab occasu solis, quando Hesperus exit,

Et cum sole iterum tenebris occumbere obortis.

Nancq; dies festos una inchoat, altera finit

Vespera, sed uento tempus dare uela secundo,

b v

DE SACRIS DIEBUS.

Et celeri cursu per singula festa uolandum.

DE CIRCUNCISIONE.

Chriftigenæ regale genus, regalia festa
Aduenere, togas opus est proferre nitētes,
Atq; simul pōpis ad tēpla frequentibus ire,
Exornate lares, longo torrete suilla
Exta ueru, genio licet indulgere, propinquis
Mittite dona, inopes, ut eant communia totum
Gaudia per uulgus, mensis pascantur opimis,
Vos locuples aperite penu, quibus horrea plena,
Aere graues loculi, uaria quibus alite chortes
Mane frēmunt, quibus in stabulis armenta gregesq;
Huc conferte dapes, quicquid dederitis egeno
Fœnore centuplici reddet Deus. Ecce per agros
Quanta seges, dum tu dormis tibi terra laborat,
Et Deus infundit campis per sydera tanq;
Per speculas quasdam Cœli de limine fruges.
Primâ dies nostri (saluete) renascitur anni,
Quæ tamen est octaua Dei lactentis ab ortu,
Cum pluit infantis primum genitale cruorem
More suæ gentis, quæ circuncidere natos,
Et nudare solet teneram uelamine glandem:
Nam Deus Hebræam cupiens distinguere gentem
Gentibus a reliquis, primorem seminis eius

IANVARIVS LIBER. I.

Compulit Abramum saxo præcidere acuto,
 Ut lex prisca docet, supremi colis amictum,
 Hoc insigne tulit Pater, hæc insignia Natis
 Tradidit, & docuit sic insignire nepotes.
 Tum quoq; Iudæa ueniens ab origine Iesus,
 Nomen adoratu dignum, uenerabile, sanctum
 Diuinæ impositum soboli, soteria per urbes
 Significat graias, Itali dixere salutem,
 Siue salutiferum, quæ congrua nomina magno
 Vltima saluatum uenit qui secula Christo.
 Prima dies Iani tanto splendore coruscat,
 Ianus enim primo fecisse uocabula mensi
 Dicitur a priscis, sed qua de gente uel unde
 Venerit, hoc nostro nondum cognoscitur æuo:
 Propterea super hoc aliquid memorabile fandum,
 Ianus hic ut perhibent clara de stirpe gigantum
 Maximus ille fuit Noe, qui secula Pyrrhæ
 Deucalioneos fluctus præcessit, & undas
 Ogygias, Tantum nobis antiquior ille est,
 Iste igitur, quando terras absorbuît ingens
 Alluuias, monitu Diuum reclusus in alto
 Nauigio, cum prole sua se credidit Austro,
 Ast ubi iam posito tumidum mare concidit æstu
 Suppleuit genus humanum, missisq; colonis
 Ad triplicis mundi fines, extremaq; regna,

DE SACRIS DIEBUS.

Per mare Tyrrhenum uectus Tyberina petiuit
 Hostia, & ascendens ubi nunc est Roma, locauit
 Thybridis ad ripas etrusco in colle penates.
 Et post fata sui collem mensemq; reliquit
 Nominis hæredes, q; non abolebitur unq;.
 Ianus ei cognomen erat de nomine tractum
 Assyrio Iain, Vinum dixere latini,
 Ipse & enim primus uitis uiuicq; repertor
 Fertur, & id talis nomenclatura docebat.
 Sed Iainum primi qui rectius illa sonabant
 Nomina dixerunt, mox litera tertia prisco
 Pulsa loco fecit fraudato nomine Ianum.
 Fingitur esse biceps, quoniam duo secula uidit,
 Vnum quod pluuijs auctum mare sustulit, Vnum
 Quod successit aquis, & ab hac propagine fluxit.
 His quæ de Iano canimus facit inclyta magnam
 Fama fidem, memorant etenim sub principe Iano
 Aequorea primum signata numismata puppi,
 Ista fuit puppis, quæ de fatalibus undis
 Eripuit terre genus, sobolemq; uolantum.
 Sed falluntur in his, quia non nouere parentum
 Primorum annales Danaï ueteresq; Latini.
 Sancte senex igitur nobis foeliciter annos
 Exordire, Puer supremi conditor æui
 Esto tuæ genti, nostrocq; salutifer auo,

IANVARIVS LIBER I:
DE SANCTO BASILIO.

HAec eadem sacrata dies tibi magne Basili,
Atq; tuum primæ celebrât natale Calêdæ,
Sed quia cedendum Dñis maioribus, illinc
Te trahis & transfers in idonea tempora, iuxta
Diuerfos hominum mores, usumq; locorum,
In tua decurrit graium sapientia fluxu
Corda redundanti, sicut decurrere nostrum
In mare consuevit magnis Atlanticus undis
Oceanus, seseq; amplum diffudit in æquor.
Nec fuit ambarum diuina scientia legum
In te larga minus, nec graiæ copia linguæ
Pauperior, Tua relligio quasi uinea densis
Palmitibus fruticans, longe lateq; per orbem
Est uulgata, latens in Cæsariensibus agris
Trans Phryges & Galatas, & trans Bebrycia regna
Hesperiaë populis procul apparebat & Indis.
Rumor hic a Libycis traxit regionibus Efren
Insignem probitate uirum, Deserta reliquit,
In quibus a teneris æuum transfegerat annis,
Ad spectanda tuæ uenit miracula uitæ
Iam Senior, tecumq; loquens exire uidebat
Ex labris accensa tuis atq; ignea uerba
Ille domi motus laudum rumore tuarum
Orauit per signum aliquod se illustre doceri

DE SACRIS DIEBVS.

Quantus apud superos esses, cui nomen apud nos
Tantum fama dabat passim, uiditq; Columnæ
In speciem, dum nox claris incederet astris,
Ingentem flammam ad Cœlum caput usq; ferentem,
Et simul audiuit uocem, quæ a sydere labi
Visa per aurarum tractus, uerba ista sonantem,
Talis apud superos uirtus ac tanta Basili est,
Hæreticis. ac præcipue quos fecerat impos
Cordis & obscuræ mentis torpedine captus
Arrius impugnator atrox, ac Melleus ingens
Semper erat. Iuuenem qui Cæco illusus amore
Tradiderat sese Plutoni, & sanguine demens,
Ipse suo seruum stygio se scripserat orco
Afferuit, populo insolitum spectante duellum.
Nam pater hinc presso Iuuenem rhenone trahebat,
Inde lemur, longo tandem certamine uictus,
Cum stridore graui fugit per nubila Dæmon.
Sæpe ualens qui tunc extinctis fratribus omne
Romanum sine Consortis formidine agebat
Imperium, dum uult hominem prescribere fractis
Elusus calamis tandem crudele reliquit
Officium, cum niti odio se uidit inani.
Vita uiro cum mox esset moriturus, in unam
Est producta diem, quo natum semine gentis
Hebraicæ medicum sacra perfunderet unda,

IANVARIVS LIBER. I.

Ipse suis manibus, dictu mirabile, postq̄
 Huic satis officio factum, discessit in auras
 Spiritus, & clauso requierunt uiscera sensu,
 Casariae pastor sanctissime porrige dextram
 His animæ clausæ in tenebris, & carcere cæco,
 Et ueluti quondam nurui peccata remisit
 Te impetrante Deus, sic te impetrante dolores
 Auferat & nostros, & nostra piacula soluat,

DE DVOBVS MACARIIS.

MAcarios (ut fama) duos ægyptia tellus
 Progenuit uita insignes ac nomine claros.
 Dijs stygijs ambo infesti, ueterūq̄ Deorū
 Coniurati hostes, Primus sitæa per arua
 Vixit, & inuento uacuos dum permeat agros
 Verticis humani Craneo uestigia fixit,
 Atq̄ ait, o quisquis caput istud inane ferebas
 Tempore mortalis uitæ, per maxima patris,
 Per nati, & Flatus sancti te Numina iuro,
 Quæ fuerit tua fors doceas dum uita manebat,
 Quæ modo sit, quādo es mēbris, & corpore sanctus,
 Illa nihil conctata sonos erupit in istos.
 Centurio Romanus eram Ioue principe, Nunc me
 Orcus habet, tantum penetrans in uiscera terræ,
 Athereis q̄tum tellus discedit ab astris,

DE SACRIS DIEBVS.

Sub nobis genus Hebręum est, Gens infima uero
Christigenæ, mores qui non tenuere parentum,
Vmbra uiro tales dedit adiurata loquelas.
Tempore post paruo deserta per auia eunti
Occurrit Lemur ampullis pendentibus extra
Pertusæ chlamydis rimas circum undiq; onustus,
Et percuntanti quid tot sibi uitrea uellent
Vascula, respondit monachis se plurima ferre,
Pharmaca sunt curæ, quæ nos uti dulcía primum
Pocula delectant, sed mox in toxica uersæ
Nos cruciant, sic præda sumus fallacibus umbris
Vndiq; de nobis ita gens lethæa triumphat,
Talibus excellens signis iam grandior æuo
Occubuit primí mensis Titane secundo
Illustrante breui frigentiã rura uolatu.

DE ALTERO MACARIO.

Alter ab Antoni fruticans radicibus altum
Creuit, & umbrosas porrexit i aera frõdes.
Incola Thebaidos fuit exanimũq; cadauer
Rettulit in uitam, Nam cum defendere, sanctam
Nesciret sermone fidem, confugit ad istud
Argumentum ingens, ad quod contabuit hostis.
Nescio quem dubio confectum uulnere quando
Morte obita iam corpus erat sine sanguine fecit

IANVARIVS LIBER I.

Ore loqui, fontis pœnas ne incurreret insons,
 Cum fraudata sua sic esset imagine uirgo
 Mercurij technis ut equam pater esse putaret,
 Saluifico Christi mendacem nomine formam
 Sustulit, & ueterem fecit prodire figuram.
 Singula si pergam numero comprehendere longas
 Ibit in ambages sermo proluxior æquo.
 Quindecies Ianus reuocarat ab æquore solem
 Cum senio fractus discessit in æthera longo,

DE EPIPHANIA.

Sexta dies splendore magos gradiente per altum
 Aera deducens toti spectacula mundo
 Admiranda tulit, gentes ad sydera uersis
 Attonitæ stabant oculis, solemq; putabant
 Aduentasse nouum, qui non, quia nocte dieq;
 Spargebat late radios, occumberet unq;
 Stella nouo fulgore ardens ueniebat ab ortu
 Trans Tigrim, trans Euphratem, Babylona uolando
 Vidit, & Armenios dextra, leuaq; relinquens
 Turiferos Arabes Syriæ bipotentibus alis
 Ingruit, & tali uotis famulata magorum
 Officio, nati stetit ad præsepia Christi,
 Nec reges ut opinor erant, nec enim tacuissent
 Historiæ sacrae authores genus istud honoris,
 Inter mortales quo non sublimius ullum.

DE SACRIS DIEBV.S.

Adde q̄ Herodes ut magnificentia regum
 Postulat, hospitibus tantis regale dedisset
 Hospitium, secumq̄ lares duxisset in amplos,
 Ille penes Persas magus est, qui sydera norit,
 Qui sciat herbarum vires, cultumq̄ Deorum,
 Persepoli facit ista magos prudentia triplex,
 Adtingunt pleriq̄ licet sit credere uanum
 Esse opus ex natis illos, & matribus ortos,
 Hi moniti patrum libris de semine gentis
 Iudaicae uenturum hominem, qui regna per omnes
 Porrigeret populos, orituraq̄ sydera eodem
 Tempore, quae indicium nati patriaeq̄ domusq̄
 Mobilibus radijs facerent, in montibus altis
 Peruigiles noctu caelum obseruare solebant,
 Ut uidere ignes Christo nascente subortos
 Corripuere uiam Regi tria dona ferentes,
 Haec tria sunt, aurum fulgens regale metallum,
 Tus redolens, quo festa solet decorare sacerdos,
 Myrrhaq̄, qua tumulo tradenda cadauera inungunt,
 Sic magus a prima monstrauit origine, q̄ rex
 Christus erat, q̄ mortalis, summusq̄ sacerdos.
 Sunt qui luce uelint ista primordia signis
 Tradita mirificis, dum connubialia festa
 Exhilarans Christus laticem mutauit iaccho.
 Ista dies rursus caelo labente reuersa

IANVARIVS LIBER I.

Ad Iordanis aquas Christum consistere uidit
 Cum pater audito per Coelum murmure Christum
 Esse suam docuit prolem, Cum sanctus apertis
 Spiritus ablutum supra caput astitit alis.
 Hæc Epiphaniam Grai solēnia dicunt,
 Quod diuina prius soboles incognita nobis
 Claruit, & tribus his facta est celeberrima causis.
 Pauca loquar contra solymos, contra impia corda
 Leuigenum, quo constet eos de tempore Christi
 Nobiscum sensisse, licet modo turpiter errent
 Cum uenisse negant, paucis memorabimus ergo
 Historiam, cuius noster Suetonius author.
 Cum regeret terrarum olim Nero Claudius orbem
 Rumor ab Hebræis oriens peruaserat omnem
 Late Asiam penetrans ultra Gangetica regna,
 Iudæa de gente uirum mauorte potentem
 Venturum subito, terras qui cogeret omnes
 Ferre nouas permutato rerum ordine leges.
 Rumor hic implerat gentes, totoq; oriente
 Fama uolans in spem populos adduxerat istam,
 Ista fides Iudæum animis sic hæserat, ut nil
 Romanum imperium ueriti contemnere gentem
 Ausoniam fuerint ausi, probrisq; latinos
 Irritare duces, strictoq; inuadere ferro.
 Propterea Nero rex indignabundus, & ira

DE SACRIS DIEBUS.

Percitus ardenti magno molimine bellum
 Quo genus id toto penitus depelleret orbe
 Misit in Assyriam. Tum late efferbuit æquor
 Classe noua. Cum patre Titus noua classica fecit
 Clangere per Protei fluctus, per Agenoris oras.
 Talia ueridico memorat Suetonius ore.
 Iste furor tantus, tanta hæc audacia mouit
 Iudæorum animos, quia tunc instare uidebant
 Tempora pacifici multum expectata Messia,
 Credebant ad se imperium descendere, & orbis
 Terrarum se rectores, dominosq; futuros,
 Non aliter se Romanis opponere uulgus
 Præsumpsisset iners, neq; plebs in gloria contra
 Cæsaream maiestatem frustra arma leuasset.
 Hæc igitur communis erat sententia genti
 Apparere dies Christum debere per illos,
 Sed delusa fuit, quia quæ uenerit, ut nos
 Afferimus, non arma tamen regalia secum,
 Non adduxit equos, neq; murice fulsit, & auro,
 Ut fore credebant, tenui uestitus amictu,
 Atq; gerens personam inopis per rura per urbes
 Iuit, & ex oculis ut quædam euanuit umbra.
 Et nunc aduentus Christi transisse fatentur
 Tempora iam pridem, sed quod non uenerit aiunt
 Esse suæ gentis scelera inſœlicia causam,

IANVARIVS LIBER L

O genus insipiens unde hæc Aorasia fluxit?
 Vestra uidens errata, Deus si mittere Christum
 Instituit, cur non misit? si mittere forsan
 Non statuit, quare Aduentus prædicere tempus
 Veridicum fecit uestro de sanguine uatem?
 O cæcas omnino animas, peccata uolentem
 Tollere, & errores nostros dissoluere fingunt
 Effugisse hominum fordes, quæ amentia maior
 Esse potest quàm nugari sanare potentem
 Omne genus morbi medicum languoribus ipsis
 Offensum non uelle ægros inuisere natos?
 Infantem nouere Magi, Iudæa loquentem
 Non cognouit, erat curis absorpta profanis
 Funditus, atque graui somno resoluta iacebat,
 Fœlices saluete Magi, qui clara secuti
 Sydera, uidistis puerum, qui sydera fecit.
 Sic utinam nobis sese post fata uidendum
 Præbeat, & gressus nostros in sydera ducat.

DE SANC. PAVLO PRIMO EREMITA,

Sicut erat celebris cultu, numeroque Deorum
 Cum Iouis imperium stabat, Nilotica tellus,
 Sic ubi terrestres cœlo descendit ad oras
 Expectata salus, patribus fuit inclyta sanctis,
 Qui Nitriotarum campos, sitæaque rura
 Thebaidosque casas loca desolata colebant,

DE SACRIS DIEBUS.

Nam cum Cæsarei gens sanguinolenta tyranni
 Prædarentur oues Christi, nullasq; liceret
 Christigenis habitare urbes impune, ferarum
 Confortes facti fines tenuere supremos
 Orbis, & arentes Cancri feruentis arenas,
 Primus ad hos (ut fama) locos uestigia uertit
 Sub Detio Paulus cum iam uigessimus isset
 Annus, & æstates illuc incognitus egit
 Treis nouiesq; decem propter uada uitrea fontis,
 Cui super extentis faciens umbracula ramis,
 Palma homini tanq; nutrix, alimenta ferebat,
 Ipse etiam tunicas de frondibus arboris eius
 Texere, & ambustos artus uestire solebat,
 Atq; famem patiens usq; ad surgentia noctis
 Sydera, soluebat tenui ieiunia mensa,
 Nox ut in occasum summam inclinauerat umbram
 Ex tepida surgebat humo, septemq; triones
 Non procul a terris motu reptare uidebat
 Tardigrado, lentosq; polum circumdare gyro,
 Tunc animo procul a curis terrestribus acto
 Diuertebat apud superos, ubi dulcia tempe,
 Et sincera quies, & consummata uoluptas.
 Tum Deus in sensus illabebatur & ora,
 Diuinascq; canens usq; ad titania laudes
 Lumina cœlesti totus languebat amore.

IANVARIVS LIBER I.

Conſimili pietate cälens Antonius arua
 Sole ſub hyberno dum per deferta uagatur,
 Inuenit ſenſ hoſpitiũ, paruosq; penates.
 Tum ſolitus Paulo cererem deferre per auras
 Quotidie, uictus inopis plus attulit ergo
 Hoſpitis Antoni, poſuitq; in limine Coruus,
 Coruus enim, uel forte aliquis ſub imagine Corui
 Angelus, ut naſci ſtellas uidiffet ab ortu
 Ignotis epulas homini portabat ab oris,
 Tum ſua diuinans ſibi fata incumbere Paulus,
 Atq; uolens ſine teſte mori, Venerabilis hoſpes
 Vade precor dixit, nec te mora tardet, & affer
 Quas tibi donauit tunicas Athanaſius olim,
 Nam mox ut fuero functus uitalibus auris,
 His Deus inuolui mandat mea frigida membra,
 Atq; ſub egeſtas mecum deſcendere arenas.
 Ille uolans abiit, rediensq; agnouit in aura
 Pauli animam per iter diuos ſublime petentem,
 Atq; ait, Ah ſic me fraudas pater, atq; relinquis?
 Ibo tamen, tua ſancta iterum ſaltem ora uidebo
 Iuit, & extincti dum ſe inclinaret ad ora
 Cum gemitu lachrymans lamentabatur amaro.
 Patris ad hoſpitiũ ſoliti diuertere quondam
 Dum uiuebat, humo duris (res mira) Leones
 Vnguibus egeſta iuſtum fodere ſepulchrum.

DE SACRIS DIEBV.

Non secus ac si nota uiri mensura fuisset,
Nec minus est mirum q̄ ad illatabile bustum
Iuerunt pleræq̄ feræ, quæ tempore longo
Cum sene uersata fuerant, uisæq̄ iacentem
Deplorare uirum, duris odiosa tyrannis
Simplicitas potuit mollire animantia bruta,
Mox igitur tunicis, quas apportauerat artus
Implicitos superinfusis cumulauit harenis,
Iam gelidi decimo Iani Titane reuerso.

DE SANCTO HILARIO.

Hic quoq̄ natalis tu⁹ est memorandus Hilari
Tertia post decimam Iani cū frigida tellus
Sub niue dormiret te lux ascendere ad astra
Vidit, & ingenti superos occurrere pompa.
Tu in terris positus membris mortalibus alto
Verfabare polo, uotis rapientibus illuc
Ingenium, mentem, atq̄ animum, poterasq̄ putari
Et si uiuus eras functus iam corpore, & arces
Aetherias habitare inter tot millia Diuum,
Integritas uitæ, legum prudentia, cultus
Cœlituum, tutela inopum diadema pedumq̄
Pictauiense tibi, dum nil mortalia curas,
Dum uiuis tibi forte tua contentus, ab omni
Ambitione procul, populo applaudente tulerunt,
Non nocuit tibi progenies, non obstitit uxor

IANVARIVS LIBER I:

Legitimo coniuncta thoro, non horruit illa
 Tempestate Deus thalamos, cunabula, tedas,
 Sola erat in pretio, quæ nunc incognita uirtus
 Sordet, & attrito uiuít cum plebe cucullo.
 Propterea leges quæ sunt connubia contra
 Esse malas quidam perhibent, prudentia patrum
 Non satis aduertit dicunt, quid ferre recuset
 Quid ualeat natura pati, ceruicibus aiunt
 Hoc infraue iugum nostris imponere Christus
 Noluit, istud onus quod adhuc quæ plurima monstra
 Fecit, ab audaci dicunt pietate repertum.
 Tutius esse uolunt, qua lex diuina sinebat
 Ille uia, ueterumque sequi uestigia patrum,
 Quorum uita fuit melior cum coniuge quæ nunc
 Nostra sit, exclusis thalamis, & coniugis usu,
 Adiungunt etiam primi ieiunia ueris
 Quæ nisi sint seruata, uolunt nos ire sub orcum,
 Aspice quæ duris aiunt frenata capistris
 Gens electa fuit, lex Christi aeterna, nec unquam
 Cessatura sinus (dicunt) sine tendat in amplos,
 Ut sit conueniens, habilisque, & idonea toti
 Humano generi, non importuna senectæ,
 Non onerosa inopi, non importabilis ægro,
 Adijciunt populis habitandam pluribus urbem
 Non esse angustis claudendam mœnibus, arcto

DE SACRIS DIEBUS.

Conuenit esuriens (aiunt) plebecula claustro,
 Hebræum gens qualis erat, quam limite paruo
 Legifer inclusit grauiumq; indagine legum,
 Illud onus Christum dicunt minuisse, suisq;
 Indulisse. Sed hæc Christi indulgentia uisa est
 (Vt memorant) laxata nimis sapientibus istis,
 Qui legem stulte ex placida fecere molestam.
 Duriciem uero legis satis arguit aiunt
 Prouida posteritas, studijs exercita sacris,
 Quæ maiorem hominum partem de syrtibus istis
 Subtrahit, & pelago functam pronuntiat isto,
 Nam iuuenes donec cessent adulescere, & ægros
 Excipiunt, senioq; graues, & quos labor haurit
 Assiduus fabros, & qui sub pondere sudant
 Vomeris, & rastræ, qui pro mercede locant se
 Atq; operas uendunt, & quos fortuna coegit
 Mendicare cibos, quæ turba miserrima, quicq;
 Prægustare solent epulas ad prandia regum,
 Adde uiatores, & quos onerosa fatigant
 Munia, nutrices cunis quæ lactea præbent
 Vbera, pregnantes, foetas, cui debile pectus,
 Cui caput infirmum, stomachi quos humida crudi
 Pituita infestat. Causas numerare quis aufit?
 Exclamant, & uti inter se quandoq; iocantur
 Thestylis hanc nimio pulstem sale fecit amaram.

IANVARIVS LIBER, I.

Adde q̄ & patres ausi taxare latinos,
 Causabantur eos stulte imprudenter, & equo
 Durius ad ritum Romæ uoluisse Pelasgos
 Cogere, & antiquum tam præcipitanter amorem
 Tam stolido temerasse ausu, concedere Roma
 Debit aiebant, potius q̄ rumpere pacem,
 Humanæ quæ iuris erant, modo salua maneret
 Lex diuina, fides Christi, doctrina senatus
 Quam primus tulit ore suo, quia tradita ab ipso
 Christo erat humanæ doctore & lumine uitæ,
 Nec curandus erat morem consensus in unum
 Vsq̄ adeo, dicunt, quod persuadere laborant
 His breuibus dictis, quisquis discrimine nullo
 Vult gentes differre duas, uelit ora duorum
 Quod natura nequit faciem concurrere in unam,
 Vna Dei domus est mundus, sed non tamen una
 Omnibus est facies rebus. Circumspice terras,
 Contemplare orbis Cœli, diuersa uidebis
 Omnia, Saturno facies est pallida, Marti
 Ignea, resplendens Veneri, nunc clara Dianæ
 Nunc obscura, Iouis frons est affabilis Astro.
 Ipsa quoq̄ in uarias abeunt elementa figuras:
 Cerne hominum genus, & pecudes, frigentia cerne
 Marmora quæ Sparta, parijs quæ oriuntur in agris
 Quæ secat Aegyptus, Humidis quæ Nauita portat

DE SACRIS DIEBV5.

Dempta iugis, quæ Luna parit, qui Tybure crescunt,
 Aspice & Indorum sparsas per littora gemmas,
 Multiplices uocum flexus mirare uolucrum,
 Diuersosq; habitus, & multicoloria terga,
 Sic quoq; tam grandi sub religione per omnem
 Fusa orbem fas sit dicunt discedere Graios
 Gentibus a nostris aliquo discrimine legum,
 Quas aiunt mutare potest humana facultas.
 Nam leges quas ipse tulit Deus esse necesse est
 Perpetuas, nec fas homini discedere ab illis.
 Hæc ideo uolui nostris intexere chartis,
 Ut quoties patres, quibus est custodia Cymbæ
 Petridos a summo coeunt pastore uocati
 Sint memores magno ad leges opus esse ferendas
 Ingenio, multis oculis examine recto.
 Sed quo mente uagor? uideo, mea longior æquo est
 Ecbasis, Ad sancti festum redeamus Hilari.
 Hic pater a superis castum ne forte pudorem
 Perderet, obtinuit magno pro munere mortem
 Coniugis, immundum Veneris sic oderat ignem.
 Impetrauit idem Natæ, quæ nomine dicta est
 Appia, & ad Coelum quo peruenturus & ipse
 Post breue tempus erat misit cum matre puellam.
 Cura uiro munire fidem primaria semper
 Cum foret ex libris armamentaria sacris

IANVARIVS LIBER I.

Fecerat, & contra Christi se armauerat hostes,
 Præsertim Ariadas, quorum spirabat in orbem
 Aura ferens diram Christi per ouilia pestem,
 Sanctum nectar olens doctæ facundia linguæ
 In mentes hominum Christi inspirabat amorem;
 Propterea exilium passus peruenit in arua
 Cincta freto Ligures inter cyrneaq; saxa,
 At cum plena forent atris serpentibus, acta
 In crucis effigiem dextra procul ire coegit
 Mortiferas pecudes, iussitq; habitare seorsum
 Limite signato pulsus (res mira) Colubri
 Seruauere patris semper confinia sancti,
 Inuenitq; feras, quibus est infame uenenum,
 A pietate minus q̄ corda humana remotas,
 Audiit infantis sacro sine fonte recentem
 Emigrasse animam, uetuitq; a morte teneri,
 Nam prostratus humi iacuisse in puluere fertur,
 Nec cessasse Deo lachrymas offerre tepentes
 Donec in exangues artus reuocata lacertos
 Protulit, & matri blandis arrisit ocellis.
 Tum subito immersit lustralem crinibus undam
 Ne sine lege iterum fato concederet infans.
 Multa quoq; in scriptis animi monimenta reliquit,
 In quibus effulget diuina scientia dulci
 Eloquio, & linguæ cultu decorata latinæ,

DE SACRIS DIEBUS.

Semine tam claro tellus Aquitanica gaudet,
Nos quoq; sancte Pater facias gaudere precamur
Semper in Elysijs tecum post funera campis,
DE SANC. GREGORIO NAZIANZENO.

C Appadocum tellus est illustrata uirorum
Ingenijs, pietate, fide, præconia quorum
Tēporibus recitāda suis. Nunc maxim^o ille
Gregorius, cui dat diuina scientia tantum,
Nomen adest hodie sacros habiturus honores.
Præsule patre fatus, nam tunc id iura sinebant,
Pastorale pedum gessit post funera patris,
Cum uero iuuenis quondam uenisset Athenas,
Et tota ingenuas se conuertisset ad artes
Mente, ferunt illum nymphas sub luce diurna
In thalamo uidisse duas, neu forte putaret
Esse malos lemures. prior est sic ore locuta,
Ne nostros trepides uultus, sapientia nomen
Est mihi, nomen habet quæ me comitatur, honestas,
Venimus ut sancto tibi coniungamur amore,
Et simul æternos tecum uiuamus in annos,
Sic igitur factus liber formidine contra
Mouit in amplexus, & in oscula mutua gressum.
Talía de magno quædam finxere Pelasgi
Hercule ludentes, & de Scipione latini.
Quæ uero a priscis hoc de pastore feruntur,

IANVARIVS LIBER. I.

Nemo hominum figmenta putet, duo namq; tonantis
 Imperio diui tales iniere figuras,
 Vt iuuenem facerent illis assuescere curis,
 Et totam grauibus studijs intendere mentem,
 Vel simulachra duo, forsan duo dona fuere,
 Virtutesq; dua, quas tunc infudit in alta
 Corda deus subito, Quod longi temporis usu
 Quætere mortales, & consuetudine possunt,
 Hoc afferre solet uirtus diuina repente
 Cum libet, eius enim tanta est opulentia, tantus
 Est thesaurus opum, causas ut sæpe secundas
 Præueniens, donet bona, quæ sine fine redundant.
 Hoc ego crediderim potius, sapientia namq;
 Eius ab ingenio teneris ita fluxit in annis.
 Mox ubi cœlestes formas assistere uidit
 Vt populis non sit minus admirabile uisum,
 Quando si luciferum phœbi præcurreret ortus.
 Cum uero in patriam rediens prope Troadis oras
 Vela daret, subito Boreas a uertice lapsus
 Ingruit antennis, & propulsauit ad usq;
 Littus Abydenum freta per salientia puppim.
 Territus hoc casu luuenis dissoluit ab omni
 Vitæ huius fermento animum, penitusq; recepit
 Corde Deum reuocans curas a sensibus omnes.
 Tum populos farrago omnes ariana ferebat

DE SACRIS DIEBUS.

In rixas in bella etiam litesque cruentas,
 Gregorius contra pestem hanc, ut maximus olim
 Alceides contra terrarum immania monstra,
 Byzantina tulit faustos in moenia gressus.
 Nam tunc forte Valens Cæsar decesserat, eius
 Qui sectæ defensor erat dum uiueret, Ergo
 Opportuna uidens operi data tempora sancto
 Iuit, & incepit studijs dare uela, repente
 Fama uiri traxit uarijs ex gentibus agmen
 Discipulorum ingens illic academica fecit
 Gymnasia, & ueteres illuc traduxit Athenas,
 Nam quot erant toto orbe uiri, qui scire profundos
 Scripturarum aditus uellent & mystica sensa
 Et Cabalistarum latebras ea littora adibant,
 Hieronymum fama est illuc uenisse trilinguem,
 Et legis didicisse sub hoc arcana magistro.
 Ad summos igitur breuiter peruenit honores,
 Nam patriarchatus sceptrum, sanctamque Cathedram
 Est largita homini consensu Thracia magno.
 Dicitur & longo sacram coluisse poesim
 Tempore, & heroo modulatus carmina plectro,
 Quæ superant, quibus Aonijs dant oscula Vates.
 Sed cum iam senio foret incumbente parumper
 Segnior effectus, & se liuore uideret
 Insidijsque peti patriam repetiuit, & illic

IANVARIVS LIBER I:

Cum Ianus gelidas iam pertuenisset ad Idus
 Pacifica tandem migravit in æthera morte,
 Reliquias eius multo post tempore Thraces
 Metropolitanam reuocasse feruntur in urbem,
 Nunc procul a Graijs uectæ recubare putantur
 Qua sedet in medijs Manto Cadmeia lymphis.

DE SANCTO HONORATO.

P Ars Asiæ uersus Boream Nicomedia patrē
 Misit Honoratum, semen regale canendum
 Heroæ clangore tubæ, Sed lenta senectus
 Obstet, & in tenues cogit descendere uersus.
 Andronicus puero nomen fuit, ut pueriles
 Præteriens annos Christi persensit odorem,
 Continuo figmenta Iouis ueterumq; Deorum
 Posthabuit, fugitq; suos cum fratre parentes,
 Et duce Caprasio uerū cultore Tonantis,
 Qui nemoris uasti latebras habitabat, & umbram,
 Ad fontem uitalis aquæ peruenit, & aura
 Vectus Hyperborea, Nicomedica regna reliquit,
 Naue per Aegæum pelagus peruenit ad Isthmon,
 Naue per Ionium siculas adnatit ad urbes.
 Post transmissa maris Tusci uada, naue relicta
 Venit ad excelsum montem, qui nomen ab albo
 Accipit Argento, summoq; in uertice montis
 Prospiciens noctu lucem, se a luce uocari

d

DE SACRIS DIEBUS.

Credidit, accedens igitur Venerabilis antrum
 Macrobij senis inuenit, quem corpore functum
 Post biduum magno lachrymans sepeliuit honore,
 Transijt Apennini apicem, salebrofaq; saxa
 Versus ad Insubres, ad amœna sub alpibus arua,
 Ad iuga quæ cum tot Pœnorum millibus olim
 Annibal ascendit, teneris inuenit ab annis
 Hoc iter ad superos, ut sic mutaret olympo
 Magnanimus Iuuenis satis ampla opulentæq; regna,
 Ut reperiret opes, ad quas extendere dextram
 Nec mors, nec fortuna potest, nec mobile Cœlum,
 Et fratri cui nomen erat Venantius, acres
 Addebat stimulos, uerbisq; animabat ad astra.
 Cingitur æquoribus nostris breuis insula, contra
 Massiliam uersus montani flumina Vari
 Non procul a terris, Galli dixere Lirinam,
 Insula desolata prius, serpentibus atris
 Hospitium, deuota hydris, uastata Colubris,
 Et simili pecudum generi, terra inuia nostris
 Gressibus, & formidandis oppressa uenenis.
 Huc ope diuina fretus Nicomedis alumnus
 Cum socijs uenit, quem tanq; incendia diræ
 Expauere feræ, Quædam subiere latebras,
 Interitu quædam subito iacere per agros
 Exanimes, Quarum nidor teterrimus auras

IANVARIVS LIBER, I.

Inficiens, pestem uicina per arua ferebat.
 Propterea miserante Deo mare creuit, & æstu
 Vndifono loca percurrens incesta uenenum
 Abstulit, & Zephyrus ualles lustrauit, & agros.
 At quia non aderant dulcis solatia lymphæ
 Continuo multa rîguum prece marmore ab ipso,
 Cotibus e duris fecit decurrere fontem.
 Mox probitas, mox relligio producere fruges
 Incepere suas, tantoq; ardore refulsit
 In tantum iubar excreuit ualidissima uirtus,
 Vt multos populis ex circumstantibus ad se
 Traxerit, Expediam paucis, post tempore paruo
 Insula in Elysium potuit conuersa putari,
 Vt chalybem Magnes, sic inculpabilis aurum
 Vita trahit, portantur opes, delubra, domosq;
 Aedificant, redolent horti, uiridaria frondent,
 Citrus olet, florent Myrti, fruticant Cyparissi.
 At cum maiores Iuuenis uenisset ad annos,
 Et caua iam gelidis alberent tempora canis,
 Quamuis enixe reuens multumq; reluctans
 Est Arelatensis magno molimine pastor
 Factus, & accepit tandem, mitramq; pedumq;
 Quo uiuens, quo post obitum splendore reluxit,
 Mirandorum operum fari non si mihi Centum
 Ora forent ausim, Sancti miracula Patris

DE SACRIS DIEBVS:

Obstupuit Ligur, & Gallus, trans æquora fama
Iuit ad Atlantem, subiit Garamantas, & Indos.
Pulsus ab hæreticis, qui seditionibus urbem
Vexabant miseram sese in loca tuta recepit,
Vt mos est Nautis, cum tempestatibus atris
Æquora uexantur, sæuitq; Aquilonibus aer.
Sed breue post tempus rediens, de cordibus iras
Hauisit, & eloquio accensam compescuit urbem.
Tandem ubi completo fatalia tempora cursu
Aduenere, graui Deus in languore iacentem
Commiserans animam missis ad sydera Diuis
Transtulit, optatoq; frui concessit olympo.
Post decimam Iani lucem, tum sextus in altum
Sol abiens cœli summum conscenderat axem.

DE SANCTO ANTONIO.

SEptima post decimam torpentis frigore Iani
Antoni tibi festa dies altaria cingunt
Frondeb; hybernas quæ nō timere pruinas.
Laurus adest, edere ueniunt, prouinca lacertis
Quæ sparsis proserpit humi, redolentia Myrti
Vimina, pacificæ per templa ligantur oliuæ,
Et quos fama refert immortales Amaranthi.
Te memorant olim Satyros uidisse bicornes
Panac; Capripedem dum per deserta uagaris
Inuia, trans Memphim, trans centum mœnia portis

IANVARIVS LIBER L

Indyta,foliuagi lustrans uestigia Pauli,
 Te memorant nō cum Lapithis,quę gloria parua est,
 Non cum Centauris, sed quod mirabile multo
 Amplius est, cum Tartarcis belialibus olim
 Decertasse ipso stante ad spectacula Christo,
 Qui quia te uidit pugnasse uiriliter, ire
 Continuo totum tua nomina fecit in orbem,
 Tu satus in Campis, ubi quondam moenia magnus
 Fecit Alexander domini seruantia nomen,
 Diceris ignipotens, & fers incendia dextra,
 Quod tua uis ignem potis est extinguere sacrum,
 Et quia (res miranda) soles quandoq; proteruos
 Et nimis infrenes, qui relligiosa malignis
 Tempa, domos animis audent uiolare, furenti
 Aggrederis morbo, subitaq; uredine torques
 Sapius hoc alias, nostro quoq; tempore uisum
 Non semel est, salit extemplo per uiscera pestis
 Ignea, & ossa rapit, neruosq; imasq; medullas
 Fulminis in morem uorat in nihilumq; resoluūt,
 Et sunt qui diuos ausint contemnere, nec dum
 Tot moniti exemplis homines aduertere possunt
 Esse Deum, sanctasq; animas humana potentes
 Vlscisci scelera, atq; animos cohibere furescens
 Cum demum tetrica post tot miracula uitae
 Iam longæuus iter uellet conuertere ad astra
d iij

DE SACRIS DIEBUS.

Discipulos circumstantes sermone potenti,
 Quem dabat affecti cordis furasissimus ardor
 Erudijt longum, conuersus ad oscula tandem
 Aeternum dixit mea uiscera sancta ualete.
 His dictis alacri tantam prætere uultu
 Lætitiam, & tanta uisus clarescere luce est,
 Ut iam cum superis uersari & uiuere credi
 Possset, & ante deum mutata assistere uita,
 Dumq; ea sic fierent subito, uelut ultima flamma
 Quæ fugit assumpta penitus face, purior auro
 Spiritus in tenues abiens se sustulit auras.
 Nunc colit æternumq; colet sublimia mundi
 Culmina, perpetuæ gradiens per pascua uitæ.
 Et quoniam nox ista uigil solet esse quotannis
 Currite uotorum memores, deponite lænas
 Renones, duplicesq; togas, accurrite nudi,
 Et pulso in lucem somno uigilate reuerfam,
 Ponite segniciem, surgit iam uespera, flammis
 Iam rogos in templi medio rutilantibus ardet,
 Fallite colloquijs noctem, percurrite sanctos
 Qui coluere olim deserta Aegyptia patres
 Arsenium, Vitalem, Helenum, quo tempore Paulus
 Et quare ad steriles primus deuenit arenas
 Dicite, sit sermo uobis Euagrius, Efren,
 Et Cronius, magno de Bessarione loquendum,

IANVARIVS LIBER I.

Pambus, & Eulogiùs memoreſ, & inclytus Hāmon,
 Ac reliqui, quorum conſors Antonius orcum
 Vicit, & in terras fecit deſcendere Diuos.
 Pergite, Cum rapida Cœli uertigine tempus
 Euolat, & celeres ad curſum concitat horas.
 Iam cecinit mediam uolucris titania noctem,
 Et Leo decedens ſummo declinat olympos,
 Ne ſinite extingui flammas, date ligna miniſtri
 Et ramis onerate focos, opus ignibus altis
 Expugnare gelu flatuſq; Aquilonis acuti,
 Pergite, iam totus Chiron ſurrexit ab undis,
 Incipit apparere Caper, iam Lucifer altus
 Aſtra fugat, uicina dies albescit ab ortu,
 Præcipitat Cancer, gelidis iam terminus umbris.
 Pyramides dudum magnæ tinnire Parenti
 Incipiunt, Canit excubitor feruentius Ales.
 Matutinus adest, Tyriacq; in ueste ſacerdos
 Fert manibus calices, genibus procumbite flexis,
 Atq; deum ne uos tetrico pater arguat ore
 Quarite, & ad Cœlum totas conuertite mentes.
 Ite domum, nec uos hodie dementia cogat
 Fingere personas, ſumptisq; incedere laruis,
 Sancta dies sanctæ debet ſuccedere nocti.

DE SANCTO SEBASTIANO.

DE SACRIS DIEBV.S.

Inclytus armorum ductor de nomine Graio
 Quod si quis uelit in nostram traducere linguã
 Dicit adorari dignum, uenerabile, sacrum,
 Tractum nomen habens colitur, procedite turbæ,
 Ad sacrum solenne dies uigesima quando
 Crudeles pœnas, & fata immania passus
 Transijt ad superos, uillas inuitat, & urbes,
 Mox ubi percepit Christi mysteria duxit
 Cœlestem in terris, hoc est sine crimine uitam,
 Confregitq; suis manibus simulachra deorum
 Plurima, & aduersum manes tulit arma superbos,
 In pœnis etenim quas detestabilis ætas
 Illa dabat nostris, si quos titubare uidebat
 Mox aderat reuocans animos, & pectora uerbis
 Grandibus attollens, non clam sed uocis apertæ
 Fulmine, & ut tragicis mos est, clamoribus altis,
 Ante ipsos etiam circo admirante Tyrannos,
 Sed tum præcipue tantos prorupit in ausus,
 Taliter exarsit quando ex primatibus urbis
 Romuleæ geminos duro in certamine fratres
 Perdere paulatim uidit roburq; fidemq;
 Vxores etenim flentes, & parua ferentes
 Pignora demissis aderant per terga capillis,
 Orabantq; uiros, ne se natosq;, domumq;
 Desererent, nec tanta suis opprobria ferrent.

IANVARIVS ○ LIBER L

Neu subito traherent pessum genus omne suorum,
 Istud idem pater orabat, morituræq; mater
 Præ lachrymis, præ lamentis, præ angore dolorum,
 Tum pius exiliens miles fortissima dixit
 Pectora quo pacto robur muliebris omne
 Blanditijs amisistis? quo uestra recessit
 Strenuitas? quæ tanta tulit discrimina Martis
 Tum cum pro tenui decertabatis honore?
 Nunc est propositum uobis Cœlestis olympi
 Imperium, dabit hæc uobis uictoria semper
 Viuere cum superis, & conregnare, Deumq;
 Cernere, cum diuis æterna in luce sedentem.
 Eia agite excelsos animos in sydera ferte,
 Cœpta nec ignauo maculate ingentia sine,
 Ne trepidate Iouem, quæuis Capitolia, & arcem
 Tarpeiam teneat, sterilem contemnite Vestam,
 Saturnicq; genus totum, Cybelencq; profectam
 A Phrygijs Romam, quæ dementire ministros
 Cogit, & epotis homines emasculat undis,
 Abiurate deos ueteres, quot tota per orbem
 Terra colit, matrem Aeneæ, patremq; Quirini.
 Christus adest laturus opem certamine in isto
 Ultimo, & exili tristes deponite curas.
 Vos quoq; Consortes, importunicq; parentes
 Ne lugete, polos adeunt, non perditis illos,

DE SACRIS DIEBV5.

Sed præeunt uobis regnum immortale paratum.
 Taliter ante oculos plebis, patrumq; locutus.
 Ipsum ideo leuibus scopulum fecere sagittis,
 Totq; tulit plagas, quot septem tela pharetræ
 Quot potuere arcus emittere spicula septem.
 Quæ stipata meat spinis bicoloribus Histrix
 Tot super armato non fert hastilia tergo.
 Viscera mortiferis tandem contusa flagellis
 Corporeis animum uinclis soluere potentem,
 Italiam pestis quondam grassata per omnem
 Non prius extingui potuit, q̄ Condita Diuo
 Ara sagittato, sic admonuere Prophetæ
 Atq; sacerdotes, qui pro moriente precati
 Plebe Deum diuos sic audiuere loquentes.
 Venit ut in uulgus fama hæc, Ticinia plebes
 Accinxit se sacro operi, subitoq; dicauit
 Quæ quoq; nūc magnis celebratur honoribus aram.
 Propterea te sancte uocant tua festa frequentant.
 Qui stygiæ pestis trepidant crudele uenenum,
 Et tibi iam non solum aræ, sed plurima ubiq;
 Schematibus uarijs surgunt ingentia templa,
 Tu Narbone fatus, fecit te Insubria Ciuem,
 Mortuus in terris, & apud mortalia regna
 Viuus in Elysiõ, non quod mare circuit undis.
 Oceanitidibus, quæ fortunata poetæ

IANVARIVS LIBER I.

Arta uocant, non quod mediã telluris in aluo
 Dicitur Aeneã phœbi monstasse sacerdos,
 Sed neq; lunari quod gens antiqua sub orbe
 Aeris in campis posuit, sed quod super altis
 Cardinibus mundi fouet alta in pace beatas
 Atq; nihil terrena animas contagia olentes.
 Ossa cubant ultra Christi uestigia Romæ,
 Appia campanas qua semita tendit ad urbes,
 Ad Cryptas Calliste tuas tenebrosaq; busta.

DE SANCTA AGNETE.

LVx Agnetis adest, Iani uigesima prima
 Romanas aurora nurus ad adorea sacra
 Cõuocat, Vrbane pperãt ad tẽpla Cateruã.
 Virginei prodite Chori, uelata rubenti
 Candida uirginitas uenit in profcena cocco.
 Hæc est quæ uanis adhibere repagula curis
 Vos docuit, stolidi furias quæ fregit amantis.
 Nam Romanus eam Iuuenis tam perditè amauit
 Ut fuerit cæco nullum medicamen amorì,
 Huic genitor præfectus erat, teneramq; puellam
 Quo Iuuenis tantos, uel sic extingueret ignes
 Prostitui nudamq; trahi per compita iussit,
 Dum trahitur (res mira) suis sic clausa repente est,
 Sic uestita Comis, ut opus non esset amictu.
 Tanta fuit Cœlo reuerentia uirginitatis

DE SACRIS DIEBUS.

Vt Crines pro ueste pedes descendere ad imos
 Fecerit, incestæ contra petulantia turba
 Lumina, cui Deus est Venus, & Iemargia, & aurum,
 At domus immundæ tenebrofa, & olentica floræ
 Quo perducta fuit, tanta resplenduit aura
 Lucis ut immenso radiorum ardore sepulta
 Non posset Virgo a turba spectante uideri.
 Cum uero iubar id sanctum furibundus, & æstus
 Impatiens tanti temere incurrisset amator,
 Expirauit agens animam fœdam, & graue olentem.
 Ipsa autem Iuuenem precibus commota parentis
 A styge uitales iterum reuocauit ad auras.
 Hæc ueteres pertesa deos confugit ad undas
 Christe tuas, & terga dedit fallacibus umbris,
 Quæ uelut antra feræ staturas habitare solebant.
 Ardentes heu nuda rogos intrare coacta
 In geminas iussit flammam descendere partes,
 Et ueluti Moses quondam maris æquora rubri,
 Innocuas præbere uias incendiâ fecit.
 Virgineæ Christus dilector simplicitatis
 Non aberat, sed ei pugnam comes ibat in omnem
 In fauces tandem ense uiolenter adactò,
 Limina uictricem tulit ad Cœlestia palmam,
 Quæ cupitis matres sexus utriusq; Iuuentam
Vulnificos cæci uitare Cupidinis arcus,

IANVARIVS LIBER I.

Et Castam feruare domum, celebrate puellam,
 Hanc ornate diem, Diua hæc iuuenilia sanctis
 Corda ligat studijs, frenumq; imponit amori.
 Hospitio longinqua quidem, sed proxima fiet.
 Auxilio, neq; uos surda frustrabitur aure.
 Ite Nurus ad templa piæ, ne hyberna timete
 Frigora, iam redeunt clementia sydera, uernum
 Tempus adest, prodite domo, per rura uolucres
 Apricantur, humus uirides iam cogitat herbas,
 Hac quoq; luce ferunt longo quasi frigore functos
 Vadere per sepes, & per dumeta lacertos.

DE SANCTO VINCENTIO.

Altera Vincenti tua lux, tua gloria gentes
 Hesperias decorat, sicut Carbunculus aurū
 Vnio sepmētum, spendor Titanis olympū,
 Cum clamore ferox fureret Datianus atroci
 Magna minans ut te stygijs submitteret umbris,
 Sic memorant Crudo te respondisse Tyranno.
 Pone minas operam perdis Datiane. memento
 Christigenas quoties pro religione duellum,
 Ingruerit, solitos ferrum contemnere & ignem,
 Lætari in pœnis, fufum ridere cruorem,
 Expectare necem tanq; conuiuia semper
 Duratura, uelut grandem aeternumq; triumphum.
 Cæsariæ Augustæ tunc in certamine tecum

DE SACRIS DIEBVS.

Urbis pastor erat, sed cum frigentia uerba
 Vix daret, & tímido uoces disperderet ore,
 Tu miseratus eum languentia murmura pone
 Et sine dixisti dare me responsa tyranno
 Sancte pater, De Christo alacri sermone loquēdū est,
 Formident qui saxa colunt, simulachra putantes
 Esse Deos metuant obscœnam attollere frontem,
 Nos qui corde Deum ferimus, qui uera tenemus
 Numina, liberius fari decet, atq; potenti
 Ore per hesperias sermonem effundere gentes,
 Nos Ioue contempto templa hæc Datiane Deosq;
 Qui sunt tartarei manes infernaq; monstra,
 Detestamur, eant pessum, regnetq; Tonantis
 Inclyta progenies æterna in secula Christus.
 Sic ais, At iudex in te Crudelis atrocem
 Exaturare ardens iram, sene cuncta relicto
 Ante oculos ferri iubet instrumenta dolorum,
 Terribili quorum aspectu nil territus istis
 Vtere dixisti, quo tandem agnoscere possis,
 Christigenum magno quæ sit Constantia cordi,
 Et quali omnipotens mortalia pectora Christus
 Vi firmare solet, cum uult aperire tuorum
 Nequitias, fraudes, & uaframenta Deorum.
 O uocem plusq; humanam fortem intrepidamq;
 Et dignam cui concedat Deus æthera, & astra,

IANVARIVS LIBER. I.

At neq; magnificis fuit experientia uerbis
 Inferior, tu nanq; focos, chalybemq; tuliffi
 Excelso, grandiq; animo, tormenta uidere
 Tanta Valentini uix sustinuere penates.
 Hoc animo robur, menti uigor iste remansit
 Semper & in pœnis facta est magis ardua uirtus.
 Ad molles demum plumas translatus ab igne
 Aegrius id stratum q̄ sanguinolenta tuliffi
 Verbera, & ignitas crates, lectoq; teneri
 Mens tua non potuit, potuit quæ incendia ferre,
 Atq; ideo laceros fugiens euanuit artus,
 Exanimum corpus campo Datianus aperto
 Alitibus dedit in prædam, canibusq; ferisq;
 Cum uero in gyrum uolitans, rostroq; cruento
 Increpitans Coruus, uolucresq; ferasq; fugaret,
 Ad freta delatum pelago sepelitur in alto.
 Sed mare turbatum subito de sedibus imis
 Cum staret placidus uentis cessantibus aer,
 Auditum est mugire graui cum murmure, & æstum
 Tollere spumantem, grandesq; excire procellas,
 Nam se se indignum reputans quod sacra teneret
 Viscera, correctum fluctu saliente cadauer
 Transtulit in littus populis reuerenter habendum,
 Christigenæ uero cum nox altissima crebris
 Ignibus arderet, Nemeaq; ascenderet astrum,

DE SACRIS DIEBVS.

Conuenere manu faculas, & tura ferentes,
Exuuiasq; animæ sacras de littore in urbem
Secretis egere uis, quas inclyta quædam
(Nomina non licuit sciri) matrona sepulchro
Condidit, & summum uictori exsoluit honorem,
Festa Valentini Colles celebrate, propinquo
Ora afflata mari uiolas producere tempus.
Transit hyems, abigit gelidas Vincentius auras,
Et reuocat tepidi Clementia sydera Veris.
Nix abeat, fruticet tellus, refloreat arbor,
Tu quoq; patrono lætare Valentia tanto,

DE CONVERSIONE SANCTI PAULI.

SAcræ dies magno uigesima quinta magistro,
Qui docuit gentes, qui regna per omnia Christum
Transtulit, atq; fidem muris circumdedit altis.
Ipse tamen Christo fuit aduersarius olim,
Cum iuuenilem animum feruens accenderet ætas.
Nam cum iam teneris Mosem didicisset ab annis
Visa fuit Christi nouitas absurda, nec ante
Destitit illius se opponere grandibus oris,
Quam prostratus humi cœlestia fulmina sensit.
Non aliter potuit mentem frenare superbam.
Ipse dedit Stephanum leto, lapidumq; uolantum
Grandine contriuit, sic impetuosis, & audax,
Dum Saul esset adhuc iuuenis, fuit, at noua postq;

IANVARIVS LIBER I.

Nomina percepit priscos cum nomine mores
 Exiit, Ast animum non exiit, ardua semper
 Corda tulit secum, domuit Mosemq;, Iouemq;.
 Ibat equo inuectus, multoq; satelite circum
 Septus in antiquæ florentia rura Damasci,
 Multa mouens animo, furijs agitatus, & acri
 Percitus irarum stimulo, cum magna sereno
 Confestim horrendum sonuere tonitrua Cælo,
 Tum simul exiliens lux ardentissima flammis
 Est rapidis complexa uirum, tremefactus, & alto
 Lapsus equo percussit humum, lucemq; secuta est
 Vox ingens audita procul, qua percita Pauli
 Corda uenenosum mox deposuere furorem,
 Amissisq; in luce oculis ducente ministro
 Ignotum pariter magnam peruenit in urbem
 Cæcus, & in stupida triduum caligine traxit,
 Mox Anania ferens diuina oracula ab eius
 Luminibus fecit manare putamina quædam
 Vipereas tanq; squamas, duplexq; recepit
 Lumen, ut expulsis animiq;, & corporis umbris
 Aspiceret solem æternum, solemq; diuinum.
 Dumq; soporatum corpus sine luce iaceret
 Mens fuit ad superos trans ignea sydera miris
 Rapta modis, ubi consilij interfuit aulae
 Illius æternæ, totum quæ temperat orbem.

DE SACRIS DIEBV.

Illic intuitus triados mysteria, & omnes
 Cœlituum populos, & quo Deus ordine tantam
 Terrarum ac Cœli molem regit, atq; futuri
 - Temporis euentus, & quæ cognoscere non est
 Fas humanæ animæ, dum fert mortalia membra,
 Nectareas illic epulas libauit & illam
 Ambrosiam cuius Diuos odor ebriat omnes,
 Et cœlum æternis facit indulgere choreis,
 Propterea tanto terrena pericula corde
 Vicit, & aduersos liber formidine casus.
 Cætera prætereo, Pauli uulgata per orbem
 Gloria iam satis est, Gaudete recentia Christi
 Secla nouum fortita ducem, prodire potestis
 Nunc in bella, tremit Pluto, manesq; profundi,
 Concilio munire parant sua regna coacto.
 Tarfe caput regni Cilicum clarissima Pauli
 Patria quam posuit quondam Danaeïa propago
 Tu quoq; tardigradam tactu sanare podagram
 Cydne potens gaude, tanto lætatus alumno
 Curre alacris. Tauriq; fluens de fontibus æquor
 Ceruleum niueis saliendo allabere lymphis.
 Rurigenæ prisca quosdam quasi signa futuri
 Obseruasse dies, quarum hæc fuit una, feruntur,
 Ista superstitio ueterum peruenit ad annos
 Hos quoq; uulgares animi tam credula res sunt,

IANVARIVS LIBER I.

Tale igitur dant omen ei, si lucida pulsus
 Nubibus effulget pinguem denuntiat annum,
 Nix sterilem pluuiamque uolunt, Certamina uenti
 Martia significant, pallentia nubila pestem.

DE SANCTO CYRILLO.

Producente diem phœbo gelidamque fugante
 Ex agris hyemem fert annua festa Cyrillus
 Urbis Alexandri pastor, defluxit ab alto
 Vertice Carmeli, sanctæ primordia uitæ
 Heliæ de fonte tulit, Crescentibus annis
 Religio creuit, rerum prudentia creuit,
 Et quia diuinæ legis sapientia, & ore
 Suauiloquo uisus cunctos præcellere patres
 Ad decoris tanti sacros peruenit honores.
 Ergo per Aegypti populos Nabathæa per arua
 Atque per Assyriæ gentes, Arabumque per urbes
 Luxit, ut elapsus quondam de Perside fulgor
 Syderis, & pendens super incunabula Christi.
 Aequore transmissis patrum comitante caterua
 In Lycios fines, Ephesinamque littora uenit
 Nestorium contra, sanctæ quem fulmine linguæ
 Fudit, & instituit uentura in secula credi
 Progenuisse Deum Christi debere parentem.
 Hic est qui Maumet Arabem corruptit, & unum
 Misit in errorem populos orientis, & Austri

DE SACRIS DIEBUS.

Nestorius, nata hinc Turcorū improuida, & excors
 Relligio, nata impietas stultissima Maurum,
 Quæ Christum uetat esse Deum, quæ credere fingit
 Esse nefas habitasse Deum sub imagine nostra,
 Attendebat enim solum, quæ opprobria passus
 Christus erat, non quæ toties miracula fecit,
 Nestorius leuis, & petulans, elatus, & audax,
 Sed neq; per sacras, quæ sunt inspersa uidebat
 Scripturas arcana oculis ut noctua tardis,
 Nec uegetabatur diuina intrinsecus aura.
 Hunc igitur toto patrum spectante senatu
 Diuino elisit feruens ardore Cyrillus.
 Propterea ad uulgus se se rude uertit, & inter
 Vecordes Arabum sparfit Zizania turbas.
 Patris ab ingenio fluxere uolumina sancti
 Plurima quæ superant, sicut liber aureus ille
 Qui nomen thesaurus habet, si cætera nosse
 Scripta cupis, uade ad Graios, per Achaica quære
 Scrinia, percurras ueterum sacraria patrum
 Inuenies quanta dicendi floreat arte,
 Sacrarum q̄ diues opum. Nos illius oro
 Nos inq; quibus est idem titulusq; genusq;
 Cura regat, nostros sua per uestigia gressus
 Ducat ad Elysios, ubi pax, & gaudia campos.
 Mors hominis, qua corpus humo, mens reddita cœlo

FEBRVARIVS LIBER II.

Exigui mensis quarto memoranda Calendas.

F. BA. MAN. LIBER II.

DE SANCTO EGNATIO. (no

Mensis adest breuior, q̄rto cui sp̄ ab an
Addit̄ una dies, tūc ægparare sodales
Sperat, & in digitos surgēs se attollit
Verū ubi cognouit studio (in altū,

se incumbere uano,

Vtpote qui semper reliquis est mensibus impar,

Luget, & in uili iacet extenuatus amictu,

Nam ueris plerumq; trahit ieiunia secum.

Tempore lustrabant animas antiquitus illo,

Atq; ideo mensi fecerunt Februa nomen,

Februa nam prisci dixere piacula patres,

Hunc quoq; feralem quidam dixere poetæ,

Quod fierent illis feralia sacra diebus.

Est autem ferale sacrum quod manibus olim

Cæca superstitio ueterum perhibere solebat.

Prima dies tibi sancte Pater sacrata, Calendas

Tu Colis Egnati, tua sunt exordia mensis,

Hæ tibi primitiæ, tibi se succedere fecit

Petrus, & Antiochi clarum tibi tradidit urbem

Cum petijt gentes, atq; altæ mœnia Romæ.

Fortunati oculi, foelicia tempora nostros

Quæ uidere ataus, quæ tot quasi sydera sanctos

DE SACRIS DIEBV5.

Conspxere patres, & tot spectacula nunq̃
 Visa prius tot mutatis miracula seclis,
 Hic Mariam matrem magnam dum uita superstes,
 Sæpe salutauit, sæpe illius ora refixit,
 Ora inq̃ quibus infanti dabat oscula Christo
 Et fidei nostræ didicit mysteria ab ipsa,
 In latios tandem Traiano principe campos
 Ductus, & ærumnas tanq̃ solatia læto
 Amplectens animo ferrum exanclauit, & ignem,
 Expositumq̃ feris gemini extinxere Leones
 Non laniare ausi q̃q̃ ieiunia passi
 Importuna forent, Hic a lictore rogatus
 Cur totiens in tormentis clamaret Iesum
 Nomen id inscriptum Cordi sibi sæpe relabi
 Dixit in os, id post fatum perquirere Lictor
 Nixus in execti conspexit uulnere cordis
 Nomen id ex auro ductis splendere elementis,
 Res ea Traianum simulac uulgata retraxit,
 Illaq̃ Christigenis fecit per tempora pacem.

DE PURIFICATIONE. B. VIRGLMARIÆ.

ALtera lux Christi quæ bis uigesima ab ortu
 iam procedit, & est eius sacra Parenti.
 Mos erat Hebræis, & ex antiqua uolebar
 Vt connixa marem suscepto semine mater
 Facta parens immunda foret, coituq̃ careret

FEBRVARIVS LIBER. II.

Ad decimam quater usq; diem, Tum deniq; ad aras
 Infantem cum muneribus lustranda ferebat,
 Ista dies aderat, mater cum pignore templum
 Ingressura uenit, Simeon præfagus, & æuo
 Grandior (omnipotens ita rem texebat olympus)
 Ocyus occurrens puerum cognouit, & ulnis
 Sustulit, ac uersus quos huius ad orgia lucis
 Mane sacerdotes adhibent, ut in illius ora
 Misit uerba Deus, nancq; his Deus omnibus Auctor
 Aedidit arguta conuersus ad æthera uoce,
 Addidit & fortem Nati, matrisq; futurum,
 Et tristes casus, atq; illætabile fatum,
 Omnia, quæ quoniam modo sunt uulgata, silentur.
 His actis iuere uiam, Stipante sacerdos
 Agmine solenni puero uenit obuius usq;
 Aedis ad ingressum, matremq; adduxit ad aram.
 Posteritas huius facti memor annua festa
 Instituit pompa, & facibus celebranda quotannis.
 Ecce sacerdotum Cera flagrante coruscant
 Agmina, quæ turbam faculas iaculantur in omnem
 Irruit undatim uulgus, pueriq; frequentes
 Ad sacra porrectis manibus munuscula currunt.
 Sæpius accensis pubes uillatica Ceris
 Lasciuire solet per rustica templa, quod olim
 Me meminî uidisse, faces immittere certant

DE SACRIS DIEBVS.

Alter in alterius crines, fumumq; ciere
Ludo incomposito, tetrīs nidoribus aras
Inficiunt, rīsiq; leui delubra profanant,
Sacrorum sic lapsus honor, sic sancta recessit
Religio, patrum sic disciplina sepulta est.
Hæc ea pubentes quæ tempestatibus agros
Quæ frumenta premunt, & quæ uineta trucidant,
Quæ iumenta necant, pestemq; in ouilia mittunt,
Nam quotiens hominum uitio uilesceat Diui
Sacra uident, odio nos infectantur acerbo,
Cum uero superum cessat custodia, Laruæ
Omnia subuertunt, nec habent mortalia pacem
Regna, ferunt nostri nulla emolumenta labores,
Dispēduntur opes in mutua damna, per urbes
Seditio regnat, per corda humana simultas
Pullulat, & fumit uires animosa Libido.
Hinc tot bellorum strepitus, tam multa per omnes
Arma sonant Italos urbes populantia, & agros.
Sancta parens igitur, cuius solennia præsens
Sacra dies celebrat tantos compone tumultus.

DE SANCTO BLASIO.

Tertia Cappadocum pastor sanctissime Blasii
Lux tua, tu exiliū sub Cæsare Maximiano
Passus es, & tetricos mōtes habitare coactus
Inter mille feras, tibi quæ mansueta ferebant

FEBRVARIVS LIBER II.

Obsequia, & tecum posita feritate per umbras
 Obscuri saltus, percq; anfractus nemorosos
 Errabant, uti per campos cum matribus agni,
 Maximianus enim tanta impietate per orbem
 Sæuijt, ut sicut uisu basiliscus acuto
 Ore truci, nutuq; homines extinguere possit,
 Vox autem tonitru longe resonantior illi
 Tanta erat, ut quoties alto clamore tonabat
 Vsq; ad Sauromatas exaudiretur, & Indos.
 Monstrum immane, potens hominū tot millia aperta
 Absorbere gula, quot sanguinolenta uolebat
 Sæuities, monstrum illud erat seu bellua partum
 Virginis extento cupiens extinguere collo,
 Cuius ab aspectu sumptis diuinitus alis
 Vt facer ægææ uates canit incola Patmi,
 Fugit ad extremæ loca uirgo incognita terræ.
 Virgo fuit primo fruticans ecclesia seculo,
 Christigenæ soboles eius, quos bellua adegit
 Quærere desertis aliena penatibus arua,
 Maximiano autem Consors regniq; animicq;
 Iunctus erat Cæsar fundo Phlegethontis ab imo
 Haustus, & in prædam tota his data terra duobus
 Diluuió humani stabat submersa cruoris,
 Nec tamen has timuit clades hæc aspera fata
 Blasius, at ferrum, & flammam superauit, & undam,

DE SACRIS DIEBUS.

Non aliter gradiens super æquora quàm super agrum,
Libera prolatis ferimus uestigia plantis.
Adsis sancte tuis, & nos dignare clientes
Custodire, nihil nobis Angina nec ulli
Officiant morbi, tua præsentissima nobis
Sic tutela salus, tibi mitia corda fuerunt
Semper, & es solitus uoces audire precantum.
Tu Nuru reddis Cicurem, tu guttura uerbo
Suffocata aperis, & nos audire memento,
Nos in quibus, tua qui quondam memorauimus acta,
In languore tuas quoties clamamus ad aures.

DE SANCTA AGATHA.

GLoria Sicania gentis pulcherrima uirgo
Diua Agathe nonas mensis tua festa secundi
Sacrauere. Nurus illo uotiu ferentes
Dona die ueniunt digitis fulgentibus auro,
Sericeisq; tuas adeunt in uestibus aras.
Mens tua marmoribus, quæ sunt Atlante sub alto
Quæ sunt caucaseo sub uertice, quæ sub olympo,
Atq; iugis sub hyperboreis, quæ fulmina rident
Firmior aduersis non est concussa procellis.
Immutare tuos meretrix Aphrodisia sensus
Non potuit, frustra q; suas exercuit artes.
Non nocuit tibi blanda Venus, quæ ferrea mollit
Pectora, non iaculis armatus, & igne Cupido.

FEBRVARIVS LIBER. II.

Quæ tibi uestalis uirgo, quæ nympha Dianæ
 Conferre poterit; uel quæ Romana pudorem
 Aequabit matrona tuum; Lucretia cedit,
 Cedat & aduerso Cybelem quæ flumine traxit,
 Quæ cribro portauit aquas, mandante tyranno,
 Mitteris in rapidos ignes, tua lactea tortor
 Viscera culcauit ferro, tua forcipe adunca
 Vbera contriuit, laceroque a pectore traxit,
 Carnifici daris in Prædam, uelut alba uoraci
 Agna lupo, primis tua membra tenerrima in annis,
 Heu res cruda nimis, sunt facta doloribus incus,
 Tunc tibi non Chiron, non natus Apolline serpens,
 Sed Petrus Cœleste tulit medicamen, & ecce
 Pristina sanatum redimiuit gratia corpus,
 Ad tua cum centum diuis in uestibus albis
 Funera descendit Christus, titulumque reliquit,
 Et monumenta tuam breuiter testantia laudem.
 Diua uale, nostrique memor dignare quotannis
 Non Catanam solum patriam siculosque penates,
 Sed nostros etiam ueniens inuisere fines,
 Et pacare animos hominum, qui saeva per omnem
 Italiam mittunt uesani incendia Martis. (dine.

DE CARNISPRIVII MALA CONSVETV

Hic memorare libet quoddam graue t̄pis huius
 Crimen, & ipsi^o subiungere criminis ortū.
 f ij

DE SACRIS DIEBVS.

Roma lupercales ludos antiquitus isto
 Mense celebrabat, posita grauitate per urbis
 Compita cursabant stolidi sine ueste luperci,
 Et scuticis olidi tractis de tergoe Capri
 Pulsabant nuruum palmas, quia uerbere tali
 Pana Deum faciles credebant reddere partus,
 Ista superstitio leuis, hæc insania nostros
 Transijt in mores. Veteris contagia morbi
 Haufimus, & quodam simili languore tenemur.
 Nam Iuuenes istis facit insanire diebus
 Pan Deus Arcadiæ quondam, totasq; per urbes
 Currere, & acceptis facies abscondere laruis.
 Est pudor in facie, facies uelata pudorem
 Significat læsum, sciri lasciuia non uult,
 Ora tegit, Scelus est pauidum, metuitq; uideri.
 Cuncta sub ignotis petulantia uultibus audet
 Quæ ablegat grauitas, & quæ proscribit honestas.
 Per fora, per uicos it personata libido,
 Et Censore carens subit omnia tecta uoluptas,
 Nec Nuruum palmas, sed membra recondita pulsat,
 Perq; domos remanent scædi uestigia Capri.
 Hoc quoq; Roma leui cursu gaudebat equorum
 Tempore, & in Martis celebrabat equitria Campo.
 Altera nil melior nuper dementia uenit,
 Sordida produxit uetitos Comoedia ludos.

FEBRUARIVS LIBER II.

Scorta, ambubaías, balatrones, & parasitos,
Et genus id reliquos trahit in proscænia mensis
Improbis, unde trahunt iuuenilia pectora pestem
Mortiferam, fiuntq; ipsæ sine fronte puellæ.
I, pudor in uillas, si non patiuntur easdem
Et uillæ uomicas, Vrbs est iam tota lupanar.

DE FESTIS MOBILIBVS .S. PASCHA,
Ascensio, Pente, Trinitate, & Corpore Christi.

Hic immobilibus fas est adiungere fastis
Quos uariat tēpus, quos inconstantia lunæ
Hac illac errare facit, modo surgere sero,
Et modo ueloci solem præuerrere cursu.
Nam ueluti Cælo sunt signa erratica, sicut
Saturnus, Mars, Luna, Venus, Sol, Iuppiter, Hermes
Necnon firma, uelut quæ nox, sine nubibus orbe
Monstrat in octauo, sic festa errantia quædam,
Quædam firma suam semper retinentia sedem.
Mox erat Hebræis, & lex in uertice Sinæ
Tradita constituit lunam, quæ frigore pulso
Duceret æquidij placidissima tempora uerni,
Primam anni Lunam esse noui, qui festa gubernat,
Annus enim duplex solymis. Ver inchoat unum,
Alter ab Autumno ducit primordia, quando
Maximus a prima processit origine mundus.
At cum Luna eadem completo cornua circo

DE SACRIS DIEBUS.

Iungit & ore micat toto, solennia fiunt
 Incluta, quæ pascua nomenclat Iudæa uetustas.
 Pascha uocant nostri corrupto nomine, & istam
 Iudaicæ mendam tulit ignorantia linguæ.
 Iste tamen fluxit Graiis a gentibus error,
 Quæ quod nos patior πάσχω dixere, putabant
 Quod Mesiam passum audierant ea tempora circum,
 Nomen id exortum, nostro Pasah dicitur ore
 Transitus, hoc nomen clades Aegyptia fecit,
 Nam cum primitiis diuina potentia partus
 Percuteret (noti annales de cladibus illis
 Aegypto illatis, ut rex mansuesceret) alta
 Nocte Deus feriens transisse per oppida fertur,
 Taliacq; a Casu fluxere uocabula tristi,
 At bene conueniunt paschali nomina festo,
 Quando quidem Christus melioris Conditor æui
 Transijt ad manes, & ad infima tartara primum,
 Mox ad regna patris feriens Aegyptia tecta
 Hoc est sacrilegos ritus ac templa deorum
 Quos tulit Aegyptus, nam gens ea perdita diuos
 Multiplices finxit, nomen præstare Deorum
 His quoq; quæ ratione carent animantibus ausa,
 Nedum homini, tanta impietas genus illud agebat,
 At neq; nobiscum celebrant solennia uerpi
 Hæc Canaanicolæ, uerum celeberrima nostro est

FEBRVARIVS LIBER, II.

Solis prima dies oriens post Azima ritu,
 Sic prisca sanxere patres, mutata parumper
 Lex ea, & istius fuit obseruantia festi,
 Nostra dies etenim quandoq; recedit ab illa
 Longius, induxitq; nouas ecclesia leges
 Destituens Cyclos ueteres, peregrinaq; scita.
 Pontifices etenim Romanae antiquitus Aulae
 Semper ab Aegypto tempus paschale solebant
 Discere, & illius gentis documenta tenere,
 Ista sed ætherios motus, & sydera docti
 Altius explorent, summusq; arcana sacerdos,
 ¶ Luce quater decima post hæc solennia Christus
 Iuit in elysios campos, regnumq; paternum, &
 Istud ab Ascensu traxit cognomina festum,
 ¶ Cum soles aurora decem superaddidit, adsunt
 Tempora diuino, quæ sunt illustria uento,
 Et decades luci fecere uocabula quinq;
 Prima dies solis Trino est sacrata Tonanti,
 Prima Iouis, clauo panis sub imagine Christo,
 Sed tamen hæc alibi rursus memoranda relinquo,

DE QVADRAGESIMA.

S Anciu pascha uolens ueteru prudentia patrum
 Reddere nobilius dignoq; attollere cultu,
 Subiunxere dies atros, & tempora longa
 Dura fame, postq; Christus ieiunia fecit

DE SACRIS DIEBV5.

Exemplo ueneranda suo, cum flumine tinctus,
 Iuit in excelsi deferta cacumina montis,
 Atq; quaterdenos ultra sua prandia soles
 Distulit expositus uento, gelidæq; pruinae.
 At quia lux solis nuncq; ieiunia seruat,
 Christus enim dedit hunc illi rediuuius honorem,
 Sex iunxere dies, hæc ad ieiunia sancti
 Pro totidem, quos hæc fugit obseruantia, patres,
 Prætereo treis hebdomades, quas addidit istis
 Religio, quia uim legi dare noluit usus,
 Usus enim firmare potest, & frangere leges
 Temporis istius tetrici nimiumq; seueri
 Prima dies cupiens infrenem extinguere luxum
 Mane sacrat cineres, turbisq; ad templa uocatis
 In caput effundit, memoratq; nouissima fata,
 Adde q; assidue uir religiosus in alto
 Pegmate declamans hominum uitiosa seueris
 Acta premit cilijs, & acerbo crimina uultu
 Dissipat, ad Cælum reuocans mortalia corda,
 Tum quoq; præterito quicquid peccauimus anno
 Pandimus, & ueluti qui triste hausere uenenum
 Irritare solent uomitum de cordibus imis,
 Reijcimus turpes curas, & noxia uota,
 Mox ubi paschali rutilant altaria luce
 Imus ad extremæ Christi conuiuia mensæ.

FEBRUARIVS LIBER II.

Hæc studia, hi mores, hæc regula temporis huius,
 Hinc abeant mensæ pingues, obsonia crassa,
 Prandia uisceribus sint Pythagorea relictis,
 Viscera damnantur, prodire legumina, & herbæ
 Incipiunt, Genius friget, gula languida mœret,
 Non tamen illicitum pisces adhibere minutos,
 Gregorius grandes prohibet, sed longior usus
 Obsistit, & ponti pecuaria magna per omnes
 Iam uolitant procerum mensas, & prandia regum,
 Sordida Gregorij leges obseruat ægestas,
 Quæ tenues scrutatur aquas, & flumina summa,
 Grande ac pingue pecus fundo uersatur in imo.
 At sacri proceres qui lina capacia Petri
 Altius immergunt laqueant genus omne natantum,
 Hoc tempus quo plus crescit sinicæ propinquat
 Sanctius est, & plus semper pietate redundat,
 Quinta dies solis, quia tunc recitare solemus
 Historiæ partem Christum, quæ limina templi
 Euasisse refert, & se in secreta tulisse
 Tecta metu, tristes delubra per omnia cantus
 Inchoat, & magni referat præludia planctus.
 Tum crucibus mos est clausis abscondere Christum,
 Indicioq; grauem tali memorare tumultum,
 Sexta ciet pompas, & cum uiridantis oliuæ
 Frondibus, & palmis simulat fallacia quædam

DE SACRIS DIEBVS.

Gaudia, lætitiæq; breuē mutabilis umbram,
 Christus enim postq; stygio reuocauit ab orco
 Lazareos manes Solymam passurus ad urbem
 Venit, & a turbis tanto susceptus honore
 Pontifices crudeli odio stimulauit & ira,
 Istius hebdomadis celebrat lux quinta supremas
 Christi epulas, & tot sanctæ mysteria cœnæ.
 Sexta aperit uexilla Crucis, Corpusq; cruentum
 Tollit, & afflictis lachrymas e cordibus haurit.
 Ille amor, illa Dei pietas tam feruida, & ardens
 Ad mortale genus uoluit se extendere tantum.
 Prætereo gemitus Nuruum, lamentaq; matris
 Immanes motura feras, Comitesq; fugatos,
 Confusamq; domum Christi, suspendia Iudæ.
 Tum pius ablutum corpus Nicodemus, & unctum
 Adiutore Ioseph grandi sub marmore clausit,
 Prætereo lapides fractos, sine lumine solem,
 Cæteraq; in uulgus terras iam missa per omnes,
 At non prætereo Christi q; tempore passi
 Hæc extra depulsa suam solennia lucem
 Misit in auroram demens Iudæa sequentem,
 Nam quoties Triuivæ sydus mutabile festa
 In Veneris fert ista diem, synagoga propinquam
 Traiſcit in lucem, ne festa sequentia turbent,
 Post opus exactum, post consumata salutis

FEBRVARIVS LIBER II.

Sacramenta dies subter caua saxa quietem,
 Septima concessit Christo uelut ante locutus
 Fatidicus Moses orbis dum scriberet ortum.
 Interea stygium subter penetrauit auernum
 Libera mens, cæcoq; manens in limine ad umbras
 Clamauit, referate domos, attollite portas,
 Reddite captiuam (redeunt noua secula) gentem,
 Extemplo patuere fores, uox ista per omnes
 Inferni est audita sinus, obmutuit ore
 Cerberus attonito, rapuit se in tartara Pluto
 Intima, cum Plutone canes, umbræq; silentes
 Nyctimænæ similes piceas fugere per umbras.
 Ipse etiam Iudas stygiæ nouus incola noctis
 Vt breuis incuruos foelix qui inuaserit ungues
 Musculus in foricas alti properauit Auerni,
 At sinus Abrami uox est ubi cognita, magnos
 Extulit applausus tota cum prole nepotum
 Qui styga nescierant, Primi exiure parentes
 Iam nati tot secla dies quot uidit in alto
 Vertice icimus cadere atq; resurgere Christus
 Agminibus tantis uicto stipatus Auerno
 Scandit, & absterfa mortis ferrugine corpus
 Suscipiens subito claustris erupit apertis.
 Altera nox post fata diem ducebat, & altus
 Lucifer ex primo stellas oriente fugabat.

DE SACRIS DIEBV.S.

Iſtam paſcha diem ueteres dixere Pelafgi.
Paſah uocant Solymi, ſicut memorauimus ante.
Hic tandem accipiunt ſinem ieiunia, pubes
Læta reſurgenti celebrat ſolennia Chriſto.
Conueniunt ad templa Nurus, maturior ætas
Tota coit confeſſa humili ſcelus ore, lauansq;
Cum lachrymis anno commiſſa piacula toto,
Vltima cœnantis uenit ad conuiuia Chriſti,
Quæ modo præteriens alias dicenda relinquo.
Tum quoq; ſupplicijs, & ſacræ aſpergine lymphæ
Viſcera ſacrifici luſtrant epulanda miniſtri,
Atq; alias hæc ante dapes ientacula mandunt
Chriſtigenæ, tali claudunt ieiunia ritu.

DE TEMPORIBVS VERIS.

Poſt Cineres primi ſecum ieiunia portant
Mercurij, Veneriſq; dies, qbus adde ſequētis
Falciferi lucem, Nanq; inſtituere Parentes
Talis ut in partes anni tranſſuſa quaternas
Religio, nobis foelicem redderet annum.
Quattuor hæ partes ſunt Ver, Autumnus, Hyemsq;
Oraq; Pampineis Aeſtas umbrata Coronis.

DE MUTATIONE VIGILIA. IN IEIUNIA.

Id quoq; nam ſcitu locus eſt digniſſimus, addã
Quod noſtri in templis Atauſi uigilare ſolebãt,
Excubiasq; pati ſolennia mane ſequenti

FEBRVARIVS LIBER II,

Festa recepturi, morem noua sustulit ætas,
Nam quia nox sceleri solet esse occasio, & illud
Observant qui furta uolunt committere tempus,
Ieiunare diem uisum est sapientius illam
Quæ præit, & clauso noctem dormire cubili,
Hæc ita decerpsi cursim pro tempore, tractis
Altius Antemnis, ad non uaga festa reuertor;

DE SANCTA APOLLONIA:

GLoria fœminæi sexus Nilotica uirgo
Quæ capis antiq̄ ueniēs ab Apollie nomē
Nona dies mensis tibi consecrata secundi
Lampadas accendit, flammis, & odoribus aras
Latificat, magnosq̄ tibi perfoluit honores,
Tota tuas celebrat modulans ecclesia laudes,
Et coniuncta choro salientibus organa pulsat
Articulis psaltes, respondet ad organa cantus,
Aerios contra Lemures regemq̄ profundū,
Romanosq̄ deos, maiestatemq̄ Senatus
Et tantū molem imperij, duce bellica Christo
Signa ferens audes toti te opponere mundo,
Dij ueteres qui centimanos uicere gigantes
Te trepidant, faber ille Iouī, qui fabricat arma
Ignea, in Aetnæis qui fulmina temperat antris
Te fugit, ipse Deum fingit quem fabula regem
Tristis, & attonitus non fert tua Iuppiter ora,

DE SACRIS DIEBV.S.

Per te uicta Venus toties exire latebris
 Te præfente timet, fictosq; ostendere uultus.
 Tu coleris, tu templa tenes, tu fydera calcas.
 Illi habitant stygias sine maiestate paludes.
 Non tamen ad tantos facilis uia duxit honores,
 Nec te lenta quies, nec defidiosa uoluptas
 Ad tantum decus euexit, tua concudit ante
 Ora filex, dum fert ægre tua uerba tyrannus,
 Verba Iouis probrum Christi resonantia laudem,
 Dum sermone Deos laceras, & numina falsa
 Destruis, istud o us superos ita mouit, ut omnes
 Annuerint uno cilio tibi cœlica tecta.
 Hei mihi quis dolor ille tuus cum marmora dentes
 Excussere tibi? Cum membra tenerrima flammæ
 Vndantes subito uolucris claufere uolatur
 Has tua per Syrtis iuit ratis, ista Charybdis
 Insidiata tibi est, hac tempestate carinam
 Mergere Dii uoluere tuam, miseratus olympus
 Te in duro positam casu sua longa tetendit
 Brachia, & ex illo rapuit te turbine in astra.
 Diua precor faueas rebus mitissima nostris,
 Et senio miserere graui, miserere sepultæ
 In uarijs uitæ ærumnis, iam uespera nostram
 Est clausura diem, cum tempore labitur ætas
 Præcipiti cursu, cæcas post fata tenebras

FEBRVARIVS LIBER II.

Ne incurramus ades, nostro succurre periclo.
 Iliacum Iuuenem fugiens titania lampas
 Ingressitur pisces, surgunt cum piscibus astra
 Andromedæ, curuoq; genu, quæ incumbit imago
 Herculis, Engonasim dicunt, & raptus ab undis
 Cetus, & octauo sedem fortitus in orbe.
 Tempora grata ferens aperire Fauonius arua
 Incipit, & tepido uiolis applaudere uento.
 Iam satio uicina fabis, Grus ordine longo
 Cum clangore uolat, proiectaq; semina campis
 Esurit, elingui uenit alba Ciconia rostro,
 Pastina fert humeris olitor, considerat hortum,
 Et reparare nouo uult mortua gramina cultu.
 Sic utinam nobis animi reparentur, & in nos
 Sanctus ab excelso Zephyrus labatur olympo.
 O Virgo tot functa malis de faucibus orci
 Eruta, & in summo quæ nunc trahis ocia mundo:
 Nos ægros, & adhuc corpus mortale ferentes
 Auxilio dignare tuo, manesq; coerce
 Infestos nobis sæui Plutonis ob iram.
 Clementes extende manus, animæq; sub isto
 Pondere anhelanti ne suffocemur, adesto.

I DE SANC. IOHANO HOSPITALI.

I Mberbis Iohanus adhuc lanugine prima
 Iam fruticante agros saltusq; agitare solebat,

DE SACRIS DIEBVꝞ.

Venatūqꝫ ferum pecus exercere frequenti.
 Dumqꝫ per anfractus, & tesqua per inuia tendit
 Incidit in Ceruum, cuius Deus ora mouendo
 Talibus insonuit uerbis. Iohane parentum
 Interfector eris, scelus hoc euadere tenta.
 Id meditans simul, atqꝫ timens longinqua petiuit
 Littora, ne casu scelus hoc incurreret ullo.
 Et quia fortis erat, Martiqꝫ assuetus, & armis
 Continuo illius domino regionis adhæsit,
 Atqꝫ breui, dum deposita formidine laudi
 Seruit, & ad summum bellando aspirat honorem
 Clara duces inter primos sibi nomina fecit.
 Connubio demum præclaræ coniugis auxit
 Prole domum naturam hominum, moremqꝫ secutus.
 Talia de nato simulac sciuerē parentes
 Accensi pietate pari studioqꝫ uidendi,
 Inuasere uiam, longisqꝫ laboribus illuc
 Appulso absente uiro, gratanter in alta
 Tecta Nurus ducens, proprio dignata cubili est.
 Mane autem fessos dum sub lodice teneret
 Somnus adhuc soceros cum se in delubra tulisset,
 Ecce uir ex agris rediens thalamumqꝫ subintrans
 Perpendit lecto geminos accumbere, dumqꝫ
 Credit adulterium, furiosa mente parentes
 Enecat infœlix, & pectora sancta cruentat.

FEBRVARIVS LIBER II.

Et sic fata uiam sceleri inuenere patrando,
 Vidit ut uxorem sacro rediisse peracto,
 Atq; suos didicit lecto recubare parentes,
 Obstupuit, facinusq; animo defleuit amaro.
 Et placare deum cupiens, discessit ab armis,
 Ac prope torrentis ripas ubi magna solebat
 Turba inopum ferri, rapidoq; in flumine mergi,
 Constituit tectum, quod prætereuntibus esset
 Hospitium commune dicans seq; & sua tali
 Officio gratis, Coniunx cum prole secuta est
 Sponte Virum, cum uellet ea migrare relicta
 Non tulit antiquæ pietas diuortia uitæ.
 Mansit in his operis usq; ad suprema senectæ
 Tempora. Tum ueniens ægri sub imagine ab orbe
 Stellifero diuorum unus post debita uitæ
 Subsidia, & morbo certis accepta diebus,
 Se confessus ait gaude Iohane, redemit
 Te pietas, diuina tibi clementia parcit.
 Dixit, & in Cœlum passis se sustulit alis.
 Ipsa quoq; e membris egressa senilibus umbra
 Sancta uiri terras tandem mutauit olympto,
 Cum februi bisseua dies decurreret, ipso
 Veris in ingressu, quem sol iam fecerat auctis
 Viribus austrinæ rediens a cardine terræ,
 Officij nomen retinet post funera, nam q̄

DE SACRIS DIEBUS.

Seruijt hospitibus, cognomen ab hospite sumpsit.

DE SANCTIS FAUSTINO ET IOVITA.

BRixia Faustinum genuit Comitemq; Iouitā
Iste ministrabat sacris, erat ille sacerdos.
Ambo faces fidei claræ radiofaq; morum
Lumina sanctorum, Cum rex Adrianus haberet
Imperium dominans lata ditione per orbem.
Hos horrenda duos, dum uult extinguere Christum
Et seruare Iouem, fecit spectacula Cæsar
Vrbibus, & populis, quot sunt a fontibus Olli
Sebinoq; lacu procul usq; ad Tybridis amnem,
Nam secum quocunq; ibat crudelia corda
Exaturare uolens pœnis, & sanguine Diuum
Aere cathenatos quasi bruta obscœna trahebat,
Et cruciatu ambos passim afficiebat atroci.
In patriam demum missi, cum uincere possent
Ingentes uis nulla animos post mille uiarum
Carceris, & famis ærumnas, post probra, minasq;
Verbera, uincla, feras, ignes, capitale tulerunt
Supplicium, Februo iam decrefcente, diesq;
Post decimum quintus cum peruenisset ad ortum,
Sicq; triumphato cœlestia regna tyranno
Accepere, uelut Graiis florentibus olim
Robore qui forti uisisset olympia, signum
Perpetuæ laudis querna de fronde coronam

FEBRVARIVS LIBER. II.

Accipiebat, & hoc illis decus esse solebat,
Non minus, ac Romæ fuerint post bella triumphî,
Non referam quoties atro de carcere clausis
Traxit eos ualuis uirtus diuina, filebo
Sancta ministerio niuæ translata Columbæ
Liba, quibus suberat panis sub imagine Christus.
Prætereo baptisma datum cœlestibus undis,
Nam quia non aderat lympharum copia, Nimbus
Affuit, & subitum nubes defluxit in imbrem.
Hæc & plura breui non attingenda relatu
Transeo, uenturi facient hæc cognita Vates.

DE CATHEDRA SANCTI PETRI.

Petre gubernator nostræ sanctissimæ Cymbæ
Luce bis undecima uernas Februariûs auras
Spirat, & exultans secum tua festa reportat,
Quæ ueteres nostræ gentis dixere Cathedram,
Nominis istius paucis ostendere causam
Præstat, & annales prisca rerum euoluere rerum.
Vrbs antiqua potens opibus longe inclyta magno
Nomen ab Antiocho ducens qua currit Orontes,
Est sita, in Assyrijs urbs florentissima campis.
Huc Christi primæua domus conuenit ab omni
Iudæa Solymæ fugiens odia aspera turbæ.
Hic sibi cognomen Christi de nomine tractum
Imposuit, quod mox totum migrauit in orbem.

DE SACRIS DIEBUS.

Neu foret excipiti crescens ecclesia uulgo
Par, fecere gregis patrem summumq; magistrum
Ionigenam Petrum, sacraq; in sede locarunt
Communi consensu hominem, sedemq; senatus
Pauper, & astantes appellauere Cathedram,
Nomen id argolicum, quod iam Romana recepit
Lingua, quod Europa nunc est uenerabile tota,
Ipsa magisterium, disciplinamq; paternam
Significat sedes, sub qua subsellia uulgo
Accipiunt legis documenta audire paratum.
Ergo sacerdotum semen regale genusq;
Pontificum solio populi uenerantur in isto.
Ite reuertentem solenni more Cathedram
Suscipite antiquos ritus abolere Deorum
Solliciti, gentes quando regnabat Apollo
Iuppiter, & Mauors istis conferre diebus
Ad tumulos, tanq; manes silicernia poscant,
Solennes epulas, & adorea liba solebant.
Inter Sarcophagos fumabant uiscera plenis
Lancibus, & nigri stabant ad busta lebetes,
Atq; coronati flauo crateres iaccho.
Ista superstitio ducens a manibus ortum
Tartareis sancta de religione facessat
Christigenum, uiuis epulas date, sacra sepultis.

DE SANCTO MATTHIA.

FEBR VARIVS LIBER. II.

M Athia donate Deo, Sic nancꝫ latino
 Diceris eloquio, lingua Theodor⁹ achia,
 Noia res sequitur, nam cū post funera Iudę
 Sacrilegi uellet fractum reparare senatum
 Et numerum supplere deus, te lumine fuso
 Cœlitus, & radijs circum tua tempora missis
 Illustrauit, & hoc dignum monstrauit honore,
 Hęc fors illa fuit quam coram patribus olim
 Te supra cecidisse ferunt. apparuit isto
 Indicio quidnam de te sentiret olympus.
 Propterea lux hęc Martis uicina Calendis
 Est sacrata tibi, Quoties adiungitur isti
 Vna dies mensi, quod fit cum quattuor annos
 Atropos occarit, uigesima quarta locanda est
 Semper, hyperbolicę sedes ea debita luci.
 Præter enim bis sex menses sex continet horas
 Annus, & ex istis quarto subnascitur anno
 Vna dies horis sexto finita Calendas
 Martis, & hinc mensis uigesima quarta secundi
 In geminas lux uersa dies bis sexta uocatur.
 Idęq; ideo talem nomen transfudit in annum.
 Iulius hoc Cæsar distinxit tempora quondam
 Ordine, & in partes diuisit quattuor annum.
 Quæ redeunt uerso sua per uestigia cursu,
 At Deus in finem qui dirigit omnia, parti

DE SACRIS DIEBUS.

Officium dat cuiq; suum. Nam frigore pulso
 Attribuit Veri flores exordia frugum.
 Primigenas autem fruges sibi uendicat æstas,
 Ut Corylos, pyra, pruna, Cicer, frumenta, fabasq;
 Cætera ad Autumnum ueniunt. At fessa ferendis
 Frugibus hyberno tellus sub frigore dormit,
 Ac reparat uires, & fit fœcunda cubando.
 Contigit id præclarum illud dignumq; notatur,
 Quod ueluti patrum numerum superadditus auget
 Sancte Senex, sic quæ mensẽm producit, & auget
 Lux tibi sorte datur, positus pro limite talis
 Sol tuus augmenti sit casu illustrior illo.
 Sed mirum est quod fama refert, hunc scilicet annum
 Ominis esse mali, solitumq; offendere fruges,
 Atq; hominum uarios infortunare labores.
 Tum male depangi uites male semina sulcis.
 Rura putant credi, pecoris male pignora nasci,
 Semina pomorum pedibus conuersa supinis
 Et capite in terram memorant adulescere misso.
 Sæpius audiuĩ cum quis dare rebus agendis
 Principium uellet, dici meliora require
 Tempora, hyperbolico frustra conaberis anno.
 Nil tamen interpres Cœli, nil tuscus Aruspex
 Nil magus inuenit, quod dici debeat huius
 Causa mali, quod uirus agat tam triste per orbem.

FEBRVARIVS LIBER. II.

Quo fit ut errorem nugis uulgaribus istum
 Attribui debere putem, foelicior iste
 Iudice me credi debet, quia longior annus,
 Scilicet in syluis arbor magis ardua fertur
 Dignior, in caulis taurus praestantior alta
 Cui ceruice magis caput a tellure leuatum est,
 Grana magis laudant quae sunt maiora Coloni,
 Haec mala Saturno quidam tribuere putantes
 Sydus id infestum terris discrimina in annos
 Talia consuetum semper transfundere quartos,
 Sicut & in febris quam fert Saturnius humor,
 Mittitur in quartum morbi uiolentia solem.
 Sed tenebras palpant, caecoq; errore feruntur:
 Quisquis enim nescit rerum dignoscere causas
 Effectus, ut scire aliquid uideatur, olympo
 Imputat, ignorans istis defenditur armis.
 Si tamen occulti quicq; fortasse ueneni
 Annus habet, Tu sancte pater qui sidera calcas
 Et super excelsi resides curuamina mundi
 His occurre malis, talemq; interfice pestem,
 De fato non una tuo sententia patrum,
 Sunt qui pacifica dicant te morte receptum
 In superos, sunt qui Romano more securi
 Percussum exhalasse animam, cum ponere nolles
 Sacra Ioui memorent, omnes uno ore fatentur,
 g iij

DE SACRIS DIEBUS.

Te postq̄ longe ac late Iudæa per arua
Perq̄ Palestinas urbes, Syriamq̄ per omnem
Errasti Christo famulans in sydera sumptum,
Aspice nos igitur Cœli de sedibus illis
Quas habitas, hodieq̄ meas bonus accipe uoces,
Atq̄ tuam facias in nos descendere sortem.

F. BA. MAN. LIBER III.

DE SANCTO CYRILLO CARMELITA.

Artius ingreditur Martis de nomine
Cuius ut annales perhibent, (dictus
fuit inclyta proles (honorem,
Romulus, a Nato pater hunc accepit
Nunc ænigma uetus quo gignere filia matrem
Dicitur, explanat tempus, nam filia lymphæ
Est glaciés, quæ nunc uerso parit ordine lympham.
Nunc quoq̄ montanis labens de rupibus amnes
Nix onerat, tellusq̄ gelu durata lutescit,
Deposuit canos, atq̄ ora senilia mundus,
Pubescitq̄ iterum, Zephyrus uitalibus auris
Peruolitat campos, & mille coloribus arua
Pingit, apes gaudent, iam sylua repullulat, herbæ
Iam fruticant, proliq̄ domos metatur Hirundo,
Indulgent soboli uolucres, & carmine rura
Omnia lætificant, fuerit cum Lucifer ortus

MARTIVS LIBER III.

Vndecies nobis, Aries Hyperione gaudens
Hospite discludet stabulis armenta gregesq̃,
Aequabitq̃ diem nocti lucemq̃ tenebris.
Et cupiens solem pote qui tenet inter olympi
Lumina primatum, regali incedere pompa
Albescente die primo cum surget ab ortu
Secum aget insignes stellas, Oriona, & Argo,
Aurigam, septem nymphas Atlantides, Hædos,
Et Iouis altricem, nebulas quæ genuit imbres.
Huius ut ad Diuum redeam solennia mensis
Sexta dies Cyrille tuum uenerabile nomen
Commemorat, sacrasq̃ tibi famulamur ad aras.
Te sacro dignum pietas celeberrima cultu
Et doctrina facit geminæq̃ peritia lingua,
Graius eras doctus primum præcepta Lycæi,
Quicquid habet frugum sapiens Academia, quicquid
Porticus a uarijs nomen sortita figuris
Pœcila, uersasti studiosæ in flore Iuuentæ.
Nec diuina tibi minus explorata fuere
Scrinia cum flores in frugem transtulit ætas.
Inclita Carmeli traxit te gloria montis
Longius, & fecit peregrina inuisere regna,
Vulgares igitur fugiens moresq̃, domosq̃
Vertisti ad Solymos, & corda, & uela penates
Casariæ mons est in finibus æquora propter

DE SACRIS DIEBUS.

Vertice sublimi surgens in sydera syluis
 Vndiq; crinitus, statio placidissima semper,
 Nam cum friget hyems, & solis, & æquoris æsum
 Accipit, æstatem frigenti temperat aura,
 Heliæ magni quondam domus, illius inq;
 Heliæ qui uiuit adhuc ubi nascitur Eurus.
 Sanctificat locus hic homines, noua corda, neuosq;
 Inluit affectus, hic sunt ergastula uitæ
 Simplicis, & mundæ, qualem uixere parentes
 Ante nefas primum, Diui labuntur olympo
 Sæpius, & sanctis habitant cum patribus, Ergo
 Argolicis illuc nauit Cyrillus ab oris.
 Nec mora longa fuit, Diuum consortia nactus
 Euasit diuinus homo, Cum sacra litaret
 Mane sub Auroram sacra uestitus ab olla
 (Res miranda) puer fulgenti splendidus ore
 Astitit ante uirum liquidis suspensus in auris,
 Argentumq; docens annorum fata sequentum
 Protulit, & manibus pronis demisit in aram.
 Adijciens, Deus ista tibi secreta reuelat
 Sancte pater, tu fac populis ea nota latinis.
 Continuo mutans Romanis attica uerbis
 Nomina ad Abbatem siculum transmisit, & ille
 Confestim in Latium scholijs ad singula iunctis,
 Quæ superant, & habentur adhuc, passimq; leguntur,

MARTIVS LIBER III.

Tu postq̄ probitas tua se uirtutis in altum
 Fœlici profectu apicem prouexit ab ipsa
 Gente tua factus pastor communis habebas.
 Ius super Heliæ totum genus, omnia iussis
 Parebant Semnæa tuis asiana per arua.
 Tunc nostros Europa patres non nouerat, Inter
 Assyriæ montes loca per deserta latebant,
 Per syluas Arabum, Nili stagnantis ad amnem.
 Ast ubi Barbaricæ gentis uiolentiã tandem
 Christigenas omnes illis a finibus egit
 Annauere Cyprum, Cretam, siculosq̄ penates,
 Et sensim Europam se se effudere per omnem.
 Sarmaticos habitant agros, per Cimbrica uiuunt
 Littora, per terras magno quas gurgite cingit
 Oceanus fines usq̄ ad glacialis Hybernæ,
 Usq̄ ad Olyssonem, terras quæ terminat omnes,
 Tu uero uenerande Pater per medica cum iam
 Regna, per armenias urbes, Parthosq̄ per omnes
 Vndiq̄ sparsisses diuini semina uerbi
 Attritus grauitate æui grauitate laborum
 Ad statam perpetuæ migrasti gaudia uitæ.
 Aeternum uale, & esto tuæ custodia genti.

DE SANCTO GREGORIO.

C Vrrite pastores ouium, quæ pascua tondent
 Cœlica, quæ Christi fontes, & flumina potant

DE SACRIS DIEBUS.

Currite, Gregorius Romanæ maximus urbis
 Pastor adit superos, totus lætatur olympus.
 Hæc Martis bissexta dies, iam duxit Apollo
 Frigore ab hyberno meliora ad sydera curram,
 Insignis pietate pater fugitiua relinquens
 Gaudia, & ad Cœlum nixu conuersus anhelus
 Vela dedit, nostrorumq; ratem de littore soluit.
 Nomina, rura, domos, terrena peculia uendens
 Emit opes immortales, patrimonia factis
 Grandia Cœnobij (meminit Trinacria Roma,
 Helia ab antiquis Luza appellata) reliquit.
 Sic diues, sic factus inops, & uiuere ad ortus
 Cœlestem uitam in terris consortia Diuum
 Emeruit, Sicut quando sub imagine Nautæ
 Naufragium passi matris cratera recepit
 Angelus, & rursus quando inter prandia finxit
 Nunc iuuenis, nunc ora senis, cum sacra litanti
 Ante oculos Romæ Diui responsa dederunt.
 Et cum Romanæ post tot crudelia gentis
 Funera Cæsarei residens in mole sepulchri
 Angelus abscondit rutilantem Cæde Machæram,
 Altus erat, fecit se humilem, potuitq; putari
 Decoxisse, tulit piceo uestita cucullo
 Tempora, purpureas uestes pertesus, & aurum,
 Sed quanto magis ima petit, tanto altius alis

MARTIVS LIBER III.

Præpetibus fertur uirtus est lucida, cęcę
 Non uelit apparet, soliq; simillima mittit
 Per rimas tenues radios, seq; indicat ipsam?
 At quid opus multis? Petro successit, & alto
 In solio residens fastum nesciuit, & ægra
 Mente tulit summum tanq; graue pondus, honorem.
 Ore, manu facundus erat, monumenta supersunt
 Plurima, fatur adhuc, nec fari desinet unq;.
 Hic docuit cantare choros, melicisq; animauit
 Verba notis, sacrisq; dedit formamq; modumq;.
 Composuit mores hominum, sua secula fecit
 Sancta, sacerdoti decus usq; in sydera misit.
 Sancte Pater Cymbæ cuius proreta fuisti
 Atq; gubernator, faueas, Scyllam, atq; Charybdim
 Nunc legit, aduerso Syrtes nunc remigat Euro.
 Hac quoq; luce Cruor Christi quem Mantua seruat
 Andrea monstrante locum per multa cubanti
 Somnia Adalberto, scrobibus uenisse subactis
 Dicitur in lucem, qua tempestate Beatrix
 Inclyta Mintiadum campos urbemq; tenebat.

DE SANCTO LONGINO.

SVnt qui Cappadocem, sunt qui testant Isauri
 Te armorū Longine decus, Tu bella gerebas
 Tempore quo nobis proles diuina salutem
 Attulit, ipse suas Maiores tibi dedicat Idus.

DE SACRIS DIEBUS.

Octobris uero decimum tibi Græcia sextum
 Ture diem celebrat, multoq; illuminat igne.
 Rege sub Augusto sub successore fuisti
 Centurio, Demum in foribus cum lenta senectus
 Iam foret, ad Christi crudelia fata cohortem
 Iam lippis duxisti oculis, & lumine tardo.
 Tu cæcus non mente minus q̄ corpore sanctum
 Lancea, & admoto pectus mucrone petisti,
 Inde Cruor confusus aquis hastilia circum,
 In digitos lapsus tetigit cum lumina, morbum
 Sustulit, ista Deus collyria misit, ut atram
 Ex animo, ex oculis fugiens Aorasia nubem
 Secum ageret, uitæq; daret te cernere fontem.
 At cum uidisses solem sine luce sepultum
 In tenebris, clausamq; diem, stellasq; per altos
 Apparere polos, collisq; marmora frangi
 Atq; solum tanq; pelagus nunc surgere in undas,
 Nunc cadere alternis, uolucres nescire uolatum
 Præcipitesq; dari, te abiecta protinus hasta
 Cum gemitu, & lachrymis in talia uerba repente
 Prorupisse ferunt, fuit ah, fuit iste Tonantis
 Progenies nostro quæ se uestiuerat ore,
 Et nos insensati homines nesciuimus illum,
 Quem mō deplorant elementa, & marmora, & astra.
 Orbe peragrato demum Christocq; per omnem

MARTIUS LIBER III.

Diuulgato Afiam cum Pontica regna petiffes
 Emiffi Elyfios effufo fanguine Campos,
 Nam Iudæa tuum gens atrociffima grandi
 Eft pretio mercata caput, nec mente quieuit
 Donec in Affyrios illud de littore uidit
 Translatum Scythico, Syriaeq; per oppida miffum,
 Sic uoluit crudele odium faturare tuendo,
 Atq; fuum tam dulci efca lactare uenenum.
 Tu tandem caput ipfe tuum fine honore relictum
 Diceris in fonnis uifu monffrafte carenti
 Fœminæ, & in figni tumulo iuffiffe recondi,
 Et Nuruî functæ tali pietate fubinde
 Reffituiffe acies, ac propulfaffe tenebras.
 Secula poft aliquot tua funt translata per undas
 Corpora in Italiam Chrifti cum fanguine facro
 Ad Crucis excelfæ quondam uestigia lecto,
 Atq; in uafe breui tecum poft fata fepulto.
 Vltima diuino fedes tibi Mantua nutu
 Hofpitiūmeq; fuit, medijs ubi mœnia in undis
 Dicitur antiquus quondam poftiffe Brianor.
 Hic requiefcis adhuc, tua funt coniuncta duorum
 Offibus offa uirum, qui te dum bella gerebas,
 Dum noua per uarias Chrifti miracula gentes
 Sedulus inuulgas funt ufq; in fata fecuti,
 Et tecum poft fata iacent, Communibus ergo

DE SACRIS DIEBV.

Supplicij Diui nostros seruate Penates.

DE SANCTO IOSEPH.

SAncte Faber ueniens ab Hebręi sanguine regis
Qui fuerat pastor, tua sunt natalia nostris
Addita (sic statuit patrum prudentia) fastis,
Te Deus in terris ex tot mortalibus unum
Repperit, arcani fieres qui conscius alti,
Cui bene uirginitas magnę sanctissima Matris
Cui bene committi diuinę infantia Prolis
Possit, & alterius seclı surgentis origo.
Hinc tua cępta foret nobis cognoscere fas est
Integritas, tua perspicuis Deus intima corda
Inspiciens oculis culpę uestigia uidit
Nulla, nec indicium scabrę rubiginis ullum.
Fœlix officio tali fœlicior illo
Synceri candore animi, quem Rector olympi
Intuitus subito ad tantos te assumpsit honores.
Te tamen omnipotens talem formaret ut esses
Baiulus, & custos ad munera idoneus illa,
Ista tibi ut diuis, qui scire pericula possunt
Communis tutela fuit, facienda monebant
Ipse capeſſebas animo iussa omnia forti,
Ipsi aderant quando Nilotica rura petebas,
Quando post cædem infantum, lamentaq; matrum
Quę penetrasse polos, & olympica tecta feruntur,

Inde reuertebas in auernum herodibus actis.
 Post decimam lux nona tua est, tua templa sacerdos
 Velat, & ad numerum tibi tinnula uerberat ara.
 Verrit humum, legit areolis noua gramina tonsis,
 Et postes uernare facit, frondere columnas.
 Albentes splendere aras, redolere facellum.
 Tura cremat, lentoq; super myrrham infriat igni,
 Græcia iam fileat ueteris Corybantes alumnos
 Custodesq; Iouis, finxerunt talia Grai.
 At tibi (quæ loquimur non sunt insomnia, non sunt
 Vana) fuit data Diuinæ custodia prolis.
 Nos quoq; sub tanto nunc glorificatus alumno
 Respice, & optatum memor impertire salutem
 Italiae toti, nostrisq; penatibus esto.

DE SANCTO BENEDICTO.

N Vrsia montanæ, si uera est fama Sibyllæ
 Proxima nunc tendit uicos aulæ p omnes,
 Aeræq; in excelsis alterno turribus ictu
 Pulsat, & extollit latos ecclesia cantus.
 Sacra cucullato Martis uigesima Patri
 Prima dies oritur, qui religionis amore
 A teneris hominum consortia fugit, & urbes.
 Huic nomen Benedictus erat, contraxit in unum
 Quotquot erant illa qui tempestate perosi
 Vulgaris strepitum uitæ deserta colebant.

DE SACRIS DIEBVS.

Fœlix prole uirum tanta, taliq; parente
Posteritas fœlix, nisi degenerasset ab illo:
Id commune tamen uitium fuit, orta senescunt
Omnia paulatim, quondam Florentia regna
Nunc æuo consumpra iacent, rapit omnia tempus,
Progenies huius longos imitata per annos
Acta patris Diuos auxit, ditauit olympum
Ciue nouo, Petri multis uertentibus annis
Functa magisterio scopulosa per æquora Cymbam
Rexit, & imperium Christi firmauit, & auxit,
Nunc quoq; post lapsum conata resurgere sumptis
Viribus ad priscum decus aspirare uidetur,
Et tanq; primo quæ uere repullulat arbor
Se reparat, frugumq; facit spem floribus amplam.
Ipse pater post multa modis opera ædita miris
Quæ longus narrare labor, decessit in alto
Vertice, quem ueteres montem dixerere Casinum,
Vnde malos prius ipse Deos eiecerat, illum
Præcipue Delphis, qui tot mendacia finxit,
Qui custos Soractis erat, cui nomē Apollo. (Vginis)

DE ANNUNTIATIONE BEATISSIMAE

CVM Deus extremi uellet primordia secli
Texere, progeniem diuinæ mentis alūnam
Misit, & humanæ uestiuit imagine formæ.
Propterea missus summo legatus olympo,

MARTIVS LIBER III.

Coelica qui matri ferret mandata futurae,
 Hæc foetura recens Cœlo mirabilis, Orco
 Terribilis, quia Dijs priscis fatale ferebat
 Exilium, traxit Phœbo primordia ab isto.
 Mercurius qui tunc casu ueniebat ab Orco
 Vidit ut ex summo Carmeli uertice sanctum
 Gabriel allabi uersus Florentia rura
 Nazaret, insidias metuens post illius iuit
 Virginis ad thalamos celeri uestigia gressu.
 Limineq; in primo residens audiuit eorum
 Colloquium, nec cuncta tamen uerba auribus hausit,
 Sed quia uersutus, quiddam deprehendit in illis
 Arcani, quod se, diuos quod tangeret omnes.
 Tum se proripiens Romam prope Leuctra Deorum
 Repperit ingentem Cuneum, quibus omnia fatus.
 Illi autem magno inter se trepidare tumultu
 Incepere, Venus fleuit, Saturnia luno
 Fleuit, & abiecta Pallas contabuit hasta.
 Moxq; ait, O Comites quodcunq; euenerit æquo
 Ferte animo, regnum quod tempestate tenemus
 Iam longa (fari inter nos licet omnia) furtum est,
 Nos quoad ille sinet cuius sunt regna, fruamur
 Imperijs, Cum nos regno spoliabimur isto
 Ad fraudes alias, alias uertemur ad artes,
 Nec sine lucro erimus, per uasframenta dolosq;

DE SACRIS DIEBUS.

Dedecore, & damno Christi afficiemus alumnos
 Tunc princeps signorum Aries tria sidera portans
 Vertice, Delta uocant, primo surgebat ab ortu
 Cum Titane, suos cum iam Philomela pararet
 Aedere per uillas, & per uiridaria cantus,
 Exonerata gelu tellus gaudebat, & omnes
 Floribus, & tenero uernabant gramine campi.
 Hæc igitur præclara dies uigesima quinta
 Mensis apud ueteres primi, damnata fugauit
 Secula, & ætati fecit primordia sanctæ,
 Propterea non immerito sibi uendicat anni
 Principium penes Etruscos, & digna uidetur
 His titulis, uidentq; Deum descendere ab astris
 Ante alias, & prima fores aperire saluti
 Digna fuit, Cômune bonum prior ipsa recepit,
 Et commune decus. longis sperata diebus
 Dona Dei lux ista dedit, laudabilis ergo
 Gloria, quam misit lucem Tyrrhenia in istam,
 Tunc Deus æternis cœpit mortalia uinco
 Iungere perpetuo faciens hominemq; Deumq;
 Personam coitu miro concurrere in unam.
 Tum superi cœpere homines reuerentes habere
 Maioremq; operam nostris impendere rebus,
 Tum fœtura recens timidus ingressa per aures
 Creuit in ignara coitus, & seminis aluo.

MARTIVS LIBER III.

Nazaret exulta Libano contermina tellus
 Carmelo uicina iugo, Phœnicia uersus
 Littora qua Tyrus, & Sidon florere solebant.
 Hæc arcana tui quondam uidere penates.
 Iubila, & exulta fortunatissima tanti
 Fama operis tellus, regio te prædicat omnis
 Nulla ætas sine laude tua descendit ab astris.
 Ipse tibi decus hoc tantum cœlestis olympus
 Inuidet, & sibi deberi hunc testatur honorem.
 O rerum seriem æternam quæ pendet ab alto,
 O magnas, mirasq; uices, quas sydera uoluunt
 Quas deus importat, seclorum immobilis ordo est,
 Ponite mortales curas, facit omnia Cœlum,
 Cœlo agimur, sicut naues spirantibus euris.
 Sancta parens cui luce Deus communicat ista
 Splendorem, regnumq; suum, cui subijcit orbem
 Terrarum, mundiq; polos, dignare tuorum
 Exaudire preces, & nostra piacula solue,
 Nec sine nos stygijs ludibria manibus esse,
 Quæ nostrum interitum sicut Tritonia dixit
 Qui tua, quicq; tui quærunt opprobria Nati.

F. BA. MAN. LIBER IIII.

DE SANCTO AMBROSIO.

h iij

DE SACRIS DIEBUS.

Prilem Veneri sacrū fecere Quirites
Quod Ven^o Aeneae genitrix, Quod
condidit urbem (mina rerum
Romulus Aeneades. Quod uero se
Omnia, tellurē, fruges aperiret, & an

Nominis id mensi fecit Romana uetustas. (num

Quarta dies eius magnum decedere uidit

Ambrosium, magnaq; polos conscendere pompa,

Ipsē fuit terris clarum iubar omnibus, Urbem

Quam Mediolanum dicunt quia conditor eius

Brenus in his agris monstruosum repperit aprum

Vestitum partim fetis, & uellere partim,

Seu potius q; sit fluiuis inclusa duobus,

Rexit, & abrafo fecit squallore nitentem,

Arrius humani generis letale uenenum

Legis in excidium natus fideiq; ruina

Polluerat gentes, totumq; infecerat orbem,

Præsertim Italiam. Tunc tota Insubria fractis

Viribus ægrotans isto in languore iacebat,

Ambrosius qui tunc erat ex proconsule factus

Pastor, in hanc Hydram claua insurrexit, & arcu.

Et uelut Alcides alius Lernea fugauit

Toxica niligenas abigens ab ouilibus hydros.

Nilus enim tulit hoc monstrum uirosius omni

Aspide, saxificę crudelius ore Medusæ,

APRILIS LIBER III.

Ambrosius uero genus a primatibus urbis
Traxerat Aeneadis, & erat Romana propago,
Augustinus ab hoc sancti uitalia fontis
Sacramenta habuit, fideiq; exordia recta.
Theodosium mundi dominum delubra uolentem
Indugredi uetuit, donec peccata dolendo
Ablueret, tulit æquo animo rex iurgia, tali
Maiestate fuit uenerandus, & indole pastor.
Cum populus pastore carens uenisset in unum
Et multa a multis super hoc orata fuissent
(Cres mira) Deus qui consulit omnibus æque
Venit in Infantis linguam, populoq; silente
Ambrosium tali dignum clamauit honore,
Difficile effectum res est fortita, laborem
Hunc illo fugiente, Deus qui cœperat, ipse
Consumauit opus, uictumq; in sede locauit,
Ut suscepit onus, mox tantq; mane rubentem
Sol super auroram ueniens effulsit, & omnes
Illustrans populos noctem submouit opacam,
Fœcundauit agros animarum, & semina culto
Sancta solo iaciens collegit in horrea Christi
Frugis in ingentes onus exurgentis aceros,
In melius sacros ritus, & sancta reduxit
Sacramenta docens populos, documenta nepotes
Illa tenent, & adhuc eius uestigia seruant,

DE SACRIS DIEBVS.

Scripta manent, quæ quanta fuit prudentia in illo
 Significant, lingua quætum pollebat utraq.
 Cum puer in cunis olim dormiret apertis
 Forte labris examen apum super illius ora
 Sidit, & ingrediens buccas tenerumq; palatum
 Inuenisse fauis tectum se credidit, At mox
 In sublime uolans altos discessit in Austros.
 Hoc pater augurio latus, si uixeris inquit
 Chare puer, tua te mittet facundia ad astra.
 Ipse duos tumuli sedem monstrantibus ipsis
 Martyras inuenit fratres, te sancte Protasi
 Te pie Oribasi, quibus est post funera tandem
 Additus, hoc omni populo flagitante repertor.
 Quarta dies Aprilis erat, quæ uidit aperto
 Ambrosium supra scandentem sydera Cælo.
 Sancte Pater qui tanta potes, nos aspice ab alto,
 Italiæ pacem, populisq; Insubribus, ora,
 Et placare Deum nostro reminiscere seculo.
 Luce dies octauus ab hac ad sydera septem
 Pleiadum, quæ sunt tauri prope cornua solem
 Tranferret, & citius faciet discedere noctem.

DE SANCTIS LEONIBVS.

Pontifices aliquot qui se dixere Leones
 Hic simul intexam, genuit Tyrrenia primū,
 Qui uelut annales memorat uigilantia, & alto

APRILIS LIBER. III.

Ingenio rerum causas cognouit, & artem
 Quæ docet excultis animos accendere uerbis,
 Hoc facile ex libris eius quos tempora passim
 Nostra legunt, constare potest, quantum decus addat
 Florida diuinis eius facundia rebus
 Quis referat: nemo ueterum me iudice patrum
 Dulcius eloquitur, Nec plus antiquus Arion,
 Orpheus, Amphion laudis meruisse uidentur
 Carmine, quam pater hic prosa, & sermone soluto,
 Nec pietate minor nec religione putandus
 Quam fuit eloquio, Charitas diffusa cucurrit
 Per Consanguineos, per rustica tecta, per urbes
 Per totum mortale genus, disperfit in omnes
 Quæ possedit, uti fert omnibus omnia tellus.
 Si libet illius mores percurrere ab ortu
 Ad senium, Cilices intrare uideberis hortos,
 Olfacere hybleos flores, & hymettia prata,
 Perlustrare Arabum syluas, ubi thura leguntur
 Cinnamag, & secto stillans de Cortice Myrrha,
 In Iericontino credes te incedere tractu
 Per fruticum lucos humiles ubi balsama sudant,
 Tum Nardi spirabit odor, redolebit Amomum,
 Quæq; per eos nascuntur aromata Campos.
 Sic probitas Diuos solet oblectare Deumq;
 Ut nos mortales harum fragrantia rerum.

DE SACRIS DIEBV.S.

Artibus his ad summum apicem peruenit honorum,
 Ac tribus emeruit caput insignire coronis,
 Accipe rem quæ perpetua dignissima fama est.
 Attila deuictis conuerterat agmina Carnis
 Flaminiam uersus, sub papilionibus Hunni
 Prandebant ubi lata Padi uada Mintius intrat,
 Eridanus solito maior ducebat aquarum.
 Terrificam molem, ripisq; iratus, & agris
 Ac uelut indignans q̄ libere in arua uagari
 Non posset se Vorticibus sorbebat hiulcis.
 Tum Leo pro Italiae Romanorumq; salute
 Sollicitus de more patris sine milite, & armis
 Affuit, & contra tantam formidine pulsa
 Barbariem fari est ausus. Compefce furorem
 Attila, nec transire amnem (Deus imperat) aude.
 Hoc sermone ferox princeps mutare coactus
 Propositum, uidisse duos in uertice summi
 Pontificis nudo ense uiros, sibi fata minantes
 Dixit, & ex illis abiit perterritus oris.
 Effigies sancti uisas in uertice Patris.
 Non dubium Petri, & Pauli simulachra fuisse,
 Vt pote quos Italis Christus præfecit, & urbi,
 Tum Chalcedonijs habitum regionibus ingens.
 Concilium, quo Nestorij uesania pessum
 Corruit, & Mannis proiecta uolumnia in ignes,

APRILIS LIBER IIII.

Tum quoq; Vandalicæ quæ punica regna tenebant
 In furias actæ gentes ad littora Romæ
 Nauibus appulsis prædam rapuere, domumq;
 Per libyos fluctus plenis abiere Carinis.
 At Leo denas cum iam regnasset, & unam
 Tandem hyemes obiit curis oppressus, & æuo,
 Vndecimo quarti mensis Titane reuerso.

Tertius in regno primi peruenit ad annos,
 Atq; diu Romanorum foedissima passus
 Iurgia, dâna, minas iter est ingressus ad alpes
 Ut sibi Gallorum regem sociaret, & illo
 Auspice terrorem Romanæ euaderet iræ.
 Dum meat audito sancti rumore Cruoris
 Nuper adinuenti gressum conuertit ad urbem,
 Nomina cui fecit Virgo Cadmeia Manto,
 Et quæ purpureus sanguis faciebat in horas
 Mira opera intuitus credi debere putauit
 Effusum nostra pro libertate Cruorem.
 Imperij tandem Roma applaudente coronam
 Imposuit Carlo tantiq; insignia regni.
 Mox posuit mortalem hominẽ cum proxima Cæcro
 Iam bissexta dies luni producere noctem
 Vellet, & æstiuum retro conuertere solem.
 Ismaelitarum prope Tybridis Hostia quartus
 Fregit mille rates, traxit noua moenia ab arce

i ij

DE SACRIS DIEBVS.

Pontis, ad aduersi delubra ingentia Petri.
Septima post decimam Iuli surgebat ab ortu
Cum mœrore dies quando pia funera duxit
Roma patris tanti sacroq; in marmore clausit.

NVnc decim^o Leo tyrrhena de gēte futurus
Præteritis sicut numeri prænuntiat omen
Grādior, imperiū Petri Cymbāq; gubernat
Per uarios uitæ casus mortalis euntem.

Ipsè quidem claris a progenitoribus ortus
Et teneris semper mores sectatus ab annis
Ingenuos, studijs etiam quibus illa uetustas
Optima nobilium natos ornare solebat
Prædictus, excellens aliquid promittit, & altum,
Magna gerendarum superest tibi copia rerum
Sancte pater, rem magnā animo complectere grandī,
Sed tria præsertim restant cura, atq; labore
Digna tuo, bellum est primum, quo fessa laborat
Italia, & pleni humano iam sanguine Campi.
Est aliud Romana graui maculata ueneno
Curia, quæ spargit terras contagia in omnes,
Postremum est oppressa fides exposta rapinis
Vndiq; & in prædam populis proiecta cruentis.
Ista tuis animose Leo seruata diebus
A te subsidium magnis clamoribus orant.
Sancte Pater succurre Leo, respublica Christi

APRILIS LIBER. III.

Labitur, ægrotatq; fides iam proxima morti,
 Si potes ex nostris bella hæc crudelia regnis
 Transfer in aduersos diuinis legibus hostes.

DE SANCTO GEORGIO.

Ecce Dionæi uigesima tertia mensis
 Militiæ patri lux est sacrata tribuno,
 Miles adest, prodit nitidis Georgius armis,
 Et femori hærentem dextra complectitur hastam.
 Tertia iam Tauri pars est ab Apolline uernis
 Vestigata rotis, æstas frondosa propinquat,
 Pleiades ascendunt, placidum se nauibus æquor
 Præbet, & ad Zephyros laxant sua carbasa nautæ,
 Miles adest, uotiuua nouo fer dona Gradivo.
 Thrax erat, ut fama est Mauors, Georgius autem
 Leucosyrus, Graij sic appellare solebant
 Cappadoces, nanq; illa syris est proxima tellus
 Qua iuga sublimem Taurus sua porgit in auram.
 Vltima ad argenteam mittit uestigia pontum,
 Ipsa uiros genuit fortes, belloq; superbos,
 Verum alios omnis tantum Georgius anteit,
 Argolicos q̄tum magnus præcessit Achilles,
 Iliacos Hector, Mauors Oeagrída gentem.
 In Libyam missis renouauit Persea quando
 Regia ab interitu seruata uirgine monstrum
 Sustulit, ad trepidæ stagnum lugubre Silenæ.

DE SACRIS DIEBUS.

Inde Palestinam ueniens ea regna Latinis
 Regibus infrenans gentem crudam atq; rebellem
 Restituit, Jurga Carmeli conscendit, & alto
 Repperit in saltu nostros habitare parentes.
 Hi suasere Duci penitus deponere sumpta
 Arma toga, & uitæ genus usurpare quieta.
 Seq; superuacuis armorum absoluere curis.
 Ipse bonos igitur monitus audiuit, & hausit
 Mente Deum tota, Sed dum sublimia semper
 Voluit facta animo teneris ita doctus ab annis
 Constituit forti uitam finire duello.
 Ergo per Assyrias si quos audiuerat urbes
 Christigenas tormenta pati pullo usus amictu
 Quem nostri posita armorum ferrugine patres
 Tradiderant (secli factum sic uicerat omnem)
 Ibat, & in pœnis positos animabat ad astra.
 Talibus incumbens operis Nabathæa petiuit
 Arua, subintrauit Persas, ubi flagra rotasq;
 Ferrum, ignes passus, migravit in æthera tandem,
 Maxime bellorum rector, quem nostra Iuuentus
 Pro Maiorte colit, pro Pallade, respice terras,
 Armorumq; graues iras, quas suscitât Orcus
 Comprime, & expulso duc aurea secula ferro.
 Fac stygios procul ire canes, fac Barbara regna
 Et fidei nostris arceri a finibus hostes,

APRILIS LIBER III.

Da nostris animos populis, & regibus, arma
 Nostra per Armenios signis uictoricibus ire
 Percq; tuo facias conspersos sanguine campos
 Neu sinito Ausonias Turcos equitare per urbes.

DE SANCTO MARCO, ET FOR-
 MIS EVANGELISTARVM.

MArce Comes Petri quodā, leuitica proles,
 Cui faciunt Vates os effigiemq; Leonis
 Vt perhibent quidā, quorū sentētia neruis
 Nititur infirmis, & cruribus ambulat ægris.
 Exit enim de somniferæ caliginis umbris
 Inscrutabilibus uatum monstrosa loquentum
 Visa per ambages hominem ducentia longas,
 Quo fit ut interpres nullus cognouerit illas
 Quattuor effigies, quæ distribuuntur in istos
 Quattuor authores, ideo diuersa loquuntur,
 Nec sapiunt unum, tamen hæc inoleuit ubiq;
 Perduratq; fides librorum exordia propter,
 Vt Matthæus homo, Marcus leo, prima Ioannes
 Sit uolueris, Lucas crescens in cornua Taurus.
 Marcus enim regale aliquid dignumq; leone
 Principio fatur, sonat alta arcana Ioannes.
 Et penetrat stellarum ignes uisu atq; uolatu.
 Ingitur Matthæus humi, dum sanguine Christum
 Ducit ab humano, Lucas uelut hostia ad aras

DE SACRIS DIEBUS.

Ducta Sacerdotum primis sonat Orgia uerbis;
 Talibus antiqui dictis secreta laborant
 Declarare tuæ patres mysteria formæ.
 Sed quid opus uano consumere tempora nixus
 Hæc tua Marce dies quæ nascitur ante Calendas
 Septima cum redolens tellus parit omnia Maias.
 Tu recitas breuibus Christi miracula chartis,
 Indiæ te Carni primum didicere salutem
 Qua stetit in campis Aquileia palustribus olim.
 Vrbs Aquileia potens, magnæq; Colonia Romæ.
 Tu petis Aegyptum peregrina per æquora uectus,
 Multaq; pro Christo pharijs perpeffus in oris
 Dum per humum traheris coniecto ad colla rudente
 Occidis, & terras fugiens ascendis olympum.

LITANEA MAIOR.

HAc maior quoq; luce meat Litanea p urbes
 Ac per rura procul clamore per aera missõ.
 It populus supplex longis per cõpita põpis
 Mane recens uiridi dum ros in gramine lucet.
 Protulit hunc olim morem dum pestifer annus
 Mauritio Romam premeret sub Cæsare, maior
 Gregorius, quando passis apparuit alis
 Angelus Augustæ super alta cacumina molis.
 Post multis Veneti seclis tua membra tulerunt
 Per maris Adriaci fluctus ad moenia gentis

APRILIS LIBER III.

Prima suæ, quæ dum magno se Proteus æstu
 Exonerat, procul effusis circūnatat undis,
 Et delubra tibi missis ad sydera tectis
 Protinus eximio posuere ingentia cultu.
 Tempore tu ex illo Venetis tutela fuisti
 Pace domi, belloq; foris, terraq; mariq;
 Te duce Turcorum toties fugere tumultus,
 Euasere minas, & uim regum armipotentum.
 Consilium, uires, animos, aurumq; dedisti.
 Et nunc aduersis oppressi casibus orant
 Subuenias, nec regna sinas antiqua tot annis
 Auspicio seruata tuo prædam hostibus esse,
 Neu decus Italiæ tantum patiare repente
 Prolabi, neu des Arabis hæc gaudia regnis.

DE LITANEA MINORE.

ANte triumphali Christus q̄ sydera pompa
 Conscēdat Litanea minor per rura, p̄ urbes
 Incedit tres mane dies pulsantibus æra
 Turribus, & sparsis passim cum floribus herbis.
 Tum floret rosa Veris honor, tunc lilia Candor
 Explicat, & calices ap̄is innubapascit apertos.
 Vrbs sedet ad Rhodanum Galli dixere Vienam,
 Quæ tulit aduersos casus pastore Mamerto,
 Et longum uexata fuit, Nam fulmine crebro
 Arsit, & horrificis terrarum motibus arua

DE SACRIS DIEBV.

Scissa dehifcebant rimis penetrantibus usq;
Ad stygios amnes, ubi sunt Iouis antra profundi,
Adde lupos, qui tartareis agitantibus umbris
In furias acti, ne dum iumenta per agros,
Audebant laniare homines, & in urbibus ipsis,
Casibus his percussi omnes diuina coacti
Quarere subsidia, & Diuos excire precando,
Hinc traxit Litanea ortum, transiuit in omnes
Relligio similis paruo post temporegentes,
Quæ quoq; nunc agitur, sed non pro cladibus illis,
Sed pro fruge noua pro pubescentibus agris,
Pro Canis Icarij morbis æstuq; maligno.

DE ANNO IOBELEO, MVSICA, ORGANIS, ET CAMPANIS.

NEc contenta fuit solis dare festa diebus
Posteritas Christi, festos q̄q; reddidit ānos.
Mos erat Hebræis, & lex ita pristina sanxit
Vt decies quinto per cuncta resurgeret anno
Oppida libertas. Tellus uenundata primos
Ad Dominos rediens nullo uexata bidente
Ocia ducebat, simplex natura per agros
Gramina fundebat passim sine semine, & arte.
Liber erat seruus, propriosq; redibat ad agros
Lætus, & irriguis per pascua fontibus uda
Cum gregibus pastor ducens armenta canebat.

APRILIS LIBER III.

Huic anno cognomen erat lobeletus, ab ipso
 Quod lobel appellat soboles Abramica cornu
 Clangebant, & enim rauco per compita cornu
 Libera, solenni celebrantes tempora ritu,
 Isacidas imitans morem hunc prudentia nostræ
 Gentis ad humanos animos post plurima tandem
 Secula conuertit, sed tanti gaudia plausus
 Distulit in Centum pastor Bonifacius annos.
 Mox autem ritu Clemens discessit ab illo,
 Et post lustra decem uoluit tam læta reuerti
 Tempora, & infantes fieri qui limina Petri
 Cæteraq; excelsæ peterent sacraria Romæ.
 Propterea quoties hæc fausta reuertitur ætas
 Vndiq; ab extremis terrarum finibus ingens
 Turba coit, Romamq; petens rura implet, & urbes.
 Pontificum princeps isto solennia Paulus
 Stare loco uetuit, quoniam breuiata putabat
 Tempora mortalis uitæ, Vigessimus ergo
 Quintus in hos tantos annus peruenit honores.
 Iudice me concors uero sententiã non est
 Tempora quæ dicit uitæ breuiata, supersunt
 Nunc quoq; qui uiuant Centum uel circiter annos
 Incolumes, Vidi ipse hominem, quem diceret annos
 Vndecies, uixisse decem uicinia tota
 Ire suis alacrem plantis, & uiribus uti,

DE SACRIS DIEBUS.

Nec se desidïæ, nec inertï dedere somno.
 Sub Carolo quondam magni cognomen habente
 Miles erat, cui si qua fides annalibus eius
 Temporis est, Deus indulsit tria secula uitæ.
 Fatidicus Dauid paulo post tempora Troiæ
 Rex apud Assyrios uitam se extendere dixit
 Ad decies octo usq; hyemes fortissima noctis
 Corpora, & id tempus supra restare dolores
 Aerumnasq; graues, & cuncta simillima morti,
 Quod si nec tunc maior erat mortalibus ætas
 Quam modo sit, quo nam pacto breuiata putari
 Vita potest? Prima de tempestate silendum est,
 Quæ fuit ante dies Noe, cum terra profuso
 Non fuerat corrupta mari, tunc omnibus herbis
 Frugibus arboreis uirtus erat insita maior,
 Atq; magis natura potense extendere uitam
 Vltèrius poterat, sed in his consumere tempus
 Dedecet, assumptus curam labor arguit istam.
 Ergo dies uersus mea Cymba reuertere sacros.
 Sed tamen ante libet postq; de Calle parumper
 Pagina diuertit, quosdam percurrere mores,
 Quos uetus adiunxit nostris ecclesia sacris,
 Laudatura Deum, diuosq; per omnia postq;
 Regna datum libare palam cordata uetustas
 Imposuit uerbis numeros, quia musica mentes

Eleuat
 Corrip
 Carnalib
 Apice q
 Excit, S
 Totu dies a
 Petiora ter
 Seruati casu
 Possunt nig
 Quid tuba
 Tympana
 Ingruit ad
 Obsequi
 Fulmin
 Machin
 Hinc ea q
 Orpheu, q
 Propterea c
 Quod poss
 Applicuer
 Nectalicia tr
 Quilibet
 Blanditijs
 Est adhibe
 In sa mior

APRILIS LIBER III.

Eleuat, & superis iungit mortalia corda
 Corripit humanos animos, & in ardua mittit
 Cum libuit pacis, belliq; negocia cantus.
 Aspice quot gyros, quot rustica tibia saltus
 Excitet, & quantos adigat perferre labores,
 Tota dies abit in choreas, sudoribus ora
 Pectora terga madent, nec adhuc cerita iuuentus
 Sentit onus, postq; leuibus per compita plantis
 Profiliit nigram in noctem Titanis ab ortu.
 Quid tuba, quid litui, quid bombo cornua rauto,
 Tympana quid possint, quoties mauortius ardor
 Ingruit aduertas, saliunt in spicula in enses,
 Obijciunt se tormentis, in ferrea currunt
 Fulmina mortales, & in ipsa tonitrua ahenæ
 Machinæ, & incauti nigro absorbentur auerno.
 Hinc ea quæ recitant de te miracula Vates
 Orpheu, quæ Amphion fecit, quæ fecit Arion.
 Propterea cupidi nil prætermittere patres
 Quod possit prodesse animis, ad uerba sonantes
 Applicuere modos ut signa corda mouerent.
 Nec lasciua tamen prolabi in carmina fas est,
 Qualia ludebant Phrygi muliebribus apta
 Blanditijs, grauis, & simplex, & mascula nostris
 Est adhibenda choris derafo musica luxu,
 Ipsa malos etiam manes cum nostra subintrant

DE SACRIS DIEBVS.

Corpora compefcit, Solyma qui primus in aula
Sceptra tulit Saulem tali medicamina morbo
Quo uexatus erat medicam quæfiffe per artem
Commemorant, fidibusq; larem placaffe fonoris.
Adiunxere etiam molli conflata metallo
Organa, quæ feftis refonant ad facra diebus.
Aes quoq; cui nomen noftras Campana per oras,
Quod ueluti perhibent illud Campania primum
Repperit ad plebem diuorum in templa uocandam,
Atq; coerendos Lemures cum nubila uento
Conglomerant, plenisq; uolunt infligere campis
Perniciem, fcopulisq; uagas allidere puppes.

F. BA. MAN. LIBER V.

DE SANCTO IACOBO APOSTOLO.

Aie tuas faciãt celebres duo fefta Cas
Atq; fimul ueniunt lucẽ duo (endas,
gaurdia in unam. (herbas
Mane sub auroram cum matutinus in
Ros pluit, & Terei queritur Philomela rapinam,
Cum foror oclufas nidi memor ante feneftras
Excubat, & garrit, Iuuenes gradiuntur in agros
Ac fpoliant fyluas, & regrediuntur onuftri
Frondeb, & larium figunt ad limina ramos.
Mentibus has Maius curas inſpirat, amorem

MAIUS LIBER V.

Excitat, & dulci uegetat præcordia Cælo;
Roma uetus nomen ulit a senioribus istud
Atq; dedit mensi, Sacer est maioribus ergo
Maius, & ut decimo Titan emerferit ortu
Intrabit geminos, ubi nuda renascitur æstas;
Sunt tamen æstatis qui dent primordia Cancro,
Autumnumq; uelint nasci cum sydere Libræ,
Ver cum Lanigero signorum principe, brumam
Surgere cum Capro, Nam sunt ea sydera quædam
Phœbæ mensura uia, duo nanq; reportant
Equidium duplex, pacato frigore, & æstu,
Et duo cum cœli redit inclementia duplex,
Solstitium duplex, nec dissentimus ab istis,
Sed uulgata magis potior sententia uisa est.
Ista dies Iacobe tibi, tibi sacra Philippe,
Hæc nemorum uobis damus ornamenta comantum;
Tu Christi sobrinus eras Iacobe, uocabant
Te Domini fratrem Comites, quia uultus utriq;
Vnus erat, Solymis pastor tu primus in oris,
Mystica supremæ referens conuiuia Cœnæ,
Tu primus Cyatho primus tu pane litasti,
Tuiustus, tu sanctus eras, cognomina turbæ
Hæc tibi tradiderant. Christi post funera fama est
Te tolerasse famem donec rediuiuus ab umbris.
Exijt, & mensæ iussit te accumbere Christus.

DE SACRIS DIEBV. A

Deniq; tu celfo templi de culmine præcep
 Miſſus es, atq; odio Chriſti percuffus acuto
 Stipite, & excuſſo tranſlatus in aſtra cerebro.
 Hanc putat obnoxam Iofephon qui patria bella
 Texuit, Hebræorum urbem cecidiſſe ſuperbam,
 Fataq; Iudaicæ ueniſſe nouiſſima genti.

DE S. PHILIPPO APOSTOLO.

TE uero qua uoce canam, quo carmine dicā
 Paſſe tot iſidias lemurūq; hoīmꝫ Philippeꝫ.
 Tu Chriſtū inuulgās Cronij petis æquoris
 Barbara gēs totas hyemes ubi ducit in umbris, (orā,
 Et ſine ſole dies ſemestri in nocte ſepultos,
 Sol ubi tranſacto factus iam mitior aſtu
 Tranſijt in Libram, donec cum Vere reſurgat
 Principium ſignorū Aries in uellere fuluo,
 Ad ſtatuam Martis tractus ſub mole latentem
 Marmorea feciſti atrum prodire draconem,
 Cuius ut aſtantes ſpirando hauſere uenenum,
 Peſtiferamq; animam uel deceſſere repente,
 Vel morbo iacuerere graui, Marte inde remoto
 Fixiſti pro Marte Crucem, quæ protinus ægros
 Reſtituit, uita funcōs reuocauit ab orco.
 Arctico ab Oceano remeans per inhospita montis
 Veniſti iuga Rhiphæi, per Sauromatarum
 Littora, per Ianaim, per Thermo dontica rura,

MAIUS LIBER. V.

Per Pontum, per Cappadoces, Bebrycis ad oras,
 Ad Phryges antiquæ steterant ubi mœnia Troiæ,
 Hic tibi meta fuit tandem uitæ, atq; laborum,
 Hic graue supplicium Crucis, & crudelia passo
 Vulnera stelliferi patuit tibi limen olympi.
 Tunc te per uarios casus per multa secutæ
 Regna duæ doctæ fari præfagia natæ
 In Phrygia tecum passæ, tecumq; sepultæ.
 Diui quorum hodie laudes exaggerat omnīs
 Mundus ad Italiæ pacem conuertite curam.
 Custodite nouas glaciali a grandine fruges,
 Atq; salutarem pulsas date febribus annum.
 Vestra ope terrigenis sint omnia læta Colonis,
 Et ueniens nobis bona sit mortalibus æstas.

DE SANCTO ATHANASIO.

Natus in Aegypto primos Athanasi⁹ annos
 Graiorum excoluit studijs, lanugine uero
 lam fruticante uia recto, quæ tramite ducit
 Ad superos tenuit, uerum tamen inter eundum
 Incidit in plures scopulos, uariasq; Charybdes,
 Arrhius illius seclī teterrima pestis
 Tunc uiuebat, in hunc totis Athanasius armis
 luit, & hoc uidit primum Nicæa, secundo
 Laodicea, patres ubi confedere parati
 Virus id infernum, stygiamq; extinguere echidnam

DE SACRIS DIEBUS.

Laodiceæ, & enim conflictu percitus acri
 Arrhius effudit, sic exposcentibus eius
 Iam dudum meritis, utero intestina soluto
 Et phlegetontis hodie quoq; in ignibus ardet.
 Præbuerat sectæ Cæsar Constantius aurem
 Tam stolidæ, & contra nostros nudauerat enses.
 Catholicorum ideo princeps Athanasius orbe
 Pellitur ex toto, terras incognitus omnes
 Permeat, & paulo quam cladem incurreret istam
 Urbis Alexandri custos euaserat ante,
 Sed precibus tandem fratris qui regna tenebat.
 Gallica mutauit mentem Constantius, Ergo.
 Liber ab exilio patrias Athanasius oras
 Inuenta iam pace tenet, sed & altera paruo
 Tempore post orta est nubes a flumine Lethes,
 Accusatus enim duplici de crimine iussu
 Cæsar ad Tyriam multis cum patribus urbem
 Tendit, ut a cunctis unus damnetur, eatq;
 In primum exilium, terrasq; perambulet omnes.
 Vnum Crimen erat stuprum, truncata ministro
 Dextera consueto sacris seruire, secundum,
 Sed Deus, elisit tantas hoc ordine fraudes.
 Foemina quæ fuerat stuprum mentita, repente
 Succubuit. Nam cum Iudex assistere quandam
 Personam quæ rei ficto prætereunda uultu

MAIVS LIBER V.

Fecisset, se stare putans ante ora Athanasi,
 Coepit eum mulier duris incessere probris,
 Atq; incestati falso insimulare pudoris,
 Sic nescire hominis, quem contra uenerat ora
 Est deprehensa, palam sic fraus est prodita fraude
 Cum uero mox ante patres prolata fuisset
 Dexterâ, quæ ad scelus hoc erat indagata probandum
 Continuo adductus Scythici sub imagine uerna
 Affuit, atq; manum tendens utranq; minister
 Diluit infamem maculam mirante senatu,
 Talibus insidijs functo gens perdita patri
 Obiecit magicas artes, q; ludere sensus
 Sciuerit humanos, & facta infecta uideri
 Fecerit, Exilio rursus mulcatur atroci.
 More feræ per lustra meat, per opaca uagatur
 Antra, bibit fontes, & gramina pascitur ut bos,
 Imperio tandem successit apostata Cæsar,
 Et quo principium regni iucundius esset
 Omnibus, ad proprios fecit remeare penates
 Pontifices, quos audierat de sinibus actos.
 Sed breuis hæc fortuna fuit, cum nanq; uideret
 Imperij firmata sui primordia, rursus
 Egît in exilium cunctos, Athanasius urbe
 Pellitur, & repetens syluas, pecudumq; latebras,
 Symbolon in crypta fertur scripsisse latentî.

DE SACRIS DIEBUS.

Ad patrios alio demum sub Casare fines
Venit, & æternam moriens in pace quietem
Post tot fortunæ ambages, inuenit olympo.
Ille dies Maio fuit ingrediente secundus
Nuper adiuuentę celebrem Crucis ante triumphum.

DE INVENTIONE. S. CRVCIS.

Tertia lux deuota Cruci, quæ secula tandem
Post tria iam requie nostris apparuit orta,
Constantinus enim cū pugnaturus ad urbē
Vindicibus Diuis uenisset, & auspice Christo
Somnia per noctem uidit cœlestia, in alto
Aere fundebat magnam Crux aurea lucem,
Atq; notis suberat Carmen splendentibus istud.
Constantinus in hac uincet, Vexilla repente
In Cœlum simili effigie signata leuauit.
Vicit, & in patrium cecidit Maxentius amnem,
Tunc Helenam regis matrem, quæ somnia Nato
Audierat narrante bonus furor egit ad urbes
Protinus Assyrias, ubi Crux inuenta citatis
Confestim Hebræis ueteriq; e rudere tracta,
Et quia tres tellure Cruces iacere sub una,
Vera modis patuit miris, imposta cadauer
Quod tunc ad tumulum turbis comitantibus ibat
Restituit uitæ, res non concessa duabus
Quæ tulerant Christi socios in morte latrones.

MAIUS LIBER V.

Id regina uidens opus admirabile lignum
 In geminas secuit partes, unamq; reliquit
 Argento inclusam Solymis, pro munere grandi
 Detulit ad Natum clauis cum quattuor unam,
 Et triplicem titulum, nostris quem repperit annis
 Forte faber reparans eius laquearia templi,
 Quod Rex ipse Cruci Romæ construxerat olim;

DE SANCTO CYRIACO.

HAec Crucis Inuētor Iudas miracula cernēs
 Exiit antiquam mētem, Posuitq; ueternū,
 (Scabriciēq; animi fluuiatib⁹ abluīt undis)
 Et mox in Solymis est factus episcopus oris,
 Iuda in Cyriacum uerso, qui tempore longo
 Post obiit cum iam regnaret Apostata Cæsar.
 Cæsar hic inconstans, superis inimicus, & Orco
 Dum peteret Persas Iudam uiolenter adortus
 Mille modis hominem studuit peruertere, dextra
 Multatum liquidi mersit sub balnea plumbi,
 Transtulit in stratum ferri candentis, in alta
 Horridaq; iniectis primum serpentibus antra,
 In feruens oleum, sed cum frustrata Tyranni
 Spes foret in pectus mersit capulo tenus ensē,
 Vincloq; diuinam secuit retinentia mentem,
 Corpus in Anconem longinqua per æquora uectum
 Secula post aliquot sublimi in monte recumbit,

DE SACRIS DIEBVS.

At cum Maius agit quartum super æquora solem
 Cyriaco tunc æra sonant, tum iubilat Ancon,
 Totaq; subiecti gaudent freta Cærula ponti.
 Esto igitur superi custos maris, omnia longe
 Littora Diue precor serua, Picens, & Vmber,
 Flaminius, Samnis te protectore bires
 Non metuant Phrygias, nec sint præda obuia Turcis.
 Marcus erat custos huius maris, heu graue nostris
 Excidium regnis, Custos iam desinit esse.
 Atq; ea Barbaricæ pars, quæ contermina genti
 Nescio consilijs, quibus indefensa remansit.
 O utinam res hæc Turcis non porrigat ausum,
 Marcus enim quõdam dominus maris omnia utrinq;
 Littora ab insidijs, & ui seruare solebat.
 Nunc ut fama refert Roma cogente relinquit
 Momenti officium tanti, curamq; operamq;
 Quod fuit Italiæ longo iam tempore uallum.
 Adria piratis datus est, datus est Agarenis,
 Et uia Sidonijs nostras aperitur ad oras.
 Diue precor tantos Italis a finibus hostes
 Pelle, Sat est alijs terra hæc uexata ruinis.

DE SANCTO ANGELO CARMELITA.

A Ngele Carmeli uenerabilis incola montis
 Cui natale solum fuit in regione Syrissa,
 Lux tibi conuerso sacrata reuertitur anno,

MAIVS LIBER V.

Et Maij tua quinta dies, tu prima Iuente
 Tempora, & ætatis specimen, floremq; dicasti
 Christiparæ matri coniecto in uincula sensu.
 Vsq; adeo tua uirginitas tua nescia fraudis
 Simplicitas placuit diuis ut sæpe relicto
 Ad tua contulerint sese gurgustia Cœlo,
 Vt tibi languores hominum, casusq; sinistros
 Subdiderint, poteras etenim depellere morbos,
 Infrenare malos manes, succurrere Nautis
 Quando procelloso spumant freta concita Cœlo,
 Cum mare transisses cupiens inuisere Romæ
 Reliquias, sacros Cineres, monumentaq; patrum,
 Et Lateranensis stares in limine templi
 Contigit æternis res commemoranda diebus.
 Nam minor Etruscæ ueniens de monte Lauernæ
 Ad tua Franciscus sese uestigia flexis
 Prostrauit genibus, sacris dedit oscula plantis,
 Insuper adiecit, Salue pater Angele montis
 Incola Carmeli, te mors manet inclyta, Christi
 Testis eris, tibi rex diuum decus annuet istud.
 Te quoq; Francisco memorant responsa dedisse
 Talia, soluendæ tanto pro munere grates
 O Francisce Deo, sed erit tua gloria nusq;
 Inferior, tibi Christus enim sua uulnera quinq;
 Imprimet, & fies Christi patientis imago.

DE SACRIS DIEBV.

Domnicus Hispanis, qui tunc ueniebat ab oris
 Forte aderat tam mira notans præfagia patrum,
 Et tulerat casus mundi hæc tria lumina in unum.
 Prætereo q̄tum poteras sermone fluebant
 Ad te turmatim uelut ad spectacula Romæ
 Scænica dicentem populi, Tu corda mouebas,
 Ut mouisse ferunt lapides Amphiona quondam,
 Prætereo q̄ te superi mouere Scytharum
 Hoc infame genus Turcos tunc temporis ultra
 Caucaeos montes positum trans Bosphoron esse
 Venturum excidio Grai, finesq̄ aditurum
 Ausonios, quod nos hac tempestate dolentes
 Vidimus impletum, quando per Iapidis agros,
 Atq̄ per Hydruntis colles ea turba profusa est.
 Atq̄ utinam ueniat tua quem dixere futurum
 Rex nouus ex Francis oracula, qui fuget istam
 Progeniem, peste hac totum qui liberet orbem,
 Nec sinat ærumnis homines tabescere tantis.
 Cum uero incesti graue persequerere Tyranni
 Crimen ut Helias lucos, & Iezabel aras,
 Et Baptista nefas regis Veneremq̄ nefandam,
 Heu caput, heu pectus gladijs crudelibus auxit
 Hostis iter pandens animæ super astra uolanti.
 Cum fierent ad busta uiri miracula in horas
 Plurima consensu populi tellure leuatum

Insigni posuere loco uenerabile Corpus
 Cum uero iniectis uellent occludere glebis
 Os tumuli, subito turbis mirantibus unda
 Eluxit, & in uitreum uersa est humus arida fontem,
 Qui quoties redit ista dies, licet aera nullæ
 Peruolitent nubes clauso licet areat imbre
 Omne solum, crescit, summisq; dat oscula ripis.
 Tunc cadit in sacrum (siculas res ista per urbes
 Cognita iam dudum) uirtus diuina liquorem,
 Fitq; salutaris, dictu mirabile, morbi
 Omne genus cui ferre nequit medicina salutem
 Solut, & abluitur tactis angustia lymphis.
 Præstat idem circa fontem manantis oliui
 Ex tellure liquor, sanctos ita curat olympus.
 Sancte Pater fer opem nobis, animæq; uolenti
 Ad superos niti fauceas, & porrige dextram
 Palpanti tenebras, loca per salebrosa meanti.

DE S. IOANNE ANTE PORTAM LATI.

I Ndyte Ioannes Christi sobrine uolantis
 Ora ferens Aquilæ tua lux est proxima Nonis.
I Hæc fuit illa dies, qua te louis, atq; Deorum
 Destructorem Epheso missum Romanus adegit
 Cæsar in ardentis solium descendere oliui.
 At Deus extremos, qui te seruabat ad ignes
 Incolumem fecit de tali exire lauracro.

DE SACRIS DIEBUS.

Cæsar id admirans te carcere iussit aperto
Ire uías, uinclisq; Ephesum remeare solutis,
Et quia tormenti portam locus ante latinam
Ipse fuit, portæ festa hæc tenuere Latinae
Nomen, & hic templū tibi Roma sequentibus annis
Condidit, hæc operis tanti monumenta supersunt.

DE SANCTO IOANNE DAMASCENO.

Hic iuuat in Diuos magnū trāsferre Ioannē
Qui gen^o a ueteri traxit sublime Damasco.
Clarus enim toto fulget ceu Lucifer orbe,
Et docet exemplo uitæ quid agamus, & ore.
Ex Arabo genitore satus Saracena colebat
Dogmata, Cornigero quæ sunt contermina Mossi,
Sed uirides annos Deus est miseratus, eumq;
Irradians fecit Veri cognoscere fontem.
Mox sacris perfusus aquis sapientiæ in altum
Diuinæ, humanæq; apicem uigilantius ire
Cœpit, & accensis causas perquirere uotis.
Nec longus fuit iste labor, nam tempore paruo
Illius in mentem largo prudentia nímbo
Vtraq; defluxit, pelagusq; euasit in amplum.
Venit ab Assyrijs ad Thracum mœnia quondam
Pausaniæ Lacedæmonij, fundata labore,
Hæc erat imperij sedes. quo quicquid habebat
Præclari terrarum orbis transibat in horas.

MAIVS LIBER V.

Hic superum Domini matrem decorauit, & hymnis
 Excoluit sacris, quos templa per omnia Graius
 Hac quoq; tempestate pio canit ore sacerdos.
 Dum graditur spatians Samij per littora ponti
 Aequoreis (heu) præda fuit latronibus, & mox
 Raptus in Aegyptum Pelusiacosq; penates
 Venditur, at postq; decus imperiale recepit
 Tertius e regnis paruo post tempore pulsus
 Theodosius, qui magna hominem pietate colebat
 Soluit eum, multaq; domum mercede retraxit.
 Cumq; a secretis regi foret, inuida Erinnyis
 Est aggressa uirum technis, & crimine ficto.
 Nam cum facta fides eius suspecta fuisset
 Theodosio, trunca post dura opprobria dextræ
 Multa dolens animoq; ferens id dedecus ægro
 Pellitur ex proprijs in clastra monastica tectis.
 Magna Parens tandem charum miserata clientem
 Restituit dextram misero, quæ pendula ab alto
 Aruerat suspensa tholo, res amplius ante
 Nunq; uisa, manus simulac commissa lacerto est
 Hæsit, & accepit uitamq; animamq; priorem
 Illico, & infecto si uirga sit insita trunco.
 Tunc pietas in corde uiri conclusa repente
 Mille modis patuit, sicut iam uere reuerso
 Terra tepens florum se mille coloribus ornat,

DE SACRIS DIEBV.S.

Qui cupis ingenium magni cognoscere patris
 Huc ades, illius lege Græca uolumina, nectar
 Diuinum inuenies, decurret in ora legentis
 Manna fluens, ut mella fauis stillantia pressis,
 Pœonias etiam tractans subtilius artes,
 Plurima membratim querulis medicamina morbis
 Repperit (ut fama est) nostro quibus utimur æuo.
 Cæsaria demum uir consultissimus aula
 Functus ad Augusti redijt gurgustia claustris,
 Et fenuit uirgo, Maijsq; ad sydera Nonis
 Iuit, & ad magnos Diuum transiuit honores.

DE APPARITIONE SANCTI MICHAELIS ARCHANGELI.

Michael octauo Maias apparuit Idus
 Quando Sipontinis in bella uolētibus ire
 Affuit, atq; diē pugne monstrauit, & horā.
 Campanos etenim rabies armarat, & ipsam
 Parthenopen contra populum Diomedis, & urbem.
 Tunc residens alto Gargani in uertice montis
 Sustulit e pelago nubes, Boreamq; uocauit
 Montibus a Scythicis, septemq; trionis ab axe,
 Adijciensq; procellæ ignes, & fulgura, & imbre
 In glaciem uerso mugire tonitrua fecit.
 Mox fulmen Cælo, atq; freto reboante trifulcum
 Soluit, & infestos nimbum perflauit in hostes.

MAIUS LIBER. V.

Sic igitur uentis illos, & grandine, & unda
 Præcipiti uelut attonitos ac lumine captos
 Reddidit, & fractis animis dare terga coegit,
 Posteritas operis tanti non immemor ista
 Luce Sipontinos celebrat noua festa per agros.
 Ista dies alio casu est memorabilis. illo
 Scilicet excelsa cum stans Archangelus arce
 Peste laborantem Romam iustrauit, & Austrum
 Expulit immisso campis Aquilone, nocentem.
 Si tamen hæc una duo sint miracula luce
 Aedita nescitum est, forsan quia proxima ne tot
 Festa forent, populus traxit Romanus in unam.

Spirituum nobis hic est natura parumper
 Enarranda, suo dum Ver iam munere functum
 Incipit æstati teneras concedere fruges,
 Principio rerum quando Deus omnia traxit
 Ex nihilo, sparsitq; nouas per corpora formas,
 Spirituum quoq; progeniem quo tempus in omne
 Viueret incolumis sine mole, & pondere finxit
 Diuisitq; nouem genus hoc in regna, deditq;
 Iura super terras, super æquora, & aera, & ignes
 Astraq; & ætherios orbis, & tradidit artem
 Qua regerent opus hoc tantum, cui nomina mundus.
 Sed pars una suum nimis admirata decorem
 Atq; potestatem renuit seruire Tonanti,

DE SACRIS DIEBUS.

Tam demens, tam leua fuit, pars altera mansit
 Fida sub imperio patris, cœloq; rebelles
 Expulit, & magno in tenebras molimine trusit.
 Hi sunt qui patria pulsi studuere per orbem
 Inter mortales decus usurpare Deorum.
 Nunc quoq; priuati prisco splendore latenter
 Insidias tendunt animis qui attollere sese
 Altius attentant, & olympicalimina quærunt:
 Saturnus defluxit ab his, Saturniaq; omnis
 Progenies, etenim lemures præclara subibant
 Nomina magnorum Heroum, quos fama canebat,
 Quicq; sui memores populos fecere merendo,
 Ut genus allicerent ad se mortale colendos.
 A prisca hæc regna chori dicuntur, & urbes
 Diuisi in uarias per transmundana uolabant
 Culmina terrestres ut nos peruadimus oras.
 Qui stabiles illa sunt tempestate reperti
 Perpetuo leges obseruauere paternas.
 De quorum numero Michael, qui præfuit olim
 Gentibus Hebræis dum res ludæa manebat
 Est, & nomen habet clarum, quia semper agendis
 Incubuit rebus pro maiestate Tonantis
 Magnifice, sed præsertim cum mutua in arma
 Cœlicolas egit flagrans discordia Ciues.
 Christus eum postq; populos contraxit in unum

MAIVS LIBER V.

Præposuit regno, cui nunc ecclesia nomen,
 Præfecitq; animis ut cum mortalia membra
 Destituere prius meritorum examine uiso
 Ad lances, perducatur eas in idonea tecta,
 Creditur & mundi supremæ in fine senectæ
 Fortiter acturus pro libertate piorum
 Tartareas aduersum acies regemq; profundi,
 Qui supra sæuire modum conabitur illo
 Tempore, & in nostros grandi exercebitur ira
 Has ob res thoraca gerit, ferroq; nitenti
 Terribilis dextra gladium, leuacq; bilancem
 Sustinet, ac lemurem pedibus conculcat ahenis,
 Ergo diem celebrate alacres solenniter istam,
 Aera sonent, uireant postes, altaria fument,
 Votaq; custodi gentis persoluite nostræ.

DE SANCTO EVSTACHIO. (go

Magnanimus ductor Placidus Romana ppa
 Sic eius moderante Deo, mentēq; uiamq;
 Alpidem ceruum dum uenaretur in altis
 Rupibus offendit cuius de uertice ad auras
 Cornua surgebant, atq; inter cornua, uisu
 Horrificum, stabat Christi patientis imago,
 Quæ affari sic orsa uirum, Tua mitia corda
 In miseros, operæq; piæ fecere benignum
 Me tibi, sum Christus, qui numina falsa subegi.

DE SACRIS DIEBVS.

Ad fontes cum prole meos cum coniuge uade,
 Atq; redi, nam rursus in hoc te monte uidebo.
 Mox te multimodis iactatum casibus inter
 Cœlicolas magna cum maiestate locabo,
 Istud idem noctu Coniunx per somnia uidit,
 Quod uir ut audiuit, si nos Deus aduocat inquit
 Ire decet, nihil esse potest securius, Ergo
 Paruit, & Placidus sacro sub fonte remansit,
 Prodiit Eustachius, Coniunx Theopista uocata est,
 Natorum uero princeps Agapetus, & alter
 Nomine materno sexu de sine repulso.
 Hæc ubi facta, locum Placidus repetiuit eundem,
 Affuit & Christus, Placidumq; arcana docendo
 Plurima, consumpsit multas sermonibus horas.
 Tempore post paruo stygijs a sedibus orta
 Pests, & in famulos primum grassata ueneno
 Tabifico, lumenta, greges, armenta, Colonos
 Sustulit, infecitq; malis nidoribus auras,
 Surripere aurum uestes, & cætera quæ non
 Eualuit morbi rabies abradere, fures.
 Indoluit pulsus subito de culmine rerum,
 Erubuitq; uidens humilem se ex tempore factum
 Aerumnosum, inopem, & miserorū in sono sepultū.
 Mox rate conscensa cum prole, & coniuge ad ursam
 Flexit, & Epiri ignotus peruenit ad oras,

MAIVS LIBER V.

Cum uero nauem egrediens menditior Iro
 Pendere non posset naulum, consorte retenta
 Spe ueneris Nauarchus eum petulanter abegit,
 Atq; ita delusus lachrymis discessit abortis.
 Venerat ad fluuium tenera cum prole tumentem
 Imbre nouo, quem cum uellet transire, leuauit
 In scapulas natum, natum subsistere in umbra
 Iussit arundinea donec remearet, Et ecce
 Dum remeās annem medium tenet, hinc lupus unū,
 Inde ferox alium rapuit leo, Credere posses
 Coniurasse feras in tam lachrymabile furtum,
 Et quasi concordes sceleri studuisse cruento.
 Non periēre tamen, nam qui per rura coloni
 Instabant operis factō post terga ferarum
 Agmine currentes iterum rapuere rapinam.
 Sed pater ignorans finem sua chara reliquit
 Pignora, & amissis famulis, patriaq; opibusq;
 Coniugeq; & natis fertur per deuia flendo
 Amenti similis, nec scit quo tendere gressum
 Debeat, & curis animum consumit amaris.
 Non procul inde igitur uico per amoēna reperto
 Rura stetit, posuitq; uiaē finem, atq; dolori
 Quoad potuit, tantos etenim finire dolores
 Tam cito, tam leuiter nequeunt mortalia corda,
 Vtq; erat ingenio solers, hominum genus illud.

DE SACRIS DIEBUS.

Ore manu facile, & subito sibi fecit amicum.
 Post tria lustra uolens Persis indicere bellum
 Maxima Traianus Romanigloria regni
 Cœpit ad arma animum, totamq; appellere mentem;
 Venit in Epirum fama hæc, fluit undiq; miles,
 Quo factum ut ductor quidam ueteranus ad urbem
 Hac properans Romam casu conuerterit ora
 In Placidi uultum, frontemq; agnouerit olim
 Vulnere signatam, dextras iunxere, diemq;
 Consumpsere simul, longis sermonibus illam,
 Cæsar ab hoc monitus Placidum superesse, uocari
 Iussit, & antiquo succedere fecit honori,
 Ergo tribunatu Traiano a Cæsare sumpto
 Rursus in Epirum cum maiestate reuersus,
 Dum studet ex illis equitum conducere turmam
 Finibus inuenit casu sua pignora, nam dum
 Casu audit quosdam Iuuenum Romana uolentum
 Arma sequi quondam raptos ex ore ferarum,
 Iussit eos coram adduci, uisusq; repente
 Indole ab egregia, matrisq; ab imagine nouit.
 Et subito extentis patrem confessus utrunq;
 (Non tulit ulterius pietas) complectitur ulnis.
 Nec dum multa dies ierat, cum plurima fando
 Post epulas alacres linguas cum reddit Iacchus
 Ambraciæ, quam Nicopolim secla illa uocabant

An...
 Cum ge...
 Amille...
 Accerta...
 Precius ag...
 Impera do...
 Tria Traian...
 Succellor...
 Inedipus...
 Non qu nou...
 Dendere, fec...
 Expulsi, se...
 In fatali ut...
 Cui suber...
 Atq; in in...
 Surgeret h...
 DE DVAB...
 Vlti...
 E...
 C...
 h...
 h...
 h...
 h...

MAIUS LIBER V.

Audiſt eſſe Nurum ſolitam ſe dicere multo
 Cum gemitu prope Leucatae confinia quondam
 Amiſſiſſe uirum, geminoſq; in littore natos,
 Accerſita Nurus uenit natoſq; uirumq;
 Protinus agnouit, tota eſt ſic auſpice Chriſto
 Inſtaurata domus, uerſiq; in gaudia luſtus,
 Talia Traiano memorant ſub principe geſta.
 Succellor uero q̄uiſ & mitis, & æquus
 In reliquos, fuit Euſtachio truculentus, & atrox,
 Nanq; ut nouit eum Chriſto ſeruire Deoſq;
 Deridere, feriſ clamans immanibus omnes
 Expoſuit, ſed cum ſanctos inuadere nollent
 In fatali utero Tauri clauduntur aheni,
 Cui ſuberant late effuſis incendia flammis,
 Atq; ita in æternam dum lux uigeſima Maij
 Surgeret herbicomi commigrauere quietem.
 DE DVABVS SORORIBVS MARIAE VIR.

Euſtachiij poſt fata diem uenerabere quintam
 Iſta luce duas fama eſt antiqua ſorores
 Chriſtiparæ matris Cœli regione potitas,
 Ante obitum uidere ſui miranda nepotis
 Acta per Aſſyriæ ſines, uidere cruenta
 In Cruce pendentem Chriſtum, uidere ſepultum
 Et ruruſ ad ſuperos uicto Plutone reuerſum,
 Scandentemq; polos, non deſeruere ſororem

DE SACRIS DIEBVS.

Calibus in duris, natiq; in funere acerbo,
Plorauere simul, suspirauere, sinumq;
Altera in alterius lachrymas fudere tepentes,
Vnam Zebedeo memorant nupsisse, Secundæ
Vir fuit Alphæus, Sanctæ matresq;, patresq;,
Pignora sancta. Domus fuit hæc ita grata Tonanti,
Nec Confanguinitas istud fecisse putanda est.
Nam bona largiri nequit immortalia sanguis,
Sed pietas, etenim pietas complexa uidetur
Virtutum genus omne, Deum qui pectore toto
Concipit a terris sursum se attollit, ut Imber
In nebulas æstu solis defertur, & æquat
Ipsam se superis, ac numina flectit amando
Diuinumq; sibi facit aspirare fauorem.
Cui Deus aspirat, diui famulantur, obedit
Mundus, & infernæ populus prosternitur aulæ.
Regnare est seruire Deo. tota ista propago
Diuinum potuit sic promeruisse fauorem.

DE SANCTO VRBANO.

Ver abijt, geminos fratres intrauit Apollo:
Mane Lepus cum sole oriens in sole diurna
Claudit, & lumen maiori in lumine perdit.
Torrida iam primis intrat cum frugibus æstas.
Fraga legunt pueri, folia inter densa rubentes
Apparent Cerasuntis opes, Siliquescit in hortis

MAIVS LIBER V.

Iam faba, iam tecas inflat foetura uirentes,
 Musca uolans noctu, dicunt Lampyrída Grai
 Nunc latet astrictis, nunc lucet hiantibus alis
 Per segetes, procul aspiciens cerealia rura
 Scintillare putes, uel nare per aera lychnos,
 Iam spicata Ceres longas producit aristas,
 Iam tondentur oues, de rasis gramina pratis
 In cumulos surgunt, sonitus stridoris acuti
 It procul, incuruas dum cos terit aspera falces,
 Iam pastor Romanus adest Vrbanus, & illi
 Et sacrata dies Iuuenum, quæ octaua Calendas
 Ante uenit, redolent herbis, & floribus aræ,
 Magnus hic ille dei cultor, qui conditus antro
 Appia Campanos qua se uia flectit in agros,
 Cœciliam lauit, lauit cum fratre maritum
 Patricios Iuuenes, demum iam grandior æuo
 Príncipe Alexandro liuentis uerbera plumbi
 Pertulit, & iussus Marti dare tura, Deorum
 Expuit in facies, conflataq; polluit æra
 Mox secta Ceruice solum mutauit olympo,
 Sancta sub hoc fieri locuplex ecclesia tandem
 Cœpit, & argentum in Calices conflauit, & aurum,
 Vendebant prisci quæ donabantur, in æsq;
 Versa dabant inopî, tunc incoepe locari
 Prædia non uendi, si quæ legata fuissent,

DE SACRIS DIEBUS.

Sed prouentus erat plebi communis, & omnes
 In miseros ibat fruges diuisa uiritim.
 Nunc mores periere boni, regnatq; libido
 Improba, & exclusos inopes consumit egestas.
 Omnia sacratuſ nostra sibi uendicat ordo
 Tempeſtate, ſinuntq; patres peſſum omnia labi.
 Tempſa ruunt, paſſim ſordent altaria, cultuſ
 Paulatim diuinus abit, Reſiſcite ſancti
 Vaticana Patres, qui templa excelsa tenetis,
 Ne ſubito forſan Deus excandescat, & iſtud
 Tam deforme nefas odio ulciſcatur acerbo.
 Se diuina quidem ſemper mouet ultio lentis
 Paſſibus, at ſubita tandem face fulmina torquet,
 Nec peccata hominum palpat, nec inulta relinquit.

DE ASCENSIONE. (uerſus

Chriftus ab inferno poſtq; phlegethonte reſ
 Sape ſuis ſeſe uultu patefecit aperto
 Ad ſuperos ſtatuit terris migrare relictiſ.
 Collectiſ igitur quotquot de carcere longo
 Suſtulerat tenebroſi Erebi deuenit Aprica
 In iuga Palladiæ retinentia nomen oliuæ.
 Hæc poſt paſcha fuit lux quadrageſima, & ecce
 Ante ſuorum oculos Comitum, quos iuſſerat inter
 Prandia ferre gradus illuc rei iſtius ergo,
 Conuerſo ad ſuperos uultu, manibusq; ſupiniſ

MAIUS LIBER V.

Tollitur a terris, & in aera surgit apertum,
 Continuo nubes totum conuoluit amictu
 Lucido, & auroram uersus, qua dextera mundi est,
 Et qua mane diem sol aureus inchoat alnum,
 Vertit iter, uolucricq; fuga conscendit olympum.
 Transierat Lunam, summoq; sedebat in orbe
 Mercurij, expectans Comites post terga relictos,
 Ut uenere, uiam simul inuasere per altos
 Cyprigenæ Campos, & regna per ardua Phœbi,
 Iam Martis iuga contingunt, Saturniaq; intrant
 Atria, & ardentem stellis mirantur olympum,
 Cœlicolæ Diui, qui per mundana uagantur
 Culmina, stellarumq; regunt, operamq; uiamq;
 Continuere gradum, taciticq; ea longa tuentes
 Agmina, quæ tanta hæc acies, quo tendit, & unde
 Aduenit, aiēbant, multisq; & millibus unum
 In regali habitu contemplabantur euntem.
 Signiferum supra tulerant uestigia circum
 Vicini iam nono orbi cum turba uolantum
 Spirituum ualuis glaciali a limine puls s
 Obuia sit, Christumq; alacres, sociosq; salutant,
 Nam qui summa tenent Cœli penetralia Diui
 Venturum audierant Christum, tempusq; sciebant,
 Ergo triumphales a summo Cardine pompas
 Egit læta dies, riserunt sydera, risit

DE SACRIS DIEBUS.

Aetherae princeps mundo, qui praesidet Aulae
 Atque ita latantes subiere immobile Coelum.
 Christus apud patrem residens suscepit habenas
 Orbis, & a folio mansuri in secula regni
 Omnia sub pedibus radiantia possidet astra,
 Tartaraque, & quicquid rerum complectitur ingens
 Ambitus extremi magno curuamine mundi,
 O foelix, & fausta dies, qua sydera regem
 Accepere nouum, qua Conciliatus olympo
 Inferior mundus coepit succedere regnis
 Aethereis, Nam tunc primum gens illa Colubri
 Functa est exilio, superosque ingressa penates,
 Errabant animae liquidum per inane uolantes,
 Querebantque uiam, si qua se attollere possent
 Altius, & sese Diuum ad Consortia ferre,
 Hoc tandem dedit ista dies, gaudete beati
 Coelituum Campi, quibus haec accessio tanta
 Facta fuit, qui tantum hodie uidistis honorem,
 At lemures, stygijque lares, lamenta per omnem
 Exiuerere Erebum, gemitusque dedere, uidentes
 In Coelum migrasse animas, atque in sua quondam
 Atria terrigenas Christo ducente receptos,
 Haec est illa dies prisco celeberrima ritu
 Ocnigenis, late fuso quos Mintius amne
 Cingit iens subter longos cum murmure pontes,

Christi
 Quam
 De cruce
 Profertur
 Cum recipit
 Tum gemit
 Excitatur
 Neque putes
 Aduenire
 Oppido con
 Parma, Pla
 Et Regij
 Nis sup
 Brixia,
 Arua pe
 Quid lan
 Bergome
 Sapius huc
 Sapius Aug
 bonitatis sap
 falsi reliqu
 Te quibus se
 Te itaque
 Aspice quib
 Non ponit

MAIUS LIBER. V.

Christi etenim sacro sparus de corpore sanguis
 Quem Longinus adhuc tepidum, riuiscq; fluentem
 De cruce purpureis uitream collegit in urnam,
 Profertur de templi adytis, uulgoq; quotannis
 Cum redijt lux ista, loco monstratur ab alto,
 Tum gemitus populi flentis, ueniamq; precantis
 Exoritur clamor, fugiunt per nubila uoces,
 Neue putes solos hæc ad spectacula Ciues
 Aduentare, fluunt agri, uicinacq; magno
 Oppida concursu, ducens a flumine nomen
 Parma, Placentinis magnum de collibus agmen,
 Et Regij Mutinacq; lares, Verona niuosis
 Vrbs supposta iugis, fontanæ prodiga lymphæ
 Brixia, Zedoræ campestrîa rura Cremonæ,
 Arua per effusis properant florentia turmis.
 Quid laudense solum? Quod regna Insubria dicam?
 Bergomeasq; domos? pietas antiqua uocauit
 Sæpius huc reges ipsos, Germania misit
 Sæpius Augustos, Tyberino a flumine summi
 Pontifices sæpe ad sanctum uenere cruorem
 Fœlix reliquijs, & tanto munere Manto
 Te in primis, te toto animo, te tempore in omni
 Te te inq; Christi memorem decet esse, reliquit
 Aspice quale tibi monumentum, & pignus amoris,
 Non potuit maius quicq; dare, Sanguinis unam

DE SACRIS DIEBUS.

Attulit in Cœlum partem, quæ tum genus illud
Vitæ immortalis uisum est exposcere, partem
Ad tua longinquo misit de litore templa.
Atque ita te coluit terris magis omnibus unam,
Quare age solennes ne sis ingrata, quotannis
Munere cum magno duos ad sacraria pompas,
Neu sine collabi, quos instituere parentes
Legitimos ritus. Tu Christi sanguinis hæres
Non debes adhibere istis nebulonibus aures,
Nec sectari homines nostro quos uidimus æuo
Baubari uacuis, & inanibus argumentis,
Ac tentare tuum decus hoc abscondere, & istam
Obscurare diem, pretiumque offendere linguis
In circumspectis, quo gens humana redempta est.

F. BA. MAN. LIBER VI. DE PENTECOSTE.

Tota domus Christi sicut præceperat ipse
Pneumatis expectans uentura charisma
Secreta super arce Sion stans (ta sancti
tione latebat.

Postque stelliferum Christus conscenderat axem
Occiderat nouies genitor Phaethontis, & orta
Iam decimo cum sole dies tres egerat horas,
Ecce procellosi fragor instar turbinis ingens

IYNIVS LIBER VI.

Et uelut irato pontus cum uapulat Austro
Impetus auditur stridens per nubila, iamq;
Circum tecta sonat, pulsi tremuere penates,
Sponte sua patuere fores, patuere fenestræ,
Cunctaq; per thalamos subito subuersa tumultu.
Visæ etiam linguæ ardentes uolitare per auras,
Et super ora uirum uolucris considerare lapsu.
Numinis occulti (nam tempestate sub ista
Clausum Numen erat) penetrauit in ultima raptim
Viscera uis, animæ uolucris penetralia lapsu
Omnia percurrens uitæ mortalís abegit
Affectus, studia, & curas, & inania uota,
Pro quibus induxit patriæ immortalis amorem
Perpetuum casus omnes superare potentem,
Ridentemq; minas, contemnentemq; tyrannos.
Insper edocuit non Græca uocabula solum
Ac Romana loqui, sed quod Babylonia quondam
Audiit excelsam Nemrot dum conderet arcem.
Hæc post pascha fuit lux quinquagesima, sancto
Spirítui sacrata, pater quem misit ab alto
Ut nati firmaret opus, faceretq; secundo
Nauigium Petri fluctus procindere uento.
Tunc longas iuere uías externa petentes
Regna patres nostri, uoces audiuit eorum
Ortus, & Oceanus, Boreas Rhiphæus, & Auster,

DE SACRIS DIEBUS.

Aphricus, Oceano quas nunc inuenit Iberus
 Insulae in Austrino, si tempore forsitan illo
 Audierint Christum, res est incognita nobis,
 Ut perhibent, illis non sunt uestigia Christi
 Vlla locis, illas superos, & Numina gentes
 Barbaricas nescire ferunt, & more ferarum
 Viuere, & humanis etiam (res horrida) uesci
 Carnibus, expertes legum pietatis, & æqui.
 His uoluit nostris Deus apparere diebus,
 Atq; per Hispanos diuinam ostendere legem.
 Esse alias etiam terras, & regna putandum est
 Sole ubi cum nobis nox est surgente diescit,
 Quæ uenisse nouam nondum audiuere salutem.
 His quoq; uenturis lux est oritura diebus.
 In nos mortales, & enim simul omnia nunq;
 Inluit, at differt in idonea tempora Cœlum,
 Et uarias ut mens, quæ prospicit omnia, dicitat
 Partit in ætates fatorum immobilis ordo.

DE TEMPORIBVS.

AD tres ista dies tendunt solennia, quantam
 Esuries cohibet, nam fert ieiunia secum
 Tempora q̄ dicūt. Prima hæc ieiunia nobis
 Occurrunt post pascha sacrum, quo uictor ab umbra
 Christus auernali superas ascendit ad auras,
 Et tria sunt, Nam sexta dies, & septima parcis

IUNIUS LIBER VI.

Religione pari minuunt conuiuia mensis.

DE TRINITATE.

ET quoniam de prole sumus satis ante locuti
 Seiunctim, de Patre etiã nō parua per annum
 Mentio fit, Necnon sancti de Numine Flatus,
 Qui docuit fari linguas, & Barbara uerba.
 Nunc coniuncta tribus patres solennia nostri
 Constituere, dies solis quæ proxima portat.
 Hic igitur coniuncta trium, quibus unica uirtus
 Vnum Numen inest, una omnipotentia, & una
 Nomina plura licet teneat, substantia simplex,
 Festa renidentes fumo celebramus ad aras.
 Hoc est grande illud, quod nesciuere parentes
 Arcanum Solymi, quod cum uestitus amictu
 Corporis humani Christus diuina propago
 Explicuit terris, hominum prudentia tanq̃
 Offensi radijs oculi, defecta remansit,
 Nec potuit iubar in tantum desigere mentem,
 Sed stetit attonito similis. Cœlestia non fert
 Terrestris secreta animus mortalia solum
 Doctus, & a terris nequiens attollere frontem.
 Propterea noctu ueniens Nicodemus ab ipso
 Istud ut audiuit Christo, quo tanta magister
 Quo fieri possunt dixit mysteria pacto:
 Istud Athenarum risit sapientia, risit

DE SACRIS DIEBUS.

Roma potens rerum magni caput orbis. & ipse
 Nilus, & ingenio plebes Babylonica tardo.
 Nostra sub hac curua uasti testudine mundi
 Notitia in nebulis habitat, neq; sydera transit,
 Nos adhibere fidem uerbis coelestibus ausos
 Credulitas docuit diuum sperare penates.
 Atq; ideo lucem hanc celebri decoramus honore,
 Hæc sat erat festo quædam tamen addere uisum,
 Ut rubor Hebræo, nostris fiducia crescat.
 Nos qui tres colimus, falli Iudæa, Deumq;
 Multiplicare putat, quia nunq; attollit in altum
 Proiectos in terram oculos. Substantia certe
 Quæ deus est, una est, numerum persona recepit.
 Sicut enim plures arbor gerit unica ramos,
 Vnica personas, sic fert essentia plures.
 Sic etiam plures animæ de simplicis uno
 Stipite procedunt uires, exempla feruntur
 Ista, q; in numero, totaq; propagine rerum
 Proposito certum est nil esse quod undiq; quadret.
 Hæc nostris tam mira animis mysteria quoddam
 Est apud Hebræos quod uult prætere nomen
 Quattuor includens elementa carentia uoce.
 Nomen id ut perhibent sancti, ueterisq; nouiq;
 Signat inesse Deo quiddam quod cernere nuscq;
 Fas alibi, licet ingenio per cuncta sagaci

IVNIVS LIBER VI.

Cætera discurras, Hæc est essentia simplex
 Vna nec admittens numerum, tribus insita tantum
 Suppositis, ut nostri utar sermonibus æui,
 Hoc diuina uolens soboles aperire docendo
 Sæpe trium meminit, Flatus, Natiq̃, Patrisq̃,
 Qui ueniunt uno tanq̃ de flumine riuu
 Atq̃ Deum coeunt (dictu mirabile) in unum,
 Hæc ea sunt, quæ clausa notis sub quattuor illis:
 Accipe nunc cur nam Iudæi abscondere nomen
 Sic studeant illud, Dicunt miracula posse
 Cuncta per id fieri si quis uocalibus apte
 Adiunctis proferre sciat, de sedibus Orçi
 Excitos referunt manes in membra reuerti
 Mortua, depelli morbos, elementa moueri,
 Sic Christum celebrem factum, q̃ scilicet eius
 Nominis auxilio poterat quæcunq̃ uolebat,
 Propterea timuit gens illa incredula, ne quis
 Forsitan Hebræos contra, uim nominis huius
 Exerceret, & hæc eadem dementia fecit
 Propria Romuleæ nesciri numina Romæ,
 Ne cupiens aliquis Romanam perdere gentem
 Apta subornandis apponeret orgia diuis,
 Sicq̃ nouis fierent Romæ nidoribus hostes:
 Trine Deus maior q̃ mens humana capax sit
 Cuius opus q̃uis magnum, ac mirabile, longe

DE SACRIS DIEBV.S.

Est uirtute minus, cuius Clementia finem
Non habet, exaudi, nobisq; illabere, nosq;
Credere fac, quæ fas homini cognoscere non est,
Nec transferre neges nos ad tua gaudia tandem.

DE EVCHARISTIA.

Post epulas Christus mortē passurus acerbā
Instituit sacrum quod tunc mœrore labantes
Prosternēte animos fuit huc trāsserre necesse.
Non fuit ex auibus, non ex cerealis arista
Fruge, nec ex gregibus sacrum, teneroue Iuueno,
Qualia gentiles, & gens Iudæa solebant
Reddere Cœlitibus, Sacrum fuit ipse, Sacerdos
Ipse fuit, Sed se uelauit imagine mira,
Nam quæ panis erat, quæ uini essentia quondam
Fecit ut in Christi corpus, sacrumq; Cruorem
Transierit subito, saluis utriusq; figuris.
Huc æterna suas tulit omnipotentia uires,
Omnia quæ peragit seu sint ingentia seu sint
Parua, pari conatu illi sunt omnia quæ uult
Obuia, per facili quæ uult habet omnia nutu,
Quæ talis, tantusq; opifex promiserit, aude
Credere, q; uero talis, tantusq; putari
Debeat hic opifex oculos ad cætera transfer
Quæ legitur fecisse opera admiranda, uidebis
Illum per fluctus siccis incedere plantis,

IVNIVS LIBER. VI.

Pellere tartareos manes, a faucibus Orci
 Ducere, & in lucem rursus reuocare sepultos,
 Immedicabilibus morbis humana leuare
 Corpora, & orbatis oculis ab origine lumen
 Reddere, quæ fieri rerum natura negabat.
 Hoc magnum, hoc ingens, & non imitabile sacrum
 Instituit Christus, docuitq; sacerrima uerba
 Mortales quibus id faciant quod fecerat ipse.
 Hoc igitur quoties opus exercetur, ab usq;
 Manibus infernis, summoq; auditur olympo.
 Erui a stygijs fontes penetralibus umbras
 Nec solum a morbis, uerum & discrimine ab omni
 Mortales miseros a ferro, a fulmine, ab undis
 Igneq; ab infernæ gentis uiolentiâ, & armis,
 Liberat, & nihil est nobis æque utile, Diti
 Tam graue, & horrendum, Sic delectabile Cælo!
 Flore Cruces igitur uario circumdate, & herbas
 Spargite, uelatum sub panis imagine regem
 Atq; Deum ferimus, procul hinc procul ite profani,
 Ferte faces manibus, fieri sibi talia mandat
 Christus, in auratis sacros decet ire ministros
 Vestibus, & dulces cantu modularier hymnos.
 Azima seu fuerit sicut dixere Pelasgi
 Liba, quibus fecit sacri uenerabilis author
 Ambiguum, Celebrare modo laudabile utroq;

DE SACRIS DIEBUS.

Si nostræ sinerent leges, Romanæq; iura.

DESANCTO BARNABA ET SOLSTITIO.

Mensis adest Iuuenū, crescēs accendit æstas
 Nox licet attollat q̄t nox longissima signa,
 Est cōtracta tñ, breuibuscq; absoluit horis,
 Nam citius quæ obliqua meant ea sydera surgunt,
 Sol uenit ad mentem, quo cum peruenerit, axe
 Leniter inflexo læsæ sua tempora nocti
 Reddit, & Auroram dormire diutius urget,
 Ingreditur Cancrum sydus pluuiale, sed æstus
 Frenat aquas, Si quos hyades, uel luna, uel hæc di
 Excierint cœlo nimbos, A quilone citato
 Dissipat, & sparsos in fulmina colligit ignes,
 Sæpe tamen frigus fugiens utrinq; calorem
 Et quem sol supra ciet, & quem terra deorsum,
 Fortius euadit, pluuiamq; in faxea cogens
 Frustra premit fruges, & grandine fulminat agros
 Cancer agit secum iugulas Oriona uersus
 Quas dare uenandi studium, curamq; petendi
 Ex pelago, & syluis credunt prædacea lucra,
 Messis adest, flauescit ager, sub sole Colonus
 Sudat, & in strophium tortis ligat hordea culmis
 Torrida Solstitij positum prope limina tempus
 Barnaban æstiuum memorat, cum Lucifer exit
 Vndecimus, Temese, Salamū, Paphos, alta Cythera

IVNIUS LIBER VI.

Festa suo celebrant, & collatantur alumno.
 Nam Cypria de gente fuit, demissus ab alta
 Stirpe leui, quæ progenies addicta Tonanti
 Tota fuit, templo, & sacris præfecta litandis.
 Ipse Comes Paulo dum Barbara regna peragrat
 Magnanimus, fortisq; fuit, transiuit Ifauros
 Cappadoces, Cilicas, Phrygios, per Troada uenit
 Littus ad Aegæum, Macetas, Theseida gentem,
 Aulida Cadmeam, Sunt qui uenisse putarint
 Barnabam in Latium, Romæ docuisse Latinos,
 Atq; apud Insubres sacram tenuisse cathedram,
 Dum Listris agerent, populis credentibus ipsum
 Esse Iouem, Paulum uero grandi ore sonantem
 Mercurium, cum thuribus uenere ministri
 Sacrorum uitulos illis mactare parantes.
 Ipsi autem qui se, atq; alios seruare uolebant
 Rem sibi diuinam fieri uetere, monentes
 Se fore mortales homines, Libamina Soli
 Danda Deo, non Dijs generi crudo, atq; nefando,
 Tandem ubi circuitu terras atq; æquora longo
 Perlustrauit, iter patrios conuertit ad agros,
 Demum ubi seminibus fidei primordia iactis
 Constituit, Ioue Cyprigenas agitante crematus
 Ad bona, quæ toto mens affectauerat æuo,
 Transijt, in cinerem corpus mortale solutum est.

DE SACRIS DIEBUS.
DE SOLSTITIO ET AEQUINOCTIO MUTATIS.

NEc moueat quēcūq; quod solstitialia dixi
Tēpora in undecimā luni descendere lucē.
Vt nos longa dies docuit, Cœlestia mutant
Astra uías, uariantq; suos in tempore cursus.
Serius ad Cancrum sese referebat Apollo
Tempore quo ueterem digessit Ouidius annum,
Solstitiumq; suos olim protendere fines
Ad lucem fere usq; suam Baptista uidebat,
Tertia lux nunc ante Idus longissima, nam sol
Ad Boream ducto nobis est proximus axe,
Tempus erit nisi cura patrum correxerit annos,
Quo luni prima ipsa dies intrare uidebit
In pluuias hyades, Tauriq; in cornua solem.
Et solito citius Veris clementia flores
Proferet. hyberni citius uiolentia Cœli
Definet, æstatis fugiet maturius ardor,
Et pater Autumnus mites dabit ocys uuas,
Omnia sic longo Cœlum mutabile cursu
Alterat, ac menses, annos transformat, & horas.
Quod de solstitijs, quæ bruma reportat, & æstas
Diximus, istud idem dici debere monemus
De Aequidijs, quorum est noctes æquare diebus.
Quod facit Autumnno fugiens, & Vere reuertens

IVNIVS LIBER. VI

Sol hyperionium, Si uera est fabula, Semen.

DE SANCTO HELISEO CARMELITA.

O Pater, o princeps, o dux Helisee meorum
 Heliadum, qui Cæsariæ coluere penates
 Et uada Iordanis Libano uenientia saluæ,

Lux tua, post idus Iuni, quæ prima resurgit.

Carmeli lætatur apex, fons inclytus ille

Quem pater Helijas sitiens potare solebat,

Illâ luce sinum magis implet, & undiq; ripas

Transiliens recreat positos in margine flores,

Ac maris in uirides decurrit alacrius undas.

Te pater omnipotens ob religiosa Prophetam

Pectora constituit, liquidoq; infudit oliuo.

Ignæus Helijam currus cum sustulit, ipse

Admiratus, equos contemplabare uolantes

Per nebulas, tibi discedens quasi pignus amoris

Proiecit chlamydem, potuit quæ fluminis undam

Sistere, & exclusis uada reddere peruia lymphis.

Tu facis e uacuo uiduam miseratus oliuum

Emanare cado, sterili producis ab aluo

Progeniem uetitam, paruo post tempore cum mors

Inuidisset eam matri, subitaq; fuisset

Vi prædata animam, tu morte potentior artus

In teneros reuocas uitam de limine Auerni.

Tu ferrum in latices lapsum super alta natare

DE SACRIS DIEBVVS.

Aequora iussisti, succo Colocyntida amaro
 Illico fecisti missa similagine dulcem,
 Tu lordanis aquis genus immedicabile morbi
 Quam dixere malam scabiem, lepramq; fugasti,
 Assyrios qui te captum uenere latrones
 Illaqueas, morbo est Aorasia nomen.
 Iezabel antiquas fraudes, & regis Acabi
 Sacrilegum genus extirpas, Diuumq; nefanda
 Orgia, & umbrosis positas in collibus aras,
 Tu reges facis atq; regis, tu arcana reuelas,
 Tu uentura canis, tu regni Auriga fuisti
 Israel, & uigilans Solymorum in puppe magister.
 Cum tua latronis missum super ossa cadauer
 Forte foret (uis tanta tibi post fata) reuixit,
 O morum exemplar, o religionis imago
 Cuius ad exemplum sancti uiuere Nepotes
 Tempus ad hoc, & enim qui religiosa frequentant
 Clausura, suos uertunt tua per uestigia gressus,
 Atq; tui similes uiuendo euadere certant.
 Flecte acies in nos Pater, & tua respice uultu
 Tecta pio, quæ seruat adhuc Carmelus in alto
 Vertice, Barbaricas gentes de finibus illis
 Eijce, & exulibus da prima habitacula nobis.

DE SANCTIS, VITO, MODE-
 STO, ET CRESCENTIA.

IUVNIUS LIBER VI.

COgor ob ætatem teneram, subiūgere sancti
Festa Viti, cui iuncta fuit Crescentia nutrix,
Et q̄ prima dedit puero documēta Modestus

Ipse genus Lucanus erat, Lucania pars est
Italiæ ad ficulos uergens, uir nobilis, & si
Idololatra pater, natum obiurgare solebat,
Quod foret assuetus statuas ridere Deorum
Præsertimq̄ Iouis, quem Creta audiuerat ortum,
Et Capra nutrice alitum sub rupibus Idæ.

Talia præfectus mox ut rescit, acerba
Mente ferens, puerum Ioris, & uimine torfit,
Nec mora, tortorum cubitos, & præsidis ulnas
Corripit ariditas, neruisq̄ rigentibus arctat.

Tum puer, a uestris ite impetrata salutem
Numinibus, dixit, tandem miseratus eorum
Supplicia orauit superos, atq̄ arida soluit

Brachia, tam facilem puero se præbuit æther.
Tum pater intrudî iubet in penetralia natum,
Rimarique uolens quid agat uidet ignea septem
Numina, & in medio puerum læto ore sedentem,

Obstupuit genitor, totamq̄ exterruit urbem
Se clamans uidisse Deos, iterumq̄ reclamans
Cerito similis, sed cum non parceret iræ,
Nec bene de nato posset sentire, Modestus

Sic mandante Deo puerum procul egit ab urbe,
n iij

DE SACRIS DIEBUS.

Sed iam fraude potens, illi noua bella parauit
 Nam prolem ingressus Romano principe natam
 A solo se posse Vito de corpore pelli
 Dixit, & hac puerum Romana in moenia traxit
 Arte lemur, magnis animis ubi uicit atrocem
 Scæuitiam Diuum atq; hominū, per uerbera, & ignes
 Ductus ad æternæ decus immortale Coronę.
 Post decimam tua quinta dies Vite sancte, Modestus
 Est comes in patria, qui per peregrina uaganti
 Regna fuit, Nutrix quæ te Crescentia nunq̃
 Deferuit uiuens, tecum quoq; mortua uiuit.
 Sunt quoq; qui siculis passum regionibus ista
 Te tormenta uelint, & te uicisse Catastas,
 Vincula, squallores, clibanos, ferrumq; ferasq;.

DE S. GERVASIO ET PROTASIO.

Post decimam sexti mensis tua nona Protasi
 Festa dies celebrat, tecum prognatus eodem
 Semine Geruasius facti crudeliter ambo
 Martyres Aftasio sub iudice, regna tenebat
 Tum Romana Nero, tum toto ex orbe fugatum
 Fas aberat, terra, atq; mari regnabat Erinnyis
 Vos urbem, cui lana suis dat nomina, uestro
 Sanguine tinxistis, post plurima tempora Pastor
 Ambrosius uobis id significantibus alta
Sub tellure simul uos inuenisse iacentes

IUNIUS LIBER VI.

Dicitur, & celebri magis exornasse sepulchro,
 Nunc quoq; uobis fertur recubare, tribusq;
 Esse unam post fata domum, requiescite sanctæ
 Magnanimæq; animæ, ueneranda quiescite membra,
 Et uitam sperate nouam, sperate reuerti
 Rursus in antiquam lucem cum uenerit olim
 Christus ab æthereis ad mundi examina regnis?
 Interea pacem nostris orate diebus,
 Et super Italiæ populos tristi, atq; nefanda
 Sorte laborantes, ne qui regnare solebant
 Funditus intereant, cura uigilate salubri.

DE NATIUITA. S. IOAN. BAPTISTAE.

ECce dies Iuni uigesima quarta subintrat,
 Ferte faces, date thura focis, accēdite lychnos.
 Festa reuertuntur totis cōmunia terris.
 Cætera mortales aliqui uenerantur, At ista
 Omne genus, colitur totum Baptista per orbem,
 Armenij, Medi, Indi, Arabes, qui Nestoris artes
 Accepere malas, luce hac sua templa frequentant,
 Seruiles faciunt operas cessare, peragrat
 Pascua bos, requiescit humus, non uapulat Incus,
 Iura silent, Sileant & iurgia, religioq;
 Floreat, & primæ pax, & concordia uitæ.
 Lux hesternæ famem sextam produxit in horam,
 Et ieiuna fuit, festis maioribus hæc est

DE SACRIS DIEBUS:

Debita religio, Sed lux hodierna peractis
Mane sacris tota in plausus, & gaudia transit:
Rustica uerbenis cingit sua tempora pubes,
Tibiæq; accendit faciles inflata choreas.
Esse nuces memorant frondes, quæ ferre recusent
Hactenus, arentes quas læx hesternæ putabat,
Ista dies uidit ramos gestare comantes.
Sunt quoq; qui Filicem iurent hac semina nocte
Gignere, & hac ipsa deponere semina nocte,
Ista dies igitur non solum festa uocari
Verum etiam miranda potest, quæ talia semper
Cum redit apporat secum miracula rerum,
Progenies quam non poterant sperare parentes
Amplius, & scelix, & sanctificata priusq;
Nata, diem facit hanc alacrem, puer iste futuræ
Nuntius ætatis miro diuinitus ortu
Aeditus impuri fugit contagia uulgi.
Et memor Helijæ nemora, & syluestria gressu
Per loca soliuago primis habitauit ab annis,
Et modo Carmelo residens in monte uirorum
Heliadum saltu, qui uersabantur in illo
Discebat mores, & delectatus eorum
Religione diu gelidis habitabat in umbris,
Et modo Iordanem propter, si rosida prata
Si uidisset humum curua in conualle uirentem

IVNIUS LIBER VI.

Et uacuum sine teste locum, sine uoce silentem
 Stabat, & efuriem tenui sedasse locusta
 Dicitur, ignorans adipem, siceramq̃, merumq̃,
 Angelus hanc patri prolem promisit in alta
 Arce Sionei dum accenderet orgia templi,
 At cum pollicitis esset male credulus istis
 Amisit sermonis iter, fraudata loquendi
 Officio mansit quasi fax sine lumine lingua,
 Ut puerum connixa parens, cum nomina Nato
 Essent danda, pater uocis retinacula rupit,
 Et noua fatidico modulans oracula cantu
 Imposuit sanctæ prognostica nomina proli,
 Ast ubi iam fortes Iuuenis peruenit ad annos
 Ad uada Iordanis residens uenientia lymphis
 Agmina dum tingit, subito cognomina tali
 Traxit ab officio, Christum monstrauit, in amne
 Abluit, excelso missum testatus olympo.
 Tanta erat in populis eius reuerentia, tantum
 Nomen, ut ex cunctis fluerent regionibus illuc
 Assidue uelut ad quædam miracula turbæ,
 Iste deo plusq̃ Vates auctore uocandus
 Maiestatis erat tantæ per proxima regna
 Vndiq̃, ut a populis Christus iam posse putari
 Inciperet, Christus quem stirps Aegyptia Moses
 Venturum auxilio terris promiserat olim.

DE SACRIS DIEBVS.

Asper, & hircino uestitus tergo longis
 Impexisq; comis, lapsaq; in pectora barba
 Mortales obiurgabat sermone seuero,
 Atq; supercilijs infectabatur acerbis
 Omne nefas, homines animans ad olympica regna,
 Hæc satis hic. Alio referentur funera cantu,
 Sancte precor Iuuenis, qui prima sedilia Coeli
 Iure tenes inter superos, reminiscere quantas
 Cladibus humanum premitur genus, aspice gentem
 Christigenam, finesq; tuos, ubi debita nobis
 Regna tenet Christo rabies Agarena fugato.
 Pelle Arabum ritus, gentemq; extingue superbam,
 Eliadesq; tuos in regna antiqua reporta.

DE MARTYRIO. S. PETRI ET PAVLI.

SAluete o magni duo maxima lumina mundi
 Petre, & Paule, dies uestris hæc clausa triūphis.
 Lunius exibat, iam sol penultimus umbram
 Noctis in occasum, stellasq; fugauerat omnes,
 Cum uirosa Nero spirans aconita draconis
 More uenenosi rabiem prorupit in istam,
 Et scelus est ausus, quod non abolebitur unq;
 Vnde illi parta est æterna infamia seculo,
 Iussit enim Petrum, quo non insignior alter
 Religionis fuit pedibus sublime leuatis
 Ore in humum uerso pendere patentibus ulnis,

IVNIVS LIBER VI.

Et Paulum rigido iugulum submittere ferro,
 Nomen erat Petro Simon ab origine, sed cum
 Vellet eum Deus esse Basim templo ædificando,
 Fecit ei solidæ nomen de nomine petrae,
 Posteritas quia rector erat, clauumq; tenebat
 Appellare Cepham uoluit, quæ nomina Graio
 A sermone trahunt sicut sonus indicat, ortum.
 Christus ob ingenium simplex, & mite, piúmq;
 Retia per fluuios, & per piscosa trahentem
 Stagna uirum tulit, & docuit conuertere gentes,
 Regna gubernare, & Diuorum euertere cultum,
 Urbibus Assyrijs Christi post funera postq;
 In cælum reditus bisseptem dicitur annos
 Impendisse graui uexans mala numina bello.
 Mox maria ingressus, longaq; ambage uiarum
 Circumlatus iter uertit Bithynica uersus
 Littora, Cappadoces, Galatas, Pontumq; peragrans
 Quotquot erant illis Iudæa ab origine regnis
 Edocuit Christum, ueteriq; retraxit ab usu,
 Inde per Aegæum, per Cycladas, Ioniumq;
 Multa mari, & terris discrimina passus ad urbem
 Romuleam mundi dominam, rerumq; potentem
 Venit, ubi æterni iaceret primordia regni.
 Tum magus Aeneadas Simon, ipsumq; Neronem
 Præstigijs ludens sese iactabat iturum.

DE SACRIS DIEBUS.

Aerium per iter, uolucresq; æquare uolatu.
 Petrus ut a terris sublatum in nubila uidit
 Submissis genibus multa prece numina flexit
 Ut rueret, præceps igitur quasi plumbea moles
 Cum stridore ruit, fufisq; attrita medullis
 Ossa solo hæferunt, animam Vulcanus ad umbras
 Traxit, & in tetri foricis sepeliuit Auerni.
 Cum foret a Solymis in ahenea uinacula missus
 Per noctem domus intremuit, patuere repente
 Sponte fores, stetit attonitus sine uoce fatelles,
 Dissiliit ferrum, fractæ cecidere cathenæ,
 Liberaq; excussis mouit uestigia uinclis.
 Prætereo a sancto q; Centurione uocatus
 Lauit eum, q; de nigro phlegethonte puellam
 Traxit, ut a grauib; morbis absoluerit ægros.
 Cuncta sequi grandis labor, & mora longior anno.

DE SANCTO PAULO.

SAulus erat quando furij; agitantibus ibat
 Alta Damascenæ subiturus mœnia terræ.
Sed traxit collapsa uetus dementia secum
 Nomen, & euasit Paulus, qui uoce per orbem
 Intonuuit tanta, ut Boreas audiret, & Auster,
 Ortus, & occasus, maria undiq; & undiq; terræ.
 Quis referat gentes, quis regna recenseat, urbes,
 Oppidaq; & populos, per quos uitalia sparsit

IVNIUS LIBER VI.

Semina Triptolemo similis, si sancta profanis
 Admiscere licet? Non tot Proserpina matri
 Est quaesita uis, nec tanto inuenta labore,
 Quanto humana salus Paulo satagente reperta est.
 Europam metire animis, Asiamq; Theatrum
 Istud erat Paulo, tanta hæc certauit harena.
 Non uada, non Syrtes timuit, iuga summa, minantes
 In Cælum scopulos sumptis quasi Pegasus alis
 Transijt. Obijcibus nullis mens ardua cessit.
 Geryonem Antheum Erycæ pecudemq; Erymanthi
 Sustulit Alcides monstrumq; immane Molorchi,
 Iste Deos Saturnigenas, Martemq; Iouemq;
 Neptunum, & reliquos, qui tum diadema ferebant,
 Et quibus imperium Romæ submittere fasces
 Et curuare caput, uitulosq; adolere solebat.
 Sicut in igne chalybs positus candescit, & ignem
 Concipit, ac stipulas, admotaq; robora adurit
 Sic animus Pauli diuino accensus amore
 Euasit diuinus amor, qui feruida corda
 Redderet, & cœlesti homines accenderet aestu.
 Nec fat erat gentes coram docuisse, docebat
 Absentes etiam, testatur Epistola Romam
 Missa, notæ superant, quas accepere Philippi,
 Thessalonicenses, Galatæ subiunge Corinthum,
 Ad genus Hebræum missas, Ephesumq; Rhodumq;

DE SACRIS DIEBV,

Et quæ discipulis fidei documenta reliquit,
Inter mortales nil magnificentius unq̃
Auditum, uisumue fuit, non supplicat ore
Seruili, seu mendico, sed grandia fatur
Nil ueritus procerum uultus, & regibus ipsis
Imperat, imponens leges ceruicibus altis,
Adde q̃ ad superos raptus cœlestia uidit
uiuus adhuc, & adhuc terrestri in corpore regna,
Audiuitq̃ Deum uerba immortalia fantem
Quæ non sit licitum fari mortalibus ullis.
O diuinæ animæ, quarum sanctissima Romæ
Membra cubant, seruate fidem, prohibete ruïnã,
Atq̃ reformandi curam, studiumq̃ senatus
Usurpate, uetus iam disciplina fatiscit,
Consenuit probitas, & morti proxima languet,
Vt licet ista dies Diuis sit sacra duobus
Cras tamen ac si lux non sit satis una duobus
Propria soluuntur laudum præconia Paulo.

F. BA. MAN. LIBER VII.

DE VISITATIONE BEATÆ VIR. MARIAE

Vlius ingredit̃, duris tritura flagellis
Verberat arêtes rapido sub sole ma
Et per adusta sonant Tithos (niplos,
nides arua cicadae. (centi
Audierat Virgo partu foecunda res

IULIVS LIBER. VII.

Concepisse Nurum sterilem, sibi sanguine iunctam,
Visat ut agnatam, peragrare Iuencula saltus
Audet, & Aprilis uirides iam neuerat umbras,
Ruræq; multisono cantu mulcebat Aedon
Quando pium suscepit iter, peregrinaq; mansit
Tertia dum clauo senuit Proserpina uultu,
Quam primum solis radios egressa uideri
Cœpit quarta, domum redijt, nos misimus istam
Inter festa diem, dedimusq; uocabula facti
Iam dudum officij, Panchæaq; thura cremamus.

Ut primo ingressu dextras iunxere parentes,
Ut commissi uteri, missis ad colla lacertis,
Res noua, nec seclis audita prioribus unq̄,
Contigit, infantes se se agnouere, Ioannes,
Conceptu qui maior erat, mirabile dictu,
In genua erectus, duplices ad sancta tetendit
Virginis ora manus, sensit mysteria mater
Grandior, & Christi sic est affata parentem,
Vnde mihi, ut mater Domini mea tecta subintret?
Vnde datum? thalamis unde hæc noua gloria nostris?
O felix, & fausta dies, o enthea Virgo,
Quæ dictis adhibere fidem cœlestibus ausa es,
Sic senior, maiore animi dulcedine Virgo
Fecit, & exultans cecinit memorabile carmen,
Quod chorus alterno, cum sol declinat ab axe

DE SACRIS DIEBVS.

Pronus ad Antipodes, modulatur ad organa cantus.
Talía maiores nostri mysteria docti,
Instituire coli lucem solenniter istam.
O geminæ matres, quæ pignora tanta tulistis,
Este pudicitæ nostri custodia seclî,
Et mores seruate bonos. Venus, atq; Cupido;
Omnibus in terris bellum indixere pudori;
Et fugit ex tectis, ac profligatur honestas,
Ah prohibete nefas, sceleriq; occurrîte tanto.

DE SANCTA MARGARITA.

Sole Molorcheum Canis ingrediente Leonem
Surgit, & ardorem duplicat, natura maligni
Syderis ægotans uitio incusare uidetur
Artificem mundani operis, qui iunxerit astra
Hæc duo, & æstati tantos adiunxerit ignes,
Febricit humus, campis agræ sitientibus herbæ
Inclinant capita, & folijs exanguibus arent,
Dissiliunt agri, rimisq; uidentur apertis
Velle queri, & siccis incessere faucibus astra,
Deficiunt clausis exhausti fontibus amnes,
Et uada nuda silent, nullum Tithonia rorem
Fert aurora, carent nubes humore. Sepulti
Sunt Zephyri, nec flant soliti spirare quotannis
Cum caput attollit sitibunda Canicula uenti
Axis hyperborei solem frenare potentes,

IULIVS O LIBER VII.

Iulius est mensi nomen, quia Iulius isto
Aeditus est Cæsar Martis sub sydere mense.

CEst in littoribus quædam maris inclyta rubri
Concha ferens gēmas, quibus Vnio nomen apud nos,
Margaritas Grai appellant, Quo nomine Virgo,
Quæ immortale Syra decus est, & gloria gentis,
Appellata fuit. claris natalibus orta est,
Qua rigat Antiochi præclaram Farfarus urbem.

(Et quia nos alias eius memorauimus acta
Latius) hic lucem satis est ostendere festam,
Et qua passa die terras mutauit olympo.
Hæc aurora fuit mensis uigesima Iuli,
Assyrijs quando uultu prælata puellis,
Post ferrum, post squalores, & carceris umbras,
Post stygios manes uaria sub imaginè uictos,
Perdidit effuso florentem sanguine uitam.
Hæc igitur iucunda dies, onerata laborant
Horrea, suppositis opus est laquearia fulcris,
Et curas munire trabes. sudasse Colonus
Gaudet, & excelsis numeros incidit aceruis.
Fruge noua redolent tectis scœnilia plenis.
Prata uirent rursus, pecoris spes altera cordum
Autumnale comas iam porrigit, uua rubescit,
Et studet accepto sensum mitescere Baccho.
Iam pira, quæ dicunt glacialia carpere tempus,

DE SACRIS DIEBV̄S.

Languida ficus adest, & uulnus ab alite passa,
 Ficedulam nostri dixere, *συκόλιδα* Grai.
 Persica quid referam? Veteris quid poma Damasci?
 Quid telluris opes? quibus hoc tolerabile tempus
 Alma parens Natura facit, sub frondibus amplis
 In tellure iacens Pepo iam maturus odorem
 Spargit, & occultat glauco sub cortice nectar
 Quod queat ardentem Phœbi compefcere flammam,
 Ecce per areolas ut lato effunditur orbe
 Sessilis irriguum, quæ fert lactuca soporem.
 En cucumis iecori pariens medicamen adusto,
 Nec non & gelido uentrosa cucurbita succo
 Quæ discumbit humi, quæq; arbore pendet ab alta
 Porrecta in longum niueo sub cortice uentrem.
 Ite igitur matres, tremuloq; orate puellis
 Ore pudicitiam, tempestiuosq; hymenæos,
 Diua Deum faciet uestris accedere uotis.
 Sunt quoq; qui celebrant eius solennia luce
 Terdecima Iuli, q; tunc migrasse feratur
 Ad superos. Vel q; tunc est aggressa duellum
 Suscipiens magni fortem certaminis orsum.
 Fluxit ab incertis pius hic rumoribus error.

DE SANCTA MAGDALENA.

Luce bis undecima dum Iulius æstuat, Ecce
 Magdalena ferens oculos spirantis Amomi

IULIVS LIBER. VII.

Panditur effusis per eburnea colla capillis.
 O mulier, quæ spem ueniæ mortalibus affers,
 Et delere doces humana piacula, Salue.
 Illustri te stirpe satam, sub purpura, & auro,
 Transegisse ferunt teneros regaliter annos.
 Et quoniam tempus luuenile, licentia, forma,
 Ocia, delitiæ, mortalia pectora soluunt,
 In Veneremq; trahunt, male custo disse pudorem
 Diceris, & Cæci sensisse Cupidinis arma.
 Forma Helenæ tua forma fuit, damnosa pudicis
 Mentibus, & tetricos potis emollire Catones,
 Hinc fas est spectare, quibus supposita periclis
 Vita sit, & quot sunt pelago symplegades isto.
 Mens falsis delusa bonis, magna, polumq;
 Perdidit, & fracto passa est naufragia clauo.
 At pater omnipotens, ut se cognosceret ipsam
 Fecit, ac illudentem oculis dispescuit umbram.
 Tum pertesa graues maculas, heu pœnitet, inquit,
 Pœnitet, atq; pudet uitæ infœliciter actæ,
 Iratos patior superos, me numina toruum
 Prospiciunt, in sorde cubo tenus ore sepulta.
 Manibus in prædam data sum, me possidet Orcus.
 Deq; meis furia exuuijs posuere trophæum.
 Hæc ubi dicta, sinum tracto uelauit amictu
 Continuo, & gemmas a fronte, a pectore, ab aure

DE SACRIS DIEBUS.

Diripiens clausit oculis, & pyxide eburna.
 Qui uero abscondit nauos, & adulterat ora
 In foricas egit, fucum, Myrrhamq;, Thymumq;.
 Et quæcunq; tulit Venus unguentaria uasis
 Ad lapidem fractis, uelut abiectissima quædam
 Purgamenta, solo dedit, in nihilumq; rededit.
 Talia dum fierent, magnum Germana prophetam
 Aduentasse refert hominum, qui tollere possit
 Nequitiam, scelera, errores, & reddere sanctos.
 Nec mora, proripuit celeri se concita gressu,
 Inuenitq; uirum cum maiestate loquentem
 Grandia, conuiuasq; graui sermone docentem.
 Et prostrata solo lachrymis uestigia Christi
 Abluit, absterisitq; comis, unxitq; alabastro,
 Officio tali scelerum de syrte suorum
 Eruta surrexit, seseq; redemit amando.
 Quæ Christi lauere pedes, lauere furorem
 Lachrymæ, & insanæ deliramenta luuentæ.
 Discite quos Cæcus facit insanire Cupido,
 Discite ab hac fœdo, quod sit medicamen amoris.
 Discite quo poscit uitium Iuuenile domari
 Vomere, qua uinci Cangrena libidinis arte.
 Quærite diuinum mala, qui lauat omnia fontem.
 Hinc miseri discant non desperare salutem,
 Nam quicunq; dolent uitam insynceriter actam.

IULIUS LIBER VII.

Innocui fiunt, ægroti incendia cordis

Tanta ualent, fiunt pueris in fontibus æqui,

Ipsa fuit magnæ Comes, atq; ancilla parenti,

Et Christi pars magna domus, miracula uidit

Facta per Assyrias cunctis notissima gentes,

Affuit extremis Christi cruciatibus inter

Agmina Rhomphæis, grauibuscq; horrentia pilis,

Ipsa triumphato uidit Phlegethontem magistrum

Prima resurgentem, lachrymis præ gaudio obortis,

Cum mala iam Christo, fors, in sua regna reuerso,

Christigenas premeret, patrijs de finibus, ipsa

Et soror, & frater, uentis ad regna secundis

Gallica uenerunt, ubi curuo in littore quondam

Mœnia Phocenses noua fundauere Coloni,

Magdalena ferens se se in deferta, sub altis

Delituit Cryptis, mansitq; incognita longo

Tempore, & a solis habuit conuiuia diuis,

Cum quibus assidue septem, quas dicere mos est

Canonicas modulis celebrasse suauibus horas

Dicitur, & dulci resonasse per aera cantu,

Tandem, ubi finito, uenit lætabile tempus

Exilio, positus iuit super æthera membris,

Sunt, qui turpe putent, Marthæ infamare sororem,

Sed memorant alia quandam de gente puellam

Nominis eiusdem, cui sic illuserit illa

DE SACRIS DIEBUS.

Tempestate Venus, Iuuenum teterrima pestis,
Gregoriumq; uolunt, foedi, qui criminis auctor
Extiterit peccasse, uelut peccasse Maronem
Dicimus, ob laesum castae Didonis honorem.
Sed quoniam Diui, qui supra sydera uiuunt,
Non curant, de se in terris quid fama loquatur,
Nectar enim quo uescuntur dediscere terras
Cogit, & inducit perituri obliuia mundi,
Nos quoq; rumores hominum contemnimus istos,
Et seu peccatrix fuerit, seu nescia culpa,
Non dubitamus eam mensis accumbere Diuum.

DE SANCTO IACOBO.

ANnua maiori uigesima quinta Iacobo
Sacra dies aperit, Christi matertera, mater
Huius erat, genitor uero Zebedeus, in altum
Primus hic ex Christi socijs migravit olympum.
Ipse ubi discedens petijt sua regna magister,
Longum iter ingressus, nostri maris omnia uidit
Littora, & hesperias ubi sol iam fessus anhelis
Intrat equis magnum Oceanum, peruenit ad oras,
Hic, ubi se tenui consumere tempora messe,
Vidit, & exiguam se mittere in horrea frugem,
Duritiem gentis pertesus, & arida corda,
Vertit iter, rursumq; suos annauit ad agros.
Redditus Assyrijs, notas dum permeat urbes,

IULIUS LIBER VII.

Imbutum Plutone magum, uerbisq; potentem:
 Thessalicis, cœlo audentem deducere Lunam,
 Repperit Hermogenem casu, Comitemq; Philetum
 Repperit, & uicit, uictos in flumine lauit,
 Res ea primores Iudæum accendit, & ira
 Atq; graui liuore actos, capere arma coegit,
 Vimq; pio moliri homini, feralibus ausis
 Affuit Alecto, missis ad colla cathenis,
 Sistitur Agrippæ regi, Capitale iubetur
 Supplicium, indignamq; pati sine crimine mortem.

Discipulos, aiunt, noctu uenerabile corpus
 Imposuisse rati, uentoq; iuisse secundo
 Rursus ad Hesperios, & Lusitana petisse
 Littora, sic patri, qui temperat omnia, uisum est,
 Ut quos non potuit uiuens, post funera saltem
 Flecteret ætherei possessor, & incola mundi,

Discipuli sacrum corpus de naue ferentes,
 Imposuere graui, quod erat prope littora, saxo,
 Continuo res mira oculis apparuit, illud
 Marmor iners tacto quasi lympha cadauere cessit,
 Atq; sinum dedit ingentem, totumq; recepit
 Corpus, & extemplo moles ea facta sepulchrum est.

Tunc erat his opulenta locis Lupa foemina, uastro
 Ingenio, quæ, discipulis poscentibus ædem
 Sarcophago dignam, cupiens illudere, Tauros

DE SACRIS DIEBVS:

Ite ait, indomitos plaustrum subiungite, & ista
Mausolea trahant, sedes ubicunq; quierint,
Vestra sit, his homines mulier frustrarier orsa est:
Illi autem magnis animis, & numine freti
Inuenere pecus placidum, mite, ac mansuetum,
Quod Lupa credebat fœuum, atq; immane futurum,
Quattuor eximios loris iunxere iuuenos
Qui nuncq; iuga pertulerant, sed nocte, dieq;
Qua lauat Oceanus sparsas per littora conchas,
Incustoditi syluis errare solebant.
Ergo rotis busto imposito, bobusq; iugatis
Sub temone sinunt plaustrum discedere quorsum
Impetus excierit per rura patentia tauros.
Illi autem rectore Deo uenere sub alta
Tecta Lupæ, fixisq; rotis in puluere plaustrum
Constitit, & factum est tauris immobile pondus:
Tum Lupa perpendens opus admirabile tectis
Cessit, & hoc pacto facta est domus ardua templum.
Templum horrendū ingens, quo toto ex orbe ferunt
Munera, quod uisum ueniunt Aquilonis, & Austri
Incolæ, & Aegæas, qui sulcant nauibus undas.
Sic regio conuersa Tagi, sic Betis, Anasq;
Thuriaq; ad nostras leges, sic uenit Iberus.
Hoc sortita decus longinqua Hispania tantum.

DE SANCTO CHRISTOPHORO.

IULIUS LIBER VII.

LVx eadem magno uehit annua festa gigante
 Qui q̄ ī excelsis humeris trāfflumina Christū
 Vexit, ab officio tali cognomina traxit
 Christophori, Cananeus erat Syriæq; Colonus.
 Reprobus a prima sortitus origine nomen,
 Corporis immensi, pote quod surgebat ad ulnas
 Vertice bisenas, facies amplissima nigris
 Torua supercilij, oculi splendore micantes
 Sanguineo præ se ingenium, præ se alta ferentes
 Corda, nec aduersos quicq̄ trepidantia casus.
 Iste uelut nouus Antæus, uelut alter Orestes
 Ibat, & Atlantis Lybici, qui fertur olympum
 Sustinuisse humeris, & Orionis ora ferebat.
 Pectora cernenti grauis occurrebat imago
 Terrigenum, qui miserunt in uincula Martem,
 Brachia dixisses annosæ brachia quercus
 Explorata gelu, scabroq; horrentia libro,
 Crura putes duris natas in cotibus ornos,
 Caucafeas uero cautes uestigia, latis
 Sub pedibus quoties ibat late arua tremebant.
 At Coma q̄ a mento in pectus, quæ a uertice in armos
 Ibat, erat similis setis, quas tergo summo
 Fert annosus aper, sed opaca obscurior umbra,
 Talis hic ac tantus domino seruire potenti
 Vt perhibent cupiens, patrios liquisse penates

DE SACRIS DIEBUS.

Dicitur, & summum quæsisse per omnia regem
Regna uagans, toto tum rex magis inclytus orbe
Thracius Euxinis, qua Bosphorus æstuat undis
Constantinus erat, Romanaq; scepra tenebat,
Huic igitur, uel forte alio, Nam futilis author
Nomina neglexit regis, quem credidit ipse
Inter mortales primum, reuerenter adhæsit,
Seruiuitq; diu, Sed cum didicisset Auernum
Viribus humanos reges præcellere, tanta
Improbilas hominem traxit, descendere ad Orcum
Attentasse ferunt, & quæsiuisse Charontem,
Dum deserta igitur solus nemorosa peragrat,
Et uestigat iter nigri phlegethontis ad amnem
Inuenisse casam fertur senis, inter opacas
Viuentis sylvarum umbras, saltusq; silentes.
Hic ubi se dixit summum perquirere regem
Reprobus, o luuenis proceri corporis inquit
Si sapiis inuentu facile est, quod quæris olympum
Suspice in excelsis habitat qui sydera fecit,
Et maria, & terras, & quicquid in æquore uiuit,
Quicquid & in terris, ipsi teterrimus Orcus
Seruit, & ignifero sol qui uidet omnia uultu.
Vidisti stellarum ignes, lunamq; figuræ
Multiplicis nunc exhausto, nunc lumine pleno
Nocte relucentem? Christus deus ista gubernat

IVLIVS LIBER VII.

Omnia, quæ primo rerum produxit ab ortu
 Talibus attentas præbebat Reprobus aures,
 Atq; ait, o senior quo tandem cernere pacto
 Fas mihi, & affari regem hunc, qui condidit orbem?
 Tum senior, rex iste tuis non indiget armis,
 Nam propria ui cuncta potest, ieiunia quærit,
 Et studium pietatis amat, precibusq; mouetur.
 Tunc Reprobus. Quid opus multis? curuare precâdo
 Crura piget, graue ferre famem. Si robore, & istis
 Quæ natura dedit mihi fortia, & ardua membris
 Illi opus est doceas, patiens onus omne subibo,
 Tum senior, pete uicini uada fluminis inquit
 Turba ubi consueuit mergi non parua quotannis,
 Et transfer quoscunq; uides accedere ad amnem
 Forsitan his studijs Rex oblectatus aperto
 Pandere se teq; affari dignabitur ore,
 Iuit, & innitens longa trabe fluminis altas
 Transmigrabat aquas tunicis ad cingula tractis.
 Ocia ducentem sub Acernæ tegmine syluæ.
 Nam sibi texuerat cæsis umbracula ramis,
 Ex improuiso puer excitat, atq; iacentem
 Nomine Christophorum uerso compellat ab undis.
 Cum uero infantem conuerso ad flumina uisu
 Non uidisset, iners iacuit fususq; per herbam
 Indulgere parat somno dum præterit æstus

DE SACRIS DIEBVS.

Ecce iterum uox prima sonat, rursumq; uocatus
 Os leuat, atq; locos mirans circumspicit omnes.
 At nihil apparere uidens infomnia uocem hanc
 Credidit, & dum uult iterum recubare, repente
 Vox redit, & Christum pueri sub imagine uidit,
 Nec tamen aduertit pueri sub imagine Numen,
 Surgit, & infantem scapulas attollit in altas
 In medijs gradiens cum iam persisteret undis
 Sentit onus graue, & immensum, furasq; labare
 Et curuari humeros, & se succumbere molli,
 Innixusq; trabi contra duo pondera pugnat,
 Amnis, & infantis, tandem sudore fluenti
 Ora madens, & uix plantis titubantibus hærens
 In ripis deponit onus, puerumq; tuendo,
 Vnde ait ista tibi grauitas: nec enim tibi membra
 Aenea, ferre polum astriferum ceruice uidebar,
 Talia fans uerbis uix respirabat anhelis.
 Desine mirari dixit puer, Astripotentem
 Vexisti ceruice deum, miracula uerbis
 Sunt factura fidem, sic causa qua flumina transis
 Fige istam tellure trabem, cum uenerit orto
 Crastina sole dies frondes, & poma uidebis,
 Vidit, & obstupuit, lotusq; in fluminis undis
 A seniore, uias iuit, quo reddere possit
Obsequium Christo maius, melioraq; lucra

IVLIVS LIBER VII.

Ad Lycios primo multos ubi uiderat olim
 Multa pati propter Christum tormenta recessit
 Hic ubi diuino percepit munere linguam
 Possit loqui Lyciam Pataræaq; uerba sonare,
 In fora processit, populoq; astante resoluit
 Os alto clamore docens Idola, deosq;
 Quos colerent non esse Deos, sed faxea signa
 In quibus inferni manes habitare, loquiq;
 Sint soliti, nomenq; sibi usurpare Deorum.
 Vtq; fides fieret dictis extempore fecit
 Arentem frondere sudem, cunctumq; trabalem
 Quem dextra complexus erat, Quid plura? repente
 Turbæ deuouere deos, & poplite flexo
 Extendere manus Christum clamore uocantes.
 Hæc ubi primores populi sensere, ministris
 Acciuere hominem missis, Qui sponte nec ullam
 Vim passus præsentis animo stetit ante tribunal.
 Ut fuit inclusus tandem squallente Baratro
 Carceris ex oculis eius per opaca refulsit
 Claustra iubar, quod captiuos exterruit omnes,
 Per quod scorta duo, fuerant quæ missa gigantis
 Ut caperent mentem illecebris petulantibus altam,
 Ad sanctam uenere fidem, lucentia miris
 Ut uidere modis excelsi lumina uultus
 Præsentem sensere Deum, mox ferrea passus

DE SACRIS DIEBVS.

Verbera, & ardentem galeam, considerare athena
Est in sella igni subter flammante coactus.
Expositus demum iaculis pendere sagittas
In uacua fecit (res admirabilis) aura,
Ex quibus una adiit faciem tortoris acuta
Cuspide, & ut scopulo pupillæ infixæ pependit,
Christophorus uero miserans ea uulnera dixit,
Cum fuero uita functus de sanguine nostro
Cum tellure lutum facies, oculumq; perunges,
Hoc certum medicamen erit. Non immemor huius
Consilij, fecitq; lutum, frontemq; perunxit
Tortor, & ex tenebris traxit mentemq; oculosq;
Nanq; ubi se sacro curatum sanguine uidit,
Pœnituit, fleuit, fontemq; fidemq; recepit.
Post tot conflictus, Post tot miracula tandem
Migrauit iugulo uictor super æthera caelo
Christophorus, Dominum quē uestigabat adeptus.

DE SANCTA ANNA.

A Nna puerperio fortunatissima sancto
Tres habuisse uiros, & tres genuisse puellas
Dicit. In priâ est magis admiranda, q; author
Istius immensæ molis, quam dicimus orbem
Ipsius est soboles, & qui sine fine manebit
Et sine principio mansit generatus ab illa est,
Anna diu sine prole fuit, sterilemq; putabat

IULIUS LIBER. VII.

Se fore, sed nondum gignendi accesserat hora
 Quam dederat diuina nouis sapientia rebus.
 Hæc ubi conuerso totiens erupit olympto
 Protulit ut modo uult hominum pars maxima natam
 Criminis expertem fecit cui nomen origo.
 Longum expectato faceret quæ exordia seculo.
 De Iudæa prognata tribu Bethelhemica ciuis.
 Sed Ioachim uir primus erat Galileus eandem
 Progenies sortita tribum, Nazarenus ab urbe
 Nazaret ad Libani Cedros priscamq; Damascum
 Accedente magis Cœli glacialis ad axem.
 Septima lux huic ante tuas Auguste Calendas
 Est sacrata suis cum iam tritura flagellis
 Parcit, & in grandes stipulam congeffit aceruos.
 Hanc lucem celebrate Nurus, celebrate puellæ,
 Ite decus uestrum nebulis suffite Sabæis.

DE SANCTA MARTHA.

Altera cum surgens terras Aurora colorat,
 Martha uenit quodã trãssata pacib⁹ undis
 Massiliam sine remigio cum tota per orbem
 Est dispersa domus Christi, flagrante per omnem
 Assyriam Iudæum odio, ac liuore Deorum,
 Hæc erat assidue turbis intenta docendis,
 Et lepido sermone potens pangebatur in altis
 Mentibus indigenæ gentis plantaria sanctæ

DE SACRIS DIEBVS.

Legis, & ad Christum Rhodano prætenta uocabat
 Oppida, & æquoreis contermina fluctibus arua.
 Hæc ea cui Christi restrinxit fimbria fluxum
 Sanguinis ut pleriq; putant, hæc hospita Christi
 Sedula, turbari quæ circum multa solebat,
 Dum studet hospitibus pietatem impendere totam.
 Nunq; passa marem, nunq; pertesa pudorem,
 Finitimos illis monstrum fluuiiale diebus
 Vastabat campos, Ianians in flumine nautas,
 Submergensq; rates, cui forma simillima Fibro
 Prima figurabat Taurum, pars ultima piscem,
 Grande animal, toruum aspectu, uentrosius Vro.
 Hæc uera non agris tantum sed & urbibus esse
 Coeperat horrori, plebes Arelatica portis
 Mœrebat clausis, ex Auinione timebant
 Attoniti ciues prodire in rura, Vienam
 Lugdunumq; ierat uirosi infamia monstri.
 Ad Martham coeunt omnes, lugubriter orant
 Adsit, & hanc diram precibus compescat Erinnyms.
 Cum populis igitur petijt uicina Tarusco
 Arua ubi cœnosa pecus, hæc habitabat in ulua
 Exiliens monstrum semessa cadauera calcat
 Vnguibus, & turbis audens occurrere frontem
 Eleuat obscuram, dentesq; ostendit aduncos,
 Ora cruenta, cauas fauces, interrta uirgo

IVLIVS LIBER VII.

Ut Crucis in formam digitos extendit, opacum
 Demisit Cilium pecus, atq; immobilis hæsit
 Par statuæ. Virgo sacros in lumina rores
 Projicit accedens, pecudisq; ad colla ligauit
 Cingula. Tum læto turbis mirantibus ore
 Annuit ut longis peterent hastilibus hostem,
 Sic commune malum, sic est commune periculum
 Ocius ablatum, populicq; a peste redempti,
 Postq; sparsa fides, & propagata tetendit
 Latius errantes ramos, collegit in unum
 Virgineos secum Coetus, statuitq; pudori
 Grande gynæceum, quo se sociasq; reclusit
 Traductura dies tranquilla in pace quietos.
 Cum uenit suprema dies cum in limine mortis
 Iam foret, inferni manes uenere repente,
 Et subitas igne extincto sparsere tenebras
 Per thalamum, fuit auxilio soror altera quæ iam
 Iuerat ad superos magno cum lumine raptim
 Affuit, & Lemures atros in tartara misit,
 Nomineq; appellans Martham dissoluere dixit
 Corpore, & ad Cœlos mecum Germana uenito.

F. BA. MAN. LIBER VIII.

DE SANCTO PETRO IN VINCVLIS.

p ij

DE SACRIS DIEBUS.

Vgustus iã mensis adest, a Cæsare nõ
Transijt ad mensẽ, q̃ res sub (men
principis huius (cta,
Auspicijs romana foret sublimiter au
Quod sedata illo ciuilia bella fuissent

Tempore, Tunc etiã tellus Aegyptia nostras
Venerat ad leges, his plebs Romana Calendis
Thus, Costum, myrrhamq; adolens spicamq; ciliissam
Ibat ad Augusti sublimem Cæsaris aram.
Dicitur hunc morem mutasse Syricius illis
Qui tenuit Petri Caulas Cymbamq; diebus,
Nam cum Theodosij proles Eudoxia Romam
Vincula ab Assyrijs ferrugenasq; cathenas
Vexisset, quibus Herodis petulantia Petrum
Presserat, inuenit causam, qua flecteret urbem
Ad noua mutato Petri solennia ritur.
Tunc etenim coram tota concorditer urbe
Attulit Herodis Romæ regina cathenas
Papa Neroneas, Vt se tetigere repente
Vna fuit, neq; deprendi quis iunxerit illas
Fas fuit, humanos luserunt numina sensus,
Atq; ita decretum Petro debere Calendas
Esse sacras post hac, & dici ad uincula festum.
Hac etiã Balbina die curata putatur
Gutturis inflati uitio, Duce nata Quirino

AUGVSTVS LIBER VIII.

Ista fuit, quæ cum sacris postrata dedisset
Oscula compedibus Petri, deformia sensit
Guttura in antiquum subito rediisse decorem,
Primus Alexander, qui tunc indigna ferebat
Vincla sub Augusto, cui fecerat Adria nomen,
Hoc ubi resciuit (pietas ita compulit illum)
Adiunxit festis lucem nostratibus istam,
Qua tulit optatam uirgo Romana salutem
Atq; ita de causis lux est ueneranda duabus.
Est aliud quo læta magis solennia fiant,
Nam quæ Vere nouo prisca celebrare solebant
Quando Aries pandit reduci sua limina Phœbo
Mittere in hanc lucem consueuit Hilaria uulgas,
Et cyathizando festas hilarare Calendas.

DE MIRACVLO NIVIS.

Venerat ad Nonas mēsis, rapidoq; sub æstu
Terra laborabat, uix respirare uolucres
Vix hoies poterant, sol euadebat in horas
Sæuior, & radijs mundum affligebat iniquis.
Astra uidebantur nobis irata minari
Excidium, quod erit quando requierit olympus,
Tum Romæ uir clarus erat ditissimus auri,
Ac locuplex agrī magnæ qui munere matris
Factus erat sobolis compos, ideoq; parabat
Sumptibus immensis moliri ingentia templa,

DE SACRIS DIEBV.

Sed loca reddendo quærebat idonea uoto.
 Dum nutat similis ponto, qui porrigit undas
 Quorsum uentus agit, cursum neq; seruat eundem,
 Ventus hyperboreo surgit nimbofus ab axe
 Aequoris hircani glomerans in nubila rorem
 Fumiferum, cœpit Cœlum nigrescere, & aura
 Ex antris haurire gelu, quod abegerat æstus.
 It calor ad Nili fontes ubi nascitur Auster.
 Et premit Aethiopes, Romæ superimminet imber
 Frigidus, & sine fulgetris sine fulmine fracta
 Nube pluit, totamq; Aquilo circumuolat urbem.
 En super Esquilio quædam quasi candida nubes
 Infedisse iugo, terræq; instrata uidetur.
 Nix erat, accurrunt turbæ miracula cernunt
 Attonitæ, tanto quis non miretur in æstu
 Aduentasse hyemem subito, gelidumq; Decembrem?
 Nox ruit, in somnis uisa est assistere ciui
 Atq; sacerdoti summo pulcherrima uirgo.
 Pignora parua ferens ulnis, & talia fari
 Surgite, nix uobis templi, formamq; locumq;
 Indicat, Esquiliū petite, & conscendite collem,
 Sic ea, surgentes illuc uestigia uertunt.
 Tum niue conspecta figunt tellure bacillos,
 Metanturq; locum templo, quod surgere fecit
 Ocyus, & paucis absoluit mensibus author.

AUGVSTVS LIBER VIII.

Hoc Mariæ templum dixit maioris, & ipso

In frontispitio templi niuis albicat imber.

DE SANCTO DOMINICO.

LVx eadem sacrata Patri, qui nomina duxit
A Domino, gen^o Hesperijs, qui traxit ab oris
Aspirabat adhuc puer ad Cœlestia toto
Regna animo, pendens terrena negocia parui
Immo nihil, iam tunc sensus inimicus, & asper
Censor in affectus adigebat pectora sanctos.
Lectus humus male conditum fuit esca legumen,
Fons cadus, ingenium studijs exercuit altis
Et quæ scire labor, quæ sunt abscondita uulgo
Sydera, Cœlestes cursus, telluris, & undæ,
Aeris, & flammæ, Superum penitissima tecta
Vidit, & occultis Diuorum interfuit actis.
Se quoq; cognouit deuotum sedibus illis,
Propterea patriæ illius concepit amorem
Magnum immortalem, quem uirulenta Megæra
Vincere cum toto non eualuisset Auerno
Mater adhuc pregnans noctu per somnia uidit
Se Catulum gestare utero, qui ferret hiulco
Ore facem totis spargentem lumina terris.
Fœmina quæ sacro puerum de fonte leuarat
Visa est in somnis puerili in fronte tueri
Flammigero stellam ingentem splendore coruscantem.

DE SACRIS DIEBV.

Talibus infantem monstrabant numina signis
Grande aliquid fore cum fortes uenisset ad annos,
Cum premeret populum Cereris penuria quicq̃
In tanta retinere fame scelus esse putauit.
Venum cuncta dedit, libros quoq̃, & omnia uertit
In pietatis opus, miseroscq̃ a morte redemit.
Hæreticis quorum officium confundere falsa
Semina seminibus ueris certabat, & ista
Non pacem, non inducias cum gente uolebat.
Propositi Comites huius quærebat, & armis
Veridicæ fidei instructos mittebat ad urbes,
Ne fruticare istam sineret neu uiuere pestem,
Talibus intento studijs concessa potestas
A superis sanandi ægros, Lemuresq̃ fugandi,
Quodq̃ magis mirum est, reuocandi in corpora uitas
Vsq̃ a tartarei tenebris horrentibus Orci.
Sollicitus demum pro posteritate penates
Venit in Ausonios, penetrauit limina summi
Alta sacerdotis, qui postq̃ somnia uidit
Admiranda uirum blandas admisit in ulnas,
Et genus illius durare in secula iussit,
Viderat in somnis Laterani ingentia templi
Tecta ruinosum caput inclinare, uirumq̃
Supposuisse humeros, & sustinuisse ruinam.
Taliter admonitus pastor succurrere fessis

AVGVSTVS LIBER. VIII

Possē hominem fidei rebus, regnoq; labanti
 Annuit, & uentis impleuit uela secundis.
 Lætior euentu tali pater ultima fratrum
 Circumstante choro fœlicī tempora cursu
 Clausit, & æternæ Diuorum est additus aula.

DE TRANSFIGVRATIONE.

L Vcifer Augustis octauus ab Idibus ortu
 Fert noua festa suo, Nam cum ascendit in altū
 Cognita discipulis foret ut sua gloria mōtem
 Christus, & Helijam, Mosēq; uocauit ab hortis
 Ocyus eois, ubi sunt in gramine flores
 Perpetui, grauis æternis ubi frugibus arbor,
 Ver ubi, & Autumnus coeunt sine frigore, & æstu.
 Ille Thabor mons ille fuit phœnicibus oris
 Proximus, & Solyma longe diuulsus ab urbe
 Versus hyperboreos axes, solemq; cadentem.
 Christus ut in tumulo fixit uestigia summo
 Mox niuis in morem splendore incanduit albo
 Vestis, ut hybernas cum sol nouus aspicit alpes
 Ora solet montana iugis splendere niuosis.
 Induit insolitos uultus, nam lumine phœbum
 Aequiparans medio radios cum uibrat olympo,
 Discipulos iubare ingenti quasi fulgure fecit
 Attonitos adimens oculis, animisq; uigorem.
 Viribus amissis illi iacuerē supino

DE SACRIS DIEBV.

Pectore, & extentis pedibus, passisq; lacertis
 In terram fluxere Comæ, cum uoce reliquit
 Halitus os, stetit immotis cor mobile fibris,
 Sicut ubi rapit humanos epilepsia sensus
 Accidit. At postq; Christus sua prima recepit
 Ora, resurgentes rursus uidere magistrum
 Cum patribus sanctis uentura arcana loquentem;
 Propterea uisum prisceis celebrare quotannis
 Perpetuo ritu tanti miracula casus.

DE SANCTO ALBERTO.

GRæde nefas Alberte tuâ sine laudibus aplis
 Pertransire diem, siculæ tu gloria terræ,
 Tu immortalis honor tu fama æterna parē
 Qui iuga Carmeli fecere illustria montis. (tum,
 Septimus Augusti sol est tuus, omnia gaudent
 Aequora quæ Drepano subsunt, Erycisq; sub alto
 Vertice, quæ Libyam pulsant lily bæaq; saxa.
 Enna tibi gibleis hodie transmittit ab hortis
 Gramen odoratum, texum tibi ferta Amarantheo
 Rore, Thymo siculæ matres, melilotus ad aram
 Spargitur, ante fores Myrtus, Peneia Daphne
 Pendet, & in paruos contortus Amaracus orbes.
 Tu Mariæ Diuum Domina iam deditus ante
 Quam prognatus eras, nam te sibi condidit ipsa,
 Et sterili tulit in lucem genitricis ab aluo.

AUGVSTVS LIBER VIII.

Tu ingenio præstans, tu nobilitate parentum
 Atq; opibus clarus, spernis connubia longe
 Splendida, regales nec te flexere hymenæi,
 Principio dulcis, sed amara in fine uoluptas
 Pectora non mouit iam consecrata pudori.
 Non lentus, non segnis eras, sed nocte, dieq;
 Peruigil, in terris contemplabare Tonantem.
 Mollia strata, dapes lautæ, petulantia uina
 Sic inuisa tibi, sicut Cocytus olympo,
 Lux Erebo, Christus Diti, Crux inanibus Orci,
 Tartareis etiam tum formidabilis umbris
 Cum pubescis eras, tibi nam diuina legenti
 Carmina nocturnum uitreæ prope lampadis ignem
 Lumen ademerunt ueniente per aera saxo.
 Sed diuina tibi uis affuit, alba per auras
 Venit flamma uolans, liquidoq; insedit oliuo
 Rursus, auernalem lemures abiere sub umbram,
 Altera bella tibi, quæ sunt iuuenilibus annis
 Maxima, Lethæi manes mouere, nitentem
 Ore puellari subiit Proserpina formam,
 Et tibi in occulta residenti apparuit æde
 Multa querens, & crebra trahens suspiria ab alto
 Pectore cum lachrymis, q; se contempseris ortam
 Sanguine regali, q; non æquaris amorem,
 Quod formam, & teneros non degustaueris annos,

DE SACRIS DIEBVS.

Se fingebat enim sponsam, connubia cuius
 Abnueras, & te tali obsidione premebat,
 Tu maior iuuenili animo, te fortior ipso
 Seruasti in tanto peccandi cardine mentem
 Synceram auxilio magnæ (sic credere dignum est)
 Matris, & egisti monstrum tam immane sub Orcum.
 Cum Mefana graui bello premeretur, & omni
 Subsidio priuata famem pateretur acerbam,
 Ad patrum, populiq; preces conuersus olympi
 Numina flexisti, nam mox annona per undas
 Nauibus ad summum plenis adnauit ad urbem,
 Nec licuit resciri unq̄, quibus illud ab oris
 Aduentasset opis, nautis incognita lingua,
 Ignotæ facies, operisq; absconditus author.
 Sic meritis adiuta tuis Mefana reuixit.
 Pantagiæ in ripis stabas cum plurima gentis
 Iudaicæ manus intrauit crescentia in horas
 Flumina montanos riuis uoluentibus imbres.
 Cum uero immensis undarum molibus essent
 Deprehensi, te magno omnes clamore uocarunt.
 Nam probitas tua ad illorum pertinerat aures,
 Et tibi fidebant, Tu si resipiscere uellent
 Et Christo curuare caput, promittere certam
 Ausus opem, res mira, illi cum nutibus omnes
 Annuerent, Tipulæ in morem torrentia calcas

AVGVSTVS LIBER. VIII.

Flumina, currentem tergo te turbidus amnis
 Pertulit immoto, grandicq; e turbine tractos
 Instruis, & sacrae renouas aspergine lymphæ,
 Prætereo quoties ægros sanaueris, & quot
 Mortales iam spe uitæ radicitus hausta
 Miseris in lucem de limine mortis opaco.
 Quot stygios manes humana in corpora lapsos
 Depuleris, quot deuotos squaloribus Orci
 Ob scelera, & mores tetros in olympica tecta
 Traxeris officio linguæ, & sermone disertæ,
 Id pelagus nimis est amplum, quod currere lembis
 Non licet exiguis, & nunc fastigia rerum
 Summa sequor, fortasse olim maiora dabuntur
 Ocia, & intrandi maris æquora lata facultas,
 Sed quid multa moror? uarijs tua uita coruscat
 Prodigijs, eadem uirtus concessa sepulchro
 Ad nostros manet usq; dies, tibi uota feruntur
 Vndiq; & assidue totus tibi supplicat orbis.
 Ad tua uenerunt, quod raro contigit ulli
 Cœlituum nostra multi sub imagine Diui
 Funera, & in liquido pendentes aere dulci
 Exequijs fecere tuis exordia cantu.
 Hæc sunt facta palam, concursu tota frequenti
 Vrbs aderat diuino operi, populicq; patrumq;
 Agmina suspensis oculis immota manebant.

DE SACRIS DIEBV.
DE SANCTO LAURENTIO.

Christi magnus adest (ornate altaria) testis
Ac decimā celebrate diem. Laurentius oris
Missus ab Hispanis Romana incendia uicit,
Ipse ministrabat sacris uestigia Sixti
Pontificis summi, supremaq; fata secutus.
Hunc Decius sanctis florentem moribus inter
Christigenas iussit uinclis, & carcere claudi
Quo raperet Christo dederat quæ uasa Philippus
Aurea, regales pateras, baccataq; gemmis
Cymbia, & argentum reddens duo millia pondo.
Nam dum se Decij furias non posse Philippus
Euitare uidet, donauerat omnia Christo,
Martyr ut improbitas esset frustrata tyranni
Acceptis bidui inducijs collegit in unum
Noctu inopum turbam ingentem, sparsitq; per illos
Diuitias omneis, ultroq; ad uincla rursus
Venit, & hic hominem qui flendo euaserat orbis
Nomine Lucillum tenebris curauit abactis,
Ast ubi delusam regis se uidit auari
Ingluuias, homini ne se pateretur inultum
Obiecit titulum fidei magicosq; susurros
Contemptumq; louem, mox se formidine mentem
Posse putans mutare piam produxit in aulam,
Subiecitq; oculis genera omnia tormentorum,

AVGVSTVS LIBER VIII.

Ac iussit dare thura Ioui, sed grandibus ausis
 Fretus & auxilio Diuum conuiuia Cæsar
 Talia martyr ait teneris ego semper ab annis
 Esurij, quid membra putas mortalia pendant
 Christigenæ: solis animis impendere curam
 Nouimus, ipsi autem curatis corpora tantum,
 Nec uitam nisi mortalem cognoscitis, At nos
 Tendimus ulterius, uotisq; ascendimus ipsa
 Sydera, in hunc portum satis hanc educere mercem,
 Multiplici postq; stetit in certamine uictor
 Miratus tam grandem animum tam fortia corda
 Hippolytus baptisma tulit, Dominumq; secuta est
 Tota domus, uolucrum cursu laceratus equorum
 Hippolytus, truncata domus, sic iuit ad astra
 Vir pius austero sortitus nomina fato
 Consona, Romanus Cælo aspirante seueras
 Nil ueritus pœnas sacris caput obtulit undis,
 Ac tulit effuso uictricem sanguine palmam.
 Martyr ad extremum lecto prostratus ahenò
 Vritur, & rapidæ pascuntur uiscera flammæ.
 Cum latebras, & Christigenum spelæa doceri
 Se peterat Cæsar, non es ueneranda tueri
 Ora uirum, non es sanctis assistere dignus
 Martyr ait, Rursumq; tuens fera Cæsar's ora
 Versa inquit, latus inferius satis ignibus assum est.

DE SACRIS DIEBUS.

Pascere iam, dentesq; auídos in uiscera merge
 Impie, & aeternum Romanæ dedecus aulae.
 Aspice quas uires Deus in mortalia corda
 Influat, ut Decium regem telluris, & undæ
 Audeat unus inops prunis torrentibus ardens
 Obiurgare palam, & tam duro incessere probro.
 Sic ait, & Cœlum aspiciens in limine olympi
 Stare Deum patrem, magnosq; in lumine Sixtum
 Vidit, & expirans illas ascendit ad arces,
 Ut procul aspexit sperati gaudia mundi
 Non potuit retineri animus, sed inertia membra
 Vicit, & audaci dirupit uincula nixu.

DE ASSUMPTIONE BEATAE VIRGINIS.

Sole Molorchæum iam prætereunte Leonem
 Respirare licet paulum, minus æstuat aer,
 Et minus arentes urit Canis ignea terras,
 Erigone caput attollit, secumq; coronam
 Fert Ariadneam, spicæq; ardentis aristas.
 Iam redit Autumnus, pendet uindemia laxis
 Palmitibus, sub mole labant ualliq; fudesq;
 Præla, lacus, grandesq; cadi reparantur, in orbes
 Fraxinus it, pulsata sonant cellaria passim.
 Has operas lucis decimæ solennia quintæ
 Præpediunt, turbæ properant ad grandia sacra
 Quæ magnis hodie pompis sacer immolat ordo.

AVGVSTVS LIBER VIII.

Hæc est illa dies, qua Christus in æthera matrem
 Sustulit indutam membris, sic credere sanctum est.
 Nam nec erat locus in terris ubi uiscera condi
 Fas foret, æternum quæ progenuere Tonantem.
 Diui omnes Christum orabant ne linqueret illud
 Tam sanctum in tetros cineres euadere corpus,
 Vnde suum quasi riuus erat de flumine tractum.
 Principio matris Deus immortalia membra
 Formaturus erat. uerum natura suasisit
 Ne fieret, solis etenim cœlestibus istud
 Orbibus indultum, quia sunt essentia simplex,
 Non elementorum coitu, & compagine ficta.
 Tunc opifex fiant igitur mortalia dixit.
 Gratia succurret, rursumq; in corpora postq;
 Occiderint, uitam immittet, uiuamq; leuabit
 In superos, lateriq; meo coniuncta sedebit.
 Non fuit in terris nec erit, seu secula uersis
 Quæ fluxere polis, seu quæ uentura reuoluas
 Par opus, Hæc mulier fuit admirabile quoddam
 Prodigium ignotum nobis, populocq; silentum
 Ac superis, Nati genitrix, & filia, mater
 Et uirgo non passa marem. pugnantia uerba
 Oedipodionia sphingis paradoxa uidentur.
 Coniectore tamen nihil est opus. omnia nanq;
 Sicut uerba sonant, patris omnipotentia fecit.

DE SACRIS DIEBVS.

Sed neqꝫ quod tulit Adami dementia quondam
 Dedecori subiecta fuit, sine sordibus iuit
 Sola per humanas sordes, ut cernimus almam
 In sincera super sine labe incedere lucem
 Corpora, sol nitido terras cum respicit ore,
 Spiritus ut membris liber fuit, astitit illi
 Michael, & diuum Chorus innumerabilis, omnes
 Vestibus in niueis, fuluo radiantibus auro
 Terga per alba comis, & eum duxere uolantes
 Per liquidas nubes Verni Titanis ad ortum,
 Quattuor ex uno manant ubi flumina fonte,
 Hic pater Helias riguo qui praesidet horto
 Affuit exultans, & adhuc florente senectia
 Per uarios frutices, & per florentia prata
 Duxit, & ostendit sceleri loca conscia primo,
 Fluminaqꝫ, & syluas nunqꝫ sine fruge uirentes.
 Mox memor antiqui generis, quod habebat in alti
 Rupe iugi, per Phoenices, Syriamqꝫ per omnem,
 Diua parens dixit, scio te cognoscere gentem
 In patria tellure meam, tua moenia propter,
 Hanc cuperem superesse diu, largire fauorem
 Tu quae tanta potes, mea te custode superfit
 Posteritas, & eat supremi in secula mundi.
 Sic senior, Contra mater sic orsa Tonantis.
 Nil opus est cuiqꝫ sua comendare, propago

AVGVSTVS LIBER VIII.

Ouates præclare tua hæc dum uita manebat
 Se mihi deuouit, decet illi incumbere toto
 Pectore me, Pater Helija tua uota secundo,
 Hæc tua progenies nostro titulabitur olim
 Nomine, & in nostrum decus albo utetur amictu,
 Me uexasse putet quisquis uexauerit illam,
 Me seruasse putet, quisquis seruauerit illam.
 Ne affligare, mihi curam hanc, onus hocq; relinque,
 Interea Deus in melius mortale reformans
 Corpus aquæ, terræq; minus, plus ignis, & auræ
 Indidit, & fecit sine mole uolatile, clarum,
 Quod tamen arbitrio mentis quandoq; uideri
 Possit, & abscondi, mox in sua prima remisit
 Tecta animam, uolucricq; tulit super astra uolatus
 Curia tum quali resonarit olympica plausu,
 Qui cantus Cælo auditi, q̄ læta, frequensq;
 Pompa, quis ornatus Diuum, ne discere tenta,
 Gaudia non capiunt nostri Cœlestia sensus,
 Demum iussa super stellis, & sole micantem
 Ire thronum, Cœli accepit sceptrum, atq; cæronam,

DE SANCTO ROCHO.

Proxima lætali lux est contraria morbo,
 Rochus adest Narbone fatus natalibus altis,
 Diuitijs, opibusq; potēs, pater ampla tenebat
 Oppida, quæ patruo cessit, meliora secutus

DE SACRIS DIEBVS.

Regna puer, teneris etenim concepit ab annis,
 Quem tenuit quoad hic uiuixit, pietatis amorem.
 Et ne mortiferi præceps audacia sensus
 Auderet dominari animo, fieriq; Tyrannus
 Omnia posthabuit, quibus est consueta libido
 Gliscere, & affectu mentem uiciare proteruo.
 Iam Iuuenis studio impulsus Romana uidendi
 Limina, & ossa patrum Cryptis abscondita sacris,
 Est aggressus iter latias peregrinus ad oras,
 Et tunc Italiam pestis sæuire per omnem
 Cœperat, ex alto styx exhalabat auerno
 Aera per totum nebulas aconita ferentes.
 Tertia lux ægros ad summum quarta sub umbras
 Detrudebat, erat pauor undiq; & undiq; luctus,
 Nec locus ullus erat fati formidine liber.
 Non seruo fidebat herus, non filia matri,
 Non genitus patri, cœtus dissoluerat omnes
 Pestis, & errabant homines montana per antra
 Soliuagi, loca uisabant habitata, ferarum
 More, relinquentes opera imperfecta, domosq;
 Mœrebantq; suis orbatae ciuibus urbes.
 Rochus in hoc tanto morborum uortice ad ægros
 Ibat, & ulceribus sanabat corpora tactis.
 Insuper aerium uirus contundere solo
 Ore putabatur, Cesenna, Placentia, Roma

Et Pe
 Eual
 Ipse
 Con
 Ve L
 Ven
 Expl
 Mol
 Miss
 Incid
 Agn
 Con
 Ad
 Lar
 Dur
 Etp
 Pest
 Qua
 Qui
 Expe
 B
 Inspira

AVGVSTVS LIBER VIII.

Et Pendentia quæ plebes hac auspice tantam
 Euaferè luem, faucesq; uoraginis huius.
 Ipse semel tali percussus in inguine morbo
 Conualuit, tandem patrias ignotus ad oras
 Vt Laertiades longis erroribus actus
 Venit, & a patruì seruìs dum uelle putatur
 Explorare locos inopis sub imagine, & ulla
 Moliri insidias, sub opaci carceris umbram
 Missus, & in longo passus squalore catastam
 Incidit extremam, quæ terminat omnia lucem,
 Agnitus a patruo demum post flebile fatum
 Conditur insigni patrum de more sepulchro.
 Ad latus ut perhibent eius pendebat athena
 Lamina sub tunicis, a Vespilone reperta
 Dum lauat ablato nudum uelamine corpus,
 Et parat exequias, istis signata figuris,
 Peste laborantes quotquot suffragia Rochi
 Quæsierint, moneo tutos a morte futuros.
 Quis fuerit talis tituli si quæritur author,
 Expediam paucis. opus hoc a Numine fluxit.

DE SANCTO BERNARDO:

Bernardi lux festa uenit celeberrima Belgis
 Belga fuit, sex Germanos unamq; sororem
 Traxit ad obsequiũ Christi, Deus oibus unũ
 Inspirauit opus, uitæ genus omnibus unum.

DE SACRIS DIEBV.S.

Mater adhuc prægnans uídit per somnia crebris
 Se gestare utero catulum latratibus acrem,
 Sic Deus ostendit uenturi qualia partus
 Ora, & corda forent contra genus omne malorum.
 Ipse pudicitiam coluit muliebria passus
 (Bella tamen luuenis, roseo quia candidus ore)
 Corda paroxysmis grauibus torquebat, & igne,
 Quo Venus accendit teneras incesta medullas.
 Cum peteret Celtas, & nox iam pallida Cælum
 Clauderet, hospitium subiit, temeraria noctu
 Hospita sopito luueni petulanter adhæsit
 Admouitq; latus lateri, scelus ille repente
 Horruit, & magno socijs clamore uocatis
 Nequitiam facto uicit terrore furentem.
 Ingens forma malum, quo nulla nocentior herba
 Per iuga Thessaliæ legitur, per Phasidis arua,
 Tradidit ingenium sacris sermonibus, omne
 Quod docuit Christus quod prædixere Propheta,
 Quod didicit Moses panchæo in uertice secum
 Assidue meditans sine præceptoribus ullis
 Sciuit, & idcirco syluas habuisse magistras
 Se dicebat, inops uixit, sed munda uolebat
 Vestimenta, situm damnans, sordemq; perosus.
 Id curæ quod uulgus habet pro corpore solam
 Transtulit ad mentem uitiorum acerrimus hostis,

AUGVSTVS LIBER VIII.

Si populis certamen erat, discordia regnis
 Bernardus pacator erat, legatus ad urbes
 Ibat, & ad reges odium fracturus, & iram
 Munere fungentem tali uidere Alemani,
 Videre Insuabres quondam, uidere Aquitani,
 Si quando in dubijs nutabant pectora rebus,
 Ipse erat interpres ducens mortalia corda
 De tenebris ad lumen, uti solet ignea lampas
 Longinqua de turre micans adducere noctu
 Turbine iactatos-secura ad littora nautas.
 Prodigijs quot uix numero comprehendere fas est
 Claruit, occultas hominum cognoscere curas,
 Pellere auernales genios, curare iacentes
 In languore potens, ideoq; impleuerat orbem
 Fama uiri, nomenq; uolans peregrina per ora,
 Sexdecies fundasse decem Cistertia tecta
 Dicitur, Vnius ualuit prudentia tantum.
 Sacra igitur meritis huius uigesima tanti
 Est Aurora patris, qua se se in summa recepit
 Limina supremi quod continet omnia Coeli.

DE SANCTO BARTHOLEMAEO.

Regia progenies priscis si credimus annis
 Barpholemaeus, ubi socios discedere uidit
 Ab Syria uarias gētes peregrinaq; regna
 luit, & ipse fidem Christi laturus ad Indos,

DE SACRIS DIEBVS.

Transijt Euphratem, qui per Chaldaea uolutus
 Rura secat gelidis Babylonica moenia lymphis,
 Transijt & Tigrim cui se coniungit Hydaspes.
 Vidit Elamitas, tandem peruenit ad Indum
 Qui dedit Indorum latis cognomina terris.
 Gangaridum rapidis penetrans sub solibus oras
 Venit ad immensum quem fama nouemplice cursu
 Caucaseos memorat fontes conuoluere Gangem.
 Prima Lycaonijs pars est concessa laborum
 Ut plerique uolunt, mox Indica uenit ad arua,
 Eius in aduentu mens consternata Deorum est
 Vsq; adeo, ut nullas auderent adere uoces.
 Propterea Ciues procul ad simulachra profecti
 Extera, responsum sacris habuere litatis
 Tale, Deos fari prohibet nouus aduena uestros,
 Sunt homini grandes oculi, crispata capillis
 Caesaries nigris, mento fluit hispida barba
 Longaq; & incipiens paucis albescere canis,
 Non breuis effigies, sed nec procerior æquo,
 Frons grauis, & facies naso formosa decenti.
 Neu taceam uestes, tyrio sub murice bysso
 Vtitur albenti, graditur comitante Caterua
 Coelituum, nec eum potis est dignoscere quisq;
 Si negat agnosci, Dominum Coelestis olympi
 Quotidie toties quot iugera continet una

AUGVSTVS LIBER. VIII.

Centuriâ incuruis genibus submissus adorat.
 Taliter admoniti redeunt, Et signa secundum
 Vestigant accepta uirum, peregrina tuuntur
 Ora, comas, barbam, tunicas, & pallia, Tandem
 Proditur a genio, qui membra obsessa tenebat
 Cuiusdam de plebe hominis cui nomina Pseusto,
 Mox lare depulso Regis peruenit ad aures
 Fama uiri, populis autem Polemius Indis
 Rex erat, hic Diuo natam commisit acerbis
 Vexatam furis lemurum Phlegethontiacorum.
 Aere cathenatam, genioq; agitante frementem
 Ut conspexit, eas clamauit Apostolus atram
 In styga, nec diuino operi grauis amplius esto.
 Nec mora cum strepitu discessit in aera magno.
 Cum uero meritis uellet pro talibus ingens
 Argentum, & gemmas princeps impendere, & aurû
 Vir pius ex oculis hominum disparuit, orto
 Sole alio foribus clausis conclauia Regis
 Ingrediens uultu sic est affatus aperto,
 Diuitias rex magne tuas non quarimus, istos
 Me Deus ad populos misit, quo sancta reuelem
 Sacramenta quibus terras illuminat omnes,
 Multaq; subiecit ueniens ab origine Christi
 Vsq; ad supremum tempus, quo regna reuersus
 In sua flammandes fecit descendere linguas.

DE SACRIS DIEBV5.

Annuit his, sacrisq; comam Rex abluir undis,
 Ingrediens ædem tum Barptolemæus in altam
 Cum fieret populo sacrum solenne frequenti,
 Ad simulachra manum extendit, geniumq; latentem
 Sculptilibus faxis in apertum exire coegit,
 Ecce ferens formam Ethiopis cum grandibus alis
 Nyctimenes instar crine ad calcanea fuso
 Per delubra uolat, spargitq; per aera flammam
 Naribus, & Diui imperio simulachra repente
 Contriuit prostrata solo, mox ire coactus
 Ad gelidas ultra capricornia sydera, terras,
 Si quas forte uidet terras Antarcticus axis.
 Nec mora, de superis unus lucentior Astro
 Luciferi circumuolitans Crucis undiq; signum
 Scripsit, & expulso templum lustrauit auerno,
 Astyages autem regis germanus amaro
 Flammigerans odio, Diuum cute nudat atroci
 Supplicio, Sed cum nudato uiscere nondum
 Cessaret uulgare fidem, populumq; ciere,
 Postera lux, quæ mensis erat uigesima quinta
 Abstulit ense caput, Diuumq; in sydera misit.
 Hinc uarij mores, uarijs pro gentibus orti,
 Sunt etenim quibus est celebris uigesima quarta,
 Qua nudata suo rubuerunt tergo membra,
 Sunt quibus est lux festa sequens cum uita recessit.

AVGVSTVS LIBER VIII
DE SANCTO LODOVICO.

M Agnanimus rex Gallorū Lodouicus eadē
Luce triumphato transiuit in aethera mūdo
Naturā bonitate puer, studioq; parentum
Sic formatus erat, tenerisq; affectus ab annis
Vt merito credi posset mens illa Tonantis
Fabrefacta manu, caeloq; egressa uideri,
Iustitia, & ueros comitans Clementia reges
Religio, & pietas, ac magnificentia, uirtus
Qua facit heroes, nunq; discessit ab illo.
Sic aderat miseris, sic suscipiebat egentes
Vt sit fama inopes illum pauisse ducentos
Quotidie, seq; ipsum illis fecisse ministrum,
Ionium magna penetrauit classe profundum,
Assyrios, Arabesq; petens, ut per dita nostras
Duceret ad leges pulsas ea regna Tyrannis,
Multaq; pro Christo passus discrimina tandem
Carmeli iuga conscendit, nostrosq; reuisit
Per montis spelæa patres, ubi uixerat olim
Maximus Helijas, secumq; ad gallica duxit
Littora plerosq; illorum, sic nostra propago
Venit ad occasum, terramq; exiuit in omnem,
Religiosa iterum senio iam proximus arma
Induit, & Libycos fines uastauit, & alta
Moenia Didonis, Tuniseaq; regna subegit.

DE SACRIS DIEBVS.

Illinc ad superos morbo confectus atroci
 Fecit iter summo mutans regna infima mundo,
 Cum genus Assyrijs nostrum descendat ab oris,
 Vnde sit occiduas, ut sic compleuerit urbes:
 Anglia Conuentus tot habet, tot Scotia tellus
 Credere quot nequeant, qui non uiderere Britannos:
 Creuit apud Gallos, quia rex ut numina quaedam
 Obseruabat eos quorum diuina putari
 Digna fuit probitas, & uita simillima Diuis:
 Cur apud Anglorum populos ita creuerit audi,
 Anglicus in Syrias ueniens exercitus olim
 Achonem Tyrijs positam propel littora ponti
 Quae prius occurrit subitis oppresserat armis,
 Accurrere Syri, se proripuere Sabaei
 Ocyus externum annexi propellere Martem:
 Mox belli torrentis aquam, qui moenia praeter
 Labitur obsessis aliquem ne redderet usum,
 Corruptere graui iumentorumq;, hominumq;
 Tabe, cadaueribus saniem per flumen, odorem
 Pestiferum per uicinas mittentibus auras,
 Et quia Carmeli fontem, qui proximus urbi est
 Audierant patribus nostris absentibus imbrem
 Non dare, quo facerent lymphas arefcere factio
 Impete mactarum quot sunt in monte reperti.
 Et subito fons clausit aquas, sed maior eorum

AVGVSTVS LIBER. VIII.

Barbaricæ percussa metu feritatis in urbem
 Pars ierat, Deus hos rabida subtrahit ab ira,
 Nec tulit ex toto genus euanescere nostrum.
 Isti igitur cum iam nostros penuria dulcis
 Afflictaret aquæ, puteis, & fontibus haustis,
 Atq; uenenatis passim intra mœnia, & extra,
 Talibus affati uerbis languentia castra,
 Ne trepidate uiri, nec desperate salutem,
 Fidite cœlitibus. montis uicina repente
 In iuga tendamus, manare uidebitis illinc
 Innocuos latices, & amœni pocula fontis.
 His dictis armati omnes per Barbara castra
 Impune elapsi montem subiere, & in alto
 Vertice congestis saxorum molibus arcem
 Construxere nouam læti, sed fonte reperto
 Funditus exhausto, Nam post crudelia patrum
 Funera nostrorum defecerat, omnibus ingens
 Incubuit mœror, flexo tum poplite sancti
 Orauere patres lymphas, mox flumine facto
 Fons uitreas effudit aquas, quæ tempora belli
 Aspera perpetuo fecere salubria fluxu.
 Ista duces tanta intuiti miracula secum
 In patriam duxere uiros, quibus arma negabant
 In laribus sedem Assyrijs, & templa, domosq;
 Construxere nouas, paucis ita floruit annis

DE SACRIS DIEBV. VA

Religio quasi uirga solo depacta feraci,
Et ueluti palmes robur translata recepit.

DE SANCTO AVGVSTINO.

A Nnua Septēbris quinto celebrate Calendas
(Augustinus adest) magno solennia plausu,
Sidoniæ natus propter Carthaginis alta
Mœnia doctrinis animum dedit omnibus, omne
Bibliothecarum ueterum penus, omne nouarum
Explorauit, ubi Libycis prædatus in oris
Quicquid erat disciplinæ, transiuit ad urbes
Aufonias, uidit magnæ Capitolia Romæ,
Venit & ipsa parens nati uestigia semper
Sollicito sectata animo, cui Monicha nomen,
Iunior impatiens ueneris fuit, ægra marasmo
Corda ferens tali, multis emarcuit annis,
Maternis tandem lachrymis sanatus ab unda
Emersit stygia, lucemq; aspexit olympi,
Non tamen hoc eius potuit de pectore cancer
Ante trahi, sic est nostris immerfa libido
Sensibus, in lucem fuerit q̄ proditus infans,
Infœlix infans tanto par indole patri,
Nam dum floret adhuc raptus producere fruges
Non potuit, uirtus inconsumata recessit,
Venit ad Insubres ubi longo tempore fungens
Rhetoris officio, tandem fermenta reliquit

AVGVSTVS LIBER VIII.

Manichæa, quibus puerili indulfit ab æuo.
 Ambrosius qui tunc magno cum fœnore in illa
 Pascebat regione greges sermone potenti
 Eruit illius tristem hunc de corde ueternum,
 Ergo experrectus quasi qui post longa uiator
 Otia, desidïæ uult damna rependere cursu,
 Accinxit diuino operi feruenter, & acri
 Sedulitate animum studia ad cœlestia flexit.
 Viuendi normam instituit, memoratur Eremum
 Incoluisse maris tusci prope littora, Centum
 Cellarum quauicus erat. Tyberina petiuit
 Hostia, & hic mater corpus mortale reliquit,
 Littoribus tandem Libycis, patriacq; potitus
 Hæreticis bellum indixit, de finibus illis
 Expulit hanc diram crebo certamine pestem.
 Non tot Cœliuragis quoties e nubibus æstas
 Fundit aquam, riuos agit Apenninus ab alto
 Vertice in umbrosas ualles, camposq; iacentes,
 Quot fluit in libros huius facundia patris.
 Nemo q; illorum pelagus perlegerit omne
 Se iactare potest, in tanta uolumina crescunt,
 Artibus his bifido caput insignitus amictu
 Hipponense pedum meruit, gens illa sub isto
 Dum uixit pastore bonis cœlestibus aucta est
 Mirifice, sicut sub frugi terra Colono

DE SACRIS DIEBV.

Plus parit, & maiore onerat granaria fruge,
Europæ iam notus erat, iam notus & Indis,
Vt Graïs Elice, Tyrijs Cynofura carinis,
Cum subito extremis terrarum a finibus atrox
Vandalus erumpens, tanq̃ si littore fracto
Oceanus fluat in terras regna omnia merfit,
Vastata primum Europa transfuit Iberum
Aequor, & inuoluens furijs Getulica rurâ
Venit ad Hipponem, qua tempestate suorum
Tristia fata gemens pater Augustinus acerbas
Incidit in curas, lapsq̃ in corpora morbo
Mentis ad extremam uitæ scelicibus horam
Auspicijs ueniens terras mutauit olympo.

DE DECOLLATIONE SANCTI IOANNIS BAPTISTAE.

Herodes Herode fatus uesana propago
De patre uesano fratris consorte Philippi
Hurpata ingēs scelus, immanemq̃ rapinâ
Ausus erat, tantumq̃ nefas iactabat in horas,
Id Baptista palam facinus reprehendere adortus
Iram Herodiadis, nam regis adultera nomen
Hoc habuit, subito incurrit crudelior hydra
Illa sacro insidias Vati, laqueosq̃ tetendit,
Huic erat eximio uultu, uiridiq̃ luuenta
Filia, quæ cum Rex proceres ad festa uocasset

AVGVSTVS LIBER VIII.

Natali celebranda die saltauerat inter
 Solennes epulas, & regia pectora tantum
 Mouerat, ut se rex peteret quæcunq; daturum
 Dixerit, hæc sceleri uox est uia facta nefando,
 Nam cum consuleret matrem petitura quid esset
 Mater ait, pete Baptistæ, pete filia nobis
 Funestum, dirumq; caput, linguamq; procacem.
 Ipse autem dudum Vates in uincula missus
 Ob regale odium fuerat, uinctusq; iacebat
 Qua sedet in terris Arabum Macheronta Sabæis.
 O scelus o immane nefas, o cognita nunq;
 Ante hac impietas, hominum sanctissimus isti
 Traditur incestæ, pellex olidissima calcat
 Fas, & iura, decus mundi ludibrio habetur
 A meretrice, iocus de maiestate triumphat,
 De uirtute scelus, de iure iniuria, sicq;
 Naturæ simulac morum subuertitur ordo:
 Quo Deus hoc uultu uidit: cur sydera non sunt
 Hoc opus indignata: solum cur pertulit huius
 Criminis authorem: cur non absorbuît Orcus
 Illico: & ad stygias subito non corruit umbras:
 Tempus erat, quo pascha uetus proferre solebat
 Azima per mensas, tunc est grassata libido.
 Tunc caput ablatum, tunc aduenere nepotes
 Helia uiuentis adhuc, raptumq; cadauer

DE SACRIS DIEBUS.

Adiunxere suis patribus, tumuloq; dedere,
 Atq; duos inter Vates posuisse feruntur
 Scilicet Abdiam, Carmelicolamq; Heliseum.
 Tunc soluernus erat, sed in hunc translata fuere
 Festa diem, quæ sextilis uigesima nona est,
 Quod tunc dum Romæ regnabat apostata Casar
 Dicitur exustum seruato uertice corpus.
 Nam cum quottidie fierent miracula ad eius
 Busta, sacerdotes larium, populicq; deorum
 Cultores prius ossa uiri sparsere sepulchro,
 Eruta mox uersa in cineres misere per auras,
 At caput ut lingua sese satis ultra maligna est
 Fœmina, proiectum ignota tellure recondi
 Iussit apud Solymos, ubi cum iam secula quinq;
 Volueret astrorum cursus, se uate repertum
 Ostendente fuit, tandem si annalibus ulla est
 Danda fides, uenit longinqua per æquora Romam,
 Sed tamen ut quidam perhibent cum puluere terræ
 Pars cinerum collecta fuit, Genuamq; per undas
 Ionias, per Tyrreni uada cerula ponti
 Vecta, facit, quoties nautis irascitur æquor,
 Si maris ad littus pompa comitante feratur
 Perdere uim uentos, æstumq; silere furentem.
 Hæc Genuæ ciues recitant miracula, & ipse
 Hac ope terrifico functæ discrimine puppes.

SEPTEMBER LIBER IX

Et multi qui rem hanc oculis uidere supersunt,

F. BA. MAN. LIBER IX.

DE SANCTO AEGIDIO.

Edneq; Septembris ueniunt sine honoꝝ
Aegidij natale ferunt, qui (re Calendæ;
natus Athenis

Cecropios inter Ciues contempsit honores,
Non curauit opes, inopi patrimonia turbæ
Factus inops tribuit, studiumq; reliquit habendi,
At quia se faciunt humanæ præmia laudes
Ac merita cludunt, hominum cõmeritia fugit,
Et latuit syluis, & nunc habitauit in Othry,
Nunc in Taygeto, Cypressifera uel in Ida,
Poma dabant epulas, fontes, & flumina potum?
Et nunc Permessum, nunc Dircen, nunc Eurotam
Haufit, & in nuda sternebat corpora noctu
Dormiturus humo. Sed cum clarescere sese
Vidit, & agnosci, patriam mutauit, & æquor
Carpathium, Ioniumq; legens pertransijt Aetnam
Tyrrenas, Liguresq; domos, & ad hostia fedit
Per quæ theutonicis Rhodanus mare diuidit undis,
Hic nactus nemus antiquum sub quercubus altis
Repperit amisso lactantem pignore ceruam,
Quæ plenis (homini Deus hæc alimenta pararat)

DE SACRIS DIEBVS.

Quotidie uberibus patris ueniebat ad antrum
 Exoneranda, anno fuit hæc alimonia toto,
 Hic tandem latitans a uenatore canum ui
 Proditur, & structis monachos collegit in unum
 Aedibus, ac fidei docuit mysteria nostræ.
 Plurima ab hoc memorant sancto miracula patre
 Facta, sed hoc unum, quoniã memorabile uisum est,
 Enarrare libet, breuibusq; adiungere uerbis,
 Venerat ex Gallis Romam, summusq; sacerdos
 Hospitis aduentu lætus donauerat illi
 Hostia quæ fuerant ex Idæa Cyparisso
 Fabrefacta duo, sacrisq; insculpta figuris,
 Ista domum quo dona modo traducere posset
 Nescius in Tyberim misit, fluuiioq; maricq;
 Præcipiens sacrum munus reuerenter haberent,
 Perferrentq; domum (res admiranda) reuersus
 Repperit in portu tranquillo allapsa natatu
 Hostia, & attollens templi suspendit ad antas,
 Prætereo quonam pacto deleuerit illud
 Grande nefas tibi Francorum rex Carole, quod non
 Ausus eras tantq; nimium deforme fateri.
 Utq; tuam uitæ sobolem post fata precando
 Restituit, functus mortali carcere tandem
 Transijt ad superos, & in alto uiuit olympo.
 DE NATIUITATE, B. VIRGI, MARIAE.

SEPTEMBER LIBER IX.

Virginis extremos dum sol circūuolat ignes
 Et parat ardentem radijs accendere Librā,
 Altera Septēbris cum lux octaua resurgit

Virgo uenit, Virgo ante nurus uenerabilis omnes,
 Clarius Erigone, phœbo lucentior ipso,
 Dicitur hæc uirgo steriles habuisse parentes,
 Quæ res Hebræis ignominiosa solebat
 Esse, nec in templum steriles inferre mariti
 Dona sinebantur, nancq; ut sine frugibus arbor
 Dicitur infœlix, sic & sine prole maritus.
 Propterea pater illius demissus ab alto
 Sanguine Dauidis dimissa inglorius urbe
 Rus ierat, mater tanq; sine compare turtur
 Desolata domi uiduas imitata sedebat.
 At Deus amborum sortem miseratus ad illos
 Vnum de superis misit, qui dedecus istud
 Tolleret, hic subito Solymam perlatus ad urbem
 Anna tuo dixit surgens occurre marito
 Rure reuertenti, uolūtans in rura subinde
 Ad Ioachim dixit, uenienti occurre maritæ
 Concipiet, parietq; nouæ tibi gaudia prolis,
 Venit in occursum uir coniugis, illa mariti,
 Iunxeruntq; manus urbane in limine portæ
 Aurea cui nomen, uix noni tempora mensis
 Transierant, facti pulchra sunt prole parentes.

DE SACRIS DIEBV.S.

Hunc antiqua diem fastis non intulit ætas.
 Posteritas uero postq̃ pacata quierunt
 Tempora, prostrata iam religione Deorum
 In Mariæ laudes magis est accensa, diemq̃
 Censuit adiungi festis maioribus istum.
 Causa pium quæ mouit opus repetenda uidetur
 Altius, a superis hæc obseruantia fluxit.
 Diui homines curis uacuos terrestribus, & se
 Vertere nitentes ad cognoscenda superni
 Sublatis in cœlum animis solatia mundi,
 Multa docent, ardentè amant, & sæpe reuisunt
 Aerijs tecti membris, & imagine nostra.
 Ex his unus erat super alto uertice montis
 Idalijs solus degens, qui traxerat istud
 Viuendi genus a patribus Carmelidis oræ.
 Namq̃ ea gens simulac sanctæ confinia terræ
 Exiuit, Cyprios primum se extendit in agros.
 Sic nostri Annales perhibent, sic multa senili
 Iam carie corrofa docent nostratia templa
 Quæ superant, & adhuc illis celebrantur ab oris.
 Hic solitus dulces cantus audire quotannis
 Sexto Idus mensis faciunt cui nomina septem
 Id tam dulce melos contemplabatur, & aures
 Ignea dum tacitam uoluebant sydera noctem,
 Altius arrectas pendentiaq̃ ora tenebat.

SEPTEMBER LIBER IX

Postq̄ saepe illos symphonicos modulatus
 Audist, & summo resonantia carmina Cælo,
 Grandius incepit meditari, & quarere causam.
 Dumq; stat admirans, uox est audita per auras
 Talia uerba ferens. Diui annua festa frequentant,
 Et modo, quando rubens terris aurora propinquat
 Incipiunt celebrare diem, quo maxima mater
 Aedita uenturo fecit primordia seculo.
 Fac igitur, fac ista palam solennia mundo
 Carmelita, tuum est uulgando incumbere festo,
 Nanq; tuum genus illa fouet, titulumq; tenetis
 Illius, & patres uiuens inuisere uestros
 Helijæq; domos priscas, fontemq; solebat,
 Nuntia, & inuulga lucem hanc, imitemini olympum,
 Vestraq; sit posthac concors ecclesia nostræ.
 Sic ait, hic autem Cyprias descendit ad urbes
 Arfinoen, Salamina, Paphu, Temesem, Amathunta;
 Per Rhodon in Cretam ueniens Gortynia tecta,
 Gnostiæq; intrauit, celeriq; Cydonia gressu,
 Talia famigerans iuit per Cycladas usq; ad
 Bosphoricos Thraces rumor, peruenit Athenas,
 Appulit & Spartam, Pelopeiadesq; Mycenæ.
 Per Siculos tandem Romam perlata senatum
 Mouit fama, Dies sic est ea nacta fauorem.

DE EXALTATIONE, S. CRYCIS.

DE SACRIS DIEBV5.

IAm Septembrales Idus præuertit Apollo,
 Quartaq; post decimam ueniēs Aurora colorat
 Aequora, & ingreditur lampas Titania libram,
 Pars est libra Nepæ, Nam quas Nepa porrigit ulnas
 Libra capit. Chelas ueteres dixere Pelasgi.
 Cingitur hoc signum dextra, læuaq; figuris
 Pluribus, & quasi Rex stipante satellite multo
 Surgit ab Oceano, stellæq; natare uidentur
 Per mare sydereos ignes referentibus undis.
 Sydera quæ retinent nomen, formamq; sagittæ
 Ecce micant, hædusq; ferens petulantia corda.
 Hic colitur magno Crux exaltata triumpho.
 Cosdroa Perfarum rex immanissimus omnem
 Cœperat Assyriam, Christi uiolare sepulchrum
 Dum parat ingenti subito formidine captus
 Destitit, & partem Crucis a genitrice relictam
 Constantine tua rapuit, secumq; reportans
 Sustulit in turrim, celebriq; in sede locauit.
 Hic erat Aeolides tanq; Salmonæus alter,
 Qui simulare uolens fulmen laquearia fecit
 Aenea, & æripedes ferrata ad plaustra iugatos
 Impellebat equos cursu super æra citato,
 Ille Dei nomen maiestatemq; superbo
 Vsurpans fastu gemmis oneratus, & auro
 Stabat in excelso cum maiestate sedili,

SEPTEMBER LIBER. IX.

Et comitem tanti secum retinebat honoris
 Sub bysso candente Crucem, fumante uolebat
 Ture coli demens, brutoq; indignior omni-
 Tunc erat imperij caput Heracleus in armis
 Maximus iratis certare leonibus audens,
 Hic sua Threicio soluens de littore castra
 Duxit in Assyriam, uictis certamine Persis,
 Venit ad Aeriam turrim, regemq; latentem
 Obruncauit agens caput in fora publica ab alto
 Culmine, & euertens Aulæ decus omne, thronumq;.
 Mox Cruce sublata gemmis ditatus, & auro
 Se tulit in Syriam, multis ubi cognita tandem
 Prodigijs summa cum religione teneri
 Cœpit, & ingenti Crux exaltrata triumpho,
 Hunc sibi sacrauit solem propriumq; dicauit.
 Mercurij post hanc lucem, quæ prima sequetur
 Ieiunanda dies, hoc est de quattuor, unum
 Temporibus tempus, tria quod ieiunia claudit.
 Mercurij, & Veneris duo sunt, Saturnia iunge
 Sunt tria, sementi placidum factura Tonantem.

DE .S. IOANNE CHRYSOSTOMO.

N Omen ab aurato traxit Chrysofomus ore,
 Verba q; ex eius dum declamaret ab alto
 Ad populum dulci stillarent aurea lingua,
 Antiochenus erat, Persisq; parentibus ortus.

DE SACRIS DIEBUS.

Sed Sophiæ studijs, linguæq; insignis utraq;
 Venit in Italiam, causas orauit, & omnem
 Reddidit attonitam Iuuenis facundia Romam.
 Mox quasi de Cælo tactus, causasq; forumq;
 Liquit, & ad sacram conuertit pectora legem.
 Et subito factus quasi fons pietatis, & ingens
 Sanctarum thesaurus opum de turbine Romæ
 Assiduo in portus studuit transire quietos
 In patrios uectus fines sub monte silentem
 More patrum, qui Carmeli montana colebant
 Per spelæa diu traxit sylvatica uitam.
 Thracia pastorem, Byzantiaciq; penates
 Cum peterent tum forte nouum, Chrysostomus ipse
 Cæsare ab Archadio decus ad sublime uocatus.
 Protinus accepit, quem non sperabat honorem.
 Sed cum sacrificæ peccata infamia turbæ
 Argueret, uisus mordax, onerosus, & asper.
 Propterea cleri insidias, & plurima passus.
 Bella, etiam regale odium contraxit, & iram.
 Nam dum liberius uitia insectatur, & omnem
 Nequitiam rigide impugnat, sceleriq; resistit.
 Contra illum Archadio sic procurante coacta est,
 Bis synodus, positi procul usq; a flumine Nilo
 Fingentes sermonem alijs de rebus habendum
 Pontifices multi uenere ad littora Thracum.

SEPTEMBER LIBER IX.

Ipse autem doctus fraudes, artemq; Pelasgam
 Ad synodum non accessit, ne iurgia forsan
 Mutua, & ardentem uerbis accenderet iram,
 Hac culpa si culpa fuit, discedere ab urbe
 Cogitur oppositas Asiæ translatus in oras.
 Sed populo tandem sic exposcente reuersus
 Cum uitis iterum pugnam indixisset atrocem,
 Per synodum rursus Romano a rege uocatam
 Crimen ob id solum q; pastoralibus esset
 Officijs functus synodi post tempora primæ,
 Patribus inuitis, Sythicos damnatur ad agros.
 Demum ubi Romanus tanta hæc opprobria pastor
 Audiit, exilio solui mandauit, & illis
 Litibus imposuit post tot ludibria finem.
 Dum redit, immensum corpus mortale laborem
 Non tulit, at placido mors blanda simillima somno
 Ante iter emensum clausis in marmore membris
 Attulit ad superos functam caligine mentem.
 Septembris lux illa fuit bis septima, Thraces
 Reliquias Iano transportauere sequenti
 In Patriarchalem tumulum, cum spargeret ortum
 Iam ter nona dies Aegæa per æquora solem,
 Illa ideo Graïs lux est celeberrima, nostris
 A uarijs uarij mores seruantur in oris.
 Multa remanserunt eius monumenta, remansit

DE SACRIS DIEBVS.

Bibliothecaingens expierio Helicone
Versibus acceptis, ne dum sermone soluto
Condita, per quam nos, per quam pascuntur Achaei,
Ut per prata greges, & per dumenta Iuenci,
Ergo pater post tot fluxæ discrimina uitæ
Cum patribus sanctis iam tandem in pace quiesce,
Et dignare tuos quibus per lubrica euntes
Arua aliquando cadant ex alto audire clientes.

DE SANCTO CYPRIANO.

Versibus in nostris non es fraudatus honore
Magne pater Cypriane tuo. Verum tua uirtus
Longius exposcit quam nunc excudere carmen

Sim potis, in praesens satis est fastigia laudum
Summa sequi, metamque breui circumdare gyro,
Tuprius ad sacrum quam te diuina uocaret
A cultu Iouis antiqui Clementia fontem,
Rhetor eras totam sapiens Demosthenis artem
Nec quisquam melius causas orare forenses
Tum poterat, labi tuus Arpinatis ab ore
Sermo uidebatur, totumque Heliconam sonare
Atque meduseos fontes, tua namque trahebat
Vulgus, & egregios ad se facundia ciues,
Ut fertur traxisse feras Oeagrius Orpheus.
Ast ubi te Christi melior diatriba recepit,
Conuertisti oculos ad sacra uolumina, & illis

SEPTEMBER LIBER IX.

Noctes atq; dies studijs sublime dedisti
 Ingenium, Pietas uero te tanta repente
 Corripuit, tua sic charitas præcordia cœpit
 Vt non iam mortalis homo, sed missus olympo
 Spiritus humana posses sub imagine credi.
 Tunc tua Carthago Libyci regina profundi
 Quæ dederat natale solum, genus unde trahebas
 Te sibi pastorem fecit, quo tempore Romæ
 Incidit in rigidos præsul Cornelius enses.
 Tunc uelut ex humili lampas si in tecta feratur
 Alta loco magis apparet, tua gloria late
 Claruit, & totum radios porrexit in orbem
 Magnus eras, & magna tui monumenta supersunt
 Eloquij, quæ nectarea dulcedine lactant
 Nos quoq; nunc, & Cœli animas ad limen ituras.
 In sermone tuo Christi documenta relucet,
 Vt solet in uasis terfo rutilantibus auro
 Vua recens quam Creta tulit, quam Lesbïa multo
 Sole colorauit per Apricos uinea colles.
 Et quia tunc regnabat adhuc antiqua Deorum
 Impietas, multi nostrum diuersa ferebant
 Supplitia, exilium, gladios, ignemq; ferasq;
 Vincla, famem, Plutone truces agitante tyrannos,
 Si quos audieras istis succumbere pœnis
 Verbo aderas, longe positos, quo tendere uerba

DE SACRIS DIEBV.

Non poterant, subito scriptis animare solebas
 Talibus adiuti clypeis, pleriq; triumphum
 Emeruere, quibus iam diffidentia uires
 Fregerat, & fegni titubans in pectore torpor.
 Tu quoq; dum Christi causam tutaris, & omnem
 Impendis pietati operam, lacerasq; Deorum
 Nequitiam, procul a patria migrare coactus
 In deserta meas, atq; inter lustra ferarum
 Transigis insontem spatians per littora uitam.
 Tum Cæsar Galenus erat, solusq; latinum
 Imperium capto regni consorte gerebat.
 Præfectus uero Libycis Gallerius oris,
 Ipse sub hoc demum patriam reuocatus in urbem
 Duceris ad templum Iouis, & dare thura iuberis,
 Quod renuens, magnisq; Deos clamoribus omnes
 Intrepide obiurgans Iouis obtruncaris ad aram.
 Mox ueluti paulo ante necem mandata dedisti
 Carnifici merces a curatore soluta est
 Certa tuo, quia te uitæ spoliauerat huius
 Tristibus æumnis, luteoq; absoluerat antro.
 Gaude igitur parta per tot discrimina pace
 Et nobis placare Deum Cypriane memento.
 Lux tua Septembris lux est bis septima, quando
 Dicitur illustri Crux exaltata triumpho.
 Propterea Phœbo tribuunt tua festa sequenti,

SEPTEMBER LIBER IX

Et uenit ad celebres tecum Cornelius aras.

DE SANCTO MATTHAEO APOSTOLO.

I Pse teloniaco dederat qui tempora lucro

Collector Matthæus opum de Syrte uoracis

Tractus auaritiæ meruit sub principe Christo.

Inter Apostolicos patres decoratus honore

Duplici, in annales Christi documenta redegit

Singula, & docuit, calamo facundus, & ore.

Sicut aquis quondam Noe sua misit in orbem

Pignora sedatis, ut gens humana per omnes

Debíta Cœlituum patri daret orgia terras,

Sic sua cum uellet Deus alta in regna reuerti

Discipulos quosdam transmisit ad ultima mundi

Littora docturos gentes, quo Numina ritus

Sint oranda, quibus cœlum placabile sacris.

Iste uelut superis uisum, conuersus ad Austros

Transijt Aegyptum, Nilo ducente Syenem

Appulit, & Meroen positas in flumine terras.

Venit ubi nullam in partem declinat Horizon,

Et lux in totidem, quot nox extenditur horas.

Atq; apud Eunuchum Reginae Candacis acto

Iam biduo, coepit sacris incumbere uerbis,

Et quas attulerat populis ostendere merces.

Ecce duo docti Magicos in Perfide cantus

Arphafat, & Zaroes adsunt, geminosq; dracones

DE SACRIS DIEBUS.

Naribus, Ore, oculis flammam spirantibus ante
 Ora uiri, monstris illum se posse putantes
 Talibus exterrere ferunt, interritus ille
 Constitit, atq; Crucis fecit mansuescere signo,
 Tam fera monstra manu palpans, & tergora, & ora;
 Hoc oculis Regina suis, urbanaq; turba
 Vidit, & attonito stetit ad spectacula uultu.
 Continuo uenere ægri uix lenta ferentes
 Corpora, & infusam membris, animisq; salutem
 Accepere alacres pulsus ex tempore morbis.
 Interea Aegippi regis pulcherrimus Euphron
 Filius in mortem subitam prolabitur, adsunt
 Ecce Magi Iuuenem ad uitam reuocare uolentes,
 Sed frustra annixi, ne despicerentur in astra
 Sublatum dixere patri, nec posse reuerti
 Amplius ad uitam. Tunc tunc Regina uocato
 Euphœnissa uiro casum deplorat, opemq;
 Postulat, Ille oculis subito in sublime leuatis
 Restituit membris animam, quod tota repente
 Vrbs opus admirata hominem compulsam fateri est
 Esse Deum nostra in terram sub imagine lapsam.
 Munera certatim apportant, quæ protinus ipse
 Vertit in excelsæ molis delubra, Tonanti
 Sacra, sacerdotes, hymnos, ritumq; perennem
 Instituens, regem ac populum lustralibus undis

SEPTEMBER LIBER. IX.

Lauit, & Aethiopus Christum diffudit in omnes.
 Hyrthacus Aegippo regi successit, & Euphron
 Pellitur a regno, pedicas Erycina tetendit
 Matthæo, regiq; simul, nam uirginis ora
 Quæ fuerat sacrata Deo iuueniliter arsit
 Hyrthacus, & rapidos animo conceperat ignes,
 Sed uoto Matthæus erat contrarius, ore
 Obiurgans regem tetrico, uiolentia amoris
 Hyrthacus impulsus Matthæum obtruncat, amata
 Vi potitur, tantum potuit Venus, atq; Cupido.
 Lux ea Septembris uigesima prima serendi
 Principium faciens, Nam tunc Atlantides orto
 Sole cadunt, redeuntq; Grues, & semina sulcis
 lacta legunt, spumatq; lacu uindemia pleno.

DE SANCTO MAVRITIO.

Altera Thebæo lux est sacrata tribuno
 Mauritio cui nomē erat, cētū inclyta portis
 Vrbs Thebæa fuit quondā, q̄ Nilus ab oris
 Aethiopum pharias properat lapsurus in undas,
 Hinc legio duce Mauritio Thebæa perfecta est
 Vrbs in auxiliū Romæ cum Maximianus
 Pergeret in Gallos bellum illaturum acerbum
 Christigenis, quod cum legio rescisset, & omnes
 In legione duces Christi, qui nomen, & undam
 Atq; fidem induerant, castris cessere relictis.

DE SACRIS DIEBUS.

Sedunensis agri locus est Alemanica propter
 Flumina quem Rhodanum dicunt, exercitus omnis
 Sacrificare uolens Marti, latioq; Quirino.
 Illic constitit, positisque quieuerat armis,
 Ast ubi compertum est illinc abiisse Tribunum,
 Causaq; dissidij patuit magno impete Cæsar.
 Ite ait, & decimos omnes occidite ferro,
 Hoc semel, hoc rursus factum, circundata demum
 Tota necem legio dum uult a cæde suorum
 Synceras seruare manus, dum sacra Deorum
 Damnat inuit, pendunt alacres sine crimine pœnam.
 Post tantam comitum cædem conuiuia miles
 Dum celebrat fessus, quidam cui nomina Victor
 Præteriens uerbis opus id damnauit acerbis,
 Hunc quia Christigenam miles deprehendit, eodem
 Supplitio affectum super alta cadauera misit
 Hæc referens, & tu magno mactare Quirino,
 Fama antiqua tamen quosdam de turbine tanto
 Euasisse refert, quorum qui moenia seruat
 Bergomeæ gentis, positasq; in rupibus arces,
 Vnus Alexander, post tempora longa cruentum
 Martyrium passus, modo cum legione triumphat.
M DE SANCTA TECLA.
 Auritio uicina dies natalia Teclæ
 Festa colit, Pauli uerbis afflata recepit

SEPTEMBER LIBER IX.

Corde Deum, Christiꝛq; fidem, sponsoꝛq; relicto
 Perpetua cœlebs in uirginitate remansit,
 Fracta in iudicium pro relligione furentem
 Mittitur in flammam, Sed fuso e nubibus imbre
 Flamma cadit, post paucorum interualla dierum
 Denudata trucem iussa est equitare Leenam,
 Sed fera conuerso retrorsum uertice furas
 Lambere, blandiri plantis clementius orsa est,
 Ad pecudes magis atroces proiecta Leenæ
 Auxilio seruata fuit, Lea dentibus Vrsum
 Frustratim secuit, mox est congressa Leoni,
 Et longo tandem simul occubuere duello.
 Tortilibus fœtam colubris, fœtam aspide, & hydris
 Mittitur in foueam sine uestibus inter atroces
 Nuda feras oblita necis nihil horruit atrum
 Virus. id ingemuit solum q; corpora nullis
 Inuelare modis poterat, dolor iste pudicam
 Torquebat mentem, deplorabatq; pudorem,
 At Tauris demum indomitis annexa rudente
 Immundam per humum trahitur, sed fune soluto
 Protinus, illæsam tauriliquere fugaces.
 Quæ uirtus hæc mira oculis abscondita nostris
 Infrenare potens cum uult elementa ferascq;
 Nempe ea, quæ tanto cœlestia corpora uersat
 Ordine, & occulto descendit in omnia lapsu.

DE SACRIS DIEBUS.

Casibus his sanctam mulier generosa recepit,
Et miserans simul ac mirans tam fortia corda
Virginis hæredem fecit, post tempore paruo
In Syriam ueniens petiisse seleucia fertur
Moenia, & hic placida discessit in æthera morte.

DE SANCTO CLEOPHA.

Septimus Octobris cum Lucifer ante Calendas
Nascitur, arduos Cleophã ueneramur ad aras.
Hic fuit ex illis unus, quos Christus eundo
Edocuit stygijs tunc tunc egressus ab umbris.
Alter erat (famæ si fas est credere) Lucas,
De quo plura dies cum uenerit ille canemus.
Ipse eodem tecto sub quod iam sole Britannos
Prætereunte lares Christum duxere, uoluto
Dum docet, & fidei fines protendere curat
Insidijs captus Cleophas occiditur anno.
Forti, ac magnanimo Christi de milite plura
Scire uetor, nam scriptorum tunc copia rebus
Vndiq; turbatis, uel nulla, uel obruta grandi
Tempestate fuit, sic nos latet illius æui
Maxima pars, nostræ primæua infantia gentis
Tunc erat, in linguas nondum facundia, nondum
Venerat annales rerum, quæ conderet ætas.
Post istas ut adulta dies ecclesia sumpsit
Robur, in hystorias cœpit transmittere facta

SEPTEMBER LIBER IX.

Incluta, & heroes chartis includere nostros.
 Prodiit Eusebius, qui tempora scripsit, & annos,
 Gestaq; quæ potuit ueterum cognoscere patrum,
 Sed quibus intulerat iam longum obliuia tempus
 Præterijt, nec enim nobis scire omnia fas est,
 At pater errorum refecans Hieronymus umbram
 Eusebij annales usq; ad sua tempora traxit.

DE S. COSMA ET DAMIANO.

EX Arabū populis gemini medicamina fratres
 Ante alios docti sibi quæsiuere medendo
 Sydera, nam gratis medicas adhibere solebāt
 Cuiuscunq; manus, omnesq; extinguere morbos,
 Maior erat Cosmas, Alter Damianus, uterq;
 Sanctus, uterq; Deos, & Numina falsa perosus.
 Non fuit argolicis quiscq; regionibus istis
 Aequiparandus, eat Troiæ, qui bella Machaon
 Vidit, eat Chiron, Podalirius, atq; Melampus,
 Atq; alij, quorum Grai meminere Poetæ,
 Ut Pæon, Coufç senex, & Apolline natus.
 Illi etenim, quosdam poterant depellere morbos
 Isti omnes, illi succis, & gramine, uerum
 Infusa uirtute isti diuinitus ambo.
 Audierat Cosmas accepto munere fratrem
 Nescio quam curasse Nurum, quo crimine læsus
 (Crimen enim credebatur) eum prohibebat humari

DE SACRIS DIEBUS.

In tumultu post fata suo, Sed in intima figens
 Corda Deus uisum, monuit per somnia dici
 Non debere scelus, quod mens sincera recepit
 Simpliciter, quod grata dedit sine fraude uoluntas.¹
 Hos ac tres alios fratres Aegæa tyranno
 Sub Lyfia uidit multas percurrere pœnas,
 Nam prius in grandem Zephyris Bacchantibus æstu
 Proiectos mare corripiens reiecit in arua
 Proxima littoribus, uiridique reliquit in herba,
 Mox adhibens flammam licet comburitur, ipsos
 Flamma fugit, neque sacros complectitur artus,
 Cæsi etiam grauibus flagris, & uerberare multo
 Euasere alacres, & non sensere dolorem,
 Tunc tribus in tenebras missis, & carcere clausis
 Affigunt crucibus primos, ac signa rotandis
 Efficiunt faxis, sed uis diuina retorquet
 Vulnera in authores, magico se murmure ludi
 Causatus Lyfias clamat, proferte pharetras
 Rostraque Ithyreo iactate Cydonia neruo,
 Nec mora spicata saeuitur arundine, Verum
 Tela sagittantes retro redeuntia figunt,
 Supplicio capitis tandem uictoria parta est,
 Et dum Septembris uigesima septima surgit
 Vespera, in aetheros commigrauere penates.
 O gemini fratres, qui per discrimina uitæ

SEPTEMBER LIBER IX.

Mortalis ueluti fluctus iactata per altos
 Nauis ad A striferi portum uenistis olympi
 Terrigenis precor este boni, pacate furorem
 Armorum, & tantum effundi prohibete cruorem,
 Vertite ad Etruscas etiam pia lumina gentes,
 Et seruate lares Medicum, qui stirpe feruntur
 A ueltra traxisse genus, seruate Leonem
 Pontificem summum, generis qui maxima tanti est
 Gloria, Qui terris Cœlo demissus ab alto est,
 Ut fuget ærumnas, totumq; refrigeret orbem.

DE SANCTO MICHAELE ARCHAN.

Septembris iam finis adest penultima festum
Saffert grande dies. Michael celeberrimus inter
 Cœlituum turmas templum sibi fecit in alto
 Vertice Gargani, factumq; dicauit, & ista
 Luce Sipontinam monti, quæ subiacet urbem
 Admonuit, factiq; omnes fama iuit in oras.
 Urbis enim pastor cupiens ediscere ab ipso
 Principe militiæ Diuum si forte sub antro
 Montis ubi nostra fuerat sub imagine uisus
 Vellet adorari, precibus ieiunia longis
 Addiderat, totoq; orans se afflixerat anno.
 Ecce nouum iubar in thalamo sub nocte silenti
 Luxit, & effigies passis apparuit alis
 Arma ferens, dextraq; enssem, leuaq; bilancem,

t iiii

DE SACRIS DIEBUS.

Et breuiter populi sic est affata magistrum.
Inuenies summo delubra cacumine, nostra
Consecrata manu, rupem conscende, uidebis
In saxo signata hominis uestigia templi
Hoc erit indicium, sic fata recessit imago,
Sic pater admonitus montem subit atq; repertam
Ingrediens Cryptam tres sub testudine saxi
Prospicit ornatas nitidis mantilibus aras,
Ad Libyam geminas, unam Titanis ad ortum.
Hoc ubi compertum, Ciues, & rura repente
Conscendere iugum, turbæ per inhospita longe
Saxa per anfractus montis nemorosaq; iustra
Se effundunt, summaq; locum pietate frequentant.
Hic ubi libati calices, diuinaq; rite
Res finita, latex saxo ebulliuit aperto
Protinus in fontem, uitreis qui lympidus undis
Viuit adhuc potis humanos extinguere morbos.
Fama per Italiae populos effunditur omnes,
Atq; per Epiri gentes, adriatica circum
Littora, & Illyricos montes, & Achaica regna,
Relligio nostris animis innata coegit
Mortales omneis ad quos peruenerat huius
Prodigij rumor celsas inscendere cautes.
Pontificum princeps, qui Vaticana gubernat
Templa per occiduas facinus mirabile terras

SEPTEMBER LIBER. IX.

Prodidit, & lucem fastis solennibus istam
Associans uoluit toto celebrari orbe.

DE SANCTO HIERONYMO.

VLtima Septēbris tua lux sanctissime patrū
Hieronyme, stridone satus Romana petisti
Gymnasia, & celeri studio sapientiæ in altū

Ascendisti apicem fari tribus omnia linguis

Doctus, & illius tanto sublimior æui

Ingenijs, quantum colles præcellit olympus.

Cum uero tibi fama foret lucentior astris,

Vitæq; conflato decies syncerior auro,

Dignus habebaris Petro succedere, & omnis

Vrbs Romana oculos in te coniecerat unum,

Optabantq; decus tibi pontificale Latini.

Istius aggressus splendorem extinguere laudis

Insidias tibi liuor edax mira arte tetendit.

Nam tua subducens furtim tibi pallia noctu

Supposuit muliebrem habitum, quem cantica surgēs

Ad diuina priusq; lux albesceret (heu fors

Inuida uirtuti semper, temeraria semper)

Induis, & sacras tendis sine lumine ad aras.

Sic tua tam florens probitas in honore remansit,

Hanc Deus indignam uoluit te incurrere fraudem

Vt mala corruptæ fugeres consortia gentis,

Et fieres uiuens Cœli de ciuibus unus.

DE SACRIS DIEBV5.

Ad Syriae fyluas igitur, saltusq; Sabæos
 Continuo transis, rapidiq; incendia solis
 Nudus, & esuriens longo in mœrore tulisti,
 Mox Bethlehem remeas, ubi cum diuina relinquens
 Ethnica cœpisses uersare uolumina, noctu
 Visus es in somnis magni stare ante tribunal
 Iudicis, & probris ac duro uerbere plecti,
 Quod studia haurires sacris humana relictis,
 Temporeq; ex illo mundi primordia, legem
 Sinaicam, uatum anfractus, Sauleaq; regna
 Voluere cœpisti, sacrisq; incumbere chartis,
 Dum uero in cœtu fratrum diuina sedendo
 Sacramenta doces, legumq; abscondita fensa,
 Ecce Leo septum ingreditur pede claudus inertis,
 Aufugere omnes, tu solus in hospite tali
 Nil hostile tímens læsæ medicamina plantæ
 Influis, ille autem posita feritate clientem
 Se tibi deuouit, Quid multa moramur? Agaso
 Factus ad hybernos asino uectante solebat
 Conscisa in truncos, ac discuneata securi
 Ducere ligna focos, sed cum sopita teneret
 Lumina, iumentum pascens rapuere latrones,
 Postq; experrectus focium non uidit amaro
 Per fyluas animo, perq; omnia rura cucurrit,
 Ast ubi quærendo tempus se amittere nouit

SEPTEMBER LIBER IX.

Anxius ad fratres redijt, nec ut ante solebat
 Ingenue tecum ingressus, collegia patrum
 Erubuit, longeq; abiens a limine tristi
 Procubuit uultu culpam mœrore fateri
 Visus & aspectu misero, ueniamq; precari,
 Te tandem mandante, feram quis tam mansuetam
 Tam docilem speret; lignis generosa ferendis
 Terga dedit, nec se regem memor esse ferarum
 Demissa ceruice humili successit a sello.
 Sic homines docuit sceleris cum pœnitet illos
 Quid sit opus facto, qualiq; ardore dolendum est.
 Ligna tulit, donec pecudem latrone perempto
 Repperit in campis, gaudensq; in tecta reduxit.
 At cum perspiceres diuina uolumina multis
 Deprauata locis, & conceptacula lymphæ
 Vnde bibunt animæ, primum amisisse nitorem
 Hanc tua scabriciem uigilans industria longo
 Deterfit sudore, tuus labor ista fugauit
 Nubila, & expulsa fecit uada lymphida fece.
 Tu salis illius, quo syluestres Colocyntas
 Incola Carmeli docuit compescere uates,
 Fungeris officio, Tu raptus ab arbore ramus
 Quo Moses purgauit aquas, fontesq; Sabæos,
 Tu uelut Alcides contra Stymphalica monstra
 Hærsiarcharum claua decernis, & arcu,

DE SACRIS DIEBV.S.

Tu quasi sol lucis genitor iubar elicis alnum,
Ignitascq; tuo totum iacularis in orbem
Ore faces, fideiq; fugas a finibus hostem.
Tu similis Zephyro, qui pallida nubila, & imbres
Dissipat, & pulso Cœlum squallore serenat,
Qui solem, lunamq; aperit, titaniaq; alstra,
Qui uitam infundit passis horrentia plantis
Frigora, ad Australem dum sol procul exulat urnam,
Ad superos tandem longo iam frigidus æuo
Vtpote qui stabas annorum in limine centum
Scandis, & æterne frueris dulcedine uitæ.
Opater ad nostras uoces conuertere, & audi,
Prandia iam dudum sumus ad diuina uocati,
Et transire prius per sancta negotia longo
Est opus incessu, sed inertia corporis obstat.
Fasce sub hoc igitur ne deficiamus, adesto
Tui cui concessum est epulis accumbere Diuum,
Et fer opem positæ tanto in discrimine Cymbæ.

F. BA. MAN. LIBER X. DE SANCTO FRANCISCO.

Q Varta dies Octobris adest, celebrate
Festa Lauernicolæ nudis (minores
solennia plantis. (patri,
Nomen Ioannes uestro est ab origine
Sed noua Francisci traxit cognomina fando,

OCTOBER LIBER X.

Dum studet artifici Francos effingere lingua
 Iste iuuentutis uirides dum perderet annos
 Futilibus curis, & pernitiōsa trahendo
 Otia, in atrocis morbi genus incidit, unde
 Perpendit nihil in uita præstantius esse
 Quam toto amplecti Christum, & Cœlestia nixu,
 Vmber erat, coluit Tuscæ montana Lauernæ,
 Quæ furum tutela fuit, pannosus, & ultro
 Factus inops, missō sua sub uestigia fastu
 Mortales longe ante alios mitemq; humilemq;
 Se exhibuit, Christi ante oculos patientis imago
 Semper erat, plagas, & uerbera mente ferebat
 Et quas mente tulit Deus apparere figuras
 Illius in membris uoluit, nam uulnere pectus,
 Vulnere signauit palmas, & uulnere plantas.
 Sicq; sigillato Christus se expressit in illo,
 Sicut ab Assyria ueniens regione futurum
 Angelus admonuit Laterani in limine templi.
 Humanos uero non solum spreuit honores
 Verum etiam timuit, quia mens inflata fauore
 Lasciuire solet, tali ratione sacerdos
 Esse recusauit, neq; sacrificauit ad aras.
 Huius ad exemplum uitæ se magna uirorum
 Copia conuertit, numerumq; efluxit in amplum
 Posteritas huius patris appellata Minorum

DE SACRIS DIEBV5.

Nomine nodoso lumbos consueta rudente
Cingere, & in soleas calces inferre salignas,
Innumeras eius laudes, miracula, & acta
Sparfa per annales, atq; impletura uolumen
Grande, superuacuu5 labor est includere uersu,
Cum sint nota satis, uulgicq; per ora ferantur.
Angelicæ tandem uitæ præcepta relinquens
Discipulis omnes, quæ seruantur in annos
Sumpsit honoratis Diuum de sedibus unam.

DE SANCTO PETRONIO

HAec eadem tibi Petroni celeberrimæ gētis
Flaminiae princeps, lux est sacrata, tuarum
Felsina q̄ Tusci quōdam caput esse solebat
Imperij, laudum seruat monumenta, fuisti
Et pater, & pastor tantæ dignissimus urbis.
Graius eras magni ueniens a sanguine regis,
Qui sua Threicio positis in littore muris
Nomina coniunxit, Romanacq; mœnia Christo
Cessit, & Aegæas sedem sibi legit ad undas.
Hoc adeo sublime genus satis indicat illud
Quod tua Theodosio nupsit germana secundo?
Graiuenas inter proceres tu primus, & ipso
Alter ab Augusto tantum splendoris habebas
Cæsaris in regnis, q̄tum inter sydera luna.
Tu puer ingenuas artes, & utranq; mineruam

OCTOBER LIBER X

Cecropis, atq; Numæ doctus superare coæuos:
 Non minus es uisus superet q̄ flumina pontus.
 Missus ab Augusto Romam legatus ad urbem
 Occurrente tibi uada per Tyberina senatu
 Ductus es insigni Laterana ad limina pompa,
 Imperium Petri tunc Cœlestinus habebat
 Insignis pietate senex, cui nocte cubanti
 Clauiger in somnis hæc est oracula fatus.
 Orba suo luget pastore Bononia, & orat
 Hunc sibi concordi, qui cras Tyberina subibit
 Hostia Thraicij's ueniens orator ab oris,
 Annuit oranti deus, hanc tu amplectere curam:
 Quid per multa uagor: longa prece uictus adisti
 Hoc onus, & sacro tandem succedis honori,
 Tunc libris qui inuenta docent humana relictis.
 Ad sacras animum leges, ad mystica uatum
 Dicta retraxisti quærens alimenta, cibosq;
 Spirituum quibus ætheream deus annuit arcem:
 Tunc tua mens uti uere solum se floribus ornat
 Virtutum decus omne tulit, prudentia late
 Splenduit, accensa est charitas, clementia mitem.
 Induit aspectum, pietas miserabile uulgus
 Adiutura manus ambas extendit ad aurum.
 Et disperfit opes per rustica tecta per urbem.
 Tunc tibi tota domus Ditis molita repente est:

DE SACRIS DIEBV^s.

Infidias, Venus in primis locus, atq; Cupido,
 Mercurius uenator opum, Mars belliger iram
 Irritare sciens, animos Saturnus inerti
 Defidia obscurans, Luna inconstantia corda
 Huc illucq; ferens, missæ de sedibus imis
 Eumenides doctæ ingluuiem, doctæ omne animarum
 Aucupium, sed tu diuis fautoribus ista
 Agmina sudisti, lemuresq; sub alta fugasti
 Tartara Lethæo referens ex hoste triumphum,
 Mensa breuis, rudis esca, fames ieiuna, pudori
 Inuigilans Venerem duris frenare lupatis
 Sciuit, & enormes legi submittere sensus.
 Religionis amor mentem, linguamq; manumq;
 Impulit ad cultum superum plebemq; docendam.
 Sunt quoq; qui dicant ueterum sanctissima patrum
 Acta uoluminibus te commemorasse disertis,
 Quæ ualeant Crispi laudem sperare Salusti,
 Sic tuus o pater omnipotens, qui regna gubernas
 Omnia dispensans scite tua dona minister
 Sollicitis omnes curis exercuit annos.
 His studiis animosam urbem, belloq; superbam,
 Et populum numero, ingenijs, opibusq; potentem
 Composuit, sicut uigilans industria docti
 Agricolæ syluestrem agrum, terramq; rebellem
 In uirides hortos, atq; in sola pingui auertit.

OCTOBER LIBER X.

Vt bonus acceptam posuit pater ordine gentem
 Ad sacras Diuorum ædes curam appulit omnem
 Et studuit templis celebri decus addere cultu.
 In primis Stephano delubrum insigne, domosq;
 Struxit, & in morem busti, quo dicitur olim
 De cruce sublatum Christi iacuisse cadauer,
 Adiunxit quod adhuc superest insigne sepulchrum;
 His ita compositis, populoq; in pace relicto
 Vt consanguineos, patriamq;, ipsamq; fororem
 Videret, & regem Thracum remeauit ad oras.
 Reliquiasq; domum rediens, & plurima Diuum
 Corpora quæ Augustus magno pro munere Cæsar
 Tradiderat secum longinqua per æquora, demum
 Per mare cui nomen fecit uetus Adria uexit,
 Vectaq; sub Stephani templo reuerenter honestos
 In loculos tanq; populi munimem, & urbis
 Intulit, & functus uita post tempore paruo
 Ipse pius pastor tota in singultibus urbe
 Prostrata, & lachrymis templo sepelitur eodem,
 Atq; ita cum Diuis habitat tellure, & olympo.

DE SANCTA REPARATA.

Cæsariensis eram uiuens, post fata cadauer
 Venit in arua meū Fesulis subiecta, cubatq;
 Qua Tuscus decurrit aquis torrentibus Ar
 Me Decius Cæsar nulli feritate secundus (nus.

DE SACRIS DIEBV^S.

Mandauit libare Ioui, scelus ipsa nefandum:
 Indignata magis uolui genus omne dolorum:
 Et quæcuncq; pati potius tormenta, liquato
 Feruida nudatam misit me in balnea plumbo:
 In mea mox feruens fundi mandauit acetum
 Guttura, & accensis latus inflammauit utrumq;
 Lampadibus, post hæc mergor flagrante camino,
 His defuncta malis alios traducor ad ignes,
 Applicita lateri crucior face, uiscera torret
 Crate super, miseroscq; artus depascitur ardor.
 Sic affata trahor populo admirante per urbem:
 Ut timor excuteret uulgi de pectore Christum,
 Ferro iterum lanior, lapidum per acuta uolutor
 Segmina, calce fricor mixto sale, trita sinapis.
 Humori confusa acido languentia membra
 Acribus afflicta stimulis, neu pœna super sit
 Quam non pertulerim, spinoso uerbere plector,
 Et laniant furas, faciem, terga, ubera, fentes.
 Vltima pœnarum, quæ me crudelibus istis
 Soluit ab ærumnis, fuit a ceruice reuulsum
 Ense caput, forma nixueæ uestita columbæ
 Mens abiit, raptimq; uolans intrauit olympum:
 Octobris bis quarta dies mihi sacra, per urbes
 Tunc cessat labor etruscas, mea templa sacerdos
 Ornat, & accensis lucent fimalibus aræ.

OCTOBER LIBER X.

Vita fuit terrena breuis, quo liber ab orbe
 Infrenate animus cito consequeretur olympum.
 Vix mea bis senos ætas exegerat annos
 Cum tormenta tuli tam formidanda, tulissem
 Et maiora, Deus tanto me accenderat igne,
 Sic animam fouit uirtus diuina recentem,
 Vt mihi terribilis facies irata Tyranni
 Non fuerit, neq; tam ualidis quassata procellis
 Mota sit admorsa Christi semel anchora caute.
 Sic miris humana modis attollere corda
 Scit Deus, illaqueat tali dulcedine mentes,
 Vt tormenta nihil quæuis durissima pendant.
 Hoc est quod potant inter conuiuia Diui
 Nectar, hic Ambrosiæ suauis liquor ille, beatas
 Qui reddit gustando animas, hæc illa uoluptas
 Sancta, uoluptates uetitas quæ funditus haurit.
 Tyrrheni gaudete lares, celebrate quotannis
 Hæc mea festa, Deus meritis pro talibus urbes
 Castella, & uicos, omnes custodiet agros.
 Talibus Arnenses uerbis Reparata colonos
 Est affata sui residens in culmine templi.
 Sic precor ut fata est uirgo Deus omnia seruet,
 Sed te præsertim, quæ fers insigne pilarum
 Sacra domus, decimum partu connixa Leonem,
 Ipse tenens Petri clauis, uitæq; necisq;

DE SACRIS DIEBV.

Ius habet, & missa totum ditione per orbem,
Et stygis, & Coeli portas, aperitq; seratq;.

DE SANCTO DIONYSIO

CAecropides nono Phœbi Dionysius ortu
Surgit Athenæi sapiens Auriga senatus,
Hic de principibus, regnoq; nouēplīce diuū
Plurima conscripsit, diuinacq; nomina fecit
Cognita sub Paulo, qui tunc habitabat Athenis,
Hic Mariæ uiuentis adhuc ueneranda tueri
Ora uolens naue Assyrias annauit ad oras.
Vidit, & ascenso Carmeli uertice nostros
Se tulit ad patres, Spelæaq; sancta reuisit
Magnus ubi Helijas legitur uixisse priusq;
Tenderet eos curru translatus ad hortos.
Per freta deuenit Romam post funera Petri,
Post obitum Pauli, qua tempestate tenebat
Nauiculam Petri Clemens Romanus, & ipso
Persuadente uiam secuit Dionysius ultra
Aereas alpes, Rhodanum transiuit, & omnes
Attulit ad Celtas Christum tentoria figens
Parrhisios bifido qua sequana circuit amne,
Plurima postremum passus tormenta, ferasq;
Ut memini cecinisse olim maioribus orsis,
Cum socijs pœna capitali affectas in ulnas
Ipse suum caput assumpsit, truncusq; propinquum

OCTOBER LIBER X.

Attulit in collem, quo nunc sublimia regum
 Busta loco resident magni sub culmine templi.

DE SANCTO LVCA.

Signa Nepæ redeunt, alio quæ nomine fertur
 Scorpium, ara uenit, formæq; bicorporis astrum.
Fertilis Autumnus pars ultima colligit uuas
 Solibus affectas longis ac uina ferentes
 Dulcia, & extremas deportat in horrea fruges.
 Mespila quæ medici dixere tricocia mala
 Mitigat attritis duro sub uerbere culmis.
 Antiochenus adest Lucas, & cornua fronte
 Bubula fert, illum uates fecere Iuencum,
 Ut memini tranctans diui solennia Marci.
 Historiam Christi uerbis complexus Achæis
 Vertere apostolicos calamum properauit ad actus.
 Ipse Comes Paulo semper fuit, illius inter
 Barbaricas gentes iter est sectatus, Athenas
 Venit, & in Cyprum remeans, ut sanctus agebat
 Spiritus, in Christum uicos animabat, & urbes.
 Ipse fuit magnæ matri custodia longo
 Tempore, & ex eius fertur didicisse relatu
 Plurima de duplici natura, & origine partus
 Virginei sine patre sati, sine semine nati.
 (Spreuit opes, spreuit ueneres, ad funera uenit)
 Coniugis ignarus. Veterum pleriq; putarunt

DE SACRIS DIEBVS.

Cum Cleopha Lucam Christum uidisse latentem
Sub peregrinantis specie, cum nocte reuersus
Effet ab inferna, superasq; redactus ad auras.
Hic medicus, pictorq; fuit, monumenta supersunt.
Plurima, & Iconicæ Christi, Mariæq; figuræ.
Exleges iterum populos, uicinæq; ponto
Regna legens senior Bithynica uenit in arua,
Atq; ibi post decimam cum lux octaua pruinis.
Spargeret Octobrem, gelidoq; ascenderet ortu
In placidam lapsus migravit ad æthera mortem.

DE SANCTO PTOLEMAEO.

Post Lucam Ptolemæus adest de sanguine ut aiunt
Antiqui stirps nata Lagi, gen^o unde superbū
Descendisse ferunt regum, qui scepra tulerūt
Niligenas inter per plurima secula gentes.
Iste Latinorum magno sub principe quondam.
Incluta cui uirtus pietas cognomina fecit
Indulfit bellis, & Alexandria colebat.
Moenia in Aegypto, Christiq; receperat undam
Atq; fidem, solitis uiuens sine crimine in armis,
Infontemq; trahens cum religione iuuentam.
Inuidere homini Lemures, Iatrator Anubis,
Apis, & inachis uirgo quæ uenit ab oris,
Et reliqui, quorum locuplex Aegyptia semper
Terra fuit, Diuis igitur satagentibus orta est.

OCTOBER LIBER X.

Seditio contra nostræ primordia gentis,
 Cumq; sacerdotum rabies sauiuret in omnes
 Christigenas uinclis, flagris, & acinace, & igne,
 Continuo in medios uenit Ptolemæus, & alta
 Voce scelus tantum increpuit, mora nulla ministri
 Sacrorum exciti luuenem traxere sub umbram
 Carceris, insignem non ausi extinguere tali
 Morte uirum, neq; uulgari delere tumultu.
 Dum sedet in tenebris sub opaci fornice claustri
 Sæpius admonitus Christo dare terga, Deosq;
 Quos reges, quos antiqui coluere parentes
 Suscipere, & fumo culpam expurgare Sabæo,
 Mansit ut aduersus Boream Rhodopeia cautes
 Forti inconcussosq; animo mala numina contra.
 At cum sæpe Deos insectaretur acerbe,
 Rideretq; minas, Christumq; extolleret ore
 Libero, & audaci, turbam irritauit atrocem
 Insultuq; hominem factio rapuere, Tyrannus
 Qui præerat genti cupiens sedare tumultum
 Se in fora proripuit, plebisq; e uortice tractum
 Fascibus afflixit, populoq; urgente proteruis
 Ausibus, & misso in Cœlum clamore securi
 Tristis & inuitus fatis occumbere iussit.
 Lucius in bellis, qui te Ptolemæe secutus
 Semper erat, te in morte sequi, tecumq; uenire

DE SACRIS DIEBVS.

Ad superos uoluit, miserascq; relinquere terras;
Supplicijs igitur cum se clamaret aperte
Christigenam, paribus tecum migravit in astra,
¶ Tum quoq; scrutator Cœli præclarus eisdem
A proavis ueniens, & sanguine proximus isti
Floruit Iſiacis alter Ptolemæus in oris,
Et demum moriens nuncq; peritura reliquit
Ingenij monumenta sui, nam ſydera, & ipſum
Terrarum proprijs incluſit legibus orbem.

DE SANCTA VRSVLA.

Inſula ab antiquis, quæ dicta Britannia, nunc eſt
Anglia, uel quoniam terris auulſa uidetur,
Angulus extremi latitans in finibus orbis,
Vel quonſam regina locis regnauit in illis
Angela, quæ ſignis illuc uictricibus egit
Saxonas, & fecit pulſis noua regna Britannis;
Tunc gens pulſa ſuis laribus cum nomine priſco
Transijt ad Gallos, ſeditq; in littore magni
Oceani primis non longe a finibus. Hi ſunt
Britones, ex quorum regali ſanguine uirgo
Urſula proceſſit Mauro generata parente,
His etenim rex Maurus erat, ſed & Anglia regem
Paulo mox habuit Chriſti cultoribus hoſtem,
Hic ſobolem Mauri q; præſtantiffima forma
Ac uirtute foret, nato cupiebat, & acta

OCTOBER LIBER. X.

Post diuturna tulit Deus hæc in fœdera reges,
 Vrsula Christigenis prognata parentibus ante
 Quam subeat thalamos, iungat sibi mille puellas,
 Atq; decem Comites præstanti corpore, & una
 Quæq; decem Comitum ueniat comitata phalange
 Mille puellarum, cum talibus Vrsula castris
 Virgineam ducat tota trieteride uitam.
 Interea Iuuenis Christum doceatur, & unda
 Diluat antiquas labe, cultumq; Deorum.
 Vrsula uirgineis igitur stipata cateruis
 Assiduâ operam ludis impendit, & omnes
 Prouocat ad Phrygiæ socias certamina Troiæ,
 Strenuâq; assumptis imitatur Amazones armis.
 Mens erat has secum Comites ad limina Romæ
 Ducere, & hanc alto seruabat pectore curam.
 Ast ubi iam Christi cunctis infudit odorem
 Virginibus, summo uenit Paranympus olympo
 Qui docuit, fecitq; uia cognoscere casus,
 Et mortis genus, atq; locum. tunc classe parata
 Conscendere maris fluctus, & in hostia Rheni
 Nauibus immisis Agrippæ mœnia postq;
 Intrauere, uia reliquum pede carpere uisum est,
 Rhenus enim rapidum uoluens ex alpiibus amnem
 Præcipitat cursus uersum Oceanitidas undas,
 Et labor aduerso nimis est grauis ire fluento.

U V

DE SACRIS DIEBVꝫ

Quot proceres, claræq; nurus spectacula uisum
 Hæc uenere, loqui longum, uix agmina campi
 Pascere uix urbes poterant, Saturnia tandem
 Iam pedibus teneræ fessis in regna puellæ
 Per Venetos, per Flaminius uenere, per Vmbros,
 Dixissent ueteres hæc una in castra Dianam
 Omnibus e syluis nymphas egisse, suisq;
 Virginibus cinctam patrij iuga quærere Cynthi
 Busta antiqua patrum celebri templa in clyta fama
 Inuisere, nihil prætermisere, quod intra
 Moenia relligio Christi insigniuit, & extra
 Mille habuit paries omnis, mille omnis imago
 Oscula, mille solum, prosternebantur ad omnes
 Cum gemitu, & lachrymis, & cum singultibus aras:
 Tam pia nunq; alias uidit spectacula Roma.
 Cyriacus qui summus erat (sic fama) sacerdos
 Pontificis curam maiestatemq; relinquens
 Coetibus his tantis se se coniunxit, & inter
 Virgineas acies ductor germanica tandem
 Per iuga q; primum Rheno duce uenit ad urbis
 Moenia Agrippinæ sæuo deprensus ab Hunno est.
 Tunc etenim patrijs egressi finibus Hunni
 Heu graue terrigenis, atq; illætabile fatum,
 Deuastatum ibant uicos, rura, oppida, & urbes.
 Virgineas igitur turmas furialibus armis

Aggressi laniant, sicut ieiunia passus
 Longa greges ursus, Libyciq; armenta leones
 Dilaniare solent, adeo genus illud acerbum est.
 Armigero tandem furiosus in agmine princeps
 Ursula in innocuum, quia nec deponere Christum
 Nec uenerem sancto uoluit præferre pudori,
 Et aculans pectus contracto spicula cornu
 Formosam formoso animam de corpore soluit.
 Sunt quoq; qui dicant ipsum redeuntibus illo
 Occurrisse loco cæsumq; furoribus hisdem
 Dum sponsam, & comites certat seruare maritum.
 Sic sponsæ coisse suæ, sic sanguine mixto
 Festa penes superos celebrasse iugalia Diuos.
 ¶ Cordula in hoc tanto fertur latuisse tumultu,
 Nec socias comitata fuit, sed luce sequenti
 E latebris ueniens strictos se misit in enses,
 Et subito assumptis cælo se se intulit alis.

DE S. SIMONE ET IYDA.

Simonis Iudæq; dies est quinta Calendas
 Ante Nouembrales, horum matertera Christi
SMater erat, Iudæ uero duo nomina, Iudas
 Et Thadæus erant, Hic est qui uenit Edessam
 Abbagari regis morbos elephantiasimq;
 Curaturus, uti Christus promiserat olim
 Christus enim regi se se in sua regna uocanti

DE SACRIS DIEBUS.

Scripterat auxilium, postq̄ remeasset in astra
Se fore missurum, Post hæc Aegyptia Simon
Arua petens, Iudas uero Babylonica Christi
Sancta per ignaras mittebant semina gentes.
Mox ubi coniunctis in Persida gressibus ambo
Peruenere, lares qui per simulachra latebant
Protinus amissa tenuere silentia uoce.
Tunc Indos, Persasq̄ grauis discordia in arma
Miserat, instabatq̄ dies sæui aspera Martis.
Dux super euentu belli dum consulit aras
Et simulachra, lares trepidi responsa negarunt,
Sanctorum imperio tandem uentura coacti
Pandere si scirent, nimium crudele futurum
Excidium cecinere hominum, pugnam cruentam,
Tum gemini fratres nugas risere Deorum,
Atq̄ Ducine præbe aures dixere nefandis
Manibus, haud dubium, tibi cras orator ab Indis
Pacifica ueniet portans ramalia palmae.
Altera lux aderat, uenit legatus ad Indis
Pacem orans, pacemq̄ ferens in Persida totam.
Impia successu hoc mens indignata magorum
Sic se posse putans sanctis imponere, coram
Rege ipso tulit in medium genus omne ueneni,
Dipsadas, & laculos celeres, hydrosq̄, nepasq̄,
Natrices, Colubros, & cætera quæ per Eremum

Solibus arentem uirosa animalia serpunt.
 At gemini fratres pecus hoc in membra magorum
 Conuertere, diu tortos, sanieq; fluentes
 Pestifera miserati homines pepulere Colubros
 In deserta procul nullis habitata colonis
 Ut premerent rixas incerto semine natum
 Infantem, qua luce parens produxerat illum
 Ad populum fecere loqui, nec proditus author
 Eius adulteri, sed falso crimine functus,
 Reddere quem uoluit mendax infamia fontem.
 Vrbs ea clatrato clausas in carcere Tigres
 Forte habuit, quæ tunc aditum præbente Megæra
 Exierant, & iam strages asperrima passim
 Aedita per turbas totam tremefecerat urbem.
 Hoc ubi nouerunt fratres crudelia monstra
 In naturam ouium mitem uertere precando
 Atq; immansuetum subito extinxere furorem,
 Post uarios casus, & post miracula tandem
 Plurima digressos alias traduxit ad oras,
 Spiritus ille potens homines impellere quo uult.
 Obseruata illic, qua totus ad Orgia luce
 Conflueret populus templum subiere, palamq;
 Ex statuis iussere Deos prodire latentes,
 Et latebras aperire suas, ac frangere saxa.
 Ecce duo uisi subito uolitare per auras

DE SACRIS DIEBVS.

Aethiopes, suaq; horrifono simulachra fragore
Sternere humi, penitusq; suas lacerare cauernas
Protinus hoc tanto plebs examinata tumultu
Pernici dat terga fugæ. Tum tota repente
Turba sacerdotum sanctos inuasit, & armis
Oppressere uiros, simulachrorumq; ruinis
Contriuere, Deos animis furialibus ulti,
Nec mora cœperunt mugire tonitrua Cœlo
Nigrescente, micant subitis ardoribus auræ
Fulminaq; in templi molem contorta superbam
Disoluunt conquassatis laquearia tectis,
Ecce ruit sublimis apex, luxata sequuntur
Marmora cum strepitu ingenti, sublatus in auram
Puluis it, & templum in partes est quattuor actum,
Sic ubi traxerunt ad Christum Perfida totam
Migrauere animæ fratrum super æthera sanctæ;

DE DEDICATIONE TEMPLI.

R Ex Solyme gētis Salomō prudētia, & auro
Inclutus ut fecit templa illa excelsa, manūq;
Imposuit summā, celeberrima sacra uocata
Principibus magna cum relligione peregit.
Nam centum uiginti ouium cecidisse feruntur
Millia, uiginti uero duo millia (uisu
Res miranda) Boum, sacras holocausta per aras
Tanta renidentes illis arsere diebus.

OCTOBER LIBER X.

Tot pecudum fusus potuit decurrere sanguis
 De cliuo pendente Sion procul usq; iacentem
 Iosaphat in uallem, riuumq; implere rubenti
 Cæde tenebrosa factum cui nomen ab umbra,
 Non ab odoratis, ut plebs putat inscia Cedris
 Addidit, & uaria decerptas arbore frondes,
 Graminaq; & flores, & millecoloria ferta,
 Balsama, & ex pingui stillantem cortice myrrham,
 Cinnama, Tura, Arabes lambebant sydera fumi.
 Addidit argenti decus, & uasa aurea signis
 Aspera, & auectas Gangis de littore gemmas.
 Hoc ideo factum, quo rex ostenderet ipsis
 Omnia deberi superis, magnocq; Tonanti,
 Omnia qui uitæ nobis alimta ministrat
 Assidue, & moto uires dat rebus olympto,
 Quas generat tellus, & quæ nascuntur in undis.
 Ipse etiam populo faciente silentia, & aures
 Ad longas tendente preces multa ore profatus,
 Vt Deus æternum templi custodia, & urbis
 Esset, & ad gentis corda inclinaret amorem.
 Pro pietate Deum tali de culmine mundi
 Aduentasse ferunt, regisq; ad limina lapsum
 Collaudasse pios animos, operumq; labores,
 Promisisse etiam templi, populicq; habiturum
 Se uigilem semper uentura in secula curam.

DE SACRIS DIEBUS.

Mox hic ab antiquis nostros deuenit in annos,
 Nam noua Cœlitibus magnis delubra, Deoq;
 Pontificum prece ture mola sacramus, & igne
 Ac crucibus circumpictis, quæ dæmones arcant,
 Marmoreas etiam Diuum sacra ossa per aras
 Condimus, & tales ritus Encœnia dicunt,
 Aduertendum etiam calices, & liba teneri
 Inter sacra super mensas de marmore uiuo
 Esse opus, & triplici uelanda altaria lino,
 Vel duplici saltem, Nam linteâ plura leguntur
 Exanimum Christi, quibus inuoluere cadauer,
 Talibus obsequijs Deus inuitatus in ipsa
 Tempa uenit, superi ueniunt, & uota precantum
 Intellecta ferunt patris omnipotentis ad aures,
 Cum Solymæ quondam supremum cumberet urbi
 Excidium superi, qui templa, arasq; tenebant
 Auditi sunt nocte loqui migremus ab istis
 Sedibus, ista graui moles deuota ruinae,
 Hinc patet in templis Diuos habitare, quousq;
 Officio functi fuerint, alioq; uocati.
 Propterea in templis nihil exercere, nihilq;
 Dicere fas, quod Diuum oculos offendat, & aures,
 Vota, preces, & sacra decent altaria, & omni
 Tempore diuinis illic de rebus agendum est,
 Hic mulier uelare comas, abscondere uultum

OCTOBER LIBER X.

Pectoraq; & gestus debet cohibere petulcos;
 Nam nihil est quod sic mores, ut foemina frangat;
 Tempa quoq; a Graïs appellabantur Asyla
 Quod qui confugerent illuc iura ipsa uetabant
 Inde trahi, mos hic nostro seruatur ab aeo.
 Nam templum est diuina domus, legesq; profanas
 Non patitur, sed colla iugo fert libera ab omni.
 Nos etiam nos templa Dei sumus, intima corda
 Ipse habitat, stygio nisi sint incesta ueneno,
 Qualia sunt per lustra hominum tenebrosa uagatum,
 Et nullum est aliud templum aequae nobile, nullum
 Gratius hospitium superis, reminiscere uatum
 Atq; Sibyllarum, quorum Deus ora mouendo
 Pectora uenturos docuit mortalia casus.
 Exornanda igitur mens relligione, pudore,
 Iustitia, pietate, fide, nam talia Diuos
 Delectare solent, & nos in sydera ducunt.
 Templum aliud Deus ipse sibi mirabile quondam
 Fecit ab exortu rerum cui nomina Coelum,
 Luminaq; appendit semper lucentia, solem
 Et sua perpetuo uariantem cornua lunam.
 Magna etiam Venus est Lampas, quae porrigit umbram,
 Iuppiter, & Mauors rubet hic, argenteus ille,
 Post uenerem lucent, summo Saturnus in orbe
 Pallet, Atlantiades se in paruum colligit ignem.

x

DE SACRIS DIEBV̄S.

Hoc est uestibulum templi sublimis. eunti
 Altius offertur spatium sine fine sub alta
 Abside, & æternis illic splendoribus ignes
 Tot numero lucent, quot sunt per littora harenæ.
 Multiplices rerum formas ea lumina certis
 Distincta ordinibus reddunt. apparet imago
 Lanigeræ pecudis, Tauri, iuuenumq; duorum.
 Cancer in obliqui sedet alto limite Circi
 Versus hyperboreos axes, Leo proxima Cancro
 Tecta tenet, sequitur Virgo, sub Virgine Libra,
 Scorpius, & formæ senior coniunctus equinæ.
 Mox Caper humentē tollens sua cornua ad Austrū,
 Ac luuenis qui spargit aquas, piscesq; nitenti
 Tergore, & obrizum squammis imitantibus aurum,
 Stant leua dextraq; aliæ, quas dicere longum est,
 Vndiq; difformes, pecudumq; hominumq; figuræ,
 Rerum etiam plantarum anima, sensuq; carentum
 Vt Quadriga, Ratis, Crater, Lyra Thratia, Plaustrū,
 Araq; & ardentiradians mucrone sagitta,
 Atq; utrinq; poli, rectoq; per inuia mundi
 Viscera discursu longus se porrigit Axis,
 Qui uolucris motam torquet uertigine molem,
 Si magis alta petas, semper maiora fereris
 In spatia, & missos longe sine limite tractus.
 Hic æterna quies, hic est æterna uoluptas.

NOVEMBER LIBER XI.

Huc ueniunt humanæ animæ, quæ tēpla frequentant
Facta manu in terris, quibus est pietasq; pudorq;
Vitæq; compagem carnis pertesa caducam.
Qui templo defertur honor reuocatur in annos,
Et solitæ redeunt ad festa reciproca laudes.

F. BA. MAN. LIBER XI.

IN SOLENNITATE OMNI
VM SANGTORVM.

Effert prima dies solennia magna Nos
Nam superos omnes uno (uembris,
celebramus honore,
Et noua cōi perfoluimus orgia ritu.

Si quid in hoc igitur toto peccauimus anno
Hic delemus. Idem ueteres fecere latini
Ante dies Christi, sed erant ea festa secundi
Mensis, & his nomen festis dementia fecit,
Stultorumq; dies, illos dixere Quirites.

Textat adhuc Romæ moles amplissima, & author
Vt perhibent Agrippa fuit, testudine grandi,
Aethereo similis Cœlo, quæ dicitur olim
Vltori sacrata Ioui, magnæq; Deorum
Vt meminit Graiorum ætas antiqua parenti.
Hæc igitur Diuum genitrix sua pignora molis
Istius hæredes faciens, cognomina traxit

DE SACRIS DIEBUS. M

Omnibus a Diuis, dixitq; immania tecta,
 Pantheon, hoc templum, Phoca donante, recepit
 Sacrorum Antistes Bonifacius, atq; fugatis
 Inde simul cum matre Deis, solenniter omnes
 Transtulit ad superos, uerboq; sacrauit, & unda,
 Ac Maij celebranda die solennia nono
 Instituit, Sed in has patres traxere Calendas;
 Nam modo collectæ fruges, & in horrea missæ
 Otia parturiunt, iam transuere labores,
 Cessauere operæ, tempus geniale propinquat.
 Bruma uenit, glacialis hyems apparet in altis
 Montibus, & canis albens iuga summa capillis,
 In campos gelido iam descensurus ab axe/
 Implet rhiphæis Boreas Aquilonibus utres,
 Aptæ celebrandis, & idonea tempora festis.
 Hæc prisca uidere patres, Sed tempora Maij,
 Et si fronde uirent multa, tamen aspera fiunt,
 Sæpius, absumptis iam frugibus, atq; laborum,
 Et solis crescente æstu, spatiosq; dierum.
 Cum sacrata ædes Diuis fuit ista, repente
 Proripuit se se ueterum tota illa Deorum
 Colluuiæ, Cybele petijt sua Dindyma, coniunx
 Ianiculi fertur specubus latuisse sub altis.
 Iuppiter idæos saltus, Venus alta cythæra,
 Iuno Samum, Soboles Maiaë Cyllenía iustra,

NOVEMBER LIBER. XI.

Delius in Delphos abiit, Vulcanus in Aetnam,
 Filia Latonæ syluis præfecta recessit
 Protinus in Delon, Neptunus in æquora fugit.
 Pallas in Actæos montes, Rhodopeia Mauors
 In iuga, Diræos Euan uoluitauit ad agros.
 Cœlituum uero populos ad festa uoluptas
 Egit, & ornati roseis uenere coronis.
 Tum ueterum Cunei patrum pæana canentes,
 Et cum uirginibus matres duxere choreas.
 Et quæ supplitijs, ac fuso sanguine, Christum
 Illustrem fecere animæ, quæ corpora longis
 Afflixere malis, nec in otia, delitiasue
 Proiecere diés, palmas gessere uirentes
 Ante Deum, lætæq; choros habuere frequentes.
 Nos igitur patriæ memores, cui uiuimus, ad quam
 Tendimus, hos tantos læti celebremus honores.

IN DIE MORTVORVM.

PRima diés superos Ciues colit, altera manes
 Expiat, æternos nō qui damnantur ad ignes,
 Quos spes nulla fouet, quos nulla piacula sol-
 Sed qbus est ueniale nefas, uel origine ab ipsa, (uūt,
 Vel capitale prius, factum ueniale dolendo.
 Sunt, quos errorum benepœnitet, atq; doloris
 Igne coquunt animi maculas, elephantiasimq;
 Atq; Cicatrices, isti post fata feruntur

Ad superos. Sunt, qui scelerum moriantur opacis
 Impliciti tenebris, hi sunt, qui tartara, & altum
 Præcípites acheronta petunt, exiliter, agre,
 Frigide, & insipide, nec toto pectore quosdam
 Pœnitet, hos c̄p̄ patris clementia in umbras
 Non agat æternas, tamen, ut terrena relinquunt
 Somnia, & antiquos habitus, & iniusta malorum
 Semina curarum, per regna Catartica, mittit,
 Et quosdam permittit agi tenebrosa per antra
 A stygijs laribus, quosdam transire per ignes,
 Et per stagna facit, latrinalesq; lacunas.
 Illudicq; malis lethæi a manibus Orci,
 Acrius, ac leuius meritorum examine facto,
 Sicut in Alfonso dictum reminiscimur olim.
 His præsens deuota dies, suffragia dantur
 His hodie, his crebris lucent altaria flammis,
 Et paribus studijs urbes, ac rura parentant,
 Februaq; exercent, sicut Romana secundo
 Mense superstitione, Ioue tunc regnante, solebat.

TQuintuplici uero manes ratione iuuantur.
 Prima salus oblata Deo sunt Azima liba,
 Et calices, profunt animis ieiunia, profunt
 Quæ miseris donantur opes, Litanea, precesq;.
 Est aliud si uera recens sententia patrum,
 Manibus auxilium, Nam quædam æraria dicunt

NOVEMBER LIBER XL

Conflari ex meritis Christi Diuumq; colentum
 Aethera, Romanus quæ dispensare sacerdos
 Partiriq; potest, animisq; impendere functis
 Corpore, qui elysios possunt sperare penates,
 Auxilio tali factum indulgentia nomen,
 Indulgere etenim blande inferuire uocamus.
 His Deus extenuat pœnas, & tempora pœnis
 Assignata modis breuiat, nec credimus ista
 Luce animis tormenta dari, sed gaudia, pulso
 Mœrore, & lachrymis, campos resonare per illos,
 Sicut ubi lautis ineunt conuiuia mensis
 Nuptiæ, & antiquo celebrata Charistia more.
 Quæ in Cryptis fuerant, ueniunt ad compita uisum
 Si quem forte suæ gentis, patriæue per amplum
 Conspiciant Erebum Superis a sedibus illuc
 Descendisse, manus iungunt, dant oscula, quærunt
 Quæ fortuna quærat uiuos, quid agatur in orbe
 Terrarum, læticq; trahunt solatia fando.
 Ast ubi conuerso Titan delabitur axe,
 In sua tecta pedem referunt patienter, & æqua
 Mente ferunt, quæcuncq; suis sunt debita fatis.
 Tunc etiam multæ uinclis, & carcere functæ
 Dimittuntur, habent proprios ea regna toparchas,
 Atq; magistratus, qui certa silentibus umbris
 Iura ministrantes, animas solyuntq;, ligantq;,

DE SACRIS DIEBVS.

Et quasi Minoes quidam dominantur auerno,
Sicut in Alfonso dictum reminiscimur olim.

DE SANCTO LEONARDO.

INclya Gallorum pars est Aquitania, monti
Proxima Pyrenæ, Ligerim uidet, atq; Garunam
Per sua piscosis decurrere pascua lymphis.
Hic fertur, traxisse genus Leonardus ab alta
Stirpe Clodouei Francorum regis, & omnes
Contempsisse suæ titulos, & stemmata gentis,
Et coluisse nemus, consorsq; fuisse ferarum,
Asper, & incultus, cum posset episcopus esse,
Ac nitidas habitare domos, & uiuere laute.
Hic erat accensus studio pietatis, & ibat,
Esset ut auxilio uinctis, & carcere clausis,
Assidue ad regem, q; si quandoq; se uero
Rex animo se difficilem præbebat, ab ipsis
Coelitibus poscebat opem, precibusq; solebat
Soluere uincla, fores clausas aperire, catastas
Frangere, & ex altis miseros educere claustris.
Contigit, ut saltus rex, & regina per illos
Venarentur, & ut fauos regina dolores
Inciderit subitî partus, querimonia ad auras
Iuit, & auditæ per lustra silentia uoces.
Tanta pater subito pius ad lamenta cucurrit,
Et prece iam prope ducentem suspiria uitæ

NOVEMBER LIBER XI.

Vltima cum tenero seruauit pignore matrem,
 Rex igitur meritis illi pro talibus omne
 Id uoluit donare Venus, sed grandius æquo
 Ipse ratus donum, dixit sibi uelle relinqui
 Quantum nocte suo gradiens ambiret a seello.
 Ergo suo postq̃ plures collegit in unum
 Propositi socios, syluis erexit in illis
 Cœnobium, statuens magnæ delubra parenti,
 Atq̃ ibi diuinos ritus exercuit usq̃
 Ad Capulum, summamq̃ diem, cum sexta Nouēbris
 Surgeret incedens croceis aurora capillis,
 Iuit in elysios foelici funere campos.
 Prætereo, quantis uiuens resplenduit usq̃
 Ad Rhodani ripas, ad Iberi fluminis undam,
 Prodigijs, grauibus morbis dum liberat ægros,
 Dum latices, quos sicca loci natura negabat,
 Elicit, atq̃ nouis uetitas dat fontibus undas.
 Prodigium maius uita est sine sordibus acta.

DE SANCTO MARTINO.

PEr postica Nepæ fugiens ad limina tendit
 Prima Sagittiferi Titan retrogradus astrî.
 Cras cū sole senex aderit, cōiunctus ab arcto.
 Iam parat arcturus sua sydera, Cygnus ab Austro,
 At simul hybernos solem comitantur ad ortus.
 Autumnum missura foras subit hostia furtim

Y

DE SACRIS DIEBV.S.

Tristis hyems, humeros niuibus consperfa, caputq;
 Nubibus, ut quodam pluuiali umbrata galero
 Alget, & amphitapi circum uelaminis oras
 In glaciem uentis fluidum glomerantibus imbrem
 Stiria fit, dicas hyali translucida frustra.
 Dura manus longos neruis extantibus ungues
 Porrigit, & cilijs horrent caua lumina toruis.
 Stat corio defenfa rudi, furasq;, pedesq;,
 Fronte truci mento incano, uoce aspera, & agra,
 Naribus immundis, & semper in ora fluente
 Pituita, pulmonem agitans praecordia uellit
 Tuffis, it incuruo pendens in pectora tergo,
 Atq; uacillantem sustentat arundine gressum.
 Aemonias igitur sole ingrediente sagittas
 Surgit hyems, onerosa inopi, damnosa senectae.
 Temporis haec inter duplicis confinia cum lux
 Altera post decimam redijt, Martinia festa
 Laetabunda colit solenni ecclesia ritu.
 Sabariensis erat ciuis Martinus. At intra
 Italiam Ticini alitus damnata parentum
 Numina contempfit, Christumq; secutus ad undam
 Sponte salutarem teneris confugit ab annis,
 Cum puer esset adhuc tacitam cupiebat Eremum
 Viuere, tunc etiam nudum miseratus egentem
 Cum saeuiret hyems solito crudelior, ense

NOVEMBER LIBER XI.

Quo præinctus erat chlamydem diuisit, & illum
 Parte tegens aliam sua traxit ad ilia partem,
 Nec dum tinctus erat, sed adhuc Catecumenus illud
 Tam magnæ pietatis opus puer inclytus orsus,
 Expulerant lucem tenebræ, per somnia Christum
 Audiſt ad Diuos illa sub ueste loquentem
 Me tunica Martinus adhuc Catecumenus ista
 Induit, hinc constare potest q̄ habetur olympto
 Calculus humanorum operum, q̄ debita nostris
 Præmia sunt operis, & q̄ Deus omnia curat,
 Miles erat proauos imitans, studiumq̄ paternum.
 At cum pugna foret iam proxima sanguinolentam
 Destituens artem, renuit stipendia, sed ne
 Segniter ac timide posset fecisse putari
 Auxilio Diuum defensus, & auspice Christo
 Cum fremeret Maiores, & cum sauiret Enyo,
 Hostiles stetit ante acies, sine lancea, & ense.
 Tunc in flore fuit diuina scientia, Christum
 Qui sapiebat oues Petri pascebat, & agnos
 Picta uense pedum gestabat Hilarius alta
 Insignis pietate senex, Martinus ab illo
 Iura ministrandi sacris, temploq̄ recepit,
 Mox patrios longo repetens sudore penates
 Transtulit ad Christum matrem, pater arma secutus
 Infamesq̄ Deos sua in impietate remansit.

DE SACRIS DIEBV5.

Mox rediens uita functas in membra reduxit
 Tris animas, uixitq; diu secretus ab omni
 Plebe sub occulta sanctis cum fratribus æde,
 Cum uero foret orbum illis pastore diebus
 Turonense solum, Martinus idoneus illi
 Officio uisus populo plaudente Cathedram
 Sublimem suscepit inops, auricq; animiq;
 Diues opum quibus arx emitur cœlestis olympi.
 Innumeris postq; toto resplenduit orbe
 Prodigijs, postq; multas est passus ab Ari
 Gente minas, longa moriens in pace reliquit
 Cœlo animam, spoliū terris, famamq; perennem.
 Hæc est læta dies, ista populuscq; patresq;
 Luce cados relinunt, & defecata per omnes
 Vina ferunt mensas, ac libera uerba loquuntur,
 Talis apud ueteres olim sacrata Lyæo
 Lux erat a priscis uocitata Pithœgia Graïs,
 Quod signata dies aperiret dolia festus,
 Sol hodie si clarus obit, denuntiat acrem
 Atq; molestam hyemem. si nubilus, aera mitem
 Prædicat hybernum, dant hæc prognostica natis
 Pastores ouium, cum seria fantur ad ignem.

DE PRAESENTATIONE. B. VIR. MARIAE.

Plaudite, lux uenit uigesima prima nouēbris.
 Trima erat æthereū uirgo paritura Tonantē

NOVEMBER LIBER XI.

Dulce refrigerium patri, spes unica matri.
 Cum templo deuota fuit, cum prole parentes
 Per ter quinque gradus uiuo de marmore factos
 Ascendere domum sacrato in colle sedentem.
 Nam templo muliebris erat domus addita solis
 Dedita uirginibus, quibus adiungebat honestas
 Publica cura nurus, uiduas. ut sancta docerent
 Iura puellares annos, castumque pudorem
 Influferent illarum animis, & Palladis artes
 Ingenio muliebri habiles, sunt Palladis artes
 Texere candentes byffos, & uellera ferum,
 Rebus acu uarium decus addere, fingere Arachnem,
 Palliaque a multis ducentia nomina filis
 Artifici plumare manu, deducere eburna
 Fila colu sacras uestes factura Leuitis.
 Vna tamen Nurus inter eas uelut altera Sappho
 Docta peregrinas uoces Sophiamque Academi
 Si quae forsan erant studijs maioribus aptae
 Ut quandoque inter uirides usu euenit annos,
 Scita puellares animos ad magna uocabat.
 Ista uidens Mariam socias praecellere in omni
 Munere, doctrinis uegetam, docilemque puellam
 Excoluit uarijs, Mosea uolumina primum
 Explicuit, mox deduxit per Persica regna,
 Armenios docuit reges, Medosque, Scythasque,
y ij

DE SACRIS DIEBUS.

Troianosq; duces, & quæ gessere Pelasgi,
 Quæ Libyci, quæ Romani, genus omnibus unum
 Prælatum populis, & gens fortissima quondam.
 Multaq; præterea ad mores spectantia, multa
 De rerum natura adytis translata ab Achæis
 Tradidit, & menti tantum decus addidit altæ.
 Tum quoq; cum superis habuit commercia Virgo,
 Multaq; de Cœlo didicit, de principe mundi
 Quæ mox ipsa suas Comites, ipsamq; docebat
 Vnde tot audierat dudum præcepta magistræ.
 His nymphæ studijs exercebantur ad annos
 Pubertatis, ubi nubendi accesserat ætas,
 Sicut ad Emporium merces, ad tecta parentum
 Ducebantur, ubi fierent connubia more
 Legitimo, genus unde nouum, noua surgeret ætas,
 Quæ suppleret auos, ut sic in prole manerent
 Qui nequeunt ipsi semper superesse parentes,
 Hanc Deus, & natura dedit mortalibus artem
 Ut quam fata negant uitam retinere, suis dent,
 Et uiuente aliqua uiuant in imagine saltem,
 Hæc est illa dies igitur, qua diua sub istas
 Est ingressa domos, ipsam celebrate puellæ
 Nubere quæ uultis, q; si neq; nubere uultis
 Non minus est celebranda dies, Seruauit utranq;
 Cœlibis, & nuptæ uitam pulcherrima Virgo.

DE SANCTA CAECILIA

CAeciliã memini quondã cecinisse, sed ortus
 Suppressisse dicẽ, quã nũc opus addere fastis.
 Hãc decimĩ mēsis decimo uetus añ Calēdas
 Mos celebrat. Romæ matres delubra frequentant
 Trans Tyberina manu faculas, & uota ferentes.
 Talibus æternos animis debemus honores,
 Qui non circenses ludos, nec olympia, sed quod
 Est grauius, uicere sui certamina sensus,
 Et larium fraudes occultaq; bella Deorum,
 Ac reges, regumq; duces, & uerbera, & ignes.
 Corpus erat tenerum, sed mens adamantina, membra
 Mollia, sed constans, & inexpugnabile pectus.
 Almachium uirgo, ferrum, flammascq; minantem
 Irridebat, uti cautes Marpesia uentos,
 Ut maris irati feruorem immobile littus.
 Cyclade sub coa, tyrio sub murice, & auro
 Hircinis uestita sagis, quæ texere contra
 Tela solent Cilices, iuuenilia membra domabat.
 Nupta uirum, fratremq; uiri conuertit, & ambos
 Misit ad Urbanum, docuit seruare pudorem
 Dedere se Christo, cultumq; negare Deorum.
 Feruentes derisit aquas, ludebat in illo
 Mortifero, & bullas extra iacente lauacro,
 Romanæq; loquens ad circumstantia gentis
 y iij

DE SACRIS DIEBVS:

Agmina, damnabat Martem, Phœbumq; Iouemq;
Et Saturnigenas alios, quos Roma putabat
Esse Deos, potuit Christum suadere latinis
Fœmina, & a ueteri laruarum auertere cultu.
Non timuit gladios, sed merso in guttura ferro
Et per pulmones usq; ad nuda inguina misso
Inuulgabat adhuc Christum, populosq; ciebat,
Disce quod illius regeret præcordia Numen,
Quantaq; in arcano latitaret pectore uirtus.
Deniq; compositis rebus, Christi q; suisq;
Ad superos uicta fugit uirguncula Roma.

DE SANCTO CLEMENTE.

Altera Clemēti lux tñnulla yberat ara, (aras
Spargit humū redolēte Thymo, suspēdit ad
Virgīneas Lauros, & purpureos Amaranthos.
Nam cū cessat humus flores proferre, coronas (thos,
Transit in hybernas tepidis Amaranthus in undis
Lotus, & hæc primum reparat medicina colorem.
Hic Romanus erat fatus ex primoribus urbis
Ore, Clientellis, ac sanguine clarus, & auro.
Hunc sibi mandauit Petrus succedere tanti
Instituens regni hæredem, Reuerentius autem
Prætulit ipse sibi geminos Cletumq; Linumq;
Insignes pietate uiros, ætate priores.
Adde q; hunc morem de successore creando

NOVEMBER LIBER, XI.

Taliter, expungi penitus, ne forsitan illinc
 Sumeret ambitio uires, debere putauit,
 Hic quia Faustinae magni de sanguine Neruæ,
 Sifiniumq; uirum illustrem cum coniuge Christo
 Subdiderat Roma procul ablegatus ab urbe
 Hellepontiacæ petijt confinia terræ,
 Peruenitq; Paron lapides ubi multa secabant
 Millia Christigenum parios, quibus alta theatra
 Tempa Deum, regumq; domos ornare solebant,
 Vt didicit q̄ magna foret penuria genti
 Dulcis aquæ miserans turbam prece mouit olympū,
 Nec mora sublato uidit pede uelleris agnum
 Albicomi stantem uicini in uertice saxi,
 Accessit, ferroq; locum percussit acuto,
 Ecce latex fluit ubertim de marmore fracto,
 Atq; coit qua terra cauo submittitur agro.
 Et quia magnus ad hæc miracula littore ab omni
 Græcorum concursus erat, ne templa Deorum
 Desolata forent, Traiano a Cæsare missus
 Aufidianus ad hoc littus tentauit eorum
 Immutare animos, Christumq; abolere minando,
 Ast ubi se frustra niti cognouit, in ipsum
 Desæuire caput statuit, iuguloq; ligata
 Anchora in Aegæas Clemens demergitur undas;
 Sed cum Christigenæ starent ad littora tristes

DE SACRIS DIEBV5:

Et simul ob tanti patris dispendia flentes
 Corneli, Phœbiq; preces fecere marinos
 Ire procul fluctus, & iter præbere per alta
 Aequora murorum in speciem pendentibus undis;
 Ergo introgressi passum tria millia, templi
 Instar opus uidere nouum de marmore, & album
 Sarcophagum cum relliquijs, stabatq; sepulchro
 Proxima quæ fuerat funesti conscia casus
 Anchora, in abstruso maris, hæc habitacula fundo
 Condidit ipsa suo diuina potentia testi,
 Mox ubi discessit populus, uia clausa repente,
 Et uada constrauit pelago salis unda relapso,
 Dicitur hunc morem per secula longa quotannis
 Obseruasse fretum, nam cum natale redibat
 Martyris excluso ducebat semita ponto
 Turmatim populos usq; ad subaquatica templa,
 Sed sensim labente fide cum tempore, Diui
 Authores istorum operum mortalia regna
 Despexere malis offensi moribus, atq;
 Neglecti a nobis nos neglexere uicissim,
 Sic periere fidem decorantia plurima nostram.

DE SANCTA KATHARINA.

REgia progenies sicut memorauimus olim
 Carmine proluxo Katharina per Isidis arua
 Floruit ingenio, forma, facundia in annis

NOVEMBER LIBER XI.

Pubertatis adhuc, maiorq; euasit in horas,
 Non loquar ut nupsit (si uera insomniâ) Christo,
 Ut digitos fuluo nitidos inuenerit auro.
 Cum populo præfente Deos damnaret, & aras,
 Et sacra quæ Dores appellabant Hecatomben
 Nuper eo uectus Cæsar Maxentius, illam
 Arsit, At obscænos cum nil curaret amores
 In chaos obscurum missa est onerata cathenis,
 Passa famem, longisq; minarum afflictâ procellis,
 Rhetoras orantes pro relligione Deorum
 Vicit, & ex tanto referens certamine palmam
 In se hominum sic conuertit mentesq;, oculosq;,
 Ut solet æthereo uapor inflammatus ab igne
 Qui late, longeq; comis flagrantibus umbras
 Discutit, & tristi magnos ferit omine reges,
 Præstantem, clarumq; ducem cum milite multo
 Porphirium, Reginam ipsam, nuruumq; cateruam
 Nobilium magnam sacras perduxit ad undas,
 Armatos gladijs orbis, magnoq; uolantes
 Cum stridore rotas uentorum turbine, & igni
 Fregit agens frustra in fluctus conuulsa marinos,
 Supplitio demum capitali affecta cruorem
 Non habuit, sed lac niueum pro sanguine fluxit.
 Coelicolæ corpus trans æquora rubra per altum
 Aera portantes posuere in uertice Sinæ.

DE SACRIS DIEBVS.

Et liquor ex membris mox ut tumulata fuere
Incepit manare potens extinguerere morbi
Omne genus, testis Memphis, Babylonia testis,
Totaq; turiferis redolens Panchaia syluis
Tam late uulgata huius miracula Diuæ,

DE SANCTO ANDREA APOSTOLO.

ANdrea germane Petri sanctissima Ionæ
Progenies, qui Baptistæ documēta, uiamq;
Ante sequebaris, q̄ te cum fratre uacantem
Retibus acciret soboles diuina, Nouembris
Ultima fert Aurora tibi pluuialia festa.
Tu Galileus eras, tu circa littora cymba
Vectabare trahens uarios ex gurgite pisces.
Sed sine remigio Christus sine retibus ullis
Te docuit piscari homines, animasq; uocare
Ex scelerum stagnis, stygijsq; paludibus Orci,
Mittereq; ingentem Diuum in uiuaria prædam,
Tu Pelopis gentes, & Achaica regna peragrans
Spargebas radios uitæ ad mortalia corda,
Sicut ad humanas acies Crinitus Apollo,
Sparta uetus meminit, Lacedæmoniaq; Mycenæ.
Argos, Amyclæicq; lares, Alpheaq; Pifa,
Atq; aliæ Danaorum urbes, quas alta Corinthus
Claudit, & angusto duplex mare diuidit Isthmo.
Cum paritura Nurus magno clamore uocaret

NOVEMBER LIBER. XI.

Lucinam, Lucina dedit responsa, uetamur
 O dilecta Nurus uobis succurrere, nostram
 Vir prohibet Galileus opem, concurrite ad eius
 Auxilium, sibi nanq; meum decus arrogat ipse.
 Sic ait, Andreas interpellatus ad illam
 Misit opem, sic diuinam compulsa fateri
 Virtutem Lucina fuit, sic inuidus Orcus
 Cogitur inuitus Diuorum accedere uotis.
 Ast ubi deuenit pelopensia moenia Patras
 Vnde patet procul atolas prospectus ad urbes,
 Aegeas proconsul erat, qui grandibus actus
 Prodigijs, metuebat enim ne sacra Deorum
 Corruerent, uoluit diuino obstare furori,
 Qui neq; uulgares poterat componere rixas,
 Aegeas igitur cum nec terrore nec armis
 Posset ab inceptis hominem reuocare, leuauit
 In lignum sublime Crucis, quo maximus heros
 Supplitis delectatus clamabat ab alta
 Arbore ad astantes populos, Christumq; docebat
 In ligno uoluisse pati q; semina mortis
 Traxerit a ligno princeps in stemmate nostro.
 Talia uociferans biduo sic pectora plebis
 Mouit, ut Aegeæ mortem intentaret atroci
 Voce fremens, quibus ille minis perterritus ibat
 Cum lictore uolens motos sedare tumultus,

DE SACRIS DIEBUS.

Et seruare hominem, fractisq; absoluere uinclis.
Id pius Andreas metuens clamabat, abite
Ite procul, neu me tali fraudate corona.
Christe faue, succurre animæ terrena perosæ
Omnia, & in superos tua me clementia tollat.
Talibus orantem Deus audiit, Ecce repente
Aureus erumpens hominem circumstetit ardor,
Et longis mens functa malis in sydera fugit.

F. BA. MAN. LIBER XII. DE ADVENTV.

Atidici uates orituri tempora Christi
Prædixere, uelut cātu prænuntiat ales
Venturā cristata diem, multosq; per
annos

Expectata fuit diuini gloria partus.
Propterea postq; Cælo descendit aperto
Lux ea tam foelix, patres uoluere quotannis
Tempore brumali uota illa antiqua parentum
Pendentescq; animos, & spes ostendere longas.
Tempus id (Aduentum dicunt) modo quattuor usq;
Tendit in hebdomadas, modo treis, sed semp oportet
His tribus hebdomadis partem superaddere quartæ,
Ad sex usq; dies, quod sexto implebitur anno,
Septimus hebdomadem cum iam cõpleuerit annus

DECEMBER LIBER XII,

Ad tres hebdomades, lucemq; reuertitur unam.
Hæc uia perpetuum uarians decurrit in orbem.
Meta dies natalis erit, mutabile uero
Principium quandoq; opus est intrare Nouembrem,
Atq; dies auferre aliquot, quandoq; December
Sufficit, hæc autem fluit inconstantia ab ipso
Natali quem fert modo sol, modo Cynthia, & astra
Cætera, quæ septem nomen fecere diebus,
Cum solenne Dei Titan Natale reportat
Maximus Aduentus, cum Luna, breuissimus exit
Mars, & Atlantiades, & Iuppiter, & Venus addunt
Vnam quisq; diem, dat lux Saturnia sextam,
Cuius apud Solymam manet obseruantia gentem.
Tempus id notat Aduentum, quo funera Christus
Ad sua, & ingratham uenit passurus ad urbem,
Cum pueri frondes oleæ, palmasq; ferentes
Altisonis alacres cecinerunt uocibus hymnos.
Tempus idem uentura refert in fine dierum
Secula, cum posito requiescent sydera cursu.
Lucem illam metuendam, illud lachrymabile tempus
Plurima præuenient dira, atq; horrentia signa
Prostratura metu mortalia pectora magno.
Nam mare, nam tellus perturbabuntur, & aer.
Totaq; stelliferi lugebit machina mundi.
Tunc Boreas Austro, Zephyrus contrarius Euro

DE SACRIS DIEBUS. 1

Bella gerent, pontumq; graui clamore frementem
 In magnos adigent fluctus attollere montes,
 Vorticibus quoq; spumosis sorbere carinas,
 Aut ad marmoreas scopulorum allidere cautes,
 Mortales etiam bellis flagrantibus Orcus
 In uarias aget ærumnas, requiemq; negabunt
 Terrigenis manes, Sæuæ, ac sine Numine gentes
 Tempa profanabunt, Diuum reuerentia, & omnis
 Religio fluet, ut fractis solet utribus aer,
 Nec minus imbriferæ nubes, & faxea grando,
 Fulmina, & ardores, & signa horrenda Cometæ
 Hæc summos ferient animos, terrenaq; regna,
 Astra uidebuntur coelo labentia sensim
 Perdere splendorem, sicut scintilla uolatu
 In cineres it tota breui, Sol maxima mundi
 Gloria flaccescet, gelidoq; inglorius ore
 Stabit, & obscuro tectus moerebit amictu,
 Lunæ autem iubar a Phœbi splendore receptum
 Occidet, & prima sine maiestate latebras
 Quæret inops lucis, totusq; erit ater olympus.
 Hæc ubi contigerint magnum amplexabitur orbem
 Flamma uolans, terræ moles, quæ innititur undis
 Vndaq; quam gremio circumflua sustinet aura
 Conflagrabit, & hæc tam magna incendia surgent
 Trans iuga, montanosq; apices ubi fulmina fiunt.

DECEMBER LIBER XII.

Hæc ubi facta, leues Deus in defuncta uocabit
 Membra animas resonâte procul clangore tubarum,
 Nec mora, Coelituum Christus strigante Caterua
 Adueniens magna cum maiestate sedebit
 Aerio in solio, stabitq; ante illius ora
 Omne hominum genus attonitum, & parere paratū
 Terrigenum uero uitas scrutabitur omnes
 Acriter, atq; nouis formabit legibus orbem.
 De triplici aduentu satis hæc adiungere fastis.

DE SANCTA BARBARA.

BArbara in excelsa, quia formosissima, turri
 Clausa tenebatur. sed cum contenta duabus
 Non esset speculis, accito tertia fabro
 Additur, id genitor cernens deprehendit in illa
 Nescio quid discors a religione Deorum,
 Adde q; in faxis Crucis apparebat imago
 Vndicq; quam digitis uirgo capiente figuram
 Marmore signabat, cum pernitiosus acuto
 Inuasisset eam telo pater, illa uolucris
 Se pede proripiens montem diuisit, & altas
 Se tulit in syluas, latuitq; silentibus umbris.
 At pater inuectus furijs per summa cucurrit
 Saxa, per anfractus montis, tandemq; repertos
 Pastores, scitatur ubi fugitiua lateret.
 Nec mora, mentitur se non uidisse puellam

DE SACRIS DIEBV.S.

Primus adulterium sperans, Vidisse secundus
Se confessus uti pater illam perderet, iuit,
Ostenditq; locum latebræ, crudelior ipso
Patre, ambo longe indigni uitalibus auris,
Quod docet euentus, nam mox diuina secuta est
Vltio, pastores conuersi in faxa, gregesq;
Criminis admissi durant in secula testes.
At pater apprehendens fusos in terga capillos
Ad Nicomedeam traxit uelocius urbem,
Nam Bithynus erat, statuitq; ante ora superbi
Iudicis accusans de religione puellam,
Barbarus indigno suspendit ab arbore nudam
Supplício iudex (heu res obscœna) pependit
In caput ad lignum pedibus sublime ligatis,
Hic ferrum, hic flammæ, hic uerbera passa, subinde
In cæcas demissa domos onerata cathenis,
Extenuata fame, tandem concessa parenti
Ducitur in montes, ad quos confugerat ante,
Et post mille minas, & post opprobria mille
Verberaq; ad summum manibus iugulata paternis,
Cum foret orta dies Nonis uicina Decembris
His defuncta malis superas euasit ad arces.

P DE SANCTO NICOLA O.
Ost nonas cum prima dies ascendit ab ortu
Thura cremât cilices, redolēt altaria myrrhã.

DECEMBER LIBER XII.

Terra Crocū quod Tmolus alit, uiret undiq; Laurus
 Pendula, littoreas figunt ad limina myrthos.
 Nicoleos pataræus adest, qui oracula Phoebi
 Sustulit, & lycias fecit desistere sortes.
 Credimus hunc nondum uoces formare potentem
 Quam primum spirare datum est, habuisse dierum
 Notitiam, sciuisse Deum, diuinaq; iura.
 Ieiunabat enim (testis Pamphilia, testes
 Phœnices, Lycij, Cilices, & Achaïca tellus)
 Mercurij, Venerisq; diem. Nam lactea matris
 Nutrimenta semel tantum potare solebat.
 Cum puero creuit pietas reuerentia, & omnis
 Ut paucis utar, diuina, humanaq; uirtus.
 Quidam Ciuis erat Pataræ male sanus, opumq;
 Prodigus, hunc Iuuenis rebus iam funditus haustis
 Velle inopes stupro natas exponere sanctus
 Audierat, quod ne fieret, tali obstitit arte.
 Mane sub Auroræ radios ter in illius ædes
 Conflatum nitidos aurum proiecit in orbis.
 Hac ope paupertas hominis curata, pudorem
 Virgineum, miseræq; domus seruauit honorem.
 Vrbs Cilicum præclara Myron pastore carebat.
 Propterea de uicinis regionibus illuc
 Pontifices se contulerant, precibusq; petebant
 Assiduus quid uellet agi sententia Diuum,

DE SACRIS DIEBVS.

Dumq̄ ita consultant uox hæc audita per umbras
 Intempeſta ſuos dum nox conuolueret ignes.
 Nocte fores templi, qui primus adiuerit eſto:
 Nec mora, dum templi limen cuſtodia ſeruat,
 In foribus Nicolaus a deſt, collegia patrum
 Suſcepere hominem tanq̄ ſi lapſus olympto
 Eſſet, & a ſuperis, atq̄ impoſuere coronam.
 Quot uero memorabilibus reſplenduit actis
 Prodigijſq̄, potens non eſt mea pandere Clio.
 Pauca tamen narrare libet. Cum turbine Nautæ
 Deprehenſi Cilices magno clamore uocarent
 Nicolai uiuentis opem, deſcendere quidam
 Cœlituum uiſus ſancti ſub imagine patris,
 Qui freta depulſo fecit placidiſſima uento,
 Treis pueros quos impatiens proconſulis ira
 Iuſſerat occidi properans ſubtraxit ab ic̄tu
 Enſis, & abſoluît iuſtos a crimine falſo.
 Cum Tiliam Triuiæ ſacram proſtraſſet, in aura
 Eſt audita graui fugiens Dea flere ululatu,
 Cum ieiuna fames illas ſæuiret in oras
 Venit ad appulſas uicina ad littora puppes:
 Et Cereris magnam pharias quæ annabat ad urbes
 Mercatus partem, nautis mihi credite dixit
 Creſcet ueſtra Ceres, eadem meſſura redibit
 Quæ fuit in ſicula Cererem quæ protulit ora,

DECEMBER LIBER XII.

Sic senior, sic dicta fides sine fraude secuta est.

Cætera prætereo longum factura uolumen;

Pertransire tamen nequeo q̄ funere ducto

Cœpit ab illius membris decurrere riuus

Imbris odorati qui longa in secula fluxu

Perpetuo labens morbos auferre solebat.

DE CONCEPTIONE BEATÆ
VIRGINIS MARIAE.

GRata salutiparæ lux est octaua parenti.
Hæc & enim fuit illa dies, qua iūcta marito
Anna diu sterilis tandem concepit, & ista

Pullulat ab radice grauis discordia rixæ,

Sunt etenim, qui conceptus contagia in istos

Lapsa uelint, magnamq̄ putent traxisse parentem

Fomitis antiqui uitium, cui fecit origo

Nomina. sunt alij, quibus hæc absurda uidentur.

Sicq̄ duæ ueniunt ista in certamina sectæ,

Nonnuncq̄ magno implentes subfellia risu.

Aequanimis autem uolumus si uera fateri,

Vanus uterq̄ labor, pietas temeraria, præceps

Relligio, leuitas uelata scientiæ amictu,

Nec natura potest illuc extendere uisum,

Nec Deus hoc docuit, nec re dependet ab ista

Nostri salus. Quæ nos igitur dementia torquet

Ut studeamus in his consumere litibus annos?

DE SACRIS DIEBV5.

Siue sit hoc uitium labes, qua sordida fiunt
 Semina, seu, sicut perhibent, absentia tantum
 Iustitiæ, quam peccando fregere parentes,
 Et sine qua qui nascuntur de semine patrum,
 Exilio subsunt, postq̃; Deus omnia solo
 Emaculare potest, & reddere splendida nutu.
 Quid, seu munda fuit semper, seu sorduit olim?
 Hæc ea mortales non sunt quæ numina poscunt
 Obsequia a nobis, studio dominatur in isto
 Ambitio, & tumidis pugnans iactantia uerbis,
 At si sancta fides operas exposceret istas,
 Effet opus pugnare pium, sudare sub armis,
 Exilium, mortemq̃; pati, sed salua sepultis
 His nugis/est ipsa fides discrimine ab omni,
 Adde, q̃; in ualidis certant pueriliter armis,
 Hi pugiles, nec tela ferunt imbellia uulnus,
 Ac si foemineo fuerint contorta lacerto.
 Qui prolem maculare uolunt, ad tempora primi
 Respiciunt hominis, cuius peccata nepotes
 Infecere omnis, lapsamq̃; in corpora mentem
 Sordibus inuoluunt, sed mox ne seruiat Orco,
 Sanctificant. At qui nolunt in sorde uolutam,
 Extinguunt in carne nefas, a debito habendi
 Iustitiam soluunt, animam charitate perungunt,
 Ante nouos quam uita recens labatur in artus.

DECEMBER LIBER XII,

Iustitiam charitas etenim (si credimus istis)
 Aequiparat, maiusq; animæ decus addere fertur.
 Sicq; suos iusta affectus in sōmnia fingunt.
 O miseri, nonne hæc deliramenta uidetis?
 Cur igitur tam ridiculis popularia corda
 Obscurare opus est gerris? & scindere pacem
 Inter mortales, qua nil descendit ab astris
 Vtilius nobis? belloq; inuoluitis orbem?
 Non est laudis inops uirgo, tot floribus hybla
 Non redolet/cum sol auersi sydera Tauri
 Ingreditur, segetes non tot spicantur aristis
 Per Libyam, quot sancta Parens præconia laudum
 Verarum, si quæris/habet, fragmenta relinque,
 Et quod scire nequis, ne diuinare labora
 Incautum, dignoq; diem celebremus honore,
 Nulla fuit super hoc unq; sententia iusto
 Proximiorq; quæ magni de matre Tonantis
 Consuluit, quoties aliquo de crimine sermo
 Noster agit, quoties tractat peccata, silendum.
 Ergo nec infectam dicas, nec labe carentem.
 Obmutescet Deus sciri hæc arcana negauit,
 Cum redit ista dies, si nil præstantius isto
 Forsitan occurrit, missus narretur olympto
 Nuntius, ut sterili uirtutem infunderet aluo,
 Defectum naturæ abolens in utroq; parente,

DE SACRIS DIEBVS.

Vt fieret talis diuino foemina dono,
 Qualem progenies Coelo uentura petebat,
 Qualem nec causae, quae sunt sub sydere lunae,
 Quaeq; super lunam poterant plasmare secundae.
 Nam Deus hanc opus esse suum decreuit, & ipsam
 Maiori q̄ nos studio, q̄ caetera sinxit.
 Verba haec p̄odus habet, & in hoc sermone reposita est
 Emphasis, humanae cui nil facundia linguae
 Par proferre queat. Lectam diuinitus esse,
 Vt nostrum coeleste genus portaret in orbem,
 Grandius est q̄ naturae fugisse tyrannum.
 Sic etenim nostri labem dixere parentum,
 Quod praesse uelit sensum ratione fugata.
 Et licet his olim nugis iuueniliter aures
 Praebuerim, tamen ut melius cum tempore factum est
 Iudicium, his haec mihi perniciofa uideri
 Coepit, & ex grauium cuneis abigenda uirorum.
 Propterea modus iste magis quadrare uidetur;
 Nam secreta Dei, quae uestigare nefandum est,
 Clausa sinit, ratio magnae sic undiq; matris
 Est habita, & legi non fit uiolentia nec fraus.
 ¶ Hic iurat istius, quibus obseruantia festi
 Venerit, ex causis breuibus subnectere uerbis.
 Ad Dacis rediens abbas Helisinus ad arua
 Anglica, iam maris oceani spatiosa secabat

DECEMBER LIBER. XII.

Aequora, cum Boreas uastos attollere fluctus
 Cœpit, & obscuro Cœlum subtexere nimbo.
 Iam crebro polus igne micat, cum grandine raucus
 Erumpit fragor, & tonitru caua nubila frangit.
 Ecce ratis concussa salit, proramq; supinam
 Porrigit in nubes, subitoq; cadentibus undis
 Prona ruit, rursumq; leui uolat ardua saltu,
 Auster adest, feriensq; ratem contorquet, agitq;
 In gyrum, pelagusq; uomit per transtra, forosq;
 Nec mora flagranti correptum fulmine uelum
 Acribus ignescit flammis, Incendia rector
 Tanta uidens/clauo præceps de puppe relicto
 Labitur, & nautis gelidus timor alligat ulnas,
 Dum trepidant omnes, subito super æquora uisa est
 Forma uiri procera humeros uestita, caputq;
 Pontificali habitu, uocesq; erupit in istas.
 Huc Helisine ueni, tibi enim tibi nuntia porto,
 Prodiit exiliens, quem sic affatur imago,
 Si cupis incolumes socios e turbine tanto
 Ducere, & in patrios tutus remeare penates,
 Egregiam promitte diem celebrare quotannis,
 Qua Christi concepta parens, octaua Decembris
 Lux ea, si menses eius numerabis ad ortum,
 Annuit his, uotumq; pater suscepit, & aer
 Continuo incepit pulso clarescere uento.

DE SACRIS DIEBV.

Motaq̄ composito siluerunt æquora fluctu,
Fluxit ab hac maris irati formidine festum.

DE SANCTA LVCIA.

VEnit ad Aufralem lampas titania metam
Et subit Aegoceron, uerso temōe quadrigā
Flectit ad arcturū, pluuioq̄ recedit ab Au

Productiq̄ dies, dederat quæ tempora nocti (stro,
Subtrahit, & longe nimium iam pœnitet umbrae.

Mane oritur cum sole Draco contortus in orbes,

Complectensq̄ uirum, piscis quoq̄, & aurea quondā

Thraicij Vatis Lyra, quæ placauit Auernum,

Ac maris ut perhibent olim, nunc incola Coeli

Cæruleus Delphin, tali stipante caterua

Phœbus ab infernis superos ascendit in orbes.

Diua Syracusias inter sanctissima nymphas

Lucia quam magno quondam celebrauimus orsu,

Nunc addenda breui nostris modulamine fastis,

Pascasio siculae dum sub Proconsule gentes

Vitam agerent infœlicem, quia durus, & atrox

Prædabatur opes, insidiabatur honori,

Cædibus instabat, Christum confessa uirago

Matris Eleusinae Calathos derisit, & aras

Persephones reginae Erebi, si fabula uera est.

Hæc ratio q̄ uincla tulit, q̄ clausa profundo

Carcere, q̄ perpessa graues uirguncula pœnas.

DECEMBER LIBER XII.

At quia uirginitas res est odiosa tyrannis
 Iussa est ad commune trahi uitanda lupanar,
 Sed noua res, & opus cunctis mirabile seclis
 Contigit, extemplo facta est immota, soloq;
 Sic hæere pedes, ac si radicibus alte
 Defixis in grande nemus conuersa fuisset,
 Vt memorant prisca Vates de uirgine Daphne
 De Dryope, & Myrrha, de germanis Phaethontis,
 Mille uiris iuga multa bouum coniuncta labore
 Sudauere diu inualido, stipata deinde
 Conflagrante rogo non est exterrita flammis,
 Non est læsa igni, demum per guttura ferro
 In sacras animæ latebras spirauit adacto.
 Alba Decembrales aurora reduxerat Idus
 Cum patuit reduci superum domus alta puellæ,
 Mercurij post ista dies solennia secum
 Tempora quæ uulgus dicit, ieiunia portat
 Tres complexa dies, quæ constituere parentes
 Vt transfret hyems nostris innoxia rebus,
 Neu raperet uites Boreæ penetrabile frigus,
 Nostra nec auferret glacialis ouilia Bruma.

DE SANCTO LAZARO:

EVcharia genitrice, Syro genitore creatus
 Lazarus antiqua uir nobilitate per omnem
 Inclutus Assyriam Christi sectator, & hospes

DE SACRIS DIEBV5.

Vt Stephanum ſæui præceps uiolentiã Sauli
 Suſtulit e medio, pelagi ſe credidit undis,
 Et ſine remigio geminas ad regna ſoroꝛes
 Gallica perduxit terris peregrinus, & alto.
 Maſſilia tandem portus quos proxima terris
 Inſula defendit pulſo procul æquoris æſtu,
 Subgreditur ſoſpes parua cum plebe ſuorum,
 Hæc ubi pauit oues Chriſti per paſcua longo
 Tempore conceſſit fatiſ, mortiꝫ ſecundæ
 Septima poſt decimam cum lux foret orta Decẽbris,
 Hic eſt qui quondam uita defunctus ad umbras
 Iuit auernales, & ſubterranea regna.
 At cum quarta dies a funere nata fuiſſet,
 Vox ingens inſtar tonitru perterruit Orcum
 Tale ſonans, dominus rerum regnator olympi
 Lazare te clamat, retro ueſtigia uerte.
 Attoniti manes tenuere ſilentia, & aures
 Vocis ad euentum intentas, oculosꝫ tenebant,
 Aſſimiles damis cum per dumeta latentes
 Aduentare uident uꝛſum, foetamue Læanam
 Ecce animam claro cernunt ſplendore nitentem
 Elatebris limbi obſcuris prodire, uiamꝫ
 Admirante Orco ſuperas inuadere ad auras.
 Per caua terrarum mox ſpiramenta relabens
 In uetus hoſpitiũ redijt, iam tabida membra

DECEMBER LIBER. XII.

Putruerant, spirabat odor teterrimus antro
 Marmoreo, sed uiua animæ præsentia fecit
 Viscera, & extemplo fugit situs ille per auras,
 Taliter ad uocem Christi reuocatus ab Orco
 Vixit apostolicæ retinens confortia turbæ.

DE SANCTO THOMA APOSTOLO.

A Nnuua festa Thomæ uigesima pria Decēbris
 Fert Aurora, patres Didymū dixere, q̄ ipso
 Nouerit ex tactu sanctæ uestigia plagæ.
 Nam duo complexa est perfecta scientia, firma est,
 Et manifesta, fides firma est, manifesta uocari
 Cum sit cæca nequit, sed quæ de sensibus exit
 Partibus ex geminis constat, nam firma uocanda est,
 Cum dubio careat, clara est, manifesta, patensq̄
 Nam sibi sola sat est, omnisq̄ superfluit author.
 Hac ratione Thomam didymum dixere parentes.
 Sed tamen aduertas, q̄ & altera nominis eius
 Sit ratio forsan melior, Thoma nancq̄ uocatur
 Voce palestina, geminum quod Roma, quod Hellas
 Appellat didymum, didymum dixere Pelasgi,
 Non q̄ ei fuerit geminata scientia, uerum
 Quid nomen Thoma significet monstrare uolentes
 Prima quidem ratio plus ingeniosa, sed ista
 Verior est, si uis ambas, amplectitor ambas.
 Medigenas postq̄ gentes, & Parthica regna

DE SACRIS DIEBV5.

Hyrcano uicina solo peragrauit, & illis
 Fecit nota locis magni mysteria Christi,
 Nuntius Indorum regis rubri æquora ponti
 Mensus in Assyriam uenit, Fabrumq; per urbes
 Quærebat, qui tecta suo sublimia regi
 Schemate Romano fabricaret, & amphitheatrum.
 At faber astrorum natus de coniuge fabri
 Astitit, & fabrum se se confessus habeto
 Hunc ait, ostenditq; Thomam tum forte per urbis
 Cæsariæ fora reptantem, Quid plura? subinrant
 Aequora rhiphæo spirante ad Carbasa uento.
 Nam ruber humentes sinus est porrectus ad Austros,
 Quo gelidus cursu Boreas fert uela citato
 Aduenere locos ubi connubialia princeps
 Festa celebrabat discis redolentia plenis,
 Viscera firmabant, & erant communia uulgo,
 Accubuere epulis. Casu Citharistrîa uirgo
 Hebraico modulans laudem sermone Tonanti
 Hic aderat, dulces ut sensit Apostolus hymnos
 Iuit in excessum mentis, subitoq; remansit
 Attonito similis conuerso in sydera uultu,
 Ecce ministrorum quidam dum forsitan illum
 Deridere dapes putat, & contemnere festa,
 Sancta hominis stricto percussit tempora pugno.
 Tale nefas Deus est ultus, nam solus aquatum

DECEMBER LIBER XII.

Dum petulans percussor abit, ieiuna Leonum
 Venit in ora, tenent etenim rura illa Leones
 Sicut nostra Lupus fera martia, Dorcas & ursus:
 Nec mora longa fuit, serui canis ore cruento
 Attulit ad mensas, posuitq; sub ipsius ora
 Principis inuento diuulsam a corpore dextram,
 Hoc animaduertens princepsprehendit in ipso
 Esse uiro diuini aliquid, Christoq; recepto
 Protinus ad sacrum uenit cum coniuge fontem.
 Totaq; paulatim fines diffusa per illos
 Barbara gens confessa fidem, Christumq; secuta est.
 His ita in Aethiopum sterili regione peractis
 Oceani fulcantur aquæ, Zephyroq; secundo
 Persida transgressi patrijs potiuntur harenis,
 Qua fuerant magno statuenda palatia sumptur.
 Rege salutato q; primum Lucifer ortus
 A Quæstore Thomæ conflata pecunia dudum
 Ergo operis tanti subito numerata, subinde
 Rex abiens totum bellis exercuit annum.
 Interea sine re uiduas, sine dote puellas
 Mendicosq; omneis cogens dispescuit aurum
 Omne Thomas, Regiq; domum construxit olympos:
 Rex ubi cognouit fraudem, si dicere fraudem
 Fas, opus est sanctum, subito coniecit in atri
 Carceris antra iurum, sed mox reuocatus ab Orco

DE SACRIS DIEBV.S.

Vi superum regis frater regalia narrat
Tecta manu constructa Thomæ, quæ uidit in astris
Pœnituit facti regem, Christumq; professus
Aere uirum soluit, qui mox conuersus ad ortum
Solis, & ad terras quibus est península nomen
Aurea dum Lemures abigit, dum languida sanat
Corpora, dum uerbis Venerem proscindit acerbis
Ductu pudicitia studio Regina maritum
Odit, & amplexus latuit pertesa iugales
Hoc ægra rex mente ferens, nudata coegit
Ferre super candens hominem uestigia ferrum,
Sed gelidis grauis ardor aquis extinguitur orto
Fonte, per herbosos saliens qui murmurat agros.
Ductus & ad Solis templum prodire coegit
Aere larem, suaq; in terram simulachra repente
Sternere, & ingenti templum prostrare tumultu,
Diuum ignominiam, contractaq; templa dolentes
Arma sacerdotes animis flagrantibus arma
Arma uocant, nudisq; Thomam mucronibus urgēt,
Atq; ita subuerso migrauit in æthera sole.

DE NATIUITATE DOMINI.

Fortunata dies uigesima quinta Decembris
Tot titulis splendens tantis ornata trophæis.
Tota sub Augusto gemini quem limina Iani
Ter clausisse ferunt, tellus pacata silebat,

DECEMBER LIBER XII.

Sæuacq; depositis Bellona quieuerat armis,
 Cum bona tam foelix pepererunt sydera tempus
 Roma triumphatum scribi mandauerat orbem,
 Solennemq; dari sibi regna per omnia censum.
 Et cum quisq; solum peteret natale suamq;
 Tenderet in patriam, senior cum coniuge Ioseph
 In Bethlehemeos ducens asinumq;, bouemq;,

Venit agros q; ab oppidulo descenderat illo.
 Hospitibus uero cum plena frequentibus essent
 Vndiq; tecta, larem paruo sibi legit in antro,
 O memoranda dies, & aperto splendida Cælo,
 Nox erat, & Capro iunctus tellure sub alta
 Sol gradiens nostri radiabat sydera Cæli,
 Cancer in excelso stellati Cardine mundi
 Stabat, in occasu qui fert in uertice Delta
 Dux signorum Aries. Libræ duo brachia in ortu,
 Cum soboles diuina nouem iam mensibus actis
 Prodiit, & Christus terris apparuit infans.
 Mox iubar immensum sine lumine solis, & ignis
 In tenebris ortum toto resplenduit antro.
 O lux quæ nostri decus es, & gloria seclis.
 Tum subito ex sese, quam non acceperat ortam
 Progeniem cernens tanti miracula partus
 Mente uolutabat Genitrix, aciesq; silentem
 In puerum fixas admirabunda tenebat

A

DE SACRIS DIEBUS.

Et genua insiftens palmis ad pectora iunctis
 Numen adorabat latitans sub imagine nostra,
 Ouenerandadies cunctis praelata diebus.
 Ecce chori superum magnis pæana sonantes
 Cantibus assistunt timidis pastoribus, o res
 Nunq̃ uisa prius, diui pastoris corda
 Solllicitant, pueriq̃ docent cunabula nati,
 Pastores igitur caulis abiere relictis,
 Et uidere Deum propter iumenta cubantem.
 O miranda dies nascenti conscia Christo.
 Hac quoq̃ nocte Magi clarum uidere Cometam
 Impendere iugis, Cœloq̃ ardere sereno.
 Hic est ille Puer, de quo uulgata per orbem
 Carmina fatidicæ quondam cecinere Sibyllæ,
 Tantaq̃ concordî uates prælagia cantu,
 Iste suo aduentu renouat Puer omnia, leges,
 Sacra, sacerdotes, secum noua secula portat,
 Nec contentus erit iudæi limite regni,
 Sed faciet gentem regnis ex omnibus unam,
 Imponetq̃ suo tractum de nomine nomen
 Gentibus, & regnis usq̃ ad confinia terræ
 Vltima, & obsessis circumfuso æquore terris,
 O præclara dies omni memorabilis æuo
 Ite lares procul inferni discedite templis
 Gloria uestra ruit, ueterem deponite fastum,

DECEMBER LIBER XII.

Delphice claude fores templi fallacis Apollo
 Cortinam tripodasq; ferens ceruice sub Orcum
 Labere, & ad stygias tua fer responsa lacunas.
 I Venus in tenebras, & tu Saturnia Iuno
 Cum Ioue, maiestas uobis cum nulla super sit
 Amplius in terris, Erebi descendite ad umbras.
 Rex uerus sua regna subit, procul ite tyranni,
 Ponite personas, & quos rapuistis honores.
 Hic Puer, hic infans est, qui Titania fecit
 Sydera, qui solem docuit confurgere ab ortu
 Tendere ad occasum, quo tempora quattuor anni
 Ordine partiri, terrisq; infundere possit
 Semina tot rerum, tanta est in corpore uirtus
 Exiguo, teneris tam mira potentia membris.
 O dilecta dies albo numeranda lapillo
 Aetherei patris manet alta mente repositum
 Et latet in membris uerbum mortalibus, o res
 Quae caret exemplo, pietas diuina ferendae
 Hanc opis est meditata uiam, descendit ab alta
 Maiestate uolens humili succurrere mundo.
 O iucunda dies alacri dignissima plausu,
 Iste Puer siccis ibit super aquora plantis
 Ventorum, pelagicq; potens, dominabitur Orco.
 Ex stygijs reuocabit aquis in corpora uitas
 Cum uolet, ægrotis eius diuina uoluntas

A ij

DE SACRIS DIEBVS.

Infundet quoties erit implorata salutem.
Et quandoq; prius, nobis amor illius ingens
Non expectatis precibus succurrere nouit,
O lux fausta nouos inter celeberrima fastos,
Qua Deus incepit fracto succurrere mundo,
Aspicite ut nobis hodie se credidit, alto
Aethere descendens nostras se misit in ulnas,
Pauperis hospitij sordes non horruit Author
Noster, & humanis oculis apparuit ipse
Rerum opifex. q; si causam qua mouerit illum
Quæritis, hoc pietas opus admirabile fecit.
O nox qua superas lucem splendore diurnam,
O nox delicias, nox qua fers omnia tecum
Gaudia, nox omni maior, meliorq; triumpho.
O nox angelico cantu, qua sola fuisti
Digna frui, nox fausta die festiuior omni.
Qua Deus in terras nectar pluit, ambrosiamq;
Mannaq;, Coryciosq; crocos, & Hymettia mella.
Salue sancte Puer seclī uenientis origo
Progenies magni semper mansura Tonantis,
Sis bonus atati nostræ, miserere tuorum,
Et tua sit semper miseris clementia portus.
Hic uulgata leues aperire licentia ludos
Consueuit, dubiaq; aurum committere forti.
Aluacolum date, taxillos afferte, cubosq;

DECEMBER LIBER XII.

Post epulas clamant longas consumere noctes
His studijs puerile opus est, & auara uoluptas.
Ludere uis; ne quid nimium, curare memento.

DE SANCTO STEPHANO PROTHO.

Altera lux primi celebrat solennia testis,
Primores fidei septem legere ministros
Insignes probitate uiros, ante omnia castos,
Qui regerent muliebrem genus, uiduasq; nurusq;
Istorum e numero Stephanus fuit ipse docendi
Ipse gubernandi curam officiumq; gerebat
Strenue, & hunc odij infectabatur acerbis
Plebs Iudæa neci luuenem dare certa pudicum.
Prodigijs, & enim magnis erat inclytus inter
Christigenas, mirisq; modis taxare solebat
Perfidiam Iudæorum figmenta, dolosq;
Dum fremit hæc rabies, laqueos dum tendere certat
Ecce Lupus de gente rapax Isacide Saulus
Se se infert, ut in hunc primas exercent iras.
Ingreditur turbam, uerbisq; potentibus ignem
Seminat, accenditq; animos, & suscitatur arma.
Pro patria, pro gente monet, pro lege, Deoq;
Non pugnare nefas, genus extirpare nefandum
Esse opus exclamat falsi mala semina Christi
In teneris abolenda herbis, ne surgat in altum
Immortale seges animis paritura uenenum.

A ij

DE SACRIS DIEBUS.

Talibus alloquijs præceps excita Iuuentus
 Saxa rapit, uolitant in morëm grandinís orbés
 Marmorei, multiq; fugant de mœnibus unum,
 Nec mora nec requies, pulchrum sæuire putabant.
 Quoq; magis noceant, augent clamore furorem.
 Ipse ubi se fractum sentit, madidumq; cruore
 Vicinumq; neci, genua incuruauit, & astra
 Suspiciens uidit Christum, Cœlosq; patentes.
 Atq; ait, o Cœlorum opifex ignosce meorum
 Carnificum furijs, Sauli miserere Iuuentæ,
 Nam neq; se peccare uident, meq; accipe testem
 Christe tuum, gentemq; tuam seruare memento
 Sic ait, & sanctam tenues efflauit in auras
 Suspiciens animam, iacuitq; in sanguine corpus,
 DE, S. IOANNE APOSTO. ET EVANGE.

Læta dies Iani sexto celebranda Calendas
 Surgit, Ioannes Centeno proximus anno
 Auroram solito citius perducit ad ortum,
 Confobrinus eum Christus (sic fama) uolentem
 Nubere cum lympham dulci mutauit hiaccho
 Traxit ab incepto, Venerisq; coercuit æstum,
 Commendauit ei matrem suspiria ducens.
 Vltima, & hanc eius tulit usq; ad funera curam;
 Hoc studio liber Lycias peruenit ad oras
 Multa ubi perpeffus sæui rectoris ob iram,

DECEMBER LIBER XII.

Missus enim Romam portæ fuit ante latinæ
 Limina, supplicio quo non crudelius ullum,
 Nequiter affectus feruens intrauit oliuum
 Nudus, & in tristi sensit nil triste lauacro.
 Vinctus in Athletæ morem sublimibus ausis
 Exijt ad luctam inuitans hominesq;, Deosq;,
 Securus uitæ, atq; necis, rursumq; reuersus
 In Lyciam Patmi exilio multatur, inopsq;
 Cogitur in undis uitam traducere faxis.
 Dicitur huc uenisse magum certare uolentem
 Cum sene, & auxilio larium tentasse marinos
 Ire super fluctus, & abyssum intrasse profundam
 Qua Delphines eunt, habitant ubi grandia Cete.
 At Deus extemplo Lemures horrescere fecit,
 In medioq; suas uires amittere ponto,
 Tum magus infœlix stygijs desertus ab umbris
 Est oppressus aquis, animamq; reliquit in alga.
 Cæsaris extincti post tristia funera tandem
 Regrediens Ephesum uiduam reuocauit ab Orco.
 A Cratone uiro fractos sapiente lapillos
 Ut uarias hominum curas, & inania uota
 Argueret, signo crucis integravit, & ipsum
 Edocuit Cratona fidem, gemmisq; redactis
 In cumulos nummum ingentes donauit egenos.
 Forte duos iuuenes Christi documenta professos

A iiij

DE SACRIS DIEBV5.

Pœnituisse uidens sua q̄ patrimonîa turbis
 Pauperibus subita nîmîum pietate dedissent
 Continuo fructicum fascès in publica missos
 Compita in argentum uertit, Iuuenesq̄ uocatos
 Ante oculos plebis sermone redarguit isto.
 Postq̄ diuitias bene distribuissè doletis
 Et facta est uobis pietas odiosa, querelas
 Ponite, restituit Christus quæ acceperat, ista
 Ferte domum, Christus uestro non indiget auro.
 Ipse est qui syluis frondes, qui gramina campis
 Qui frumenta solo, qui poma, nucesq̄ quotannis
 Arboribus tribuit, qui cuncta animantia pascit.
 Hæc uirgulta istos fascès quos cernitis, ipse
 Non ego in argentum uertit, nec cessat in horas
 Gignere opes uarias, terram transformat in aurum,
 Rorem in margaritas, gignit per littora gemmas
 Chrysolitos, & carbones, nitidosq̄ pyropos,
 Pars hæc uestra, nihil Cœli sperate deinceps.
 Ista senex, Iuuenum subito mutata quierunt
 Pectora, & in lachrymas uersi mala lucra, & auaras
 Execrantur opes, auriq̄ ardore leuantur,
 Viminac̄q̄ informam subito rediere priorem,
 Cum foret in populo paucis post nata diebus
 Seditio tritiæ ad templum quo dona ferebant
 Vndiq̄ mortales terris ex omnibus, una

DECEMBER LIBER. XII.

Cum plebe, & patribus ueniens a culmine summo
 Illud opus, quod tota Asia immortale putabat,
 Et quod erat numeratum inter miracula septem,
 Cum tonitru in terram fecit procumbere magno,
 Et quo flagrantem premeret Proconsulis iram
 Mortiferis hausit Cyathis aconita duobus.
 Atq; duas tali potu de corpore pulsas
 In sua membra animas tulit ex Acheronte profundo.
 Prospiciens tandem sibi summum incumbere tempus
 Viuus humum subiit, corpusq; in manna redactum
 Sunt qui translatum credant orientis ad hortos,
 In superos quidam, caeloq; ardente potiri,
 Huic Vates Aquilæ formam tribuere q; alto
 Describat sermone Deum, q; lumine uiuo
 Ac uegeto sensu uidit mysteria Christi.

DE INNOCENTIBVS:

Altera mœrorē, lachrymas, miserandaq; secū
 Fert lamenta dies, Nam rex audita Magorū
 Herodes post uerba anno crudele sequenti
 Est aggressus opus, cui par non uiderat unq;
 Sol qui cuncta uidet tellure, nec omnibus undis,
 Nam Bethlehemeos perfundi sanguine campos
 Iussit, & infantes quot erant in finibus illis
 Ense trucidari cupiens extinguere Christum,
 Quem dixere Magi dominum, regemq; futurum,

A v

DE SACRIS DIEBVS.

Sed celer aërio labens per nubila curfu
Nuntius hæc scelera, & casus prædixerat istos
Ante seni, puerumq; illis curarat ab oris
Hermopolim, quæ tunc erat urbs Aegyptia, ferri,
O infame nefas, quod detestanda libido
Regnandi, quod mens fastu uitiata superbo
Protulit, infantes nudos a pectore matrum
Diuulsos stricto miles mucrone secabat,
Nec sceleris tanti causam furor ille sciebat.
Nam puduit regem causas aperire nefandæ
Cædis, in excelsas nubes in sydera clamor
Exiit, & spumans fluxit cruor usq; sub Orcum,
Vicinae planxere urbes, audita per agros
Noctes atq; dies flentum suspiria matrum,
Hac quoq; (sic fama est) in tempestate peremptus
Regius est infans, qui lactabatur in illis
Forte locis, tantum dabat ira furentibus ignem.
Propterea lætos luce hac ecclesia cantus
Præterit, & tristi luget tot funera uoce,
Cum tamen in solis sacram solennia lucem
Hæc ueniunt, quia læta eius natura diei est,
Cantica suppressimus tristem testantia casum,
Et per templa Chori repetunt Aleluya canentes.

DE SANCTO THOMA.

DECEMBER LIBER XII.

Altera lux tua Diue Thoma clarissima gētis,
 Fama Calydoniæ, sæuicq; infamia regis.
 Regia tu solitus tractare negotia magno
 Cum splendore uenis ad pontificalia tandem
 Culmina, & excludens mores habitusq; profanos
 Vertice sacrato bifidum diadema tulisti,
 Sed regale odium dum relligiosa tueris
 Iura ferens mare transisti, Senonesq; petisti
 Missus in exilium pro libertate tuorum
 Sed tibi Romano, qui tunc ea regna colebat
 Auinione sedens Rhodani spumantis ad undam
 Pontifice auxiliū contra bella ista ferente
 In patrios repedasti agros post tempore paruo
 Hinc magis exarsit liuor regalis, & ira,
 Nec tua te probitas illa inculpata, micansq;
 Vndicq; ceu Titan summo cum incanduit axe,
 Te potuit seruare ferox immane cruentum
 Virus in indomiti flagrabat corde Tyranni.
 Nancq; satellitibus sacra intra limina missis
 Excussit tibi sacrum illud, sanctumq; cerebrum
 Quod fuit æthereo flatus labentis ab orbe
 Hospitium totiens, animæq; insigne facellum.
 Ad tua Cœlestes Diui uenisse feruntur
 Funera, & exequias cantu celebrasse suaui,

DE SANCTO SYLVESTRO.

DE SACRIS DIEBUS.

Pontifici summo lux ultima mensis, & anni
 Dedita Syluestro, præclara negotia, uitæ
 Integritas, non ambitio, quæ tempore nostro
 Imperat, ad tantos illum perduxit honores,
 Ciuis erat Romanus opes, penus, horrea, mensas,
 Ac loculos in egenorum miserabile uulgus
 Fundebat pietas imis immerfa medullis,
 Multa sub atroci uitæ discrimina passus
 Tarquino præfecto urbis secessit, & altum
 Se in Soracte tulit, sub quo delabitur amnis
 Albula, & in tacito fugit mala tempora saltu.
 At postq̃ soboles Helenæ sanctissima Cæsar
 Constantinus apud Diuos, hominesq; fauorem
 Nactus in excelsa uidit crucis aere formam,
 Et Petri, & Pauli ueros assistere uultus,
 In terrena Deus fecit descendere pacem
 Regna cruentatos prohibens regnare tyrannos.
 Tum redijt tandem Romam Soracte relicto.
 Atq; sub Augusto magnos fortitus honores
 Credidit e stygijs umbris se in sydera tolli.
 Tunc synodus Nicæna fuit celebrata sub ipso
 Cæsare, & impietas Arri damnata uolentis
 Partiri naturam unam Naticq; Patrisq;
 Cæsar hic in nostram gestans pia pectora gentem
 Maxima templa Deo, Diuisq; eduxit in auras

Immensas donauit opes, uasa aurea, fundos,
 Vnde sacerdotes magnis prouentibus aucti.
 Romam ipsam (quid multa moror) donauit, ad agros
 Threicijs abiens aliam sibi condere Romam
 Instituit, qua se angustiis duo faucibus ampla
 Aequora coniungunt contra Chalcedonis arua;
 Magna quidem memorant alij miracula ab ipso
 Aedita Syluestro. sed nullus idoneus author
 Nec testis productus adhuc, ideoq; relinquam
 Talia quæ possunt quædam fragmenta uideri,
 Nostra etenim nugas, deliramentaq; damnat
 Relligio, nec dat linguis mendacibus aures.
 Tunc quoq; rhiphæo, qui sunt sub cardine Iberes
 Ad Christi uenere fidem. captiua putatur
 Conuertisse feras gentes, & Barbara regna
 Fœmina, quæ fines bello peruenit ad illos.
 Per uarios igitur casus per plurima uitæ
 Tœdia Syluester placidam sine sanguine tandem
 Mortem obiit, Diuumq; domos peruenit ad altas.

FINIS.

GLoria uestra meo quia uulgatissima Cantu
 Non eget o superi, uestræ plena oia laudis
 Hæc cecini solis mortalibus, ut sua sursum

DE SACRIS DIEBV5.

Ad uos corda leuent, & uos clementer eorum
Præfiduum fitis contra phlegethontida gentem,
Et curetis apud magnum pro pace Tonantem
Affiduas proferre preces, Nam regna fatiscunt
Omnia, bellorum longo uexata tumultu.
Impetretis item cum corpora nostra reposcent
Fata, domos nobis in summi uertice mundi,

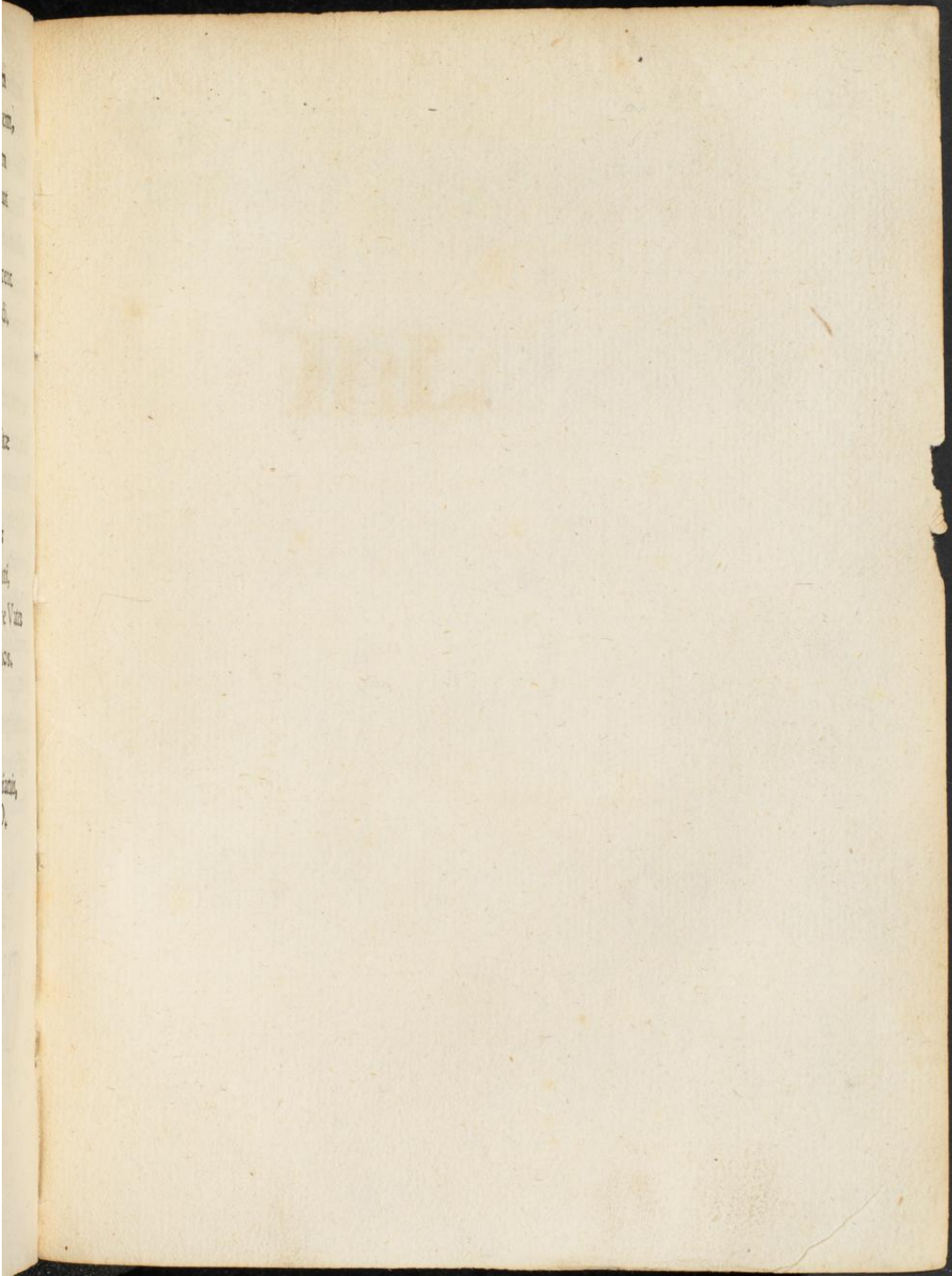
FINIS.

Frater Anto. Paulini Carmelitæ
Theologi Tetraſtichon.

Aetnica conticeat uatum iam tota poeſis
Sacraꝝ ſqualenter præbeat Harpocrati,
Nam nouus aſtrifero descendit ab æthere Vates
Multiplicî uerum, qui tonat ore Sophos.

Argentorati, Ex ædibus Schurerianis,
Mense Auguſto. ANNO,
M. D. XVIII.

1211

